

D. ANGHEL

POEZII ȘI PROZĂ

Ilustrația copertei : *Dimaulescu Maria Niță*

Textele din prezenta ediție sînt reproduse după volumele antume în ordinea respectivă, cele din periodice urmînd ordinea cronologică. Am aplicat regulile ortografice actuale, păstrînd formele care au reprezentat o realitate lingvistică în epocă, sau cele specifice autorului. Evidentele greșeli de tipar au fost corectate.

M.I.D.

D. ANGHEL

POEZII ȘI PROZĂ

Antologie, postfață și bibliografie
de

GEORGETA HORODINCĂ

Text stabilit
de

MIHAIL I. DRAGOMIRESCU

EDITURA MINERVA

București — 1972

POEZII

DIN VOLUME

În grădină
(1905)

ÎN GRĂDINĂ

Miresme dulci de flori mă-mbată și mă alintă
gânduri blânde...
Ce iertător și bun ți-i gândul, în preajma florilor
plăpînde !
Rîd în grămadă : flori de nălbă și albe flori
de mărgărint,
De parc-ar fi căzut pe straturi un stol de fluturi
de argint.

Sfioase-s bolțile spre sară, și mai sfioasă-i iasomia :
Pe fața ei neprihănită se-ngîină-n veci melancolia
Seninului de zare stînsă, și-n trandafiri cu foi
de ceară
Trăiesc mîhnirile și plînge norocul zilelor de vară.

Atîtea amintiri uitate cad abătute de-o mireasmă :
Parcă-mi arunc-o floare roșă o mîină albă
de fantasmă,
Ș-un chip bălan lîng-o fereastră răsare-n fulger
și se stînge...

De-atuncea mi-a rămas garoafa pe suflet ca un
strop de sânge.

Ca nalba de curat odată eram, și visuri de argint
Îmi surîdeau cu drag, cum rîde lumina-n foi
de măgărint,
Și dulci treceau zilele toate, și-arar dureri dădeau
ocoale...
Ah, amintirile-s ca fulgii rămași uitați în cuiburi
goale !

DUPĂ PLOAIE

S-a dus furtuna-n zări ș-acuma se-ntrec miresmele-n
putere :
Se-ntrec care de care parcă, stăpîină să
rămîie-anume
Peste-nunericul acestei nopți dulci și pline de
mistere ;
Se bat și florile — se vede că nimeni n-are tihnă-n
lume.

Se războiesc mereu și ele să stăpînească-un ceas
pămîntul...
— Dar cine nu-și încearcă oare o dată-n viața lui
norocul ?
În van să le despart-aleargă sub negrele umbrare
vîntul...
— Biruitor pînă acuma domnește singur busuiocul.

Ca o biserică miroasă seninul cucerit o clipă,
Dar se trezesc în umbră crinii, vărsîndu-și boarea
lor profană,

Văzduhu-i greu cît n-ar fi-n stare vîslind să-l taie
o aripă,
Un trandafir murind se farmă pătînd cuprinsul
ca o rană.

Și tot mai grea, mai tare crește naiva florilor urgie,
Se-ntrec care de care parcă să-nvingă ori să
moară-n luptă.
În van trimite-un gînd de pace un miros blînd
de iasomie,
Și flutură-n desert în aer, ca un steag alb, o nalbă
ruptă.

Hodină nu-i, dar iată-n luptă că vin și mîndrele
verbine,
Un miros voluptos aleargă adus de vînturi
de departe,
Și nu-i mireasmă să n-adoarmă, nici floare nu-i
să nu se-ncline ;
Iar noaptea toată deodată miroas-a dragoste și-a
moarte.

Miroas-a moarte ș-a iubire și crește-o dulce lenevie
Ca-ntr-un polog frumos în care te-nvinge somnul
fără vrere,
O ceață diafană zboară ca peste-un cîmp de
bătălie,
Acoperind din nou grădina cu-ntunecatele-i mistere.

DRAGOSTE

Miroasă iarba pătulită a sinziană ș-a sulcină,
Miroasă dulce, cum miroasă un așternut păstrat de
Și-n mine, cînd e întunerec și cînd se face iar
Ca-ntr-o odaie-n care-apune ori bate soarele-n
ferestre.

În depărtări s-afundă zarea cu năluciri de
Și vîntu-i bălsămat și dînsul ca o năframă
Purcede-un cînt din creangă-n creangă ș-un susur
Pe unde trece el pe gînduri urmat de-alaiul lui
de fluturi.

Tu dormi sub paza unei feregi, iar ferega,
Pe somnul tău ș-alintă-n aer gîngașa ei apărătoare.

La vrîsta ta tihnit e somnul, și ochii-adorm
curînd sub gene
Cînd arc cine să le-nchidă pleoapele c-o sărutare.

Tu dormi și eu visez pe gînduri, că trec și zilele
de vară
Și că la anul, poate, fruntea ce-acum așa de
blînd ți-o razimi
De brațul meu, n-o s-o mai razimi, și gîndul
ăsta mă omoară,
Că drag mi-i sînul tău cel dulce și alb ca miezul
unei azimi...

Cu iarba ne-a crescut amorul, și cade-acum cu ea
sub coasă !
Ah ! gînd mîhnit, ce vrei tu ? Spune — Nu vezi
c-afară e lumină
Și că-și deschide draga ochii ca două flori de
sommoroasă,
Ș-aruncă-n mine cu mănunchiuri de sinziană și
sulcină ?

MURMURUL FÎNTÎNEI

În murmurul fîntînei plînge povesea vremilor
trecute...
De ştii s-ascuţi, auzi iar glasul atîtor guri ce-s
astăzi mute :
S-a potolit atîta viaţă, ş-a ars atîta foc de soare,
De ani şi ani, de cînd tot curge împrăştiind
mărgăritare.

De ani şi ani... dar de atuncea grădina ş-a schimbat
stăpîinii
Cu glasuri gîngave alt'dată — pe cînd eram
copii — bătrînii
Lung sfătuiau în şoapta apei sub cernerea de
umbre sure,
Ş-acuma numai apa plînge, iar noi ne-am răzneţit
pe-aiure.

Sunt ani şi ani... dar astăzi unde-s copiii gureşi ?
Unde-i oare
Copila ce privea uimită la curcubeiele de soare

Ce se fărmău în praful apei, și s-aprindeau din
nou măiestre,
Ca iarăși să se năruiască etern ca visurile noastre ?

Sînt ani, și de atunci în noapte s-au prăvălit
grămadă anii
Și dintre toți eu singur numai, ținînd azi firul
Arianii¹
Mai rătăcesc și ascult cum cîntă pierdut pe-aleele
deșarte
În murmurul fîntînei glasuri ce vin de dincolo de
moarte.

Eu singur mai ascult, și-n umbra întunecată din
aleie,
Plîngînd ca un copil ruina luminelor de curcubeie,
Aș vrea, în dorul lor și-al vostru, acum cînd nu mai
sînt bătrînii,
Să-nmăldii pentru voi un cîntec etern ca
murmurul fîntîinii.

¹ Corect : Ariadna, personaj mitologic.

DURERI ASCUNSE

Sunt flori care-și înclină boiul și mor topite de
visare,
Mai sunt și ochi ce plîng în noapte și-adorm
cînd soarele răsare.
Mîhnite-s florile acele, dar jalea lor cine-o mai
știe ?
Cine-a-nțeles cît plîns ascunde sub ochi o dungă
viorie ?

Cît praf de flori nu cerne vîntul de-a lungul
zilelor de vară,
Și toruși veselă-i grădina. Pe-un ram, sfioși, visau
asară
Doi trandafiri ca doi prieteni, și azi vîrtejul
de petale
A celui ofilit, în roate, dă celui de pe ram ocoale...

Ca ei, ții minte, stam alături... Dar tu nu poți să
mai ții minte !
Ochii închiși nu mai visează și foile ce mai-nainte

Erau o floare roșie-acuma-s doar un prilej de
amintiri,
Iar viața renoită-ncepe din purpura de trandafiri.

Așa mor florile-n neștire, așa-și sting ochii buni
lumina
Și-n preajma vieții care râde, cine-ar gândi, privind
grădina,
Că sub surîsul ei s-ascunde o nentreruptă agonie !
Câine-a-nieles cât plîns ascunde sub ochi o dungă
viorie ?...

FARMEC DE NOAPTE

În pragul scărilor rămas-am și nu-mi mai
recunosc grădina.
E noapte,-o noapte viorie, de parc-ar fi trecut
lumina
Prin ochii cei mai duși de visuri, prin inima
cea mai blajină,
E-o dulce noapte alungată dintr-un serai,
de vreo cadînă.

Un pas nu îndrăznesc, de teamă să nu rump
farmecul uimirii,
Se frînge umbra-nduioșată pe-alocuri unde
trandafirii
S-aprind prin crengi ; iar nalba toată și
micșunelele-bătute
Par lacrimi mari de nestimată pe-un tort de
catifea cusute.

Si blînd s-abate-un vînt, trezit e umbrarul tot
și-n dulce larmă

Se clatin' crengile, iar umbra se clatină și ea, se
farmă,
Și-n luminiș de drum scăpată, pe unde aiurit
s-abate
Nu mai cunosti de-s flori de umbră sau dacă-s
flori adevărate.

Mi-i dor, o, noapte termecata, de nu știu ce mi-î
dor... pe-aproape
Parc-au trecut un pas, o șoaptă, ușor ca zgomotul
pe ape
De vîsle-ntîrziate-n neguri prin depărtări, ori
ca fiorul
Bătăilor pripit de aripi ce-și lasă pe adîncuri
zborul.

MELANCOLIE

Miresme dulci plutesc în aer sub bolți umbrite
 de liane,
 Și-i liniște-n grădina toată și pace ca-ntr-o
 săhăstrie
 În care-ar fi murit viața învinsă de melancolie.
 Din trandafiri, ici-colo, pică petale albe, diafane.

Ș-un glas de grier nu s-aude macar să-nalțe
 imnul vieții,
 Să rupă liniștea țăsută în jurul celor ce-au să
 moară ;
 Își face cuib uitarea tristă și pacea crește funerară,
 Pe unde pasul nu mai calcă și nu mai cântă
 cântăreții.

Cu visuri, cu gândiri frumôase, cu fantazia mea,
 cu viață,
 Înving de-o milă nesfârșită aș vrea să-npoporez
 natura ;
 Dar brațele îmi cad trudite și mută îmi rămîne
 gura,

Simțind nelămurit în mine că numai liniștea-i
măreață.

Un cânt, cât de duios, acum n-ar fi el oare-o
pîngărire,
Cînd e atîta armonie în nentrerupta, sfînta pace?
Grădina e-o poemă dulce și, vezi tu, vîntul
care tace,
E ca o mîină adormită pe coarda rupt-a unei lire.

Somn bun ș-odihnitor, natură, somn bun :
cîntărilor vieții
Azi prețuiesc tăcerea morții — veni-va altul
poate-odată
Ca prin povești să te trezească spuindu-ți vorba
fermecată,
Eu prea sunt trist... Pe cerul palid s-aprind iar
zorii dimineții.

Și-n mintea mea, ca într-un templu în care-au
plîns dureri profane,
Se face liniște și pace pe-ncetul ca-ntr-o săhăstrie
În care-ar fi murit viața învinsă de melancolie,
Și unde numai trandafirii mai cern petale diafane.

ÎN FURTUNĂ

Sînt seri cînd mîrmurul furtunei e-aşa de blînd,
Că s-a ascuns în umbr-un înger şi povesteşte
Pe-astfel de seri, fără de voie, pe mîină fruntea-mi
Şi nu ştiu pentru ce atuncea as vrea să-ngîn
o baladă.
las să cadă,
o rugăciune.

Aş vrea, dar nu mai sînt în stare s-adun
Şi-atunci visez învins de jale, în timp ce vîntul
La cei ce mi-au lăsat să moară divina candelă
De stau acum prin întunerec să lupt cu-aducerile-
pioasele cuvinte,
aiurează
de pază,
aminte.

Ardea cu toate-aceste pururi în liniştea odăiei mele,
Şi eu dormeam sub ea în tihnă şi de nimic nu
mi-era teamă,

Dar mi-au lăsat-o să se stingă, căci nimeni n-a
băgat de seamă
Cît întunerec stă de pîndă la agonia unei stele.

Și de atunci în mine umbra a prins în tihnă
să s-adune,
M-a revărsat, și-arare totuși, în noaptea
deznădejdei mele,
Presimt că e lumină încă după-ale umbrelor
perdele,
Si-atuncea sufletul mi-aș vinde să pot să-ngîn
o rugăciune.

TOVARĂȘILOR MEI

Atâtea flori și nu sînt două să-mbrace la un fel
vestimente...
Cîți ochi frumoși nu-și pierd vederea în horbotă
de-odăjdii sfinte,
Și cîtă purpură și aur pentr-o hlamidă-mpărătească,
Cînd de aiuns e pentru ele ca soarele să
strălucească.

Atâtea flori — dar azi, pe cine îl mai oprește-n
drum o floare?
Făr' de ghirlânzi de roze-odată, nu era zi
de sărbătoare,
Și-un zid încununat de-acante, de crengi de
dafini și liane,
Spunea la trecători splendoarea și faima unei
curtezane.

Flori — pretutindeni flori, podoaba cea mai
iubită de lumină,
Un fir de romăniță rîde atît de dulce pe-o ruină:

Căci toate au un grai pe lume și florile îl au și ele...
Ce ochi nu se-ntrista alt'dată de jalea unei
asfodele ?

Și care gură poate face mărturisiri de-amor
mai bine ?

Leandru a trecut o mare ca să ajungă pîn' la tine,
O, Hero, vergină duiosă, și toate-aceste
pentru-o floare...

Ferice-i cine poate strînge mănunchiul de
nemuritoare !

Plecați pe fața lor blajină, cătînd o formă ideală,
Cîți n-au trecut pe-acceași poartă, dar s-au
întors cu fața pală

Și cu privirile pierdute, zvîrlind cu gestul Ofeliei
Comoara florilor culese în cîmpul trist al
nebuniei...

Dar cine poate, învestminte-și gîndirile-n
odăjdii sfînte,

Ca florile de fêlurite să-i fie-a graiului vestminte,
Ș-adorm-apoi — căci mor imperii și cad cununele
de aur :

Eterne-n lumea asta-s numai cununele de foi
de laur.

Fantazii

(1909)

IMN

Împărecheri ciudate de slove... o, cuvinte !
Ce farmec se deșteaptă cînd vă rostește gura...
De n-ați fi fost voi oare, atunci cu ce veșminte
S-ar fi-mbrăcat pe lume și dragostea și ura ?

Ce-ar fi făcut un suflet cu tot ce-adună-ntr-însul,
Și oare brațul volnic, și buza ce sărută,
Și ochii, luminoșii, ce au cu dinșii plînsul,
Ar fi putut să spuie ce tace-o gură mută ?

Cuvinte, juvaere,... voi singurele-amante
Ce mi-ați păstrat credință, din ce adînci nevoi
Ați răsărit, ca-n urmă, ca niște diamante,
Din val în val s-ajungeți curate pîn' la noi ?

Supt bolta cărei peșteri ați răsunat voi oare,
Ca după vremuri strînse, vers după vers, cu greu,
În ganga unei strofe pe veci nemuritoare,
Să răsunăți prin gura și harfa lui Orfeu ?

Cuvinte, juvaere, ecouri depărtate
Al altor suferințe și bucurii — cuvinte,
Cu voi trăiesc trecutul, și clipa care bate,
Și viața care-ncepe dincolo de morminte.

CEASURILE

În orașul unde-am stat
Ani și ani, cînd crește
Liniștea pe înserat,
Turn cu turn vorbește.

Turn cu turn socoate rar,
Vieței numărate :
Clipele ce se-ntorc iar
În eternitate.

Bate-ntîi un ceas sfios
Cine știe unde,
Și-n tîrziu auzi din jos
Altul cum răspunde.

Cîntă liniștea, și-acum
Altele rămase,
Se-ntîlnesc grăbite-n drum,
Și cad peste case.

Cad, și-apoi răsună iar
Supt bolți așa clare ;
Parc-arunci într-un pahar
Cu mărgăritare.

Cad, și-apoi, scăpînd din nou,
Pînă se distramă,
În zadar cîte-un ecou
Cînd și cînd mai cheamă.

Vin apoi la geamul meu,
Și cu note pline
Bat, pîn'în tîrziu mereu,
Să le-aud mai bine.

Să le-aud, să socotesc
Cînd bat noaptea-ntreagă,
Cîtă vreme prăpădesc
De cînd îmi ești dragă !

MOARTEA NARCISULUI

I

Trăiește încă floarea frumoasă de ieri sară,
Surîde lîngă mine, pe-o margine de cupă ;
Dar numai eu știu taina Narcisului ce moare.
În amintirea mîinii ce s-a întins s-o rupă.

Trăiește încă floarea, dar inima mea bate,
Văzînd-o cum pălește din ce în ce mai tare.
Sunt alte flori desigur mai mîndre și bogate ;
Dar numai eu știu taina Narcisului ce moarte.

Trăiește floarea încă, dar mîne-ncet va plînge
Alătura de cupă, petală cu petală,
Și flacăra ce arde în mine se va stînge,
Ca focul care-l uita pe vatră o vestală...

II

Mă urmărește floarea într-una, și mi-i teamă,
Iar inima-mi se strînge de-o grijă nenteleasă ;
Mă urmărește-ntr-una, și pare că mă cheamă,
Ca o ființă scumpă ce suferă, acasă.

Mă dojenește dulce, și lung mi-aține drumul,
Trimite după mine neliniștita floare :
Sfioasă își trimite pe urma mea parfumul,
Ș-atunci mă-ntorn acasă învins ca de-o mustrare.

Învins mă-ntorn acasă, și singur rîd, — dar cine
Nu s-ar întoarce oare cu inima-ngrijată,
În apa unei cupe dac-ar avea ca mine,
O floare dăruită de-o mînă adorată ?

III

S-ă osîlit Narcisul, și-s trist de-o zi întreagă...
Era ceva din tine în floarea asta dragă ;
Era ceva desigur, căci altfel n-aș pricepe,
De ce mă simt mai singur acum cînd
noaptea-ncepe,
Și n-o mai văd în umbră, luptînd stăruitoare
S-adune strălucirea luminii care moare.
Avea ceva desigur din fața ta curată,
Din toată gingășia ta candidă de fată,
Din tot ce strălucește și-aduce bucurie !
O ! tu, care mi-ai dat-o s-o am tovărășie,
De-ai pus un gînd într-însa, din clipa asta sfîntă,
În amintirea tristă a celui care-o cîntă,
Tu apără-l de lume, de moarte și uitare,
Și cugetă la răul ce-l poate face-o floare.

IV

În liniștea odăii s-a stins încet-încet...
Nu și-a fărmat viața petală cu petală,
Ci a murit cu fața din ce în ce mai pală,
Ca un bolnav ce-ngroapă cu dînsul un secret.

Așa s-a stins în taină, și nimeni n-a știut,
Căci în minuta asta de grea melancolie,
Eu singur stam de față la muta-i agonie,
Și singur mi-am dat seama atunci ce s-a pierdut.

Iar cînd a fost ca toate aceste să le scriu,
Asemeni unui suflet de moarte dezlegat,
Un blînd parfum în aer ușor s-a strecurat,
Și a rămas în casă plutind pîn-în tîrziu.

V

Și totuși te văd încă, năluca mea, ș-acuma...
Se-nalț-un braț în aer, și iat-o că apare :
Într-un veșmînt ce-o-nfașă ca un potir de floare,
Purtînd în mîna dreaptă Narcisul alb ca spuma.

Mlădie apoi brațul, ș-asupra mea se-nclină,
Ca un vlăstar ce-l pleacă un vînt de primăvară,
Și o mireasmă dulce deodată mă-mpresoară,
De parc-ar fi deschisă fereastra spre grădină.

Și-acum mînile-i pale le sînt de mine-aproape...
— Ah! pale mîni, tot răul vă fie-ntors în bine —
Ce duh își poartă lampa arareori în mine
De pot vedea ca noaptea cînd fulgeră pe ape?

E magul amintirii cu lampa lui albastră
Ce s-a trezit și scrie în vechea lui scriptură,
Din tot ce e acuma, și toate cîte fură,
O jalnică poveste, ce samănă cu-a noastră.

UMBRE

Ce stranii lucruri dorm în suflet și cum nu uită el
Din câte le închizi într-însul, ca într-o urnă
nimică
funerară ;
E iarnă azi și, fără voce, eu văd o zi de primăvară,
Și mă simt iarăși lângă tine, pierduta, dulcea mea
amică...

În casa toată urcă pacea unei vieți întemeiate.
Și la un ceas, un ram apare pe zidul alb, deasupra
noastră,
Și nu-i un ram cu adevărul, ci numai umbra lui
albastră,
Pe care-o mână nevăzută îl leagănă-n mișcări
ritmate.

Și-acuma preajma-ncepe-un cântec, și-ncet pe ra-
mura-nclinată
Vîslind cu aripele-n cruce, se lasă două păsărele,
Și nu știu gura lor de umbră ce-au spus atuncea
dragei mele,

Dar știu că clipa asta dulce n-am mai uitat-o
niciodată...

La depărtări și pretutindeni, se face iarăși
primăvară,
Și dulcea fantasmagorie a umbrelor ce-au fost,
s-așază
Pe zidul alb, ca și atuncea, în liniștitul ceas
de-amează,
În care ne-am iubit o clipă supt ramura imaginară.

NOCTURNĂ

Nu bate-n țerm, nu cîntă, nu murmură, nu cheamă,
Ci răzimîndu-și tainic supt cap imensa-i liră,
A adormit și-acuma încet-încet respiră ;
Iar eu, cu pași de umbră, pășesc pe țărm cu teamă.

Pășesc încet ca noaptea în casa dragei mele,
Și-atunci, ca rușinată, frumoasa uriașă
La piept își strînge-n falduri bogata ei cămașă
Și trupul și-l ascunde supt spuma-i de dantele.

Se limpezește-n urmă, în păr cercînd să-și prindă
Din negrele-i adîncuri podoaba ei de mîne,
Și-apoi, gătită astfel, de noapte-așa rămîne,
Iar luna se coboară pe cer ca o oglindă.

VISUL SEPIEI

Sunt singură, și casa o am pe-un vîrf de stîncă
Și ca să-mi uit urîtul visez lîngă ferestre...
Ce mici și ce sărace-s splendorile terestre
Pe lîng-acele-ascunse în marea mea adîncă.

Semiramida însăși, de-ar fi putut să știe
Ce mîndră e o lume de alge plutitoare,
Și-ar fi sădit desigur grădinile în mare,
Și-ar fi uitat că-i Doamnă pe-o vastă-mpărăție.

I-ar fi părut cunună de vicleim, cununa
Purtată-n naltul frunții, și c-un surîs pe buze
Ar fi zvîrlit-o-n valuri, ca să-și aleagă una
Urzită-n curcubeie de mîndrele meduze.

Balene monstruoase s-ar fi-nvoit să vină,
S-o ieie și s-o plimbe, cînd noaptea stă să-nceapă,
S-o plimbe, și să-și joace coloanele de apă,
S-arate-n aer calea urmată de regină.

Și-ar fi păzit-o crabii cu-armurele lor lucii
Și stelele de mare, și mii de lampioane
Ar fi aprins pe ape și-n aer noctilucii ¹,
Ca-n timpul unei mîndre serbări venețiane.

Iar eu aș fi urmat-o în calea-i triumfală,
Și-n loc să stau ca astăzi visînd lîngă ferestre,
Ca să rămîie pildă micimilor terestre,
I-aș fi-nsemnat splendoarea c-o dungă de cerneală.

¹ Licuricii (it.).

SCRISOARE

Îți scriu, să știi că toate-s așa ca la plecare,
Că n-am clintit un lucru de două săptămîni, —
Pe masă o mănușă, zvîrlită la-ntîmplare,
Păstrează încă forma frumoasei tale mîni.

Și iată evantaliul și mica ta oglindă,
— Oglinda, cea mai bună prieten-a femeiei,
Ea care poate-atîtea secrete să surprindă
Cînd ușile-s subt paza neîndurat-a cheiei. —

Și-afară de aceste, e-un miros blînd de floare
Ce rățăcește încă... sunt cei doi trandafiri,
Care-au murit pe-ncetul în apa din pahare,
Mărindu-mi întristarea cu două amintiri.

Așa e-n casa noastră, iar cel ce ți-le scrie
E-așa hursuz și jalnic, încît mă-ntreb de-s eu,
Sau am murit și-acuma trăiesc iar, cine știe,
Și nu-s decît un paznic bătrîn într-un muzeu...

VISUL UNUI NIBELUNG

„Unheil häftet am Gold...”¹

Δ

Visez grămezile de aur
Păzite-n grota de sub Rin
De Fafner, groaznicul balaur,
Și ție, Wothan, mă închin.

Mă-ndeamnă dorul spre comoară,
Și vroi s-o am cu orice chip ;
Mă mînă ca odinioară
Fatalitatea pe Oedip.

Arată-mi drumul spre tezaur.
Pe cele șapte coarde-a lirii
O ! Wothan, las-un pumn de aur
Să cadă-n cumpăna iubirii.

Dă-mi aurul care omoară
Că-s obosit de anii lungi,
De cînd rîvnesc după comoară
Ca-ntunecații Nibelungi.

¹ „De aur se leagă un blestem...” (germ.)

OMUL DIN LUNĂ

Privesc o semuire de om în discul lunii,
Un chip bizar ce rîde, privind de sus pămîntul,
Un rîs amar și straniu ce-l au numai nebunii,
Și morții, cînd pe buze li-a-ncremenit cuvîntul.

E-un om cu bună seamă, e-un cap de om, —
o mască,
Dar după ironia acestei măști s-ascunde
Cea mai cumplită moarte ce-a fost să-mpărățească;
Și totuși chipul ăsta îl știu de nu știu unde...

L-am mai văzut desigur demult, dar poate anii
Și-au zugrăvit sarcasmul pe marea lui durere
Și tot ce-a ars într-însul s-a stîns azi ca vulcanii
Ce rîd în discul lunii cu-albastrele cratere.

L-am mai văzut desigur, și-l știu, — dar tu, iubită,
Ce te-ai deprins să judeci cuminții și nebunii,
Cînd stai privind pe geamuri cu fața liniștită
Cunoști tu cine-i omul ce rîde-n discul lunii?

PAHARUL FERMECAT

Visam privind în fundul paharului cu ceai
Și-n sticla străvezie, ca-ntr-o metempsichoză,
Eu m-am văzut pe gânduri ținând în mână-o roză,
Subt un portic de aur cu bolta de email.

Ca un turban albastru pe cerul roz de mai,
Pe-un cer mai roz ca roza care-o țineam în mână,
Un dom se profilează, și-acum văd o fântână,
Spre care o caretă se-ndrumă cu alai...

În zgomote de-alămuri și tropote de cai
A stat acum, și iute descinde o cadîină,
Lumini multicolore s-aprind și-o albă mînă
Desprinde-un vâl de purpur de pe-un obraz bălai.

Scînteie doi ochi negri... și roza mea de mai
Miroas-așa de tare cînd i-o arunc... „Stăpîină”,
S-aude-un glas și iată că surugiul mînă
Și nu mai văd careta... O ! tu, cine erai ?

Cine-ai fost tu...? răspunde, din ce metempsichoză,
Ai revenit spre mine în tropote de cai
Ca să dispari pe urmă cu roza mea de mai,
Cu cea mai de pe urmă și mai frumoasă roză?

METAMORFOZĂ

Vroind să uit, pe-o seară dulce lăsasem să
m-adoarmă crinii...
Și se făcea că fără voie trăiam acum o viață nouă:
Eram și eu un crin ca dînșii, și-n dezmierdările
luminii
Îmi întindeam voios potirul să prind o lacrimă
de rouă.

Visînd, trăiam cu ei acuma, și-atît de alb eram sub
lună,
Încît abia scriam o umbră, cînd m-alinta
șagalnic vîntul,
Dar tihnă se făcuse-n mine și caldă inima și bună,
Că reveneam sub altă formă, să-mpodobesc și eu
pămîntul.

Cînd făr' de veste-o mîna pală, mișcîndu-și umbra
pe grămadă,
Ca subț imboldul unei forțe necunoscute și fatale,

S-a-ntins vrăjmașă să mă frîngă, — ș-acuma, alb
ca o zăpadă,
Muream tihnit de-a doua oară în liniștea odăii tale.

Muream din nou, dar cînd trudită făcîndu-ți
brațele cunună,
A fost s-adormi zîbind la mine cu fața calmă
între perne,
Eu ca o pulbere de aur m-am ridicat ușor sub lună
În căutarea altei forme desăvîrșite și eterne.

DUMINICA

Cum te-așteptam odată Duminică Prea-Sfântă
Și cât îmi pari acum de tristă și pustie...
Salonu-i gol, și-n umbră doar samovarul cîntă
Asemeni unui popă ce-ngîn-o leturghie.

Era cu toate-aceste așa de multă lume,
Veneau tenori celebri, și doamne diletante,
Poeti sermani, și fete ce între două glume
S-extaziau mirate : „Ah ! ce frumos andante !“

Țindea amoru-n umbră șiretele lui curse,
Și cînd vorbeau de stele, de sori, de tot înaltul,
Eu mă plimbam cu gîndul în carul Marei Urse,
Doar voi găsi un astru nespeculat de-un altul.

Cuvinte fără noimă urcau, dar, orice vorbe
Din gura ta căzute, mi se păreau divine,
Puteau să cînte-n pace și harpe și teorbe,
Căci n-auzeam nimica, de te-ascultam pe tine.

Ș-acum e gol salonul, e gol, și-n umbra casei
Stau vastele fotolii și lung prind să se mire :
Pe unde-o fi azi pasul micuț al prea frumoasei,
Ce tot venea statornic ca să-și găsească-un mire ?

Oglinzile-și arată cu jale infinitul
Și nu mai vine nimeni... zadarnic stai la geamuri,
— „Ce-ai căutat în lume, o, tu ! mult liniștitul
Poet, credeai că-i lesne să scrii epitalamuri ?“

Ce-am căutat, v-aș spune, ce-am căutat eu — dară
Mi-e frică, căci în umbră, supremă ironie,
În neagra umbră, pianul cu dinții scoși afară
Rînjește ca un monstru ce-ar vrea să mă sfîșie.

CĂLĂTORII

Tăcere-i și mergem cu fața spre lună...
S-aud zurgălăii în noapte cum sună,
Merg spornic rotașii și-o clipă mă sperii,
Văzînd pe de lături cum fug prăștierii
De umbra lor însăși goniți în buiastru...
Pe-alocurea drumul se face albastru
Cînd scapă subț dealuri și luna s-ascunde,
Un miros de floare de cine știe unde
Ne-ajunge pe cale și-n urmă rămîne...
— „E-o vrajă trimeasă de-o fată, stăpîne,
E-o vrajă“, îngîină zîbind vezeteul,
Și murgii acum pășesc mai cu greul,
Și vorbele noastre, prietene bune,
Se fac tot mai rare, mai triste, de-ai spune
Că fieștecare din noi își dă seamă
Că-n urma trăsorei ceva se distramă,
Și-aceea nu-i drumul, ci-i biata viață ;
Că dulcea mireasmă, prin noapte drumeată,
Nu-i miros de floare, nici vrajă, ci-i dorul
Ce-l ia pretutindeni cu el călătorul,
Oriunde s-ar duce și-ar vrea ca să scape,
Subt năltele ceruri pe vastele ape...

ALESUL

S-a deșteptat prisaca din poiană
Subt uriașul clopot de azur,
Și sună tot cuprinsul dimprejur,
De-ai spune că o harfă-coliană
E aninată undeva de-un ram...

De-ar fi să stai nesigur la răscruce,
Căci pretutindeni murmurul l-auzi,
Asemeni unui tainic călăuz,
Te cheamă, te îmbie și te duce,
Fără să vrei, al florilor parfum...

Poiana pare-o uriașă floare,
Ce schimbă curcubeie de culori,
Dar nu-i o floare, ci sunt mii de flori,
Din care ies scînteii rătăcitoare
Ce se aprind în aer și dispar.

Ca niște temple în miniatură
Ce ar serba un cult misterios,

În raiu-acesta-atîta de frumos
Lăsat anume parcă de natură,
Stau albii stupi sub streșinele lor.

Neobosite-aleargă în lumină
Albinele zburînd din loc în loc,
Acum se-nclină-un fir de siminoc,
Acum se-nalță galben-o sulcină,
Și mursa-n aur se preschimbă-ncet.

Dar iată că pe-un urdiniș apare
Aleasa între-atîtea mii de vieți,
Și trîntorii amanți de soare beți
Simțind imperioasa ei chemare,
Tresar prelung din somnolența lor.

Din urdiniș zburînd ea scrie-o dungă,
Un fulger de beteală în senin,
Și cetele de miri cu freamăt vin,
Și-n urma ei se-nșiră și s-alungă,
Dar ea se-nalță-n slavă tot mai sus.

Mai sus se-nalță tot mai sus, și-n goană,
Se luptă mirii s-o ajungă-n zbor,
Dar ea-i un punct de aur mișcător,
Și-un punct e și prisaca din poiană,
O floare scuturată dintr-un ram.

Treptat se farmă ceata lor rărită,
S-abat din drum cei fără de puteri,
Și-n prăvălirea răpedei căderi
Cu jind revăd scînteia urmărită
De unul singur din alaiu-ntreg.

Acela unul are pe regină,
Dar după clipa asta de amor
Ea se coboară domolită-n zbor,
Iar el recade-n marea de lumină
Subt uriașul clopot de azur.

EX-VOTO

Păşeşte-ncet, să nu deştepti tăcerea,
Coboară-ncet, ca-ntr-un cavou pustiu
Şi-ascunde-ţi bucuria ori durerea,

Să te presimt abia, să nu te ştiu,
Abia să te presimt ca pe-un parfum
De floare scuturată timpuriu...

Căci pe-al tău suflet mîndru, orişicum,
O clipă-am fost stăpîn... Păşeşte-ncet...
Nu turbura nici praful de pe drum...

Un clopot e un suflet de poet...
Nici rochia-ţi foşnind să nu-l atingă,
Să nu se redeştepte un regret...

Acum cînd izbutise să se-nvingă
Şi gîndurile vechi să şi le-adune,
O, lasă-l în tăcere să se stingă :

Pășește-ncet... nici un cuvînt nu spune,
Căci de-ai vorbi, ca de subț bolți profunde
De pretutindeni, ca să mă răzbune,

Ecouri muștrătoare ți-ar răspunde.

DIN PERIODICE

HIMERA

Plin de dezgust pentru lumea aceasta banală și
Tainic Himerii i-am spus : — „Du-mă pe celalt^{tristă,}
șarm !

Du-mă-într-o lume mai bună în care să nu fie
oameni,
Căci între mine și ei nu e nimica obștesc.

Tot ce-i încântă și-i doare pe ei mă revoltă pe mine :
Toate le vede întors ochiul meu, altfel făcut.

Spre a-i putea îndura și spre-a fi îndurat printre
dînșii,
Trec ca o mască prin bal, vesel cu lacrimi în ochi...“
Iute, Himera și-a-ntins atunci aripele-albastre :
Cerul de-asupra-mi scădea tot mai îngust și mai
mic.

Tot mai departe de cer coboram ca o piatră-n
cădere
Și ca un ochi luminos soarele-abia-l mai zăream,

Tot mai departe apoi, scînteia ca un fulg de jăratec :
Inima-n piept mi s-a strîns cînd păn'și fulgul s-a
strîns.

Dară pe celalt tărîm cînd ochiul meu orb se
deprinse
Cu întunericul său plin de fantastice lucruri,

Scumpe comori am cules din adîncuri de nimeni
umblate ;
Scufundător fericit nu mai știam ce s-aleg.

Nimeni pe lume n-avea bogății mai imense ca mine,
Totuși sărac mă simțeam, cui să le dau neavînd.

Și mă cuprinse atuncea o milă adîncă de oameni
Și lăcrimînd m-am gîndit : oricum să fie,-mi sînt
frați !

Fără să vreau mă învinse iar dorul de cerul
albastru

Și m-am rugat în genunchi : — „Du-mă,
Himeră,-napoi !“

Greu încărcat din belșugul comorii găsite acolo,
M-am avîntat cătră cer, nerăbdător să-l revăd.

Tot mai greoaie vîsleau aripele-albastre-a' Himerii,
Pîn' ce-am văzut răsărind fulgul de jar la zenit,

Tot mai aproape de cer mă-nălța cu aripele-n
cruce;
Fulgul de jar se schimbă iarăși în ochi luminos,

Împrejmuit de pleoapa albastră a bolții celeste;
Iar eu pluteam fericit tot mai setos de senin...

Miros de floare acum străbătea aromind pîn' la
mine,
Și-n depărtare-auzeam dulcele glas omenesc.

Grele aripele însă deodată stătură inerte
Și cătră mine și-a-ntors Pajura ciocul flămînd :

Astfel o clipă-am rămas plutitor între două
prăpăstii,
Amenințat să recad dacă nu am ce-i jertfi :

Inima mea mi-o cerea ca să poată zbura mai
departe !
Fără să preget atunci, dornic de frații pierduți,

Plină de sânge i-am dat-o, zicându-i ;
—„Pornește-nainte !“

.

...O, de știam ce jertfesc, pentru cine-adunasem eu
daruri
Aș fi rămas fericit singur pe celalt tărâm !

Inima mea mi-am pierdut-o pe veci și-n zadar am
jertfit-o :
Spuneți de nu e păcat, prieteni, de-atâtea comori !

MARINĂ

O, mare iubită ! Ce bună amică ești tu cu poezii !
Pornește vaporul, și iată-mă singur din nou lângă
pupă.
Viu aeru-mi umflă plămînii de parc-aș sorbi
dintr-o cupă
Demonică, filtru-ncărcat de toate puterile vieții !

Ah, gustul trecutelor lacrimi, pe care le-am plîns
altădată,
Pe buzele-mi pale acuma-l simt iarăși — mărgelele
de sare !
Ce altă dovadă mai vie că matca-ți adînc zbuciu-
mată
E albia primordială a vieții, o, tainică mare ?

Ce giulgiu imens peste-un leagăn strîng apele
verzi mișcătoare,
Ce-albastru a prins peste tine în cuie de foc
baldachinul !

În noaptea aceasta simt bine că-s clipa etern
călătoare,
Că-s una cu apele mării și una sînt cu seninul !

Greu cade nămolul la funduri, ca după furtună,
și cine
În apa privirilor mele ar fi să privească de-aproape,
N-ar crede c-așa limpezime l-ascunde atîta de bine
Precum îți învăluie taina imensul tău giulgiu de
ape !

Și gîndul meu fuge-nainte departe pe-ntinderea
mării
Ce splendidă-mi pare această albastră și unică oră !
O, dacă pe clipele-aceste s-arunc aş putea o ancoră,
Ce vesel aş da pe vecie tot restul vieții uitării !

CÎNTECUL GREIERULUI

Sînt poate milioane de ani de-atunci — o, Soare !
De cînd tu cel ce astăzi urci bolțile de-azur.
Erai de-abia o pată prin neguri călătore,
O forță-n mers ce-și cată o formă și-un contur.

Așa erai, dar timpul ți-a modelat conturul
Și incendiul ce-n tine mocnea de veșnicii,
Înflăcărăt deodată a luminat azurul
Și ale mele negre și mari melancolii.

Așa erai pe vremea întîiei aurore,
Pe cînd eu, negrul greier, rapsodul fără glas
Ce te cînta-nstrunîndu-și elitrele-i sonore,
Așa am fost de-a pururi și-același am rămas.

Eu sînt întîiul sunet care-a trezit ecouri
Făr-a trezi pe lume fiorul unei uri,
Rapsodul ce-a rupt pacea înaltelor platouri
Și-a deșteptat visarea funebrelor păduri.

Ca într-o seră caldă trăiam punctînd tăcerea,
Privind plin de uimire cum vremile în mers
Înaltă continente ori pregătesc căderea
A cine știe cărui fragment de univers.

Părea cum că natura arareori sătulă
De vechile tipare căta izvoade noi ;
— Cum de-a putut fragila și fina libelulă
Vîslind atîtea veacuri, s-ajungă pîn' la noi ?

Azi năruia și mîine, cum o-mbia capriciul,
Zvîrlea în dar eterne nimicuri pe pămînt,
De-atunci și-a aprins lampa albastră licuriciul,
Și n-a mai fost în stare s-o stingă nici un vînt.

O aripă de gîză, un sunet și-o lumină
Au stăruit și totuși atîția uriași
Făcuți să-nfrunte vremea s-au prefăcut ruină
Și-au dispărut din lume făr-a lăsa urmași.

Pavat e tot pămîntul cu lespezi de morminte
Și numai eu, rapsodul în veci nemuritor,
Pășind pe ieroglife de albe oseminte,
Mai cînt un *miserere* în amintirea lor.

BALUL POMILOR

Cu legănări abia simțite și ritmice, încet-încet,
Pe pajiștea din fața casei, caișii, zarzării și prunii,
Înveșmântați în haine albe se clatină în fața lunii,
Stînd gata parcă să înceapă un pas ușor de menuet.

Se cată ram cu ram, se-nclină, și-n urmă iarăși vin
la loc,
Cochetării și grații albe, și roze gesturi, dulci arome,
Împrăstie în aer, danțul acesta ritmic de fantome,
Ce-așteaptă de un an de zile minuta asta de noroc.

Ce e de spumă, sus pe ramuri, se face jos de catifea,
Și astfel umbrele căzute pe pajiște par mantii grele
Zvîrlite de dănuitorii ce au rămas numa-n
dantele,
În parcul legendar în care s-a prefăcut grădina mea.

Pe gura scorburilor vîntul plecat a deșteptat un
cînt,
Și-nvoalte mîneci horbotate se-ntind ușoare să
salute

Preludiul acestei stinse și dulci orchestre nevăzute,
Și-apoi cu reverențe pomii s-au înclinat pîn' la
pămînt.

Ghirlânzi de flori îi leagă-n trecacăt și-un arc sub
fiecare ram
Boltește-albastre perspective, sub care alte cete
ninse
Coboară pe pămînt din ceruri, venind cu candel
aprinse
Să facă și mai albă noaptea acestui alb epitalam.

Așa-s în clipa asta toate, dar mîine albi cavaleri,
Despodobiți de-atîtea grații, ce le-mprumută luciul
lunii,
Vor deveni ce-au fost de-a pururi : caișii, zarzării
și prunii,
Banalii pomi din fața casei, ce-i știu de-atîtea
primăveri.

PROZÁ

DIN VOLUME

Fantome

(1911)

MAMA

Mamă ! Ce puțin am rostit numele tău și cât de vag îmi aduc aminte de tine... O negură te învăluie și parcă din neguri e urzit și conturul tău.

În fața mării, unde am stat privind neîntre-rupta goană a talazurilor, acolo m-am apropiat mai mult de tine și am căutat să te rechem. Din fundul orizontului aceuia ce-l hotărăște linia curbă a mării, de acolo ai venit tu. Pe o noapte dulce cum e aceasta, un vas legănat, ce și-a scris pieritoarea dungă pe cer, te-a adus desigur. Și pe cheiul acesta singuratic, unde întîrzii eu, visînd uneori, au coborît pașii tăi, de bunăseamă.

Ca și acum, neastîmpăratele talazuri se ridicau ca niște fantome din mare și alergau de-a lungul digului de piatră sură ca să privească portul. O semilună pală, brodată pe un steag, lucea și atunci pe înaltul unui catarg, și tu, desigur, cu fața întoarsă peste umăr, ai trebuit să privești, tristă, pe largul întinselor valuri ce te despărțeau de țara ta...

După marginea curbă a mării, unde se închide orizontul, acolo unde încep apele albastre ale Bosforului, e o altă lume, și tu de acolo ai venit.

Multe lucruri ciudate ce dorm în sufletul meu, de acolo mi le-ai adus. Nostalgia ce o resimt în fața marilor ape, când văd o pînză albă, filfîind ca o aripă de albatros, de la tine trebuie să-mi vie. Înguste caice, cu șirul lor de vîslași, plecați pe rame, de aceea mă farmecă.

De după marginea curbă a mării, unde palatele de marmoră coboară cu treptele lor pînă în valuri, de acolo, ca valurile aceste ce călătoresc și murmură necurmat, îmi vin amintirile.

Ca o odaliscă, cu fața acoperită, vine trecutul și mă cheamă. De multe ori tot cîmpul infinit al mării se acoperă parcă de dănuitoare ce-și flutură vâlurile diafane în lună și joacă. Dantele albe îmi par spumele talazurilor și cîntări line de barfă, mîni de vis, ce trec visătoare pe strune, eternele cîntări ale apei...

Spre linia aceea caută ochii mei și așteaptă o lumină. Pe marginea de apă ai fost născută tu și de aci nestatornicia gîndurilor mele, de aci veșnica frămîntare, de aci fantazia de a clădi neconținut, precum clădește marea talazurile ei, ca în urmă să le dărîme iarăși.

După linia aceea ai lăsat tu visurile tale de copilă, întîile tale prietenii, toate dorurile tale, pe care eu astăzi trebuie să le trăiesc din nou, desigur. A rămas ceva departe, o fâșie de viață, care a trebuit să te urmărească atunci când m-ai născut pe mine, de nu mai am eu astîmpăr și nu mă pot împiedica să visez.

Fără de preget, gândul meu arde și mă chinuiește; apropierea cele mai ciudate se fac într-o clipă; simțiri ce nu le pricep mă încearcă; lucruri ce nu le-am bănuț, îmi par firești și o sete, o necurmată sete, de iubire mă învinge.

Fără de vreme tu ți-ai închis ochii, și eu ți-am văzut așa de puțin dragile lumini aplecate peste mine; fără de vreme mânele tale au încremenit și eu le-am simțit așa de puțin mângâierea. Gura ta a tăcut așa de curînd și farmecul vorbelor dulci, ce le poate spune o mamă, au sunat așa de puțin în auzul meu. De copil n-am avut nimănu să spun ce mă doare, ochii mei n-au avut către cine să se întoarcă, mânele mele spre cine să-și întindă deznădejdea.

Și tu erai duioasă, mamă... Puținele cărți ce au rămas de la tine, cu pagini însemnate pe margini, spun că ți-era drag să visezi, povestesc că te au încîntat și pe tine vorbele sonore și ritmata cîntare a versurilor. Ai visat și tu, și mi-ai lăsat partea asta și mie, hărăzindu-mi puțința de a mă înduioșa și de a-mi aduce aminte de toate.

Aci însă am fost mai aproape de tine. Muezinul, ce lese în cerdacul minaretului cînd se face cerul violet spre seară, mi s-a părut firesc și cunoscut de cînd e lumea și nu știu de ce, mânele lui întinse spre cer mi-au spus întotdeauna mai mult decît semnul crucei. Albele moschee m-au fermecat și m-au atras la pragul lor; tristele și neîngrăditele cîmîlire, cu norodul lor de pietre îngropate în

pământ, mi-au povestit mai multe decît lespezile noastre...

Cu ochii tăi le văd eu, desigur, toate acestea, cu sufletul tău le simt, fără îndoială ; de aceea nu mi-e dragă luna, decît cînd se ridică în Crai nou.

Şi totuşi, abia dacă pot să-mi aduc aminte cum era faţa ta, căci o negură te învăluie şi parcă din neguri e făcut şi conturul tău...

EX VOTO

Prieten bun, fantomă acumă și tu, nu știu de ce-mi amintesc de tine în seara asta misterioasă...

Afară fulgeră și geamurile întunecate ale odăiei mele se luminează la răstimpuri, ca de apropierea unui albastru flutur uriaș, rătăcit prin noapte. Un suflu de vânt trece și un miros tulburător de floare de tei își face loc și se strecoară în casă, adus de cine știe unde. Poate mireasma asta ce stăpînea romanticele nopți de iunie ale orașului adolescenței noastre, să te fi adus cu ea, sau poate apropierea furtunei ce se pregătește să fi dat simțurilor mele îndurerate o limpezime deosebită.

Acum, o picătură de ploaie, ca o pietricică zvîrlită în geamuri, m-a făcut să tresar cu zgomotul ei sec, și nu știu pentru ce, în tăcerea care s-a lăsat mai mare parcă, te văd și mai lămurit.

Să n-aibă oare sufletele pace nici după moarte?

★

Oricum, în țințirul îndepărtat de țară, în care te-au îngropat ai tăi, somnul tău trebuie să

fie tulburat de puterea amintirilor mele, care au fost cîndva și ale tale. De este așa, ajută-mi să le reîntregim și să scăpăm ceva din noi, din marele și înfricoșatul întuneric ce ne pîndește.

Cei ce te-au cunoscut și pe care i-ai înveselit cu bunătatea și glumele tale, și-n amintirea cărora mai stăruiești încă, vor muri și ei, și odată cu dîșii vei muri și tu, căci tu nu erai dintre aceia a căror viață începe după moarte, și ambiții postume n-ai avut.

Eu însă, care mi-am jertfit atîtea nopți, ca să deprind farmecul misterios al cuvintelor, dacă îmi vei ajuta, voi încerca prin ele să te rechem din lumea umbrelor, și să te fac să trăiești măcar o clipă mai mult viața pe care o iubeai cu atîta patimă.

★

Se face o seară furtunoasă ca și asta, și noi suntem doi copii nevrîstnici, într-un oraș tăcut. Teiul cu flori de aur, de lîngă poartă, își trimite mirosul lui tulburător și o lîncezeală ne-a cuprins parcă pe amîndoi. Tu ești mai răsărit ca mine, și mirosul acesta te neliniștește, îți dezvăluie lucruri care încă dorm în mine și pe care nu le înțeleg.

Și în tăcerea aceasta, zgomotul unor pași mărunți a trezit noaptea și te-a făcut să tresari. Da, imboldul dragostei se trezise în tine, și grădinața

noastră nu te mai încăpea. Un cuvânt brutal m-a făcut să înțeleg atunci că prietenia noastră era un obicei, o deprindere cotidiană, impusă de copilăria noastră, petrecută împreună. Decorul de vis se împrăstia, sfărâmat de cuvântul tău brutal, și te-am lăsat să pleci singur, cu pașii tăi grei, după pașii mărunți pe care i-am auzit după o clipă stînd locului; și apoi, depărtîndu-se în umbra acelei nopți de iunie, în care mirosul florilor de tei nu ne da pentru întăiași dată același îndemn la amîndoi.

A fost întîia mea durere de copil nevrîstnic, întîia suferință a unui visător, întîia convingere că realitatea brutală nu e partea mea pe lumea asta.

Și cum stam așa, prin lacrima ce-mi luneca din ochi, am mai privit încă o dată grădina și noaptea mi s-a părut, oricum, divină, privită așa, printr-o lacrimă...

★

Și am reluat lanțul, căci obiceiul e tiranic și prietenia, oricum, e o formă a iubirii.

★

După ani pierduți, suntem iarăși la un loc și căutăm să discernem caracterele și pornirile noastre. Vorbăreț și glumeț cum ești, evoci un palat de marmoră scumpă, cu scări monumentale, stră-

juite de lachei îmbrăcați în fireturi, cu ciorapii albi, bine trași pe pulpe, și înăuntrul palatului cu portrete vechi de familie, cu arme și blazoane străvechi, un ghebos urât la față și îndemânic la mișcări, un senior din alte vremuri, fastuos și autoritar, limbut și ghiduș.

Palatul e înconjurat de un parc străvechi ; orașul unde e clădit palatul acela e Florența, iar seniorul ghebos și ghiduș e străbunul vostru.

Vîntul cald, cînd se strecura prin parc, scutura roadele coapte, pe cari nimeni n-avea voie să le culeagă. Anotimpurile aduceau fiecare florile lor, pe cari nimeni n-avea voie să le adune în mănunchiuri ; singure, miresmele, pe cari nimeni nu-i stăpîn pe pămînt, rătăceau sub ramuri, se ridicau și treceau peste zidurile mari, împrăștiindu-se în lume. Ici, colo, ramuri spînzurau de copacii bătrîni, ca niște brațe rupte din umeri, și seva curgea în neștire, cum picură sîngele dintr-o rană neîngrijită de nimeni, căci fantasticul senior avea drept principiu : că cine se naște într-un loc, acolo trebuie să trăiască și să moară, și că fatalitatea nu o poate înlătura nimic.

Și nu știa bătrînul senior, că acei dintr-o rasă cu dînsul, ramurile străvechiului său copac, odată cu luptele pentru Unitatea Italiei, aveau să plece pe alte pămînturi, aiurea, și să moară sub alt acoperămînt decît acela al palatului de marmoră, în frumosul oraș al Florenței.

Au venit vremuri grele însă, și frumoasa țară cu grămada ei de statui albe care strălucesc la soare, cu răcoroasele fântâni din care tritoni și fauni aruncă eternul lor joc de apă peste nimfele care înoată și se strevăd în apele limpezi din havuzuri, a rămas în urmă, iar adăpostii palatului de marmoră scumpă, din seminția ghebosului senior, s-au împrăștiat în lume și astfel, o ramură ruptă și adusă de vânt, a ajuns și pe pământul țării noastre.

În Iași, pe vremea aceea era belșug, și un străin ce venea din alte lumi era bine primit și îmbrățișat, căci aducea vești noi și putea povesti de alte împliniri decât acelea obișnuite vieții noastre patriarhale. Noului venit deci, îi fu lesne să se așeze, să-și cumpere o paletă și vâpselile trebuincioase cu care să-și poată agonisi traiul lui și al copiilor ce aducea cu dînsul.

Din vremea aceea, în casele vechi, în rame demodate, au rămas nenumărate portrete ale boierilor de atunci, cu portul lor, chipuri blajine și triste, cu ochii limpezi de un albastru neobișnuit cerului nostru, a unui albastru pe care vremea l-a îndulcit și înseninat de mîhnirile pămîntești. Aproape toate poartă aceeași pecete, avînd parcă un aer de familie. Pinacoteca din Iași păstrează și ea dovada talentului acestui carbonar transplantat și rămas în unul din țintirimele Iașului vechi.

Aceasta era origina, și cu atât mai mare era mîrarea mea, cum de în tine, prieten scump, în afară de dragostea de fast, nu pusese nimica străbunul acesta artist, cu paleta lui plină de culori, pe cari parcă rîdea fericirea soarelui țării lui pierdute.

Viața apoi a curs, și ca un contrast ciudat, ca-n apropierea unei primejdii de moarte pentru rasă, cel din urmă vlăstar, strîngînd parcă toată vlaga și toată seva ce mai rămăsese, a crescut frumos, puternic și dîrz, ca o dezmințire a ghebosului din Florența. Era un exemplar unic de frumusețe omenască, dar ca o statuie minunată, făcut de un artist dintr-un pămînt obosit și netrainic, s-a năruit curînd, murind pentru cea din urmă oară în tine.

★

Am întrerupt notele cîteva zile și caut să reiau firul pierdut... Cînd le începusem, în vasele japoneze din odaia mea erau cîteva flori. În unul garoafe, în celălalt trandafiri. Trandafirii, unul după altul, fețe albe și roșii, și-au plecat paloarea și purpura pe marginea vazului, apoi s-au scuturat înfrățindu-se încă o dată în cădere: petale de sînge și petale de ceară... Garoafele roșii au supraviețuit rozelor, dar s-au vestejit și ele, învinse de vreme, și ceva mai mult, parcă a murit în jurul meu de cînd m-am despărțit de tine.

În răstimpul acesta am cercat să cetesc, și înîmplarea m-a făcut să cad peste o carte de povești

orientale, care mi-a adus aminte de o femeie bătrână, de un fel de Parcă, ce mă adormea cînd eram copil. Graiul ei trăgănat și molcom, parcă a sunat în casă deșteptînd ecouri. Un pat micuț, cu un copil cu ochii mari în el, și alături, pe un scăunăș, o babă bizară desfăcîndu-și tulpanele unul după altul.

Aceasta a fost Șeherezada copilăriei mele. De la dînsa, desigur, mi-a rămas pasiunea pentru fantastic, dragostea de legende și ființi supranaturale, iubirea pentru tot ce trăiește pe altă lume decît pe a noastră. Graiul ei molcom și trăgănat mă liniștea și mă făcea să uit supărările mele de copil. Vorbele ei îmi împăcau sufletul și mă linișteau ca o harfă. Ce-mi spunea, nu-mi aduc aminte, dar știu că erau povești nesfîrșite, ca un ciclu wagnerian, cu eroi neobișnuiți în poveștile noastre, cu întîmplări ce se petreceau aiurea decît pe pămînt, undeva, nu știu unde, într-un domeniu creat de fantazia și talentul ei improvizator.

Cînd am început să cetesc, mai tîrziu, și am știut cine e regina Mab, nu știu de ce mi-am adus aminte de dînsa. Poate că era o zîină bătrână și ea, și că sub tulpanele acelea, legate unul peste altul, sub turbanul acela de barizuri, se ascundea o mare poetă necunoscută, cum sunt atîtea în popor. Ochii mei obosiți clipeau, luptînd împotriva somnului, și ea parcă se făcea tot mai mică, mai mică, pînă ce dispărea. Lumina din casă se stingea și ea, și apoi,

ziua, mi se părea că e nesfârșită în așteptarea cuvîntului ei.

Odată, dacă e adevărat, că, cu cît crești în vîrstă, îți aduci aminte de lucrurile cele mai îndepărtate, am să caut, închizîndu-mi ochii, să regăsesc urma eroilor creați de fantazia nesfârșită a Șeherezadei mele.

★

Precum își relua dar firul, bătrîna povestitoare, în fiecare seară, pornesc și eu cu amintirile mele. Trec peste anii de școală, atît de triști pentru noi, și într-un amurg de iarnă ne văd urcînd împreună, un drum rîpos din pădurea *Bordei*. De o parte și de alta copacii închiciurați, par încărcăți de cristalluri. Pe drumul prăvălit înaintea noastră, o sanie țărănească încărcată greu, a stat înnămolită în zăpadă. Și parcă văd încă, cum stăpînul saniei, un țăran cu fața de asasin, a scos restel de fer din jug și a început să lovească în capetele boilor, stropind zăpada cu sînge. Ochii aceia fîroși, în care ceteai pornirea la omor, i-am revăzut de atunci de multe ori în viață. Masca aceia bestială de troglodit, întâlnită la un colț de codru, am revăzut-o și în saloane, și de cîte ori am revăzut-o, mi-am adus aminte de ochii tăi buni, care se umezise de lacrimi la vederea sîngelui roșu pe catifeaua zăpezei, și singura mea părere de rău e că nu am putut fi bun ca tine în viață.

Am urmat drumul, și către seară am intrat într-o casă gospodărească al cărei stăpîn murise nebun. Prin geamuri se vedea satul în vale, sau mai bine se ghicea, căci bordeiele nu se vedeau, ci numai spirale albastre de fum spuneau că acolo locuiesc oameni.

Casa nelocuită de mult avea ceva tăinuit, parcă ascundea ceva, și într-o odaie am văzut un lucru pe care nu mi s-a mai întîmplat de atunci să-l întîlnesc, căci simțămîntul pietății parcă a dispărut din sufletele noastre modernizate.

În odaia aceea murise mama ta, și toate cele care povesteau o viață intimă brusc întreruptă de moarte, rămăseseră la locul lor, după zeci de ani de zile. Am aprins un chibrit, și lumînarea, sub abajurul de hîrtie roză, a împrăștiat parcă o lumină de trandafir împrejurul ei. Oglinda ovală a consolei a prins, cît ai clipi, imaginea odăiei întunecate și a luminat-o, îndepărtînd-o ca într-un vis. Din policandrul de sus, cu ramurile în lături, umbra, deodată a coborît ca un painjen uriaș pe parchet. Deasupra patului, pologul roz atîrna ocrotitor, pernele fin brodate chemau parcă la hodină. Plapoma de mătasă aștepta și ea, gata așternută pentru somn. Peste plapomă, spuma unci cămăși albe, și lîngă pat doi pantofiori ca lăsați atunci din picioare. Alături, o măsuță cu o cupă de cleștar, pe marginea căreia jucau lumini — cupa, care primea inelele în fiecare seară. Un Crist de ivoriu, cu fața torturată sub cununa de spini, își întindea brațele deznădăjduite. Pe

o sofa, o carte nencepută, cu un semn la o pagină, își aștepta încă stăpînul.

Era continuarea unei vieți, o anticameră a unui mormînt, în care ierburi nemuritoare trăiau încă în vase, și în care toate încă reflectau ceea ce a fost și e cu neputință să fie iarăși. Lucrușoare intime, în argint cizelat, sticlute de parfum pe jumătate goale stau cu toate, rînduite frumos pe o măsută așternută cu o horbotă albă, deasupra căreia o oglindă cu basculă așteaptă încă ochii frumoși ai moartei, care se priveau în fiecare dimineată și în fiecare seară. Toate stau rînduite la locul lor, ca în minutul suprem, și ceva imaterial parcă plutește în casă, care străjuie, se înduioșează de atîta pietate, și nu poate lua trup, și nu poate da glas ca să mulțumească celui ce a cristalizat amintirea ei, și a-nmărmurit, ca în palatul fermecat din poveste, mersul trecătoarei vremi. Ceasornicul oprit în clipa morții spune și el un ceas care nu va mai veni, și limba oprită străluce, nemaiputînd nici ea să dea glas, ca o ființă care a tăcut pentru totdeauna.

★

Și iată-mă în altă casă veche, în care am stat într-o toamnă tîrzie amîndoi, aduși de întîmplare.

E casa unui artist pe marginea Senei, rămasă moștenire unei bătrîne servitoare, care o închiria. În seara cînd ne-am mutat, țin minte că am simțit și unul și altul, un fel de sfîciune, ca și cum am fi surprins intimitatea unei vieți.

În atelierul vast în care lucra pictorul, tot felul de schițe și tablouri începute, portrete cu ochi întrebători ori peisagii stranii povesteau viața artistului. Într-un ungher, o bibliotecă veche cu estampe și albumuri de călătorii, cu imagini desperecheate, cu teancuri de crochiuri, însemnate în treacăt, vedeau o sfortare omenească spre frumos. În alt ungher, o epinetă își arăta dinții de fildes îngălbeniți de vreme.

Și tu, nu știu cum, deodată, ai încercat un acord, și un glas trist, ca al unei păsări rănite, venit dintr-un afund de pădure, a umplut odaia. Era ceva sfîșietor, o tînguire și o dojană parcă în glasul acela, pentru noi veniți care tulburau liniștea asta. Și e ciudat, că mai târziu, cînd împrumutasem casei aceștia ceva din viața noastră, cînd ne deprinsesem parcă cu lucrurile ce ne înconjurau, întrebuițîndu-le zilnic, cînd cadrul întreg, în sfîrșit, se obișnuise cu noi, numai această epinetă străveche ne rămînea hursuză și neprietenoasă. Zadarnic de multe ori, în bătaie de joc, încercam tot soiul de cîntece, căci ea, oricît am fi variat ariile, răspundea cu același glas sinistru și sfîșietor, ca un bătrîn care ar încerca să cînte o arie veselă, murind. Plictisiți de vederea ei, într-o zi am hotărît s-o mutăm, dar cînd am încercat s-o clintim din loc, același sunet ca la început ne-a înfiorat, și întregul instrument ni s-a părut că e o bestie rănită, care rînjea la noi cu dinții ei de fildes îngălbenit.

Și închizînd-o, am lăsat-o să stea acolo, pînă ce ne-am mutat din casa artistului.

*

După multe rătăcirii și ani pierduți zadarnic, pentru a scăpa restul de energie ce simțeam că doarme în mine, ne-am despărțit din nou.

Era într-un zori de ziua, după o noapte de nesomn. În neguri clopotele deșteptate începeau să plîngă, și sunetele lor, venite din turle nevăzute, parcă toate îmi spuneau: „Pleacă de aici cît mai e vreme!” Nu știu de ce căutam eu să pun aceste cuvinte în gura clopotelor, cînd vorbele rostite nu erau decît o rezultată a gîndurilor mele.

Simțeam că dorm ambiții în mine ce trebuiau fatal să moară în orașul acesta tăcut, de care mă legau atîtea amintiri. Îmi număram anii, și o groază că nu mai este vreme pentru a face ceva, era să mă piardă din nou. Eram ca un înecat ce revine la suprafață înainte de a muri și simte, într-o scăpărare de fulger, ce neprețuită era viața. Firele ce mă legau de tine erau rupte, de altfel, de mult. Intelectualitatea ta nu mă mai mulțumea, și în afară de plăcerile vieții fizice, nu mai era nimic comun între noi. De multe ori chiar, mi se părea ciudat cum ai rămas așa de simplu, și cu toate acestea te iubeam și simțeam nevoie de bunătatea sufletului tău. Apropierea ta mă însenina, și răzvrătirile mele se potoleau la auzul vorbelor tale blajine. De altfel, erai și iubit de toți, lucru însă, pe care nu ți l-am pizmuit niciodată.

Dacă tu, care ți-ai întors acum ochii spre altă lumină, ai mai putea ceti rîndurile aceste, m-ai ierta,

desigur, și mai puțin decît mine încă, ai putea spune de ce mă iubeai și căutai între toate prieteșugul meu.

Și am plecat, văzînd fără păreri de rău cum dispărea orașul în urma mea, iar clopotele ce au sunat atunci, în zorii zilei aceleia, din nevăzutele turle, au sunat parcă un recviem al unui suflet care a murit.

★

Oricum, tu ai fost începutul vieții mele sentimentale, către tine a mers nevoia, care doarme în fiecare din noi, de a-și căuta un seamăn. Și apoi, eu am fost un copil trist, închis, cu melancolii întunecate, și singurătatea mea de atunci, neavînd încă o viață sufletească, nu știam cu ce s-o împoporez, și-mi era frică de dînsa.

Nu te-am ales pentru calitățile tale deosebite, căci acestea nu puteam să-mi dau seama dacă tu le aveai. Nu căutam un sprijin în tine, nu era o tovarășie de bine și de rău, de senin ori de furtună; nu urmăream un țel comun, nu ne stimulam unul pe altul pentru o ambiție oarecare. Nu, pe atunci eram doi inactivi ce sufereau de trecerea vremii, care nu le aducea nici bucurii, nici dureri, nici mulțumiri, care să răsplătească cheltuiala vreunei energii risipite. Nedezvoltîndu-ne pe aceleași căi, era fatal să ne despărțim la o răscruce. Cetirile mele lungi și nealese poate, căci, ca unul ce nu făcusem nimic în școală, neavînd de cine să fiu povă-

țuit și îndreptat, o sete neînchipuită de a ceti mă ajunsese. Începusem să simt frumosul și pornirile mele, care adeseori se aprindeau și izbucneau în vorbe, nu căpătau nici un ecou de la tine. Când am înțeles aceasta, și mi-am adunat, îndeajuns, o comoară, în sufletul meu, pe socoteala căreia să trăiesc, am simțit că-mi sunt de-ajuns eu singur și că mai bun prieten cu care să vorbesc și să mă înțeleg nu aş putea găsi.

Singurătatea mea mi-o înfloream eu singur și mi-o luminam cum vroiam, iar frica aceea obscură, care desigur că doarme în noi de la începutul vremilor, nevoia aceea de a-ți căuta un tovarăș contra singurătății, a murit de la sine în sufletul meu.

Și n-am simțit nici o părere de bine sau de rău de această dezrobire. De altfel, desigur că nici eu nu ți-am lipsit ție, dovadă că în timp ce eu am rămas tot mai singur, tu ți-ai făcut lesne alte legături și te găseai bine în orice tovarășie.

Ne-am despărțit firesc ; cuvinte grele nu au căzut între noi, cum au căzut mai târziu între alte prietenii ce le-am fost legat, cuvântul acela, piatră aruncată dintr-o praștie, care o dată pornit, face semn unde a ajuns, și care, orice ar spune unii, nu se mai poate uita niciodată.

★

Ultima dată când te-am văzut, am răscolit amintiri comune, și o clipă te-am regăsit, regăsin-

du-mă și pe mine, și o înduioșare neînchipuită m-a cuprins, căci am văzut, precum tatăl tău așezase lucrușoarele în odaia moartei, de la pantofiorii de lîngă pat pînă la cupa de cristal ce primea inelele în fiecare seară, că și tu aveai același cult, aceeași pietate pentru lucrurile care au fost.

O năvală bruscă de aer curat venea, parcă deschisese cineva o fereastră spre un orizont de mare, și clopotele, clopotele acelea care în orașul tăcut al Iașilor întovărășesc toate împrejurările vieții, clopote pentru viață și clopote pentru moarte, clopote pentru dureri și clopote pentru bucurii, au început parcă să sune iarăși, încet, încet, pe urmă tot mai tare, pînă s-au pierdut din nou într-o vagă armonie, ca atunci cînd ți se pare că începe să cînte liniștea ea însăși...

Și am văzut cu ochii amintirii orașul bătrîn, casele noastre părintești, cu vița de vie care plîngea în fiecare primăvară boabe clare de apă, limpezi ca întîiele noastre lacrimi. Bătrînii noștri au prins din nou ființă, siluete vechi au început să se strecoare pe străzi, copaci tăieți s-au ridicat din nou întinzîndu-și umbrarul deasupra porților, slugi îmbătrînite pe lîngă casele boierești și-au reluat locul și taifasul în pragul porților. O lume întreagă de morți și de moarte, de priveliști și decoruri ce nu mai sunt, au ieșit ca din pămînt și m-au zguduit ca de apropierea unor vedenii.

Farmecul amintirilor le-a dat toată melancolia, și acum, cînd încerc să le fixeze, mi se pare că sunt

un copil ce se joacă, suflînd așternutul ușor de praf ce s-a depus peste o lume veche.

★

Prietenia nu e decît o formă vană a amorului, și numai amorul te poate robi pînă într-atîta, încît să uiți de toate și să nu trăiești decît pentru el. Întîlnirea lui e covîrșitoare, și între tine și viață se lasă ca o cortină, după care se agită și aleargă lumea care ți-a devenit străină. Pe căile opuse pe care am apucat, tîrziu, la o răscruce de drum, l-am întîlnit fiecare sub osebite înfățișări. Al meu, purtînd o mască de melancolie și deznădejde, al tău, de fericire și de voluptate, și legăturile dintre noi s-au desfăcut, firește, și mai mult. Singurătatea mie mi-a devenit mai trebuincioasă, ca să pot sta mai bine cu masca tragică de vorbă...

Și atunci, sentimentalismul bolnăvicios de odinioară s-a prefăcut la mine-n ironie, cuvîntul de dragoste în sarcasm, lacrima de multe ori în piatră scumpă. Apoi am chemat în jurul meu ura și pizma, și acestea mi-au fost o adevărată voluptate, căci este o voluptate și aceea a danțului între pumnale.

Astfel, am ajuns să ucid în mine amorul, după cum ucisesem și prietenia, căutînd să mă pregătesc pentru voluptăți viitoare, în ființa aceleia ce le-ar îmbrăca pe amîndouă.

Tu însă, căruia-i era dat să te poți bucura de toate, cu sufletul tău liniștit, n-ai avut norocul și te-ai reîntors printre umbre.

*

Recitesc aceste amintiri aduse toate într-o seară furtunoasă, de un miros vag de floare de tei, și-mi spun că poate fluturul acela albastru ce-și dezvălea aripele fosforescente, în dreptul geamurilor mele, era sufletul tău întristat ce rătăcea prin noapte și revenea să-și vadă prietenul anilor tineri.

Rămâie dar aceste ca un *ex voto* în amintirea ta, și dormi liniștit în țințirimul îndepărtat de țară unde te-au îngropat ai tăi.

Și de acum clopotele, clopotele acelea care în orașul tăcut unde am copilărit amândoi întovărășesc toate împrejurările vieții, clopote pentru dureri și clopote pentru bucurii, clopote pentru viață și clopote pentru moarte, bucure-se și tânguiască-se pentru alții, că pentru noi nu mai au pentru ce suna...

FANTOME

E un amurg de toamnă târzie. Soarele scăpătat, cu discul pe jumătate după dealuri, aruncă razele pieziș, depărtările se estompează și o negură albăstrie îndepărtează colinele. În tăcerea aceasta divină care te-mpresoară, nu poți ști ce clipă anume arată ceasul în curgerea vremii. Un sentiment de veșnicie te cuprinde.

Pe tăpșanul întins al Copoului nu e nimeni la această oră. Purpura însângerează frunza viilor și a copacilor. În vale, ca într-o albie, cetatea veche a Iașului, cu albele turnuri și turle de biserici, cu clădirile lui vechi, cu grădinile pline de flori, stă pitit și abia își trimite murmurul pînă aci. Departe, dealurile Cetățuii și Galatei adună ultimele raze de soare pe coperișurile cetăților bătrîne.

Și în singurătatea asta a înserării, deodată, o umbră de om ieșit ca din pămînt, ca o arătare, a început să plîngă un cîntec trist pe vioară. Cu hainele vechi în bataia vîntului, zgribulit, cu o bărbie violetă înțepenită de coșul uscat al vioarei, cu pletele în neorînduială peste ochi, cu un umăr mai ridicat decît celălalt, își tremură arcușul, în timp ce un glas venit ca de pe o altă lume prinde să

cînte un cîntec vechi, o romanță duioasă auzită în copilărie.

Cîntă fantoma și deodată, de pe poarta de la intrarea tăpșanului, un șir nesfîrșit de echipajuri, cu cai frumoși în clinchet de alămuri, cu roțile strălucitoare, cu vizitii în livrele bogate, se ivește și umple parcă platoul. Roată lîngă roată apoi se învecinează și rîsete clare încep să sune. Plecate peste marginea trăsurilor deschise, capete tinere se apropie și în bătaia evantaliurilor frumoasele zile își împărtășesc taine, își destăinuie amorurile, pun la cale zavistiile. Călăreții își joacă biddivii, strecurîndu-se printre trăsurile, spun o vorbă ici, aruncă un zîmbet colo, fac frumos la cucoane. Un parfum dulce se răspîndește și parcă toate acestea se petrec într-o lumină de lună, într-o atmosferă misterioasă...

Fantoma de adineaori are un taraf acum, o giubea nouă o îmbracă, ochii îi sclipesc și mîna nu-i mai tremură, tînguirea singuratecă se face orchestră, o ghitară parcă s-a adăogat, și iată și un flaut, și sunt mai multe viori parcă și vocea care cîntă ai spune acum că e tînară, vibrătoare, sonoră... Și tot alte trăsurile vin. Și iată-le acum pe largul tăpșanului ocolind, se țin șir una după alta, merg domol îndrumate spre poartă și dispar una după alta sub umbrarele aleelor de tei ce împrejmuesc drumul în defileu pînă de vale.

Dar cîntecul a tăcut și amintirea aceasta adusă de cîntec a dispărut cu el. Pe tăpșanul pustiu se face întuneric, și deval, Iașul și-aprinde luminile

sfioase tremurînd în ceața albăstrie. Arunc un ban fantomei de lăutar și cobor la vale, cătînd să-mi întregesc amintirile.

Da, viziunea aceasta era adevărată în vremea copilăriei mele. Era bogăție, și nu era seară cu lună să nu urce trăsurile pe dealul Copoului. Iașul era un ostrov fericit, o oază de verdeață împrejmuită de vii roditoare, cu grădini fermecate în care cîntecele privighetorilor se amestecau cu ale viorilor ascunse prin boschete. Era ostrovul binecuvîntat în care se aciuiase boierii noștri mari, ultimii păstrători ai unei lumi ce nu mai este.

Cobor la vale trist sub teii cari au îmbătrînit și murmură mișcîndu-și umbrele. Și iată, parcă văd trăsurile iar cum se opresc la ronduri, unde alți lăutari cîntă. Parcă le văd acuma în plină bătaie de lună, cu alte haine, ca pe vremea noastră, cu crenoline mari și învoalte, cu mijlocul subțire, cu pălării cu streșine mari pe sub cari scapătă zulfii pînă pe umeri. Toți se cunosc și figurile lor toate parcă-mi sunt cunoscute și mie, și mi-e jale de dînsese, ca de-o lume de morți.

Luna urcată sus, deasupra copacilor, ca o mască lividă de clown, privește și ea, și rîde ironic, mișcînd umbrele...

Paveaua acuma se face sonoră, lespezile sună sub copitele cailor, fanarele fulgeră în treacăt. Case vechi boierești, de-o parte și de alta, strălucesc prietenos cu geamurile lor aprinse și o mireasmă puternică de flori se ridică din grădini și umple aerul nopții.

Trăsurile s-au oprit, din nou, pe două rînduri, și-au umplut strada în fața cofetăriei celebrei M-me Alexandre... Evantaliurile iar prind să bată, cavalerii slujitori se întrec care de care și băieții din prăvălie vin legănînd tablalele cu dulceturi și cu înghețate, slujind în trăsurile cucoanele, care satureate de lăptos de lună și cîntec de lăutari, și înviorate de aer curat, mîncă cu poftă, ținînd cu mînușatele lor mîini grațioase farfurioarele cu bunătăți. Cavalerii își servesc favoritele, iau farfurioarele, întind un pahar cu apă și strecoară glume dulci printre zaharicale. Singuri vizitii și lacheii de pe capre, stau gravi, făcînd zîmbre, neexistînd parcă, neuzînd, neștiînd nimic.

Și cînd au isprăvit acest ultim popas, un ultim gest de mîna, o înclinare grațioasă din cap, — și alaiul de fantome pleacă din nou în lumea lui de fantome.

Da, alaiul e plecat din nou și iată-mă singur cu umbra mea în Iașul mohorît al zilelor noastre, în Iașul lepros și vulgar, unde străinii s-au mutat, și au pus mîna pe vechile case boierești, pe parfumatele grădini de altădată.

Ostrovul fericit, ascuns între umbrare și împrejmuire de vii, adăpostește astăzi o altă lume, care nu mai e aceea a copilăriei mele și unde eu mă simt un străin, aproape o fantomă.

GARDĂ IMPERIALĂ

Se face un amurg de toamnă într-un codru bătrîn de stejari, prin care trece un rădvan în clinchete vesele de zurgălăi. În el suntem noi, micuți cum eram atunci, cu tata și mama.

Frunzarele veștede sună împrăștiindu-și ghinda pe drumuri, iar în fund, departe, printre trunchiurile negre, soarele a coborît și a stat neclintit, ca o candelă între colonadele unui templu.

Zurgălăii sună încet și, de o parte și de alta a drumului, fructul roș al măcieșilor împrăstie pretutindeni pete de sânge. Feregele uscate și-au plecat dantelatele frunze și pe lângă trunchiuri, pe covoarele catifelate de mușchi, bureții albi se înșiruesc, ori se adună în pîlcuri, adumbrind parcă o lume minuscule sub umbreluțele lor.

Fața mamei e coperită de un văl cenușiu, prin care i se văd ochii blajini, ca după pînză de păianjen. Mîna ei mînușată se întinde la răstimpuri ca să ne așeze o șuviță, ori să ne învelească cînd bate vîntul. Tata pare adîncit în gînduri, și noi stăm cumiți și tăcuți cu micile noastre suflete călătoare prin codrul bătrîn.

Soarele a căzut apoi tot mai jos, și întreg fundul pădurei, cu pânjeniișul de crengi luminat, pare un vitraliu misterios, după care se petrece agonia unei lumi.

Tăcerea creștea ca din pământ, tăcerea aceea tristă a lumii vegetale care te învăluie, te pătrunde, te face să cauți căldura unei mâni, prietenia unor ochi. Și în tăcerea aceasta adâncă, deodată, ca atunci când vântul pornește pe nesimțite de trezește ici o frunză și colo alta, de apleacă un ram ici și fărîmă o crenguță mai încolo, suflă în intrarea unei scorburi ori trezește un ecou prin peșteri, și, ca apoi, toate aceste zgomote răzlețite adunându-le, cu ele să întrească o simfonie dulce ori un zgomotos marș de biruință; de departe, venind pe sub crengi, un glas de fanfară străbătu încet, încet, se potoli, și apoi călătorind parcă pe sub pământ, reîncepu mai tare, apropiindu-se mereu.

Mîna tatei s-a ridicat lin către vizitiu și în amurgul dulce, leagănul trăsorei a stat sub un copac bătrîn, de o parte a drumului. Înainte șleaul alb lucea, și în afară de muzica aceea dulce ce înfiora codrul, nimeni nu venea înspre noi. Sonore, notele răsunau, și acum ai fi spus că vin din cer, de undeva, călătoreau prin aer, apoi, tot mai aproape parcă, pînă ce deodată culorile unui steag se aprinseră în aer și răniră cuprinsul. Și atunci, izvorînd de sub crengi, o întreagă armată în aurul firetelor, o lume întreagă de oameni și cai, purtînd lumini pe dunga epoletelor și pe tăiușul spezelor, umplu șleaul. În capul lor un general bătrîn, pe un cal ne-

gru înflorit tot de spumă, apăru pe jumătate întors, sprijinit în scările lucitoare și făcu un semn ridicând un fulger cu spada. Alămurile tăcură pripit și muzica aceea dulce, ca tăiată de ascuțișul săbiei lui, conteni într-o risipă de sunete ce se împrăștiară sub umbrare.

Alaiul leit în aur stătu, flăcările albe, albastre și roșii ale steagului fluturară, și bătrînul general, coborînd de pe cal, se apropie de trăsura noastră, duse o mîna la chipiu și rosti cîteva cuvinte în franțuzește. Tata coborîse și el, și acum, în timp ce armata sta neclintită, amîndoi, apropiați de marginea trăsurei, vorbeau cu mama ce-și ridicase vâlul de pe față, sus. Era ceva blînd în fața omului aceuia bătrîn, care străbătea țara noastră prin codrul străvechi de stejar, ducînd alaiul lui la moarte. Gesturile lui corecte arătau parcă prea puțin obișnuința de a mînuî o spadă, pe a căreia lăcire, desigur, nu înflorise încă pata sîngelui. Mîna lui se pusese pe creștetul meu, tremurătoare, amintindu-și parcă ceva. Și ochii lui erau triști, triști, ca ochii care lasă ceva în urmă. Da, nu era nimic războinic în înfățișarea lui, precum nimic războinic nu era în tot alaiul acela de capete bălaie cu mustața abia mijindă, îmbrăcat numai în aur și în fire-turi, care plecase din țara lui spre necunoscut...

Era mai mult o armată gătită de paradă, o armată ca să facă frumos la cucoane, un alai elegant, gata să fie acoperit de flori ce i s-ar arunca de prin

balcoane, o ceată de figuranți ce merg la o sărbătoare ori într-un *tournoi*¹ nevinovat.

Codrul bătrîn de stejar, trist și întunecat cum era, nu avea flori să arunce, nici ghirlânzi triumfale de întins peste capetele lor. Frunzele moarte ce le aruncau crengile, cu gestul lor de deznădejde, nu aveau eleganța brațelor ce aruncă mănunchiuri în calea celor biruitori. Prin codrul bătrîn treceau mai mult prevestiri de moarte, și eleganța aceea părea stranie în pustiul acela, unde fiecare era un călător.

Și parcă văd apoi, din nou, după un ultim salut, și o ultimă mîngîiere pe obrazul meu, pe general urcat pe negrul lui cal înflorit de spumă. Mîna domoală a strîns frîiele o clipă, capul i s-a întors către umăr privind îndărăt, brațul celălalt ridicat sus a întins spada. O comandă scurtă, într-o limbă necunoscută, a sunat, și întreg alaiul a pornit.

Muzica a început din nou, și în umbra ce se lăsa acum tot mai neagră, aurul epoleților luci, tăiușurile albe ale spezilor scînteiară, culorile vii de pe steaguri se cerniră, și cei ce nu mai aveau să se întoarcă, se făcură una cu noaptea, sub ramuri.

Sunetele fanfarei singure, de ce se depărtau veneau pînă la noi, cînd călătorind prin aer, cînd tîrîndu-se ca sub pămînt, plîngînd toate bucuriile și toate regretele, pînă ce amuțiră și ele.

¹ Serbare militară (fr.).

Iar noi, purtând în ochi viziunea alaiului acestuia stropit de aur, ce mergea la moarte îmbrăcat în haine de paradă, în sunetul zurgălăilor triști, ce sunau în noapte, ne-am urmat drumul prin codrul bătrîn de stejar care înfloarește desigur și acum, și care nu-și mai aduce aminte nici de noi, nici de cei ce au trecut sub ramurile lui nepăsătoare, ducîndu-se la moarte...

CEASORNICUL BUNICII

Urmez o stradă cunoscută pe care am străbătut-o atîția ani de zile, și fără să mă gîndesc la năvala anilor care a curs peste mine, de cînd trăiesc departe, mi se pare ciudat că prin grădini nu văd aceiași pomi, la geamuri aceleași figuri cunoscute.

Aci își apleca ramurile un cais, și dincolo, noaptea, nălucea un arțar alb ca o fantomă. Oprit lîngă un grilaj de fier, îmi reazim capul ca să privesc înlăuntrul unei curți, și nu mai recunosc vechile case în care am stat. Străinul care s-a mutat și-a pus pecetea lui. E tăcere, nu văd nici o trăsură la scară, nici o siluetă de misit, nici o umbră de cerșetor.

Și totuși, stînd afară, mă strecor cu gîndul înlăuntru, urc scările, trec ușurel prin ganguri și intru în odaia unde am copilărit. Cu puterea amintirii așez lucrurile la loc, covoarele vechi cu flori șterse, iconostasul în firida din părete, rînduiesc icoanele îmbrăcate în argint, aprind candelă, apoi, făcîndu-mă copil, îngenunchi o clipă, și aducîndu-mi brațul spre rugăciune, cerc să-mi aduc aminte pioasele cuvinte spuse altădată. Mă ridic în urmă și trec în altă odaie. Aci un sentiment de adîncă

evlavie mă cuprinde. Parcă revăd portretele vechi pe fondul lor de umbră, e noapte după capetele lor și numai ochii penelul morții nu i-a putut întuneca. Triști și buni, privesc ochii bunicilor. Cercei de hurmuz atâră în urechile bătrânei, ochii sunt negri și întreaga înfățișare îi e străină. Privind-o o clipă, îmi deslușesc multe lucruri ce dorm în mine. Pe fereastră se văd clopotnițele vechi, cu cruci strâmbe, ale bisericii Barnovschi, și un clopot a prins să răsunе și să se tînguiască prelung. În fundul unui divan cu dungi verzi, între perne, o umbră a prins să ia trup, și masca unuia dintre portrete, cu aceleași trăsături, îmbătrânite însă, s-a coborît parcă din ramă pe trupul acela de umbră și a prins să capete expresia vieții.

Pe genunchii strînși unul lîngă altul stă o evanghelie deschisă, și tăcerea din odaie se înfioară din cînd în cînd, la fiecare întoarcere de filă. Eu m-am alăturat ușor privind în carte, și acum o mîină pală și tremurătoare a luminat parcă în aer și mi s-a așezat binișor pe creștet. Gura bătrînă a prins apoi încet, încet să citească și parcă văd încă fila cu slove vechi pe care sta scrisă evanghelia fiului risipitor.

Și cum a stat din citit bătrîna, deodată, sub golul unui glob de sticlă, un ceas a prins să bată. Și în sunetul unei muzici line, ca venită de departe, din altă odaie, din ceasornicul vechi ce închipuia un castel, o arcadă s-a deschis și un alai de nuntă, îmbrăcat în haine tiroleze, un alai de păpuși de por-

țelan, cu ghirlânzi de flori în mână și panglici la pălării, a apărut în rama arcadei, a defilat încet și a dispărut din nou, cu ultima notă cristalină, sub umbra altei porți ce i s-a închis pe urmă, ca trasă de o mână nevăzută.

Un zîmbet duios ca o geană de zi a trecut pe fața bătrînei. Un clinchet sec de mătănii de chihlimbar a sunat și trupul și-a pierdut conturul și a dispărut fără a mai privi în urmă...

Și pasul meu a sunat din nou în golul altor încăperi. Cu fantoma amintirii de mână am mers și o gospodărie veche a reînviat: un salon vast, cu mobile fantome, cu jilțuri și canapele mari acoperite cu giulgiuri albe, un salon părăsit de musafiri unde pare că vîntul s-a strecurat pe undeva, pe un geam spart și aducînd zăpadă de afară, a cernut-o mărunt peste tot. Și într-o ramă, iată o canava iubită, răbdător cusută în fir de mătasă și mărgele înșirate. Sub răbdarea acului îndemînatec, bătrînul Milton a încremenit, cu fruntea inspirată, răzemată de mână, privind cu ochii lui orbi întunericul. Și gura lui s-a mișcat parcă să dicteze un vers ce nu pot să-l aud. Lîngă el, așezată pe un scăunaș, o femeie tînără, ținînd în mână o pană, a ridicat-o ca să scrie, cu mărgele negre într-o carte albă, deschisă pe genunchi. Cine a fost aceea care a îmbinat în mătăsuri chipul inspiratului poet? Ce s-a făcut răbdătoarea mână care a purtat acul și pe care n-am putut s-o sărut niciodată? Ce vers înduioșat a încremenit negrele mărgele, cine știe!...

Și brusc, o tobă a sunat rupînd canavaua visului meu, și toată ograda, ca prin farmec, s-a umplut de figuri răpitoare. Canaturile ușilor s-au deschis brutal într-o parte, și pe scările vechi au dat năvală înăuntru nepoftiții oaspeți. Mîni lacome s-au întins, zăpada albă a giulgiurilor de pe mobile, ca luată de vînt, a fost dată într-o parte, jilțurile vechi au întins milos brațe sfîșietoare, oglinzile s-au mirat parcă de aûtea chipuri necunoscute, urme murdare de pași s-au întipărit pe luciul parchetelor, și portretele triste au prins o viață stranie în ramele lor. Din om în om parcă mergeau ochii bătrînilor, deschizîndu-se cercetători și mînioși, apoi se făceau rugători și dulci, dar mînele lacome se întindeau neîndurate, mutau din loc mobilele neclintite în ungherele lor de ani de zile, deschideau dulapuri, cotrobăiau prin saltare... Mirosuri vechi se ridicară, și deodată, în larma aceea un sunet cristalin căzu și zgomotul se potoli o clipă ca prin farmec, și mînilor încremeniră, și pașii stătură locului ca lipiți de parchet...

O mînă curioasă împinsese un resort, și de sub golul globului de sticlă prăfuit din ceasul străvechi ce sta cu minutarele neclintite de cînd murise bunica, o poartă s-a deschis și alaiul acela de nuntă, îmbrăcat în haine tiroleze, alaiul de păpuși de porțelan cu ghirlânzi de flori în mînă și panglici la pălărie apăru, defilă încet și dipăru din nou cu ultima notă cristalină, tîrînd după el, sub umbra portalului ce i s-a închis pe urmă, toată lumea aceasta de vedenii evocată de puterea amintirii mele...

CLOPOTELE

Ce farmec de nedescris au povestirile despre un oraș vechi, care a fost în floare odată și din care, din cine știe ce întâmplări, s-a retras viața !...

Vîntul venind a adus zi cu zi tot alte fire de nisip, le-a strecurat prin încăperi, le-a cernut pe coperișuri, le-a împînzit ca un giulgiu, făcîndu-le una cu pămîntul. Vîrfuri de coloane au mai stăruit ici-colo, de cari, caravanele trecînd, vorbeau ca de rămășițele unei cetăți înfloritoare ; apoi și coloanele au dispărut cu veacurile și numai în cărți a mai rămas pomenire de ceea ce a fost în strălucitoarele și albele orașe ce se ridicau odinioară. Pe unele, după epoci îndelungate de glorie, un simplu cutremur le-a dat jos peste noapte, asemenea unui șubred joc de cărți clădite de un copil, ori năvala cenușei unui vulcan le-a năpădit, surprinzîndu-le în plină activitate. Pe altele, valurile le-au înghițit pe totdeauna și numai în legendele și baladele vechi mai trăiesc ascunse în fundul apelor, cu palaturile și clopotnițele lor care se trezesc noaptea și-și sună clopotele lor scufundate.

Și nu știu de ce, Iașul, în scriile de toamnă umede, cînd clopotele încep să sune de vecernie din nenu-

măratele turnuri, în negură, mă face să mă gândesc la un astfel de oraș scufundat și să-mi închipui că trăiesc într-un afund de apă, unde lumina de-abia mai străbate și din care mă lupt, cu toată dragostea mea de viață, să ies, să mă ridic la suprafață ca să respir și să-mi umplu plămîinii de aerul curat și binefăcător al cerului, și să mă încălzesc din nou la lumina fericită a soarelui.

În neguri clopotele plîng, se tînguiesc, se cheamă, cum nu le-am mai auzit nicăieri în altă parte. Sunete grave pornesc coperite, călătorind parcă prin apă, se ajung cu altele, se-nfrățesc, se-mpreună, pentru ca să amuțească și să reînceapă iarăși într-o armonie surdă, într-un murmur confuz. De multe ori mi se pare că am pus urechea la pămînt și că ascult, așa vine de departe sunetul, așa de trist plîng clopotele. Parcă e glasul unei vieți care a apus, parcă ar fi un ecou venit de cine știe unde.

Și din afundul acestei ape tulburi, nemaivînd energia să ies, caut să-mi aduc aminte, să reîntregesc o lume care a dispărut, să reclădesc ici-colo o locuință veche, să reînălț un turn dărîmat, sub care dorm atîtea ființe pe care le-am cunoscut. Din casă-n casă umblu, aprind lumini, reîntocmesc gospodării vechi care au fost, îi strîng pe cei plecați, refac grădini, răsădesc copaci pe cari i-am știut și nu mai sunt nici ei, realcătuind cu amintirea o viață patriarhală și fericită.

Figurile străine de astăzi, semitele figuri văzute pretutindeni dispar ca prin minune ; o mîină nevă-

zută parcă șterge firmele cu nume iudaice și scrie alte nume pe ele, negustori vechi și glumeți, în giubele pitorești, stau pe scăunelele lor în fața prăvăliilor, vorbăreți și prietenoși, cum erau altădată...

Toate aceste țin o clipă însă, și apoi dispar, lăsându-mă trist să mă gândesc câtă schimbare s-a petrecut în așa de scurtă vreme. Simt că trebuie să plec, trebuie să mă smulg din orașul acesta unde mă țin atâtea rădăcini. Cineva parcă-mi spune: pleacă de aici cât mai este vreme, dacă nu vrei să rămâi înămolit pe totdeauna. O părere de rău însă mă prinde de tovarășii mei, căci Iașul e ca o vastă familie, în care toți se cunosc, se ajută și se tolerează. Cea mai mare parte dintre ei parcă nu mai vreau nimic; se mulțumesc că sunt la adăpost și pot să mănince și să se îmbrace. Un rest din fastul vechei boierimi le impune încă fațada, aparența: și toată truda lor e de a-și îngriji ființa lor exterioară. *Eul*, la dînșii, este același, căci toți trăind într-o neîntreruptă comunitate, au ajuns să se asemene. În afară de micile lor daraveri cotidiene, de orele de slujbă sau de birou, căci mai toți sunt funcționari și sinecuriști, nimic alta nu-i mai tulbură. Fiecare așteaptă câte o moștenire să-i cadă din cer, după ani de zile de la năruirea fantasticelor averi ce au fost, ca un naufragiat care nădăjduiește corabia mîntuitoare. În monotonia acestei vieți, orice lucru întîmplat ia proporții ce-i privesc parcă pe toți, o curioasă francmasonerie îi leagă și toți iau parte la bucuriile și durerile celorlalți, precum își împart și

banul sau nevoile. La capătul acestui trai comun, nici un ideal, nici o încercare măcar pentru a ieși și a da o dovadă de existența lor.

Și cu toate acestea cunosc printre ei oameni de o inteligență superioară, ființe care au dat la un moment probe de energie și voință, talente diverse, predispoziții naturale, suflete alese și bogate, cum rareori am întâlnit în alte părți.

Cum se explică aceasta? Ce fatalitate s-a abătut peste orașul acesta mort? De ce energiile dorm și nu e chip să se mai redeștepte? De ce atîta renunțare de sine? Ce e somnolența aceasta vagă și misterioasă care-i lenevește pe toți, le îngreuează avîntul și-i face să se asemene? Să fie lipsa unui mîntuitor? Și dacă ar veni oare acela, l-ar asculta cineva? Ar fi el în stare să împrăstie atmosfera asta de somnolență biruitoare, în care plîng și se tînguiesc clopotele ca într-un oraș din legende, scufundat sub ape?

TATA

Ca un miraj nălucitor te-a chemat pe tine strălucirea aurului, și tu, cel dezbrăcat de toate patimile, ai alergat după el pînă ce ai căzut. Negrul neant la tine a fost mărginit de un zid de aur și zidul s-a prăbușit peste tine, îngropîndu-te sub el.

Ce urmăreai tu, de ce te-ai zbuciumat, de ce flacăra vie a minții tale a ars fără preget, ca vîlvătaile de foc ce le aprindeau și le hrăneau necurmat întîii oameni în vremuri obscure ca să se apere de dușmănia fiarelor ?

După perdeaua de foc a minții tale ai stat tu ascuns toată viața, apărîndu-te. Vie, puternică, fantastică, se consuma inteligența ta. Mari, flăcările jucau zvîrlind scînteii orbitoare. Vînturile întîmplărilor o înălțau și o coborau și ghearele lacome așteptau cu răbdare să te sfîșie ; sclipitorii ochi pîndeau din umbră stingerea marelui incendiu, ca să poată, prin drumul de cenușă, să ajungă pînă la tine.

Ce te împingea pe tine, căci din înfrîngeri și dureri, ca la mulți alții, a crescut energia ta. N-ai avut amoruri triste de uitat, nici patimi care să te dezguste. Ți-ai dat tu oare seama de timpuriu că totul

se vinde pe lume, că voințele cele mai tari se încovoae, că un picur de aur căzut pe conștiința cea mai liniștită întinde cercuri la infinit ?

Tu, care erai cel mai conștient dintre oameni că lucru mai fluid și mai călător decât banul nu poate să fie, tu, a cărui casă era schimbată într-o bursă, unde o goană eternă de jidovi venea împinsă necurmat de dimineață și pînă seara, cu dreapta întinsă ca să ofere și cu stînga ca să ia înapoi. Un potop întreg de hîrtii timbrate, de citații și de poliți, de proteste și adjudecări, au curs cît ai trăit. Trăsurile au duruit fără încetare pe lespezile curții noastre, făcînd să tremure geamurile ; la masa noastră albă și îngrijită toți nepoștiții oaspeți s-au așezat, toate fețele veroase s-au rînduit, toate figurile patibulare au apărut. Mîncările cu cifrele la un loc le mestecai, căci fiecare venea cu cifre, fiecare vorbea de sume fantastice, toți veneau să te îmbie cu ceva. Necontenit pe drumuri și între două trenuri, acum aci și acum aiurea..., neodihnit și zbuciumat, pretutindeni călător, precum călător e de-a pururi și banul.

Cum nu stă el la un loc, așa n-ai stat nici tu. O clipă de răgaz n-ai avut să-ți mîngîi copiii. Străini am crescut noi de tine și puțin am auzit vorba ta. N-aveai tu o casă minunată, moștenită din părinți, cu un pridvor frumos și alb ce da spre o grădină, unde flori bogate rîdeau în straturi și unde un șipot plîngea necontenit, aducîndu-și aminte de copilăria ta ? Pentru ce atîta pămînt, cînd atîta cît se întindea în jurul casei tale ți-ar fi fost de

ajuns să fii fericit ! Tu tot mai multe ai vrut ; pământul din tine cerea pământ și a vrut să se întindă. Prin voința ta lanuri verzi și holde blonde au ieșit pretutindeni ; sute și mii de brațe s-au ridicat ca să arunce sămînța și să coboare sapa. Pământului încă nou ce ar fi rodit, scrijelat pe simplul fer de plug, tu i-ai adus complicate pluguri cu aburi, ca să facă arătura adîncă. Gestul sămănătorului l-ai înlocuit cu acela al mașinelor, al vechei săceri învîrtite ca un crai nou, secerătoarele ce se mișcau prin lanuri cu aripele lor fantastice și multicolore. Nimic nu era cu neputință pentru tine, și cum ai adus mașini, ai adus și oameni, ai golit cartierele transteveriane¹, ori Santa Lucia Neapolului ca să-i aduci la noi ; ai vrut să intervertești climatele și să schimbi grîul în orez, pilaful cu mămăliga ; nimic nu te-a oprit în trufia ta, și pentru ce toate acestea ?...

Himera, eterna himeră care ne poartă pe toți și ne momește de a fi cum n-a mai fost altul. Deschise sunt căile toate, himera-ți întinde cîrca și dacă ai urcat pe ea, crezi că-ți e de ajuns să vrei, și să te înalți în soare. Ai fost slăvit și temut, ai simțit marea voluptate de-a fi mișcat oamenii, te-ai bucurat poate, făcînd să se încovoae umerii multora sub disprețul banului tău, inima ta a bătut mai tare cîteodată, cînd ai putut să aduci puțină fericire deschizîndu-ți darnică dreapta, dar avînturile toate

¹ Cartiere cu populație săracă, în Roma, situate dincolo de Tibru.

trebuie să fie fără popas, și cel ce merge spre soare nu trebuie să cate înapoi...

Ai șovăit o clipă, boala te-a doborât, flacăra marelui incendiu, după care se ascundea mintea ta, a început să pîlpîie, și când ai văzut lacomii ochi ce te pîndeau, ascuțitele gheare ce stau de atîta timp să te sfîșie, nemaiavînd ce arunca pentru a o hrăni, ai lăsat-o să se stingă și te-ai dat învins.

★

Și astăzi cine-și mai aduce aminte de tine, cine mai știe cîte pămînturi ai avut sub soare, cîte lanuri au rodit prin voința ta, cîte guri au avut ce să mănînce, cîta viață și energie ai cheltuit în căutarea strălucitorului aur... Dar pe fiecare îl cheamă un miraj, și cum nu te înțeleg eu pe tine, care mi-ai dat ființă, tot așa nu m-ai înțelege nici tu, dacă ai vedea de ce mă zbucium și cărui altar slujesc.

FATA DIN DAFIN

Ce dulci erau serile de vară în cerdacul casei noastre ! Stâlpi albi îi sprijineau bătrîna streșină plină de cuiburi, și perdelele de salcîm albastru o înfloreau întotdeauna. Lespezile de piatră sură ale scărilor, printre crăpăturile cărora portolacul își prindea rădăcinile îndărătnice, rămîneau calde pînă tîrziu și grierii, odată cu luceafărul de seară, își începeau eterna lor cîntare. Sfios prindea unul să cînte ca încercînd un acord, apoi sute de glasuri răspundeau de pretutindeni ca la o poruncă și monotonul refren se prelungea pînă la ziuă.

Stelele, una cîte una, se aprindeau licăritoare, de la cele mari pînă la cele mici, și-apoi, în tîrziu, ca și cum un alt Prichindel nevăzut ar fi aruncat în urma lui risipitele fărîmături, ca să-și însemne drumul pe unde a trecut, o spuză lucitoare de stele se arăta de-a curmezișul cerului. Umbrarele se întunecau și minunatele flori înviorate de rouă îmbălsămau mai tare, ca și sufletele noastre după un plîns tăcut. Fîntîna cînta și pe apa havuzului împresurat de teii înalți, sădiți laolaltă și crescuți ca

niște frați gemeni, nuferii pali stăteau neclintiți, ca și cum o făclie trecută pe fața unei oglinzi ar fi lăsat să-i cadă pe urmă picuri de ceară.

Și noi, frații amândoi, creșcuți în farmecul poveștilor și lăsați în voia lor, când toți dormeau, ne furișam din casă și strângându-ne unul lângă altul, ne așezam pe lespezi și așteptam încrezători ca lumea fantastică a celor ce au ființat în povești să se trezească și întrupeze.

La Fata din Dafin visam noi, la frumoasa și bălaia copilă robită de un farmec, căci în grădina noastră era un dafin uriaș și plin de scorburi, în care apele ploilor strânse luceau în nopțile de lună, ca niște ochi misterioși. Spre el ne aținteam ochii la orice zgomot, așteptând ca închisoarea de lemn să se deschidă și albaștri ei ochi luminoși să lumineze întunericul. În haine albe de crin o îmbrăca fantazia noastră, un mac roș ca un potir plin de sânge trebuia să poarte la piept și un galben trandafir în mână.

Dar dafinul rămânea neclintit, murmură când bătea vântul și arar se înfiora de un suspin ca din adâncurile lui venit, căruia în zadar căutam să-i dăm o tălmăcire...

De Fata din Dafin ne era dor nouă și câte nopți n-au crescut și au scăzut deasupra capetelor noastre... Imensul mister ce învăluie lumea plantelor câte nu ne-a spus nouă! Toată poezia aceea semănată așa de darnic, toată simfonia viorie de semitonuri, unde nimic nu rănește ochiul, toată lumea

de vis care îndulcește decorurile, cât de mult nu ne-au desfătat !

Căci numai noaptea știe, pe unde trece cu dulcea ei estompă, să șteargă marginea realului și să ne unească cu nemărginirea... Numai ea dezrobește flăcările comorilor și le face să joace și să tremure în aer, numai ea știe să ațîțe flăcările minții și să deie ochilor putere de a vedea mai departe, dincolo de zidul mărginirii.

Și dacă n-am mai căutat pe frumoasa fată bălaie cu ochii albaștri, dacă n-am mai bătut cu mânele mele de copil în lemnul răsunător al dafinului bătrîn, dacă nu m-am mai înfiorat de apele ploilor ce priveau adunate în scorburi ca niște ochi miste-rioși, dacă n-am mai tresărit de suspinul acela adînc, ieșit ca din afundul unui suflet din trunchiul străvechi, totuși ochii albaștri ai dulcei fantasme visate i-am așteptat, căutîndu-i de atunci pretutinde în lume...

Dacă dafinul bătrîn nu și-a deschis inima să-mi arate comoara lui, comoara întreagă de poezie a nopților pe care le-am pierdut privind la dînsul, mi-a pătruns fără de voie sufletul.

Nemărginita poezie risipită așa de darnic, de la lacrima stelei din infinit și pînă la stropul de lumină al licuriciului mi-au luminat îndeajuns ochii. Freamătele împrăștiate care trec pe vîrfurile ierburilor plecate, ca și pe înaltele frunzare ale copacilor, mi-au fermecat cu prisos auzul. Miresmele toate, pe care trupurile florilor le exală, m-au făcut să

știu ce-i îmbătarea și să-mi pot fermeca singur,
oriunde aş fi, întunericul.

Și ca dafinul acela bătrîn ce-și păstra comoara
lui, arborul acela sădit în decorul minunat al gră-
dinei noastre, așa am închis și eu acum, în adîncul
sufletului meu, o ființă minunată, cu ochii albaștri,
căreia îi voi închina toată poezia pe care simțurile
mele au cules-o de-a lungul anilor la lumina stelelor,
atunci cînd greierii cîntă și cînd Prichindelul ceresc
își aruncă în urma lui spuza fărămiturilor de stele,
ca să-și însemne drumul pe unde a trecut...

Oglinda fermecată (1912)

OGLINDA FERMECATĂ

Astă-noapte m-am trezit brusc din somn. Un vis straniu mă purtase pe tărîmuri necunoscute, pe care nici nu le-am văzut, nici nu m-am încumetat să le bănuiesc vreodată...

În rama ferestrei împodobite de perdele albe, cerul vînat se ofilea peste arborii mari și o singură stea, albă ca o crizantemă uriașă, mai licărea stăruitoare, departe, peste marea de coperișuri, în afundul nemărginirii.

Natura aevea pe care o priveam acum trezit din somn, mi se părea străină. Arborii nu erau așa în visul meu, nici vînatul cer care se ofilea și în nemărginirea căruia înflorea o stea albă ca o crizantemă, nici fața mea pală pe care o resfrîngea apa albăstrie a oglinzii în orele acestea tîrzii de noapte.

Un tril însă căuta să mă cheme la realitate. O păsăruică, înșelată de acest zor de ziuă timpuriu, îngăima undeva, în negrul unui umbrar, o sfioasă chemare la care nu răspundea nimeni. Un vînt apoi, ca trecerea unui demon nevăzut căruia i-ar fi fost frică singur în văzduh, și-a întins aripele și a împrăștiat mireasma grea a teilor.

Am lăsat deschis larg fereastra în cuprinsul căreia alba crizantemă se desemna ca pe o mătase decolorată, încercînd s-adorm din nou și să rechem visul meu; și visul supus voinței mele și-a reluat firul întrerupt...

Ținînd o oglindă rotundă în mîină, cel ce eram eu sau ființa mea din somn, se făcea că descindeam lespezile de piatră ale casei noastre străvechi în care mă născusem, și un zîmbet ciudat îmi lumina fața...

O dușmănie contra alcătuirii firești a lucrurilor fierbea în sufletul meu, monotonia aceluiași decoruri înălțate de ani și în care mă îngrădise o voință ce nu era a mea, mă răzvrăteau. Înșiruirea liniară de oșteni disciplinați a plopilor ce se îndrumau veșnic spre arcu porții, fără a putea trece niciodată dincolo de ea, în largul cîmpului, spre libertate, mă chinuia parcă. Înalții duzi din fundul grădinii, ce stăteau de-atîta vreme ca două sentinele obosite, îndoindu-se din șele, privind departe, spre șesuri, fără să vadă nimic nou venind din golul orizontului, își tremurară nervos frunzișul, de bucurie, văzîndu-mă.

Și eu, sau alba mea ființă din somn, pășeam cu oglinda mea ca un dușman al eternelor forme și mă bucuram știind că voi putea să schimb fața naturii și că voi putea pași printre arbori și flori ca un dezrobitor.

Albă, luna se ridicase căutînd să furișeze o rază piezișe în oglinda mea, dar eu o țineam strînsă cu grijă la piept, ferind-o de lumini, pînă ce am ajuns

pe înaltul unei coline, din vârful căreia vedeam zările. Nemișcate, priveliștile ce le știam din totdeauna dormeau sub feeria astrelor... Și nu știu cum, atunci am ridicat oglinda sus cu amândouă mâinile spre șiragul nemișcaților plopilor ale căror umbre dormeau ca niște drumeți obosiți pe albul aleelor.

Fulgerătoare o rază trecu, și apa moartă și verde a oglinzii s-a aprins deodată, ca un ochi redeștepțat sub o pleoapă în care mijeste un straniu gând. Și cât ai clipi, treziți din nemișcarea lor seculară, deșteptând odată cu ei umbrele drumeților obosiți de pe albul aleelor, mari și greoi, uriașii plopilor au prins să murmure mișcându-și argintul din creștete, și fantomatici au pornit-o spre poarta închisă.

Împinse ca de un vânt puternic, canaturile vechi s-au zguduit scrîjnind din țîțîni, apoi s-au dat într-o parte cu vuiet, lovind pereții. Și întâiul plop păși, iar după întâiul, înșiruirea uriașilor aplecându-și creștetele a urmat, trecînd sub arcul porții, chemată de puterea oglinzii mele.

Un rîs zgomotos umplu aerul și ca într-o veselie tremurată de foi, nemișcații plopilor, unul după altul, înaintară dezrobiți de farmecul meu, și apoi se așezară roată împrejurul unui iaz adormit, în adîncul căruia se priviră mirați, ca unii ce-și vedeau pentru întâia oară chipul. Gol rămăsese locul în urma lor schimbînd priveliștea obișnuită a grădinii, care părea acum o față cunoscută din care ar fi ciuntit cineva o parte.

Tăcut apoi, am întins ochiul meu făcător de minuni, prinzînd în rotundul lui imaginea caselor părintești, întorcînd-o cu fața spre șes și cu dosul spre grădină... Și iată că ferestrele casei străvechi, ca niște ochi sătuli de a fi privit de atîția ani aceiași copaci și aceleași straturi de flori, s-au luminat și ele, părănd a privi lung și avid noua priveliște a șesului luminat de lună.

Vesele, ca și ochii mei, priveau geamurile bătrîne, după care, într-un fund de odaie, vîpaia unei candelă ardea ca un iris de aur : o ușa deschisă, plină de un întunerec albastru, sta căscată parcă de mirare ; și împrejurimea toată neputînd să-și vină locului față de atîta schimbare, se cumpănea căutînd să-și așeze liniile.

Ridicîndu-mi ochii din nou, după isprava aceasta ciudată, și văzînd sărmanii duzi din fundul grădinii ce stăteau de atîta vreme ca două sentinele pe care nu venea nimeni să le schimbe, mi-am întins oglinda și i-am schimbat și pe dînșii, pe unul în locul celuilalt. Și apoi, strîngîndu-mi cu grijă iar oglinda la piept, m-am așezat pe înaltul mobilei ca să privesc cu mulțumire la cele ce făcusem.

În fundul cerului, albă, luna se ridicase și ea și privea mirată, ea, care le vede de atîta vreme toate și nu putea parcă să se armonizeze cu peisagiul acesta neobișnuit, părănd că e o podoabă animată, așa, într-o doară, de cineva fără gust și fără simțămînt artistic. Străină, privea, și pe fața ei ironică se vedea cît de colo că-și dădea seamă că ieșise din obișnuitul lucrurilor existente, și rușinată parcă de

fapta mea, își trase un nor peste mască și se acoperi. Iar așa, întunecat, peisagiul rămase și mai străniu.

Eu însă simțeam frumosul și în acest fel, și mă gândeam cu bucurie ce surprinși o să rămâie vecinii când se vor deștepta și vor vedea toate acestea. Schimbasem ordinea firească și mă bucuram cu puterea mea, eram fericit ca un copil ; și prețuind multa noutate ce puteam s-o aduc, mi-am coperit mulțumit ochiul luminos al oglinzii făcătoare de minuni și, strângînd-o la piept, am pornit singur în lume ca s-o izbăvesc de urît și s-o fac să mai vadă și altfel lucrurile de cum le apucase din străbuni...

Dar cînd m-am trezit din somn și canavaua visului și-a destrămat urzeala, misteriosul meu talisman nu mai era nicăiri, fereastra mea întoarsă tot spre același orizont spre care priveau ochii mei triști în fiecare dimineață, și eu tot același om pe care îl știu de mult și pe care nu-l pot scăpa de realitatea lucrurilor existente.

FLUTURUL MORTII

E un amurg misterios de toamnă și umbra urcată în negrii chiparoși coboară încet și se întinde pe drumuri. Zgomotele vii au amuțit și numai șoaptele au ființă, foșnete de ramuri, murmure de foi, țîrîituri pierdute...

Și în cuprinsul acesta tănuit ca o sihăstrie, acum, când fluturii de ziuă și-au strîns aripele obosite și s-au strecurat în cuibul florilor ca să doarmă, numai miresmele și fluturii de noapte s-au trezit ca să ratacească sub lună.

Copiii o știu aceasta și, în așteptarea întîiului zbor, s-au așezat cu bunicul pe lespezile scărilor calde încă de focul soarelui de peste zi. De o parte și de alta a lespezilor, florile roze de leandru înduioșează întunericul și se leagănă în vârful cren-
guțelor șterse de umbră, parcă ar pluti în aer. O mireasmă amară a umplut văzduhul o clipă și apoi vîntul s-a îndulcit cu un miros de trandafir, s-a împrăștiat, ca să vie iarăși tainic să cădelnițeze pe rînd toate miresmele.

Și cînd luna, departe, în păinjenișul de ramuri, s-a aprins în fundul grădinii, ca un lampion fantastic, năruind simetria umbrelor statornicite, copiii,

cu glugile lor verzi prinse în vârful nuielilor de trestie, au coborât ușor, ca în fiecare seară, pe urma fluturilor de noapte. Cu pași tainici și rari, iată-i pe catifeaua neagră a straturilor, trezind de-abia somnul florilor. Bătrînul a rămas sus, pe scări, cu barba lui albă ca omătul, iar ei aleargă pretutindeni, aducîndu-i din vreme în vreme prada culeasă. Și acei ce poartă pe aripele lor diafane întunecul, cît ține ziua, făcîndu-se una cu scoarța copacilor, ori cu pulberea cenușie a drumurilor, încep să zboare și ei bătînd aerul — zdrențe de catifea și bucăți de mătase, cusuții cu fir și stropiții cu purpură, somnoroși întăi și nesiguri, mai vioi pe urmă și mai îndrăzneți, căutînd raza care cheamă și nălucește, nectarul care îmbată și dă viață.

Un punct mișcător pătează aerul, murmură și trece. Și ca prin farmec, la răstimpuri, un crin își leagănă potirul alb mișcînd o umbră viorie, foi de trandafir se desfac și flutură ușor, aur de stînjel se împrăstie în noapte. Nălucitori și capricioși, zugrăvind tumbe și arabescuri nebune, zboară hodiniții de peste zi, urcă în razele de lună, ating fața pămîntului, clătesc somnul florilor, și glugile verzi din vârful trestiilor purtate de copii se ridică ici, colo și se abat din răzor în răzor, dispar la răsăruci, pînă ce o rază misterioasă de lampă rănește cuprinsul, și glasul bătrînului sună trăgănat și blajin : „La culcare copii !”

Lumina lămpii se mișcă apoi rumenind stîlpii albi ai cerdacului, dispăre o clipă în umbră, și, deodată, rama unor ferești se luminează.

Înăuntru, în jurul unei mese rotunde, capetele blonde ale copiilor s-au apropiat de capul argintiu al bunicului, și mâinile lor ușoare, cu gesturi delicate, întinzând rînd pe rînd aripele celor căzuți, au prins să se miște în lumina lămpii, îndemănătice și pline de băgare de seamă. O pulbere fină de pastel s-a risipit și joacă împrejurul lor, fețele înflorite de un zîmbet de mulțumire se luminează și vînătoarea nocturnă o dată rînduită, stă acum să-și ia locul în cartoanele mari ale colecției de care e plină odaia.

În jurul lor, un miros vag de camforă plutește, iar pe pereți și pe mese, sub adăposturile de sticlă, o lume întreagă de fluturi, de aripi ușoare ce-au vîslit, plimbîndu-se din potir în potir, purtînd toate scînteierile curcubeielor și toate nuanțele și fanteziile infinitului, toate neamurile și felurimea gînganiilor care țîrîiește în ierburi și cîntă la soare, cei de prin scorburi și cei de sub pămînt, vieți de o zi și străluciri de o clipă, pietre scumpe împrăștiat în praful drumurilor, juvacruri zburătoare, aripi pe care capriciul naturii și-a zugrăvit toate arabescurile, palete pe care au rămas culori uitate, senin de cer și beteală de lună, pînjenis de rază și urzeală de purpură, tot ce a strîns truda lor de pretutindeni, un întreg țintirim de aripi încremînite stau acum așezate frumos, fiecare țintuite de un bold. Pretutindenea cărți și tabele, bocaluri și sticlute, clopote de sticlă ce strălucesc, închisori de cleștar în care-și doarme somnul o gînganie infimă, ca un faraon sub o piramidă.

Și diafanele aripi încremenite pe totdeauna, ținute în cruce, povestesc toate splendorile. Libelula, cu ochii de peruzele și cu aripele fine, abia bănuie, ca de gază, amintește fața apelor în care se resfrînge cu zborul ei fulgerător, cocinelele, scînteind ca niște pietre pierdute dintr-un inel, parcă îndoiaie încă un firicel de iarbă ; cosașul cu picioarele strînse pentru salt spune de liniștea mohoarelor, îndoliatul greier, cu cîntecul lui, de liniștea ce era la începutul lumilor, păianjenii, cu picioarele lor încremenite de mătasa firului scăpat pe totdeauna...

Și toată răcoarea pădurilor se ridică parcă, stărnită de bietecele aripi, toată lumea florilor și tot murmurul dumbrăvilor.

Pe o aripă doarme ochiul misterios ce mijeste pe cozile de păun, altul e făcut ca dintr-o frîntură de rochie de bal, pe o catifea a uitat cineva cîteva rubinuri, praf de chilimbar a tivit marginile altuia — o întregă orgie de forme și de culori, un vis scăpat dintr-o narghilea, un poem visat de un poet nebun...

Veșnic în căutarea speciei rare, a exemplarului unic care lipsește încă, a noutăților pe care le creează și le distruge mereu bizarul spirit al naturii, de ani de zile bătrînul entomologist adună, rînduiește, clasează în vederea întregirii operei lui începute.

Acum bucuria ce-o avea de-a umbla singur, i-au luat-o anii mulți, și cum puterile nu-l mai ajutau, el a insuflat-o copiilor, și în timp ce clasează, aleargă ei pentru dînsul, aducîndu-i prada culeasă. Fiecare zi și fiecare seară își aduce tributul ei, și

colecțiile se împlinesc cu încetul. Un singur flutur de noapte îi lipsește și ochii lui bătrâni privesc cu părere de rău și cu un fel de sfială la locul rămas gol ce i l-a păstrat și care strălucește alb în mijlocul unui carton.

Lampa s-a stins apoi, și în zori, când fluturii de noapte și-au strâns aripele obosite, prefăcându-se din nou una cu coaja copacilor și cu pulberea drumului, cei de ziuă s-au trezit la rîndul lor și au umplut de veselie cuprinsul grădinii. Fiecare floare se pleacă și-și leagănă grațios capul, una picură o lacrimă, alta se îndoaie și se scutură ca vrînd să scape de o povară, și atunci, un albăstrel își întinde aripele și zboară tulburat, ca un gând ascuns din cuprinsul floarei. Ar veni la loc și nu cutează. Ne-hotărît, stă o secundă în aer, ca o frîntură de senin, apoi fulgeră și se mistuie în cuprinsul albastru. Din cuibul unei gherghine o flacără verde pîlpîie și se înalță și ea, bilete albe zboară schimbîndu-și locul ca niște gânduri de dragoste, și iată o frîntură de steag, iată și o fundă roză ce și-a luat zborul de pe cine știe ce umăr de femeie.

Goana după nectar începe și din naltul ramurilor, din umbra scorburilor, din împărăția florilor, din pădurea mărunță și deasă a ierburilor, de pe cîmpuri și de prin livezi cei ce poartă toate vestimentele coboară, vîslesc aerul în tumbe fantastice, se alătură și se alungă ca totdeauna, neodihniți și îmbătați de bunătatea soarelui și dărnicia vieții.

Și iată capetele blonde, din nou, cu bătrînul sub ramuri.

Sub umbrarul unui tei, lîngă șipotul care murmură necurmat și sună mai încet sau mai tare, după cum bate vîntul, bătrînul, cu o carte în mînă, s-a așezat și privește lumea felurită pe care o cunoaște în toate tainele ei. O seninătate fără margini i se zugrăvește pe față, și sufletul lui, ca o oglindă liniștită, resfrînge împăcat colțul de natură în care și-a trăit anii.

Copiii au umplut grădina cu rîsetele lor vesele, boschetele au răsunit de ecouri și chemări, și nevinovata vînătoare după gînganii și zburătoare a reînceput. Rîndunelele își scriu virgulele lor în aer. Și tot soiul de ciripiri și de zgomote confuze, prefăcute într-un singur sunet, au prins să vibreze ca o strună întinsă pe care ar trece cineva un deget distrat.

Cu ochii lui aproape stinși de a fi privit atîta strălucire, de la un timp, bătrînul își lasă cartea din mînă și privi trist, gîndindu-se că poate, în curînd va trebui să plece aiurea, și colecțiile lui se vor risipi fără să-și fi putut isprăvi lucrarea de atîția ani începută. O slăbiciune îl cuprinse, și cum se gîndea așa, la veșnicile transformări ale naturii, deodată, un punct năluci în aer, departe, se mări și trecu pe dinaintea lui ca o flacără. O clipire de ochi îi înșenină vederea, iar cînd privi, punctul era la loc și altă flacără trecu pe dinaintea lui. Și alte flăcări jucară, două cîte două, trei cîte trei, urmînd ace-

eași linie. Veneau flăcările călătore, rânind cu prinsul verde, jucau înaintea lui și dispăreau ca prin farmec. Roșii și albastre veneau straniile flăcări, galbene și purpurii, negre și albe jucau, de la răsărit spre apus, chemate parcă de o tainică putere, gonite de cine știe ce mâini nevăzute. Fără să se oprească pe un ram, fără a se coborî pe o floare, ca zorit de cineva din urmă, trecea șivoiul de flăcări, iradiind aerul cu toate culorile.

Zîmbind, bătrînul chemă copiii și le arată migrațiunea aceasta ciudată de flăcări, norodul acesta de văpăi ce pornea în surgun aiurea din țara lui, împins de cine știe ce forță oarbă, căci hrană pentru el e pretutindeni și culcușurile gata așternute de Dumnezeu.

Uimiți priviră copiii și glugile verzi se ridicară să abată șivoiul în mers. Ca o ploaie de petale fantastice scuturate din copaci după furtună, pământul se acoperi în jurul lor de aripi strivite, dar trîmba de lumină, sus, se făcea la loc, și cei scăpați își urmau fantomatic drumul fără a mai privi în urma lor.

★

Asfel trecea timpul lăsîndu-și cortinele lui albe și negre peste săhăstria aceasta fericită, fiecare clipă aducîndu-și întîmplarea ei neașteptată, și noul oaspe din lumea felurită a gîngăniilor.

Singur fluturul mult așteptat rămânea nevăzut și tăinuit de toate privirile, ca și cum, obosit de sfera noastră, și-ar fi întins aripile spre alte lumi, unde e mai adânc somnul și mai netulburată hodina. Dar într-o zi rîsetele clare ale copiilor nu mai răsunară în grădină și bătrînul, cu barba lui albă, tăiată ca dintr-un giulgiu, nu mai apăru ca de obicei în capul scărilor.

Vîntul singur, ca un uriaș nebun, trecea răscolind cu mînele lui nevăzute creștetele copacilor bătrîni. Foi moarte se împrăștiu și un murmur adânc, ca un oftat de orgă, cînta din scorbura în scorbura. Și cînd vîntul contenea, ramuri și foi, ierburi și flori rămîneau rigide oprindu-și parcă viața. Era ca o încetare subită a sevei, o cădere pripită în somn, o întrerupere letargică a puterilor.

Și în mîhnirea aceasta întunecată ce se strîngea împrejurul căsuței, umbra se rumeni deodată ca de înflorirea unui nufăr. Sub abajurul ei galben, ochiul de aur al lămpii luci pe o mescioară la capătul bătrînului.

În jurul mesei rotunde, în lumea aceea de aripi diafane încremenite pentru totdeauna, copiii, cu capetele alăturate, răsfoiau o carte privind din cînd în cînd cu grijă spre patul bolnăvului.

O undă de vînt trecînd ca un suflu misterios umflă o perdea. Și cum ochii bătrînului se ridicară, deodată o umbră năluci ca o cruce pe zid și se stinse. Un foșnet de aripi bătu apoi și un flutur uriaș, dînd un țipăt straniu, se opri nehotărît, ca orbit de lu-

mină, în rama ferestilor și intră în odaie. Umbra jucă din nou mutându-se de ici-colo deasupra capetelor copiilor, roti în cercuri mari bătând zidurile și se lăsă lin pe fruntea palidă a bolnavului.

Afară copacii fremătară lung, iar cel sărutat de moarte, recunoscând în musafirul acesta târziu pe cel ce vine să facă întuneric, luă frîntura de noapte ce i se așezase pe frunte și privind o clipă trist la stigmatul alb al fluturului, chemă pe copii lângă el și le zise : „Iată și cel mult așteptat !“

CULEGĂTORUL DE STELE CĂZĂTOARE

De la fereastra lui, Enric, în fiecare seară, privea nemărginirile cerului, așteptând să vadă ploaia de artificii, jocul nebun de rachete, pulberea mărunță și impalpabilă care umple aerul și nu cade nicăirea, firele de beteală care se urzesc ca o mreajă și apoi se desfac ; și ochii lui se umpleau de visuri și sufletul lui veșnic avântat se umplea de o melancolie fără de margini, vrînd să scape și el și să se amestece mai curînd în oceanul acesta luminos spre care rîvnea de atîta vreme.

Ușoară ca o estompă, seara întuneca vîrfurile copacilor, dezlega umbrele din ramuri și le împrăștia pe drumuri, ștergea contururile florilor, amesteca laolaltă culorile.

Sus, întîile licăriri sfioase se arătau, mare și orbitor luceafărul apărea, scînteietoare constelațiile își arătau punctele lor de foc în locul obișnuit, imens șerpuitorul drum al robilor se strecura printre norodul de sori, de luceferi și de stele, brăzdînd tăria și apoi, după cele mari și scăpărătoare, sfioase se arătau și cele mai mici, și cele mai mărunte și toată pulberea de diamant a celor de-abia văzute, și tot praful stelar al celor de-abia bănuite. Prăpăstii ne-

gre de catifea, oceane de întuneric, pustiuri de cerneală se zugrăveau totuși pe alocuri, nemărginitele depărtări ce se întindeau de la planetă la planetă, ori de la stea la stea căscău enigmatice și oarbe, se afirmău sfidătoare voințelor ce s-ar fi încumetat măcar să străbată atîta drum, virgine de viață încă și străine de fericire ori de nefericire.

Tăcut se cumpănea universul cu miile-i de astre deasupra căsuței lui. Tot mai alb și mai licăritor se arăta drumul robilor de-a lungul căruia, în fiecare noapte, se înșiră parcă și merge spre un țel necunoscut, spre celălalt capăt al lumii, un șireag de miliarde de pelerini cu făcliile aprinse, și iată că într-un târziu și feeria pe care o aștepta el cu atîta nerăbdare, ploaia de artificii multicolore, jocul nebun de rachete pe care îl schimbă între ele bătrînele planete, începea să brăzdeze tăria...

Ca un preludiu, sau ca picurii răzleți de ploaie cînd trece un nour gonit de furtună, în întunericul albastru alba fulguire începea. Vii, scînteile aprinse ale atîtor sfărîmături, ca un roi de albine de aur împrejurul stupului de foc al soarelui prindeau să rotească. Unele se desprindeau parcă luate de cine știe ce vînt care străbate acele înălțimi nebănuite; și răzlețe de roi, tremurau o clipă, se făceau albastre, se fărîmau în pulbere violetă și apoi dispăreau. Altele, ca niște semînte de diamant aruncate prin voința și știrea cuiva, se apropiau tremurătoare la un loc, păreau că odrăslesc un mănunchi de vioarele și dispăreau la rîndul lor.

Viu înălțimile se luminau o clipă, străluciri de ape ca pe luciul unei mătase albastre treceau ; și universul, nepăsător de risipa asta de nestemate aruncate cu atîta dărnicie, se schimba la față, pălea, își stingea din loc în loc înflăcăratele faruri și devenea încetul cu încetul uriașul clopot de sticlă anonim ce stă deasupra capetelor noastre și își ascunde tainele cît ține ziua.

În unele seri de august însă, vagabondele lumini ce brăzdează cerul păreau că se înmulțesc și plînsul acela de foc al cine știe cărei dureri uriașe, amestecîndu-și lacrimile, cădea parcă tot mai aproape de pămînt. Dar inima lui Enric își avea și ea lacrimile ei și în timp ce universul își plîngea preaplinul de lacrimi, el și le plîngea pe ale lui, sătul de puterea asta nevăzută ce-l ținea încătușat pe pămînt, în timp ce cu privirile putea să facă ocolul lumii.

O mizantropie ciudată îl făcu să se răzlețească de toți și să trăiască închis în propriul lui suflet. Credea că erau îndeajuns comorile pe cari le adunase în el, pentru ca să poată trăi pe socoteala lor. Viața cărților însă e moartă, suflul ce-a palpitat în literile negre, care au fost scrise într-un moment de inspirație, e ca o adiere ce-ar trece întîi peste un mormînt, pînă să ajungă la tine.

Visurile toate ce le-au cristalizat marii poeți au fost stropite de lacrimi, gîndirile mari ce au chinuit mîntea cugetătorilor au lăsat dîre de sînge și cîntecele de dragoste nu sunt de ajuns ca să liniștească tumultul rîului roș care aleargă fără astîm-

păr în noi. El însă nu vedea acestea și, urmînd să trăiască singur, cum nu mai putea să sufere oamenii, de la o vreme nu mai putu să sufere nici pămîntul.

Frumoasa natură ce se preschimbă veșnic, bogată în decoruri și în priveliști, pe care cei patru mari pictori, ce sînt anotimpurile, vin pe rînd s-o zugrăvească cu penele lor înmuiate în aur și purpură, în lumină și întuneric, lui nu-i mai spunea nimic. O ură împotriva orînduicelii acestea veșnice care pune același verde pe copaci primăvara, și amestecă același albastru spălăcit în fundul izvoarelor, îi umplea inima și-l făcea să-și oblongească fereastra cît ținea ziua. Noaptea formele se pierdeau și marginea realului nu mai putea să-i arate pînă unde poate merge. Noaptea el devenea un fel de locuitor universal, un fel de ființă vagabondă prin lumi astrale, un suflet ce nu aștepta decît marele suflu al morții ca să se dezrobească și să-și poată lua drumul ca un fulg în nemărginire.

De la fereastra lui, el nu vedea ce misterioase forme luaseră copacii în grădină, nu simțea ce puternic miroseau florile înprospătate de rouă, nu arunca o privire mișcătorului covor ce-l fac umbrele pe drumuri ca să pășească misteriosul pas al ființelor aeriene cu care legendele au împoporat lumea. Dincolo de vîrfurile copacilor era scăparea, dincolo de mireasma florilor era hodina, mai departe de marginea orizontului era dezrobirea.

Și în liniștea aceea în care el visa cu fruntea răzemată de fereastră, deodată, din înălțimile țării,

un fulg luminos se dezlipi, străbătu vertiginos spațiul, se mări, din ce în ce și apoi, ca un buchet căruia îi tai așa ce-l leagă, se desfăcu într-o ploaie de flori viorii care căzură cu zgomot peste grădina unde sta pe gânduri visătorul.

Viu crengile arborilor se mișcă, un susur sperios porni, câteva păsări deșteptate din somn își întinseră aripele fărîmînd armonia umbrelor și apoi totul se liniști din nou. Copacii tăcură, reluîndu-și somnul întrerupt, păsările făcură câteva ocoluri și reveniră la loc, florile amirosiră și mai tare. Impasibila natură își incremeni din nou variatele contururi pe orizont, ca și cum nimic nu s-ar fi petrecut și n-ar fi venit un oaspe străin din cine știe ce depărtări insondabile să povestească de alte lumi, de alte întîmplări, de altă viață. Nepăsătoare, natura își reluă somnul, ca și cum cerul n-ar fi rămas văduv de un astru de foc, ca și cum o nestemată n-ar fi căzut din uriașa salbă ce-o poartă la gît universul.

Enric alergă însă și în locul lacrimilor de foc află niște simple scorii calde încă, vreo câteva pietre sfărîmate, câteva biete și infime țandări de astru.

Pietre, scorii ori țandări, pentru dînsul erau totuși bucăți de cer căzute pe pămînt. Visul lui se înfiripa și prindea, în sfîrșit, ființă. Mînele lui pipăiau fărîmiturile acestea de univers, iar lutul din care era făcut prinse să vibreze ca niciodată la atingerea acestor fărîmituri venite de aiurea, ca și cum și-ar fi adus aminte că făcuse și el parte cîndva din alt

tărîm și că poate miliarde de ani străbătuse o altă orbită, rotind împrejurul cine știe cărui soare prefăcut acum în cenușă și împrăștiat în nemărginire.

Și mai străin și răzlețit de lume trăi de atunci cu bizara lui comoară o bucată de timp și apoi, într-o zi, dispăru cu desăvîrșire. Enigmatică îi rămase casa cu obloanele și ușile zăvorâte, pînă ce, într-o dimineață, îmbătrînit și purtînd ca o lumină lunară pe față, apăru aducînd, spre mirarea vecinilor, un șir nesfîrșit de bolovani, de pietroaie de toate formele și în toate culorile.

Visul lui prinsese acum o formă și începuse a se concretiza. Neputînd să urce la cer, după cum îl înmbia tainicul dor născut într-însul, hotărî să înfăptuiască cerul pe pămînt. Din materialul acesta căzut din toate astrele și adunat pretutindeni, visă să-și dureze o casă, să-și înalțe o tebaidă cu sfărîmături de univers, să-și clădească o citadelă de uranoliți, un mausoleu planetar în care să se izoleze și să se îngroape, ca un faraon sub o piramidă.

Un singur lucru însă îl abătu din graba care îl zorea să-și înfăptuiască visul. În nebunia lui și ura pentru tot ce era pămîntesc, se gîndi cum ar face să poată clădi tot materialul acesta, fără a-l cimenta.

Și atunci, cu o răbdare neînchipuită, zicîndu-și că atracția moleculară ar înlătura ușor și piedica aceasta, începu, una cîte una, să șlefuiască toate pietrele, tot excedentul acesta planetar căzut spre nenorocirea lui pe pămînt...

Casă nu a ridicat, căci o viață omenească nu ar fi fost îndeajuns pentru a înfăptui un asemenea vis fantastic ; și moartea l-a găsit între sfărâăturile lui de astre, împrejurul cărora, vîntul jucîndu-se, purta de ici-colo pulbera fină a atîtor universuri dispărute.

FLOAREA DE ALOES

Întîiul pas pe care îl faci într-o casă străină, te înfioară. Neprietenos răspunde ecoul și umbra ta se zugrăvește stranie pe pereții albi. Viața statornicită are tainele ei, îmbătrînitul disc al soarelui, ce apare și dăinuiește anumite ceasuri la ferești, luminînd tot altfel lucrurile, le dă o șlefuire, un lustru, cu care ochii tăi se deprind și fără de care nu pot fi veseli.

În pridvorul tăcut, știi că în cutare anotimp, ca să lumineze perdelele verzi de frunze, albastrul va înflori strugurii de glicină ; treptele scării de piatră, de le vei coborî, presimți ce mireasmă o să te întîmpine ; de vei ridica ochii peste marginea verde a stratului, ți se va părea firesc că în aer joacă pulberea de aur a stînjeneilor ; de te vei întoarce spre răsărit, floarea soarelui ce poartă un nimb în jurul ei, nu te va mira că o biată floare îți arată imaginea soarelui pe pămînt...

Dar eu, nu le puteam ști acestea la vîrsta mea și intrînd în casa străină pe care o cumpărase tata, cu tot cuprînsul și gospodăria ei, am resimțit-o fără să

vreau de la întâiul pas pe care l-am făcut trecînd pragul...

El însă era vesel și zgomotos, căci omul de afaceri nu are timp să viseze și nu se poate înduioșa. Ținîndu-mă de mîină, el nu-și da seama că visul și cu banul intrau laolaltă, nu știa că duce visul de mîină...

O femeie bătrîină, într-un clinchet de chei, ce parcă era însăși vremea ce închisese ușile tuturor ferichirilor după ea, ne întîmpină cu un pas abia simțit. O umbră ghemuită, ca motanii negri ce-i vedeam întovărășind zînele rele în cărțile mele de povești, se zugrăvi pe parchet și un glas îndepărtat ca și cum ar fi venit printr-un zid, îngîină :

— Am adus cheile.

Și mănunchiul de chei, sunător, își zugrăvi și el umbra ca un buchet de alge vii.

Afară, în dreptul ferestrelor mari, deschise, un stol fulgerător de porumbei trecu umplînd cu freamătul aripelor odaia. Păsările acestea ce părăsesc grabnic casele cînd presimt că vine moartea, ca să revie apoi cu grămada, cînd doliul a fost dat jos de pe ziduri, nu-și mai găseau astîmpăr.

Tata, nepăsător, luă cheile și deschise cea dintîi ușa, trăgînd-o zgomotos după dînsul. Era un iatac mobilat după moda veche, cu paturi mari de nuc așezate alături sub straja unui iconostas în fața căruia candela de argint era stinsă. Niște mătânii de chihlimbar, blonde ca aurul, uitate pe o mescioară de lemn de trandafir, adunau luminile. Tata le luă

în treacăt și mi le petrecu, rîzînd, în jurul gîtului, iar pietrele acestea moarte mă înfiorară cu răceala lor. Bătrîna dete perdelele la o parte și cîteva molii, cu zborul lunatic, întinseră aripele lor ofilite ca niște scînteii ce stau să se stingă. O rază de soare pătrunse și învechi parcă și mai tare lucrurile. Mirosul ciudat ce-l au sertarele închise se răspîndi deodată, și nu știu pentru ce mirosul acela mi se păru mie că este însuși graiul lucrurilor, sufletul vieții deșteptate din somn.

Vremea își aducea aminte și acuma vorbea. Și trecutul în minutul acela parcă își puse încetinel mînele amîndouă pe umerii mei ca și cum ar fi vrut să mă facă să îngenunchi. O privire de mustrare trecu în ochii bătrînei, care luciră o clipă cum lucesc geamurile aburite de ceață cînd aprinde cineva îndărătul lor un chibrit, dar tata nu luă în seamă acestea, și după ce mai făcu o dată ocolul odăii, frecîndu-și mînele cu mulțumire, deschise o altă ușă.

Scoarțe și chilimuri vechi în fel de fel de ape, flori culese cu răbdare din grădini imaginare, arabescuri ciudate cusute în fir și în rîuri de mărgele, crini uriași și garoafe de sînge se îmbinau, maci purpurii își revărsau somnul din potire. Asurziți, pașii nu trezeau un zgomot. Un policandru uriaș atîrnînd de tavan, învăluit într-un hîrzob alb prin care prismele de cleștar jucau curcubeie, oscilă încet și în aceeași clipă stolul porumbeilor trecu din nou fulgător, zugrăvind o goană de umbre pe zid.

Dintr-o ramă de mahon, un boier bătrîn, cu ișlicul pe cap, cu privirile ascunse sub sprîncenele stufoase și ținînd în mînă un șirag de mătănii de chihlimbar ca acelea pe care le aveam la gît, mă urmări cu ochii. Erau mătăniile lui, de bună seamă, și fără să vreau, ca îndemnat de cineva, mi-am ridicat repede mîna să le scot. Firul pe care erau adunate, fiind vechi însă, poate, sau cine știe ce ascunsă putere a lucrurilor care își aduc aminte și vreau să ne pilduiască, se rupse și deodată boabele se rostogoliră sonore pretutindeni, pe sub divanurile și jețurile vechi, încremenind unde ajungeau ca niște fărîmături de soare. Tata strivi însă una cu piciorul, goni alta înaintea lui — și trecurăm în altă odaie.

Luminoasă și albă, cu masa ei de stejar întinsă, împrejurul căreia stau cele douăsprezece jețuri goale, sofrageria parcă își aștepta oaspeții. Într-un bufet încăpător, faianțele vechi și sticlăriile groase de cleștar răsunau ușor. O pendulă veche își scria umbra lanțurilor cu greutate pe pereți. Tata dete la o parte un jeț, stricînd simetria ospățului la care doar numai umbrele veneau să se mai așeze, deschise zgomotos bufetul, prețui parcă ce era într-însul, cîntări o clipă greutatea argintăriei înflorită cu ghir-lânzi de foi și păsări, cătă de aproape la monogramele vechi săpate pe ele, desfăcu în treacăt giulgiurile de in albe ca zăpada, ce stau frumos orînduite ; și aruncînd încă o privire de stăpîn peste toate, mă luă de mînă și ieșirăm într-un balcon.

Aerul curat al văzduhului, care nu-i al nimănui, mișcă în jurul nostru. Fire albe de funigei călătoreau, sălciile din luncă mișcau la răstimpuri, o vie pe rod vălurea străluciri albe de spumă întorcându-și frunzele în bătaia vântului. În straturi florile neglijate de nimeni erau moarte de mult. Arbusti străini, sălbătăciți, luaseră forme ciudate și numai un lămâi, scăpat prin cine știe ce întâmplare, înveselea cuprinsul cu fructele lui galbene.

Dinspre livadă un miros de roade putrezite pe ramuri alergă ; și aproape în același timp un nou-raș se strecură drept soare, adumbrind priveliștea. Umbra îmi întunecă sufletul din nou și veselie mea, înfiorată de aerul curat, pieri. Aplecat pe marginea de piatră a balconului, tata însă își scosese un carnet și făcea socoteli, prețuia poate rodul viei și nu vedea cu câtă întristare și cât de străin îl privea colțul acesta de natură pe care nu-l înfăptuise el.

Bătrîna rămasă jos, lângă marginea treptelor, în așteptare, ca să nu i se vadă gândurile ori lacrimile din ochi, se aplecase asupra unui arbust și-l dezrobea de mrejele urzite de omizi. Albe, firele se desprindeau și zburau în aer, rădeau aproape pămîntul și înălțîndu-se apoi iarăși, se aninau unde le ducea întâmplarea. Arbustul dezrobit de mîna bătrînei își tremura încet foile și numai tîrziu, tîrziu de tot, am știut că arbustul acesta misterios, ce sta așa de timid și zgribulit la capătul scărilor, învăluit de alba mantă a omizilor, era un străjer care își aduce aminte, un simbol tănuit, un copăcel de *aloes* care nu înflorește decît la o sută de ani o dată.

Sfios și trist stătea lângă bătrână, ca măsurându-se în vîrstă amîndoi, ca doi prieteni vechi ce au aceleași amintiri, dar care tac așteptînd să-și deschidă sufletul cînd va veni timpul ; unul odrăslind o floare ca o pară de foc, singura și cea de pe urmă floare, cealaltă făcîndu-și învechita-i formă de lut în care au stăruit atîtea simțiri.

HEFAISTOS

— Incendiul unei fabrici de panglici —

Ciudat, fantezist și proteiform e focul. Joacă deasupra mlăștinilor în vîlvătăi albastre, înșelînd drumetii rătăciți ; tremură aureole viorii deasupra comorilor ascunse, își prelungește viața în fosforescențe, închizînd-o în putregaiuri, se urcă în stea și se coboară leneș pe suprafața oceanelor, mijește tihnit aprinzînd lumini trandafirii la gura vetrelor, arde ascuns și înfloreste în roză uriașă deasupra craterelor vulcanilor, se furișază în zigzagurile fulgerelor albastre, știe să fie uriaș precum știe să fie și scînteie, îi place să se facă temut precum a adorat să fie și divinizat de la începutul vremurilor.

Același și divers, fie ascuns îndărătul ochilor noștri, sau după colțurata imagine a unei stele, metamorfozat în flacără sau în mare de jăratec, în rază sau scînteie, el tot Hefaistos este, fiul strălucitorului Zeus și al mult geloasei Hera.

Eu l-am iubit ca unul căruia îi sunt drage strălucirile, am stat de multe ori de vorbă cu el pînă în tîrziu la gura sobei în serile de iarnă ascultîndu-i mitologicele legende, și, deși într-un moment dat mi-a fost potrivnic și mi-a acoperit cu cenușă tot

ce am avut, eu îl urmăresc cu drag și în cel dintâi luceafăr care se aprinde seara și în sfioasa scînteie ce o aruncă licuriciul.

Cu drag îi urmăresc prin ziare isprăvile, căci He-faistos colaborează regulat în marile cotidiene variindu-și la infinit înflăcărata lui proză.

Vara hoinărește prin păduri așa urît și schiop, cum a fost înzestrat de Hera, aprinde ici o pădure ca să-și lumineze drumurile înnoptate, întinde un covor de jăratec peste o miriște, urcă greoi povârnișul vreunui vulcan și scormonind în cenușile reci, suflă cu grijă în cel din urmă tăciune ce stă gata să se stingă, întîrzie în cine știe ce iesle părăsită și aprinde, jucîndu-se deasupra capului unui copil adormit, o aureolă, și cîte nu face el, întunecatul călător.

Cînd vine iarna însă îl prinde se vede urîtul și aducîndu-și aminte de Pandora pe care a născut-o, se furișează în tîrgurile mari, caută cu de-amănuntul, pătrunde din casă în casă, lăsînd pretutindeni, în vetre, o mîna de jăratec lucitor, prin mii de hornuri își scrie numele cu arabescuri de fum pe cer, în nalte coloane se înalță, în străvezii pînze se risipește, în diafane și molatece valuri se așterne.

Urît cum e însă și sătul de neagra lui față plină de funingene, văzînd atîtea frumuseți și străluciri prin vitrine, de multe ori îl apucă și pe el dorul să se gătească și să-și mai împodobească o clipă

zdrențuita lui unică fără mîneci cu cîteva panglici multicolore ori cu alba spumă a unor dantele...

Și așa trecînd mai ieri pe dinaintea unei fabrici unde un norod întreg de fete lucra cu zor, care aplecate pe războaie, care depănînd lungi fire de lumină colorate, care așezînd în clituri fel de fel de stofe, una mai frumoasă decît alta, Hefaistos se opri cu drag și privi la ele.

Fetele însă neștiind cine e ciudatul musafir, abia își ridicară capul de pe războaie și își căutară de lucru înainte, aruncînd cîteva glume...

Strălucirile și luminile pe care le mînuiau, curcubeiele cu care se jucau luminînd și întunecînd treptat cuprinsul, lungile fire de aur și de argint pe care și le prindeau în plete și la cingătoare, felurimea de panglici prefăcute în funde și în cingători ce le împodobeau tinerețea cu un fast mincinos ce nu era al lor și pe care trebuia să-l părăsească o dată ieșite din fabrică, le făcu să privească batjocoritor la urîtenia celui ce era stăpîn pe toate strălucirile.

Trist privi singuratecul zeu și figura lui se crispă o minută de durere căci înțelese din ochii luminoși ai fetelor ce însemnează să nu te înfățișezi sub forma unui Adonis și mînia lui se acoperi de o licărire trecătoare.

Cald, ca venit din gura unui cuptor, un suflu atunci alergă prin ateliere, mișcă panglicele toate și făcu ochii fetelor să se ridice spre străin.

Și deodată, în punctele acelea negre și albastre, verzi și aurii, în rotocoalele acelea prin care privește

viața, în vitraliurile acelea colorate ale fetelor ce se ridicaseră din nou spre Hefaistos, o spaimă trecu.

Din negru și întunecat ce era trecătorul, din anonimul și fumuriul străin, o pară de foc stătea acum înaintea lor și se cumpănea, căutându-și mersul...

Și din vii și strălucitoare ce erau panglicile înainte, mai vii și strălucitoare deveniră, din colorate și luminoase ce erau curcubeiele de funde, mai luminoase și colorate se aprinseră, din licăritoare și iradiante ce erau firele de mătase întinse pe războaie, mai iradiante și licăritoare fulgerară...

Prin toate ferestrele deodată se înalță Hefaistos sub formă de flacără și privi întunericul de afară, luminând cu scînteii zăpada căzută de curînd. Grăbit apoi alergă prin ganguri, săltînd urcă în goană treptele scărilor, cu mii de aripi bătut zidurile, ca și cum s-ar fi înădușit, își încordă puternicii umeri și ridică acoperișul, ieșind afară pe sub streșini, în mii de limbi de foc, ca să caute aer și să respire.

Aerul însă pătrunzînd, răzbi înapoi norii de fum și șăgalnicul zeu cu toată obișnuința plămînilor lui încercați, simțind că se covîrșește, își înfipse creștetul și ridicînd cu totul coperișul ieși afară sub cerul liber, uimind cu strălucirea lui nenumăratul norod al celor de sus ca și al celor de jos care se adunase ca să-l privească.

Împodobit ca pentru o sărbătoare, ieșea acum cel ce își petrecea viața mai mult sub pămînt, fluturînd mătăsuri roșii, verzi și albastre, își arăta multipla ființă cu multicolore panglici înnodate în plete, își scutura capul, cu mîinile pline de funde, pe care

le arunca în ploaie de artificii, se proiectă deasupra zidurilor suflînd un nor de fluturi și de scînteii pe nări și pe gură, își afirmă necăjita-i frîntă fetelor ce nu știau ce străluciri dormeau în sufletul lui.

Serpentine de flăcări și confeti de scînteii alergară, veniră înapoi atrase de marele suflu al celui ce respira, bogate căzură din nou, ca un deluviiu de decorații în întuneric.

Cuprins ca de un ultim orgoliu de podoabe inutile, cel batjocorit de fete voia să arate lumii că prin puterea și voința lui însăși, răscolind jăratecul ce doarme în sufletul lui, poate ieși și se înălța atunci cînd vrea, sub marele cer liber cu fantasma-gorii de lumini, de umbre, de culori, de nunațe, de forme și de păreri pe care nici un atelier, unde sute de mîini ar lucra la un infinit de războaie, nu poate nici pe jumătate să i le puie împotrivă.

Cu panglici și funde de foc, cu umbre de catifea și cu dantele de fum, cu mlădioase volane de pară și cu mișcătoare guipure de scînteii, cel jignit în urîțenia formei lui de om și eternității lui de zeu își arunca acum sfidarea trecătorilor Adoniși cari, dacă n-ar fi avut nemișcata oglindă a binevoitoarelor ape în trecut, nici a rotundelor bucăți de sticlă colorate ale prezentului, nu ar fi putut lua cunoștință nicio dată de frumusețea lor trecătoare și nu ar fi știut că există.

A PATRA PARCĂ

Harnice, posomorâte și sinistre torc cele trei surori la lumina lividă a opaițului ce le luminează. Severă ține una în mîna-i vestejită furca fatală, cu lîna albă și neagră din care scapătă un fir de întuneric și altul de lumină ; cu luare-aminte învîrtește cealaltă fusul neastîmpărat pe care vine să se cercuiască firul ; implacabilă și nerăbdătoare așteaptă ce-a de-a treia cu ascuțita-i foarfecă gata să întreprună deșirul.

O vorbă nu-și spun, căci ce-ar putea să-și spună ? Un zîmbet nu schimbă, căci gurile lor nu-s făcute să zîmbească ; o înduioșare nu trece în ochii lor, căci ele n-au vreme să se înduioșeze. În albul lor vestmînt, pe care joacă lumina albastrului opaiț ca pe niște giulgiuri, cele ce n-au cunoscut divinul farmec al tinereții, nici bucuria ce-o resimte frumusețea în fața oglinzii, nici reveriile dulci ce le dă amorul, torc înainte nesfîrșita lînă ce-o scapătă caierul înfrățind firul de lumină și firul de întuneric pe care așteaptă să-l taie recele fier al foarfecei...

Sinistră toarce trinitatea aceasta la lumina opaițului lor și nu știu că, în casa în care stau eu, au o a patra suroră, mai sinistră, mai hidoasă și mai

implacabilă decît ele. Ea nu toarce, ci dormitează toată ziua în întunec, cu perdelele lăsate, ținînd la pieptul ei uscat și pe pleoapele ei vestejite somnul, acest frate bun al morții. Cu negru e îmbrăcată odaia ei, mirți funebri are în cerdac, făclii de ceară ard lîngă icoane și jalnice tropare îngîină în tactul mătăniilor de lemn sfînt ce le deșiră toată ziua.

Din cerdacul larg al casei însă, unde sta această a patra Parcă, Tătărășul vechi își înalță colina lui plină de grădini umbroase cu pomi roditori și cu albe căsuțe care rîd voios la soare. Flori roșii luminează ici-colo fereștile și parmaclîcurile, prietenoasele zorele îmbracă stăruitoare cîte un foișor și vara ți-e mai mare dragul să privești cum amestecul acesta de alb și de verde ia cu asalt colina, voind parcă să vadă ce se petrece după creasta care mărginește cerul. Un drum alb șerpuiește însă, se ridică pieptiș, se pierde la un cot, după un pîlc de case, și se arată din nou scriindu-și vadul alb pîna la poarta „Eternității” care-și profilează turnul bisericii, înălțîndu-și crucea aurită ce adună ultimele raze ale soarelui.

Dimineața e tihnit șleaul, rari drumeți trec și, în timpul acesta, Parca stă ascunsă și ea după geamurile cu perdelele lăsate; dar după-amiază convoiurile se urmează urcînd spre neagra poartă de unde nu se mai întoarce nimeni înapoi și atunci, ca furisată dintr-un mormînt, vecina, ținîndu-și mătăniile în mîna, iese și se așază în cerdac între mirții ei. O bucurie stranie îi luminează ochii și priveliștea

aceasta a morții o înviorează parcă și îi dă o nouă înfățișare de tinerețe. Cu o voluptate neînchipuită, își pleacă urechea ei bătrână și ascultă frînturile de marș funebru scăpate din alămuri ce le aduce vîntul, ca o hienă adulmecă aerul, urmează și numără avidă prapurile, face parcă în gînd socoteala pomenilor și, cu cît convoiul e mai bogat, cu atît și bucuria ei pare mai mare.

Din ce în ce mai mic, convoiul descrește, o umbră trece pe fața ei cînd dispare după case, cu nerăbdare se ridică în vîrfurile picioarelor ca să-l vadă reapărînd, atentă își pleacă urechea să prindă și cele din urmă frînturi de sunete și, cînd convoiul și-a șters dunga neagră de pe drum, atunci ca în urma unei biruințe se așază din nou între mirții ei și urmează, cu închipuirea poate, scenele ce trebuie să se petreacă la marginea gropii deschise peste care cad lacrimile celor ce și-au pierdut o ființă dragă.

Sunt zile însă cînd vîntul nu aduce nici o frîntură de marș funebru și atunci, la orele obișnuite cînd trec morții, ea nu-și mai poate găsi astîmpăr. Ca o furie își clatină funebrii mirți ca și cum ar vrea să deștepte moartea din ei, neliniștită se pleacă pe marginea vechiului cerdac și cercetează drumul, doar o vedea un dric cît de sărac, cu răbdare așteaptă pînă se împînzesc umbrele și, dacă viața a fost biruitoare în ziua aceea, îmbătrînită parcă cu zeci de ani, se face mică, se imaterializează și se strecoară în casă ca o umbră, așteptînd să se facă

iarăși ziuă ca să poată vedea negrele convoiuri trecînd...

Iar Cloto, Lachesis și Atropos, cele trei posomorîte și triste surori, în timpul acesta, la lumina lividă a opaițului ce le luminează, torc înainte nepăsătoare, una ținînd în mîna-i veștejită furca din care scapătă un fir de întuneric și altul de lumină, ceealaltă fusul fatal pe care vine să se învîrtească firul, iar cea de-a treia implacabila foarfecă ce va tăia într-o zi și firul hidoasei lor surori, întîrziată prin cine știe ce întîmplare pe pămînt.

VASUL-FANTOMĂ

Mergeam cu un prieten într-un scăpătat de soare. Zurgălăii sunau încet și, cum o melancolie fără de voie ne cuprinsese pe amândoi, nu mai spuneam un cuvânt. Vezeteul singur, îndemnându-și caii, scoatea din când în când sunete guturale, fluierături semnificative, cuvinte alături de graiul nostru, pe care le sublinia când cu o lovitură de bici, când cu o plesnitură de hăț, când cu o invectivă plină de virilitate.

Caii fluturau din cap, ciuleau urechile, schimbau trapul în galop ori își încetineau mersul pe nesimțite, revenind la pasul uniform, după cum erau și îndemnurile celui ce le înțelegea graiul și le știa puterile. Alături, pe drum, când pe dreapta, când pe stînga, umbra lor ca alți cai imaginari se înhăma și ea în umbre de hamuri și, bătute de umbra biciului, ne întovărășea pretutindeni.

Deasupra cîmpului gol, trecînd peste miriști și arături, stolurile de grauri ori de corbi luau toate aceeași direcție, zorind din aripi către un hambar ciudat ce sta răznit în mijlocul cîmpului.

— Acolo mi-am strîns grîul, fiind mai aproape de Prut și mai lesne de încărcat, îmi zise prietenul și apoi tăcu din nou.

Roșu, soarele acum, ca și cum cineva ar fi purtat un fanar uriaș căutînd ceva pe fața pămîntului, se oprise pe marginea orizontului, conturînd tot mai bine hambarul spre care zoreau păsările.

Împurpurat de lumină, ca într-o apoteoză, ciudata clădire își preciza tot mai mult contururile. Ai fi spus o arcă fantastică, un bucentaur împodobit de străluciri pentru cine știe ce serbare, care ancorase în mijlocul valurilor negre a straniei mări pe care o închipuiau arăturile. Un steag de aur fîlîia mișcîndu-și faldurile în vînt, dar pe nava aceasta ciudată, pe vasul acesta fantomă, rătăcit în mijlocul cîmpurilor și înspre care zorea flămînda armată a corbilor, nici un matroz nu-și profila silueta.

Așa mi-l arăta discul soarelui ce sta nemișcat deasupra orizontului, și viziunea aceasta, lipsită de poezia și strălucirile ce i le împrumuta lumina de amurg, era totuși adevărată.

Nu era nici un bucentaur, nici un vas-fantomă, nici fantastică arcă, și era totuși un șlep, o ruină de corabie ce înfruntase și ea valurile și întîmplările, ce avusese o flamură și un nume sonor, un căpitan și o busolă poate.

Ca adus de cine știe ce furtună uriașă, sau rămas pe uscat în urma cine știe cărui cataclism ce mutase aiurea apele pe care se legănase, ducîndu-și

blondele comori ale spicelor, straniul șlep, răsturnat acum cu fundul în sus și clădit bine pe temelii nemiscătoare, se prefăcuse un biet hambar în care își ținea grâul prietenul meu. Steagul de aur ce flăcăia era o biată zdreanță de cămașă. Negre, sinistre și mîncate de carii, scîndurile gudronate și lucitoare din alte vremuri își arătau uzura. Geamurile rotunde ca niște ochi purtau bandaje de scînduri; bucăți de lanțuri sfărîmate atîrnau pretutindeni și nu știu prin ce ciudată întîmplare, ancora pe jumătate îngropată în pămînt, ca o gheară încheștată, mai străjuia și dînsa povestind multele popasuri ale unui trecut rătăcitor...

Unde era acum căpitanul care sta în căsuța lui de scînduri de pe coverță, eternul căpitan ce povestește basme levantine și face primăvară împrejurul lui deschizînd o ladă de portocale sau de rodii, să vadă ce a ajuns sărmanul lui bastiment? De cîte ori, așteptînd să vie apele mari, n-o fi zăbovit el pe o margine de rîu, cîntîndu-și dintr-o armonică sau dintr-o gitară romanțele lui levantine... De cîte ori, în amurguri, nu și-o fi spus nostalgiile papagalului verde, fără de care un căpitan nu pleacă niciodată la drum... De cîte ori nu trebuie să-și fi ridicat ochii lui triști, în nopțile înstelate, spre bucata de gheață care este steaua polară, steaua aceasta ce călăuzea întîiul drum al corăbierilor.

O! Eterne naufragii, cum le prefaceți voi toate și cum vă bateți joc de tot ce durăm noi pe pămînt și pe ape! Cum încremeniți voi lucrul ce-a fost

mișcător și dezrobiți ce-a fost clădit pe temelii sta-
tornice odată.

...Dar noaptea, ca și cum ar fi vrut să întărească
și mai mult tristețile mele gânduri, trimise talazurile
ei de umbră neînflorite de nici o spumă și co-
rabia-hambar dispăru ca într-un ultim naufragiu.

SONATA LUNII

Dulce și liniștitoare, noaptea se statornicește. Umbre încărcate de somn, sfioase, moi și încete, lunecă deasupra pământului ca o apă. Sfioase, moi și încete, se desfășură, cresc, ca aburii purtați de vânt deasupra unei prăpăstii, se strecoară printre arbori, se târăsc spre înălțimi. Luminile biruite, decolorate, palide, albe ofilesc, descresc și dispar. Un ritm ascuns prezidă și rînduiește năvala aceasta mută a tonalităților încărcate de vis ce se așază. Un farmec mistic trece prin aer, și acum o ultimă umbră, ca un steag de doliu și de fatalitate, purtat de o mînă nevăzută, flutură ca și cum ar vrea să dea un semnal.

De la fereastra lui, Beethoven, cu un zîmbet amar pe buze, lăsîndu-și capul pe mînă, privește. Părul, mai negru ca umbrele de afară, îi face o cunună de noapte pe frunte. Departe orașul își tremură fosforescențele și amestecă la orizont lucirile cu întîiele stele, întinde lanțuri luminoase prin negură, serie arabescuri de aur în întunecimi, joacă imagine constelații, desemnează capricii de foc.

Un murmur neînterupt, ca o apă care bate într-un țărm, urcă pînă la el și îl face să-și plece urechea și să asculte. Vii, ochii lui se aprind și licăresc și mîna-i albă, ca și cum ar vrea să culeagă zvonurile împrăștiate în aer, se întinde și dibuiește prin întunec...

Afară însă, dulce, domoală și liniștitoare, noaptea își caută ritmul și se statornicește. Luna, înălțată sus, a chemat ochii visătorului care se privește în ea și se recunoaște cum va fi mai târziu, o palidă mască, cu ochii abia însemnați și gura mută închisă pe veci de un zîmbet amar. Spectrala figură din lună îl atrage ca pe un frate ce-i seamănă și ochii lui se închid să nu mai vadă trista imagine...

Nepăsătoare și albă, aducînd cu ea un fior necunoscut, impalpabila lumină a mortului astru crește însă pe nesimțite. Albă, albă, neînchipuit de albă, ca și cum ar fi trecut printr-un bulgăr de gheață, a ajuns acum drept fereastră și a pătruns în odaie. Fulgerătoare, clapele de fildeș ale clavecinului străvechi, peste care dormeau ațipite visurile, s-au luminat. Foi răvășite cu negre note, ce ca o invazie de furnici au dat asalt portativelor, zac împrăștiate pretutindeni. O vioară într-un cui spînzură lîngă arcușul ei, deasupra unui divan străvechi.

Pe masă, printre tomurile desperecheate ale tragediilor lui Shakespeare, un Plutarh cu scoarțe vechi spune faima atîtor vieți trecute. Singur un portret de femeie, ca mirată de a se găsi în singurătatea și sărăcia asta, privește enigmatică din rama

ei la alba lumină ce crește luminându-i zîmbetul de pe buze...

Deodată însă cîteva note funebre, ca rupte din umbră, au urcat în lumina lunii. Fiorul fricei de necunoscut a umplut odaia, adus de acești trei negri soli, ca ieșiți dintr-o urnă funerară unde au dormit îndelung, și alba tăcere a început să cînte.

Acoperite, alte sunete au urmat, ca o chemare de glorie îndepărtată, strecurîndu-se printre negrele note funebre și s-au domolit și ele, făcînd iarăși loc triștilor soli ai disperării. O întrebare sfioasă și rugătoare și-a făcut loc apoi și un glas nehotărît, neîncrezut în sine, parcă a răspuns, iar mîinile albe, ca și cum sîngele tot s-ar fi retras din ele, au rămas locului pe clape. Tristă și cu ochii aproape plînși, fața celui ce cînta s-a întors și a privit peste umăr la portretul de pe masă.

Drept geamul deschis luna se oprise acuma și privea curioasă, idealizînd sărăcia cuprinsului. Pulberea ridicată juca în sulul de raze și mrejele de păianjen ce stau prin unghere păreau niște hîrzburi de argint. Jos pe podele notele mărunte ai fi spus că urcă și coboară portativele, chemate de atracția asta nevăzută, că vor să treacă dincolo de marginea hîrtiei și să-și ia zborul în lume. Nerăbdarea gloriei, încătușată în cuprinsul acela mic, se răzvrătea parcă și voia să iasă cu orice preț, cu negrul ei norod de semne, sătulă de sărăcia și întristarea cuprinsului.

Zîmbind însă trist și împrăștiind cu piciorul hîr-tiile din jurul lui, Beethoven își întinse din nou brațele și, ca răscolind lumina lunii de pe clape, începu să cînte. Triste, cele trei note funebre ca rupte din inima umbrei reveniră, jalnice, ca scă-pate dintr-o urnă funerară, unde au dormit înde-lung, se redeșteptară. Sfioasă, îndepărtata chemare de glorie căută să se strecoare iarăși, dar sunetele de fanfară muriră. Deznădăjduite, degetele urniră alte note, strecurîndu-se printre clapele albe și ne-gre, ca printre lumini și umbre, și o plîngere do-moală, ca un suspin, începu să se reverse, ca și cum lacrimile lui însăși cădeau pe clape trezind sonori-tățile acestea umbrite. Fumuria și trista îndoială își arăta fața acum, și mînele albe ce-o deșteptase mîngîind-o parcă, nu luau seamă la mînele de umbră ce alergau crispate în urma lor ca voind să astupe sunetele și să prindă neliniștita îndoială ca s-o sugrume...

Revolta dormea încă, ațipită undeva, îndărătul coardelor, dar tremurătoarele mîni o treziră și pe ea fără de voie ; și mîniosul chip al celei deștep-tate din somn privi o clipă nedumerit la cealaltă față și trecu apoi peste ea, într-o furtună de sunete.

Mînios, chipul celui ce cînta se brăzdă de zbîr-cituri adînci și mînele lui, ce alergau acum pe clape, păreau că amenință însuși destinul și că luptă cu el căutînd să-l înfrîngă...

O undă de vînt ca trezită de energia lui, sau ve-nită de cine știe unde, intră în casă mișcînd parti-

turile și amestecînd clarul de lună. Înfiorată, revolta căzu și merse să ațipească din nou îndărătul coardelor. Slabe, fanfarele gloriei, ca venite de dincolo de mormînt, răsunară încă o dată și cei trei negri soli, ce purtau fiorul fricei cu dînșii, se arătară și ei. Triste, ca scăpate fiecare dintr-o urnă funerară, cele trei note sunară din nou, încet, tot mai încet, ca dornice de a se reîntoarce în întunec...

Speranțe de glorie și de fericiri, glasuri de îndoială și glasuri de revoltă, șoapte de umbră și înfiorări de lumină, toate tăcură sub mînele încremenite.

În cuprinsul sărac însă, îndărătul negrului visător ce-și cînta durerile, praful răscolit din unghere, ori mărunțul norod al miilor de note, trecînd pe lîngă ochii mirați ai portretului de femeie de pe masă, juca acum în sulul de lumină ce pătrunsese în odaie și ca pe un uriaș portativ de raze se înălța și se pierdea în lună.

Triumful vieții

(1912)

PRINOSUL UNUI ICONOCLAST

Cuvîntare ținută la Galați, la dezvălirea
monumentului lui Eminescu.

A te urca pe un soclu înseamnă a înstăpîni un fragment de univers de unde alungi viața ; înseamnă a pedepsi o marmură să ia o formă ce n-o mulțumește poate ; înseamnă a adăoga o umbră mai mult pe pămînt, o umbră care de cele mai multe ori nu e decît umbra unei umbre.

Cugetare de iconoclast, veți zice, și nu veți fi departe de adevăr. Dar cine și-a plimbat ca mine reveriile prin grădinile, piețele și parcurile noastre, căutînd o rimă sau o imagine, a trebuit să gîndească așa.

De pretutindeni, de la roata oricărei răscruci și din afundul oricărei cărări, un om de piatră sau de bronz și-a întins brațele acoperindu-mi orizontul. O armată de pedestaluri baricadează trecutul ; un norod de anonimi îmbrăcați în redingote, ori în fracuri impecabile, sfidează ; o pleiadă de morți, a căror pleoapă trebuie închisă pentru a doua oară, privește cu încredere viitorul...

Forma aceasta nouă de idolatrie a mers prea departe și vechiul idolatru, cînd idolul nu-i mai sluzea la nimic, nu se sfia să întindă o mîna sacrileje și să-l dărîme la pămînt pentru a-și clădi un altul.

Ca să clădești trebuie să dărâmi și să netezești locul, și apoi e o nebunie a crede că gloriile sunt eterne. Un nume și un leat săpat pe o piatră nu mai spune (sic) nimic atunci când lentila faimei și-a întors fața aiurea, și un sfânt trepanat de aureolă veți conveni că devine un simplu om de rînd.

Edilii vechei Rome aveau dreptate cînd intrau cu ciocanul în mînă în pădurile de statui ce acoperea forurile și piețele și percutau vechile glorii ca să facă loc celor nouă. Un norod de idoli cădea la pămînt împrăștiind țandări de lumină, un nou venit lua loc pe vechiul soclu, un discurs mai mult se ținea, vremea îl lua în primire dîndu-i patina necesară și toată lumea era mulțumită.

Noi, în norodul acesta de postumi care au murit de două ori, ridicăm azi un monument unui om ce nu avea nevoie să se ridice pe înălțimea unui soclu pentru a putea privi peste vremuri. A-i face onoarea aceasta înseamnă a-l pune în rîndul celorlalți, și pînă ce edilii noștri nu vor decreta hecatomba, pînă ce selecția adevărată între marmure nu se va fi făcut, — cel de piatră astăzi va fi străin pe soclul unde l-ați așezat.

Noi cei care am dibuit pe urmele lui gigantice, noi cei care l-am iubit și l-am urît, o simțim aceasta. L-am urît, pentru că în umbra pe care o face un munte uriaș, arar mai poate ceva să crească. Personalitatea lui covîrșitoare încremenise formele în tipare cu neputință de sfărîmat, adunase toate

florile și imaginile ca și cum n-ar mai fi voit să lase nici una după dînsul. Pe cînd el își desfăta creștetul în lumină, bucurîndu-și privirile de priveliștile ce le vedea în zări, noi nu mai găseam nimic de spicuit și rămași în umbra lui, îl întîlneam pretutindeni, ori încotro am fi vrut să apucăm. L-am iubit însă, pentru că ne-a făcut să rîvnim spre lumină, să stăruim în căutarea altor flori, pe care le bănuiam și nu le vedeam nicăirea încă, să ne ridicăm brațele spre alte mirajuri care năluceau în zări.

Universul e plin de forme și culori și simțurile dincolo de viața conștientă, atunci cînd gîndul nu mai poate merge înainte, caută, dibuiesc și presimt o altă lume în care alte forme se schițează, în care alte culori nălucesc, în care alte sunete vibrează. Dincolo de marile și eternele decoruri ale naturii pămîntești, cerul își boltește imensa lui cupolă și nemărginirea începe. Glasuri aleargă, se încrucișează și se întîlnesc, vedenii poate umblă și ne ating în treacăt, doruri și porniri necheltuite încă își caută un adăpost și toate firele nevăzute ce ne leagă cu viața universală vibrează la trecerea noastră.

Ca să pătrunzi în lumea aceasta încîntată în care poate totul e ritm și armonie, pentru ca auzul tău să poată prinde miile de zvonuri care rătăcesc și urcă din prăpastia albastră, pentru ca să ghicești tănuitele corespondențe ce ne leagă de nemărginire,

mintea nu e de ajuns, analiza nu are ce căuta și sufletul singur trebuie să le simtă și să le perceapă. Poezia singură și imaginația poate da un corp acestor visuri. De aci va naște frumusețea, inutila și trista frumusețe, care pentru cei mai mulți ce stau poate de față astăzi la dezvălirea bustului marelui nostru poet nu e nimic. Și nopțile și zilele cheltuite în căutarea ei, o pierdere de vreme.

A exprima inexprimabilul, a da o formă lucrurilor informe, a-ți pierde timpul cu alternarea monotonă a cadențelor, a trezi prin ritm sensibilități adormite, a face din cuvinte un leagăn cu care să adormi durerile altora, a desena un surâs pe o gură ce-a uitat poate de mult să rîdă, printr-o fericită corespondență de imagini sau de sunete și din toate acestea să faci să nască frumosul, pe care să-l dăruiești contemporanilor tăi, poate fi ceva mai sublim ?

Răsplata însă vine, și nu e aceea a statuei, nu e aceea a gurii care tace, ci a tristei guri care a rostit atîtea frumuseți prefăcute în cîntece și le-a dat drumul în lume ; aceea a versurilor lui, ce ca un stol de păsări sonore și-au întins aripele și-au zburat din casă în casă ; e a cărții în care și-a închis visurile și pe care aplecați am visat cu toții ; e a graiului însuși, pe care el l-a făurit în adevăr și îl vorbim noi astăzi.

Deci, stăpînește-ți fericit fragmentul de univers pe care l-ai cucerit, suirea ta pe soclu înseamnă o

biruință, nobila ta formă glorifică marmura ce o poartă și dacă e adevărat, cum spune un alt poet, că „bustul supraviețuiește adeseori cetății“, pelerini întârziați vor veni și atunci de pretutindeni să se încline înaintea ta și să-ți aducă în locul cununii de spini pe care ai purtat-o când ai trăit, cununa de lauri și de flori ce ți se datorește.

Steluța

[1913]

NUMĂRUL 27

— Pe un tablou al „Junimii” —

Am sub ochi tabloul comemorativ al „Junimii”, o serie de capete care se etajează, o piramidă de efigii care se suprapun, o îngrozitoare hecatombă de decapitați, pe care cine știe ce erou sângeros și plin de ironie și-a pierdut vremea să le clădească craniile ca o pildă că toate trec cu vremea...

O hidră amenințătoare cu șaptezeci și patru de capete privește cu încredere viitorul, un strugure monstruos făcut din boabe diferite atârnă într-o ramă pe un fond negru de culoarea infinitului, o pleiadă de ambiții se înfățișează sub diverse măști, o vecinătate de necunoscuți se luminează de aureola acelor câțiva fericiți ce-au izbutit să-și scoată capetele dincolo de negrul cerc pe care moartea îl ține, ca un clown sinistru, la intrarea neantului.

Nepăsător și cu același gest teatral și automatic, postumul *Nestor Hayek*, după ce s-a acoperit cu funebrul giulgiu de mușama, ca să facă întunerec în straniul lui aparat în care toate se văd pe dos, ne-a lăsat medalionul acesta ciudat, intrînd apoi pentru totdeauna în camera-i obscură.

Și obiectivul n-a ales ; a fost nepărtinitor și indulgent, cum i se cade să fie oricărui obiectiv, s-a înduioșat și a înscris, și-a deschis pleoapa, ca un ochi ce stă mult la întunerec, și a prins ce a văzut pe retina lui, bun și rău, frumos și urât, ca un ochi operat de cataractă ce se bucură de lumina ce i-o redă un operator.

Și chipurile, imperioasele și simandicoasele barbișoane, lucitoarele chelii, unde asaltul sistemului pilos s-a oprit ca în fața unei redute cu neputință de atacat, spîmatecele figuri virane, peste care parcă ar fi trecut un nemilostiv taifun, nesfîrșitul exemplar ieșit din fundul lacului Caspic, ce te miri cum a mai putut să impresioneze sensibila membrană și să poată greșa întunerec peste întunerec, ninsori timpurii pe vîrfuri de piscuri, precum și precoce senilități pe abrupte povîrnișuri, toate laolaltă, ca în fundul unui ochi uriaș ce-ar avea șaptezeci și patru de irisuri, au venit să se așeze ca tot atîtea pupile, peste care recea, imperioasa și violeta pleoapă a morții de mult s-a lăsat.

Și eu, de la marginea neantului meu, privesc atîtea neanturi ; eu, de la capătul stăruințelor mele și trudnicelor ambiții care mă îmboldesc, mă uit la atîtea ambiții și trude ațipite ; eu, cel ce am pozat eu atîția alți tovarăși ai mei în fața atîtor obiective, privind medalionul acesta, încep să mă înfior și să simt întunerecul, doliul și frigul nepăsătoarei camere obscure.

Ca pe o hartă sculptată, trec mîna peste tabloul acesta, ca un orb ce-ar pipăi cu degetul relieful ce-l lasă un ascuțit pe o suprafață lucie, ca pe întinsul unor ape ce le-a sorbit focul lacomului soare, lăsînd să li se vadă tănuitele prăpastii și vulcane, ce le ascundeau în fundul lor, călătoresc și mă mir cît de puține înălțimi au rămas pe care să mă pot urca spre a privi mai de aproape cerul. Ce curios și zbuciumat continent, ce amestec de linii mixte a lăsat linia orizontală a apelor reîntorcîndu-se în soare!

Goale de pupile au rămas multe irisuri, împrejmuite de neant au rămas ovalele globuri întoarse, neîndurate s-au lăsat întunecatele cortine ale dibaciului operator peste atîtea trufii, chipuri anonime reprezentate printr-un număr sunt astăzi majoritatea acestei pleiade, cercuri de-a dura date pe panta nepăsării, cele mai multe din cercurile ce-au căutat să facă un mănunchi...

Serioasă, însă, tristă aproape, tînără încă, voluntară totuși, privește enigmatică figură a marelui *Caragiale* din alveola acestui grup de coralier, un număr al mulțimii este și el pe tabloul pe care îl privesc, ca un ocnăș într-o celulă, ca un osîndit la veșnica muncă, ca un stigmat pe umărul lui poartă și el un număr, acela de 27, dar numărul acesta i-a fost cu noroc.

27 ianuarie 1912.

CUCUVEAUA

O tăcere nețărnută, ca și cum tot cuprinsul ar fi fost vătuit de zăpadă, împrejmuită casa din fundul curții în care stam într-o noapte de toamnă.

Pe cerul nemăsurat de nalt, luna, ca obosită de a fi urmat mereu aceeași cale, se avînta ca un balon pierdut, voind să urce parcă dincolo de raza ochilor noștri pămînteni și să nu-și mai poarte melancolia rotundului de gheață deasupra aceluiași priveliști. Ca un praf de marmură, bruma argintie coperea streșinile, grajdurile de lîngă poartă, sclipa pe vîrfurile spinilor de pe garduri și se risipea pretutindeni, jucîndu-și fosforescențele în lumină.

Singur cum eram, după ce citisem pînă în tîrziu, sub lampă, și ascultasem ce spun tăcerile căzute peste singurătăți, după ce mă încredințasem că străjerul, ce-mi păzea în fiecare noapte curtea, își luase locul obișnuit pe scara balconului de piatră, am lăsat să-mi cadă cartea din mînă și am chemat somnul.

Dar sunt nopți făcute așa, se vede, cînd somnul, cu cît îl chemi, cu atîta fuge mai departe de ochii tăi. Nopți stranii, cînd bătaia inimii tale însăși te

înfioară, de parcă ți-ar fi străină, când lucrurile misterioase ce dorm în fiecare din sufletele noastre prind contur și toate amintirile încep să-ți vorbească, făcându-te să înțelegi și mai bine ce singur și părăsit de toți ești în lumea asta largă.

Din balcon, răsuflarea tihnită și ritmată a străjerului urca neîntreruptă, și-acum, stînd așa cu fața în sus între perne, mi-l rechemam înaintea ochilor cum îl văzusem înainte de a mă culca. Cu pușca lîngă dînsul, pe a cărei oțete albul lunii scria o dungă înghețată, cel ce mă păzea, cu fața întoarsă către mortul astru ce călătorea ca un balon pierdut în înălțimi, adormise demult, cu un braț adus sub cap, iar cu celălalt întins spre arma așezată lîngă el.

Să fi fost o părere numai, un joc capricios de umbre și de lumini, o închipuire pricinuită de spaima ce ți-o dă marile tăceri — dar fața celui ce dormea în minutul acela, cînd mă aplecasem peste el, nu mai avea figura străjerului pe care o cunoșteam, ci o înfățișare cu totul aparte, a altei ființi, pe care parcă n-o văzusem niciodată încă.

Subt luciul alb al lunii, figura celui ce dormea era aceea a unui om ce pare cuprins de-o spaimă nevăzută, o mască lividă chinuită de-o primejdie ce se apropie și pe care n-o poate înlătura, o față crudă și bestială care își ascundea gîndurile sub pleoapele închise de somn. Eram doi străini împrejmuiți de larg pustiu, doi inși îndepărtați prin naștere, făcuți din alte întîmplări, doi oameni din cari unul încredințase viața și averea celuilalt.

Asupra somnului, cînd mintea călătorește în lumea viziunilor și mînele moi rămîn neputincioase de-a lungul așternutului, trebuia să vegheze celălalt, cel ce dormea cu pușca lîngă dînsul ; și eu nu mă întrebam niciodată pînă în noaptea aceasta de toamnă, cum putusem să-mi încredințez zilele unui om a cărui viață și trecut nici nu încercasem măcar să le cunosc.

Cuprins de gîndurile acestea, m-am sculat ușor din pat și, apropiindu-mă de geam, am dat perdeaua încetișor într-o parte, ca să privesc în balcon.

Nemișcat, cu fața întoarsă spre lună, așa cum îl lăsasem, străjerul dormea, făcut parcă una cu scara de piatră. Aceeași lumină rece scînteia pe oțelurile pustii așezate lîngă el și aceeași față chinuită își urma gîndurile rele prin somn. Pe masca aceea bătută de lună, peste care șuvițele de păr negru șerpuiau, părea că o voință lăuntrică luptă contra cuiva, că un imbold obscur încearcă să învingă, că un gînd sălbatic își face loc și o întetește să se trezească, spre a aduce la îndeplinire un plan pus la cale înaintea somnului, dar că o putere biruitoare o ținea locului și n-o lăsa să se deștepte.

Dincolo de marginea gardului și de porțile închise, începea pustiul negrelor țarini, îndărătul albei căsuțe ce privea cu geamurile ei sfioase, noaptea unei păduri seculare, iar deasupra, uriașa boltă a cerului.

Cea mai sfîșietoare chemare după ajutor putea să se ridice, fără să ajungă nicăieri, cea mai îndu-

rerată rugăciune să se înalțe zadarnic și singur somnul acestui om, ce-și destăinuia fără să vrea gândurile, ținea legată încă moartea.

Și-atunci, ca un răspuns dat gândurilor mele, un tipăt înfiorător de cucuvae, pe care n-o auzisem niciodată pînă în noaptea aceea, răsună deasupra casei și se strecură prin horn, ca un rîset strident, pînă la mine.

Filele romanului început, ce albeau pe măsută, fluturară, flacăra candelii de lîngă iconostasul de argint flutură și ea și cîteva umbre livide își mutară locul.

Și în aceeași clipă, brațul inert al celui ce dormea, la chemarea aceasta prevestitoare de moarte, se mișcă deodată, pipăind cu mîna păroasă locul unde era pușca, dar, ca și cum ar fi fost țintuit de ceva, se întinse din nou și rămase neclintit.

Străbătut de un fior, am lăsat atunci să cadă perdeaua încet, cu gândul să mă culc și să-mi alung închipuirile, dar, în minutul acela, într-o bătaie de aripi, sinistrul glas de pe casă reîncepu iar, strecurîndu-se de-a lungul hornului și mai clar pînă la mine.

Cineva trebuia să moară, de bună seamă, în noaptea asta, un lucru ce nu se putea înlătura trebuia să se întîmple după credințele în cari eram crescut, și deci unul din cele două ființe adăpostite sub același acoperămînt trebuia să treacă printr-o primejdie de moarte.

Și, împins de un gând, atunci chemat ca de o putere misterioasă, ascultînd ca de o poruncă, am uitat că moartea mă pîndea poate după ușă, am împins-o și am ieșit în balcon, în noaptea albă de lună, m-am strecurat ușor lîngă cel ce dormea: cu mîna crispată lîngă pușcă, am luat-o de lîngă el și, pășind peste somnul lui, și peste moarte, poate, am alergat în curte.

Deasupra ogeagului alb, pasărea, ca și cum n-ar fi auzit nici un zgomot, se zugrăvea pe cer și își urma cîntecul, vrînd parcă să mă cheme prin horn, neștiind că moartea pe care o anunța era moartea ei însăși și că lugubrele prevestiri ce umpleau aerul în dauna ei aveau să se împlinească.

Rece am simțit o clipă patul puștii lipit de obrazul meu, vie s-a aprins scînteia oțelului pe capătul țevilor, fulgerător a prins ochiul meu neadormit silueta lugubrei păsări zugrăvite pe cer și apoi curtea s-a umplut de zgomot și de fum.

De-a rostogolul, în tăcerea întreruptă ce stăpînea singurătățile, ca o umbră pasărea lunecă de-a lungul coperișului prăfuit de brumă și dispăru de cealaltă parte a casei.

Și pînă a fost să văd, din nourul de fum ce mă înconjura, cel pe care îl lăsasem adormit pe scara de piatră a balconului, fioroasa figură chinuită de un gând rău în timpul somnului, cu fața lui bună și liniștită, pe care i-o cunoscusem totdeauna, și în care ochii ardeau cu licăriri stranii, apăru și întinzîndu-mi pasărea sură și plină de sînge, îmi zise: „Ți-ai ucis moartea, cucoane“.

DIN PERIODICE

„SUNT LACRIMAE RERUM“ *

Ce dulce intimitate se desprinde dintr-o gospodărie veche... Sunt unele în care lucrurile fac parcă un singur trup cu odaia. Ele stau nemișcate și vremea trece peste ele, nimic nu le schimbă, soarele poate pătrunde ici-colo și le mai pălește fața cu sărutarea lui fierbinte, o mărgărita poate dintr-o perină se desprinde, o floare pe un covor se decolorează, o fotografie într-o ramă se acoperă de o ușoară negură. Încolo ele stau, dormitează, trăiesc cu viața lor latentă și e de ajuns să miște una din ele, ca întreaga armonie să dispară.

Apoi, cine trăiește mult într-o casă îi place să păstreze orînduială. Ochii s-au deprins cu liniile, și ființa ta intimă suferă, dacă-ți clinește cineva un vas de pe o consolă, un portret pe o etajeră, ori cel mai mic lucru, care ocupa un loc bine definit pentru tine în spațiul odăiei tale.

Mătușa Elencu însă, era inamica oricărei stabilități. Nemișcarea pentru dînsa era moartea și lucrurile i se păreau că devin rigide și îngheață dacă stăteau încremenite două zile locului. Apoi praful

* Există lacrimi ale lucrurilor(lat.).

era cel mai mare dușman al ei. Firul de praf îl urmărea și înaripata molie care nălucește arar în aer, bătînd fantastic din aripioarele ei făcute din veștede culori.

Mărunta pulbere fină și impalpabilă care se ridică și joacă atunci cînd intră sulul de raze al biruito-rului soare pe ferestre, pe dînsa o înnebunea...

Nimic nu era destul de strălucitor, nimic destul de curat și odăile parcă nu erau făcute pentru ho-dină și reculegere, divanurile nu erau inventate pentru a te putea întinde lenevos pe ele și visa, fotoliile din jurul meselor pentru altceva lăsate de-cît pentru a sta la sfat, covoarele pentru alt scop țesute decît pentru a ține cald și acoperi zgomotul cînd mergi pe ele.

Nu, dulapuri, console, oglinzi, covoare și cele-lalte, pentru ea erau făcute ca să dea de lucru unei gospodine. Și de aceea mobilele erau într-o veșnică mișcare și stăteau mai mult pe afară decît în casă.

Precum persanul stă de-a pururi cu o roză în mîină, turcul cu o narghilea sau cu un șirag de mă-tăanii, așa se identifica și ea cu un pămătuf pe care nu-l părăsea niciodată. Intra cu pasul ei de nălucă, se pleca pe fața străvezie a oglinzilor, cerca cu de-getul ei uscat cea mai mică pată și era de ajuns să i se pară ceva, ca să hotărască: „Azi scoatem din salon!” sau: „Mîini afară cu odaia albastră !...”

Și bietele mobile abia aciuiate apăreau în ogradă. Tînjitoare și cu brațele întinse se rugau parcă ve-chile fotolii. Sarcastic rîdea pianul cu dinții lui de

fildeş, stăruitor se rugau ochii celor din rame, dar toate erau zădarnice. Covoarele întinse pe funii singure ştiau ce păteau, căci pe atunci nu era încă inventată maşina asta minunată, a cărei trompă intrată pe fereastră culege ca prin farmec, fără a clinti lucrurile din loc, tot ce se poate aciui în ele.

De dimineaţă zgomotul începea. Parchetele deveneau lucii ca oglinda, oglinzile ca faţa apelor bătute de lună, şi nu era lucru să nu fie întors, bătut, sucit, şlefuit ca şi când ar fi trecut vreo molimă prin casă sau s-ar fi aşezat moartea o clipă la căpăţîiul cuiva. Fugeau gîngăniile şi fluturii, şi pîna şi încăpăţîinatele furnici nu mai călcau pe acolo de atîta nelinişte. Paianjen nu cred să-şi fi ţesut în vreun ungher al lui, nevăzut, mreaja, nici stăruinţă de rîndunică să-şi fi lipit cuibul sub vreo straşină.

Uscată şi dreaptă, ca sculptată dintr-un lemn străvechi, aşa era mătuşa şi anii nu-i puteau domoli hărnicia. Ca o floare stranie, ţinînd pămătuful în mîna, umbla şi pe unde-i călca pasul, precum se iau dihăniile după vrăjitor, aşa umblau şi mobilele după dînsa. Foşnind trecea rochia ei ca un val obosit pe parchete, şi pumnul acela de oase fără de astîmpăr, energia aceea, ce poate dacă ar fi avut alt scop ar fi dat cine ştie ce roade, se cheltuia aşa zadarnic. Pentru ea singura mobilă ce a stat nemişcată vreodată a fost desigur numai sicriul, căci moartea, plictisită de atîta mişcare, într-o zi i-a luat pămătuful din mîna.

Ca un viteaz ținând steagul așa a murit ea, și de galbenă ce era și uscată, mai galbenă părea acum. Tăcute priveau și stranii oglinzile la ea, reflectându-i chipul. Liniștite și așezate pe hodină, păreau fotoliile. Ca un zbor nebun de coțofane, cu tarcate aripi, se lăsase și încremenise clapele pianului. O molie, cu aripile ei veștede, se ridică în aer și flutură ca o ironie, stăpână parcă pe nemișcatul imperiu. Severi priveau ochii portretelor din rame și o bucurie tăinuită, o liniște țesută în umbra perdelelor parcă, se desfăcea și stătea gata ca să cadă, o pace și o împăcare neobișnuită trecea din mobilă în mobilă și se împânzea peste tot. Trupul greoi și nevăzut al liniștei se întindea parcă pe sofa și-și lăsase capul obosit pe o pernă de mătase, știind că n-o s-o mai tulbure nimeni. Așa stătea liniștea privind în gol sau poate la sora ei moartea, ce s-așezase și ea nevăzută într-un fotoliu și privea cu drag, cum curg liniștite ceasurile și neoprite de nimeni se statornicesc umbrele...

Seara, an. II, nr. 536, 11 iulie 1911.

DOMNU HUBE

Din volumul *Arca lui Noe*

O legendă teutonă povestește de un rege că, urcându-se pe tronul părinților lui, a poruncit să-i așeze un clopot de argint în înaltul unui turn ca să poată, ori de câte ori ar încerca vreo mulțămire, s-o anunțe și norodului său. Mută însă a rămas limba clopotului din înaltul turnului cât a trăit el, și, singura dată când regele a deșteptat din somn limba tăcutului clopot ca să-și vestească norodul că e mulțumit, a fost atunci când a murit.

Domnu Hube era și el teuton, dar clopotul în viața lui a jucat cu totul un alt rol. El, în sunetul clopotului s-a deșteptat, în sunetul clopotului a mâncat și în sunetul clopotului a adormit toată viața lui. Tăcerea și liniștea pentru el au fost un cuvânt van, un nonsens aproape. Gălăgia infernală a celor patru clase de copii, peste care vigilența lui trebuia să se exercite, îi suna neîntrerupt în urechi ca murmurul mării în cuprinsul unei scoici. Amestecul de capete blonde și brune pe care îl vedea veșnic reînnoindu-se în fața lui ca un norod de buruiene îndărătnice ce nu-i chip să le stârpești, toate fețele aceste ce purtau stigmatul atîtor credi-

tăți și a atîtor porniri ascunse ce mijau de-abia, așteptînd imboldul care să le trezească, tot amestecul ciudat de ființe, de biete vlăstare fragede, venite pe lume cine știe cum, odrasle ale ceasurilor de păcat ori ale clipelor de fericire, născuți din melancolii ori din voluptăți intense, hibride ale unor gîrbove senilități, cum puteau fi puse de acord vreodată în fața binefăcătoarei liniști?...

Anii curgeau și, ca un flux neconținut de valuri, nesimțit, generațiile vechi împingeau pe cele noi, copacul vieții tot alte foi schimba, și numai domnu Hube sta neclintit și privea cu disperare la această hidră ce-și reînnoia capetele neconținut. Să simți eterna tinerețe care vine spre tine, veșnicul flux primăvăratec ce-ți dă asalt biruitor, pururea metamorfoză ce ți se dezvălește sub ochi, și să nu ți-o poți apropia ca să renaști și tu, — poate fi ceva mai sfișietor?

Tumultul însă creștea neconținut, căci într-o grămadă de copii, ca în pădurea fermecată cînd rupi o frunză și se trezesc toți copacii și încep să murmure, e de ajuns ca unul să deștepte întîiul glas. De-abia de-și lăsa pe mîna capul bătrînul pedagog, ca să viseze la romantica lui țară, cîntată așa de duios în baladele tipărite în *Lesebuch*-ul¹ ce-i sta dinainte, și tot visul trebuia să se destrame, toate elfele și cobolzii să dispară, tot norodul învechit al romantismului german să se reîntoarcă în țara lui. Ființele supranaturale iubesc liniștea, pasul lor

¹ Carte de citire (germ.).

abia lasă urmă, atît de ușor calcă ; și clarul de lună, în care-s muiate vechile balade, numai singurătăților li se potrivește...

În arca lui Noe n-aveau ce căuta astfel de ființi, și domnu Hube, avînd poate o ureche mai muzicală decît patriarhalul Noe, la cel mai mic zgomot sărea în sus. Fac această apropiere fiindcă tinerile vlăstare încredințate pedagogului erau toate dăruite cu numele unui dobitoc, toate speciile pure ori impure își aveau reprezentantele lor, iar toată școala era pentru dînsul o vastă arcă pe care i-o încredințase domnul director s-o ducă spre Avarat mîntuitor.

O nervozitate neîncetată îl agita. Mînele lui pale ca fildeșul n-au știut desigur niciodată ce sunt dezmierdările, locul nu se îndulcea în preajma lor, lumina pe ele cădea rece și neprietenoasă și ele păreau veșnic un simbol al amenințării. Ochii vizi, înconjurați de niște ochelari cu cercuri negre ca două nule, ce i s-ar fi urcat din catalog pe nas, priveau fără să adune soarele în ei. Părul, încărunțit și plin de dungi albe ca tabla pe care se jucau copiii, împrăștia veșnic ca un praf de cretă împrejurul lui. Așa era în linii mari domnu Hube. Adus de cine știe ce nevoie în țara noastră, cu gîndul de a face cîteva economii pentru a se însura poate și a-și dura o familie, a rămas robul copiilor altora.

Vesele și triste precum erau și zilele, luminate de soare ori acoperite de neguri, crescute de vînt ori

asurzite de surdina zăpezii, se auzeau sunetele clopotului, veșnic și neîndurat suna din oră în oră măsurînd timpul care trecea fără să mai poată aduce nimica nou pentru dînsul. În sunete clare și sunete triste era țesută viața lui, o ploaie fărîmată de sunete erau ceasurile și zilele cari nu-i vesteau nici o fericire...

Dobitoacele strînse în arcă se răspîndeau în lume și deveneau oameni, amestecul de capete blonde și brune pe care îl vedea veșnic reînnoindu-se în fața lui, ca un norod de buruieni îndărătnice, reveneau sub altă formă, cu mustăți și bărbi acum, aducîndu-și la rîndul lor odraslele, un alt crîmpei al hidrei, un alt *eu* chinuitor, un alt specimen pe care domnu Hube trebuia să-l boteze, căutîndu-i un nume în vasta-i nomenclatură.

El singur rămînea locului după catedra lui ca îndărătul unui fragment de baricadă, în fața atîtor generații ce-i dau năvală, visînd în tumultul care îl împresura crescînd necurmat împrejurul lui, timpul cînd clopotul va suna și pentru el minutul de dezrobire, fericitul minut cînd se va face liniște ca în *Lesebuch*-ul ce-i sta dinainte și elfele vor putea veni, în sfîrșit, neturburate, să-l ia de mîna și să-l ducă aiurea, într-o lume mai bună.

Flacăra, an. I, nr. 1, 22 octombrie 1911.

OMUL CARE S-A PIERDUT PE SINE

O perucă, o labă de iepure, un borcănaș cu *cold-cream* și altul de carmin, iar peste toate un nor impalpabil de pudră, erau de ajuns ca să-și facă o eternă tinerețe. Pe umeri o mantă lungă, frumos aruncată, ciorapii bine trași pe pulpele artificiale de cauciuc, mîna elegant deprinsă să salute atîngînd ușor pămîntul cu pana albă a tricornului sau a sombrerului de mușchetar, îl făceau netăgăduit de frumos și îi cîștigase faima de amorez irezistibil.

Deprins însă să iubească față cu toată lumea, să-și declare înfocata dragoste în fiecare seară unei noi amante, să facă gesturi ce altfel nu sînt permise decît doară în cea mai strictă intimitate, să tragă spada fără a mai sta mult la gînd, cînd întîlnește un adversar cîntîndu-și romanța sub un balcon asupra căruia ar avea drepturile primului ocupant, el nu se mai simțea la largul lui între oamenii adevărați și nu mai putea să înțeleagă viața în afară de teatru...

Succese și aventuri avusese, bineînțeles, dar cel ce știa să se drapeze atît de bine în faldurile unei mante, să repete de-a gata ceea ce alții gîndise pen-

tru dînsul, să minuiască așa de frumos o spadă și să rostească așa de înduioșător: „Te iubesc !...” victimei pe care i-o imola¹ repertoriul, devenea sinistru și stupid cînd trebuia să iubească în adevăr.

Nemaiavînd sufleurul care să-i sufle replicile, el devenea mut și fatal, colocviul trebuia să se isprăvească repede-repede, solilocul nefiind permis în dragoste și purtînd un nume destul de urît în tratatele de patologie. Farmecul se risipea și întîiul *rendez-vous* nu mai avea urmare, foiletonul rămînea neisprăvit.

Pe scenă însă, seara, el devenea un alt om și își recîștiga toată prestanța. Ravagiul cotidian ce era pedepsit de înalta direcție să-l facă printre regine, marchize ori subrete, îl consola îndestul ; gesturile însă rămîneau albe și bietul om, după ce iubise atîta de paradă și de comandă, într-o zi simți cu adevărat nostalgia amorului.

Un surîs luminos, ca o scînteiere de rampă, pe care și l-a aprins într-o zi o vecină pe gura ei rumenă ce nu știuse încă pînă atunci ce-i o labă de iepure, un borcan de *cold-cream* sau un creion de carmin, l-a făcut să-și lipească fără să vrea palida față, cu o mișcare naturală, îndărătul unor ostrețe.

Natura, această veșnică și dibace pețitoare, își preschimbase decorurile, mînjise cu clorofil copacii, spălase tavanul rulant al cerului, dezlegase limba păsărilor ca în *Apusul de soare* al maestrului Delavrancea, așa că bietul om își pierduse cu desăvîrșire

¹ A imola — a jertfi.

mințile... Ghitară n-avea însă ca simpaticul Iancovesco din *Cometa*, manta lui Romeo era la recuzită, verva lui Manara rămăsese într-un manuscris învechit acasă, prestața și seducțiunea lui Lovelace o pierduse în reflexul unei oglinzi, acum douăzeci de ani.

Natura însă văzînd nehotărîrea lui, ca să-l fărmece și mai mult, dădu drumul vîntului care, trecînd peste cerdacul unde surîdea așa de grațios vecina, îi mișcă șuvițele brune de pe frunte, scutură capelele florilor din răvare și îi aruncă toată mireasma primăverii în față.

Imboldit, cel ce fusese atîția amorezi și făcuse atîtea victime imagine, schiță un gest, dar simțînd că nu-i al lui și că-l făcuse altă dată în cutare rol, îl lăsă neisprăvit. Prin cuvinte vru să exprime atunci ce nu putuse gestul, dar gura lui rămase deschisă și nu grăi nimic, aducîndu-și aminte că vorbele ce avea să le spuie le rostise Romeo în scena a treia ori marchizul de Priola în al doilea act.

Sufletul lui însă era plin și cald de iubire și el nu mai era nicăiri, dragostea îl chema și adevăratul el nu mai putea să se regăsească. Natura îi arunca toată voluptatea primăverii și bietului om trăit la lumina artificială a rampei îi era rușine de lumina soarelui. Dar, ca un răspuns batjocoritor acestor triste gînduri, un rîset clar — perlă între flori și adorabila siluetă a celei de pe urmă eroine pieri din cerdac...

Și trist ca bietul Schlemihl, cel ce nu-și pierduse umbra dar se pierduse pe el însuși, își dezlipi fața boțită de pe ostrețe și plecă cu pasul târâgînat spre lumea lui artificială unde-l aștepta borcînașul de *cold-cream*, creionul de carmin și laba de iepure, ca să-i refacă o eternă tinerețe.

Flacăra, an. I, nr. 9, 17 decembrie 1911.

AGORA MODERNĂ

Închipuiți-vă un vast local cu geamuri veșnic aburite, umpleți-l după metoda indicată de Carrière, — faimosul pictor — cât veți putea cu mai mult fum ; după perdeaua aceasta albăstrie de vis faceți să se miște câteva zeci de capete ale căror conturi abia se văd în jurul maselor ; alungați pe un câmp verde câteva bile de fildeș care se urmăresc la infinit, se caută, se ciocnesc și se despart ca iarăși să se adune ; dați drumul unei grindeni de zaruri ; zugrăviți îndărătul unei estrade pline de sticle, de bucăți de zahăr, de torturi, o femeie plictisită ale cărei picioare nu se văd niciodată și peste capul căreia negrul zbor de puncte mișcătoare ce-l fac muștele îi zugrăvesc o imprecisă aureolă ; aprinde-ți ici-colo flăcări albăstrii de rom ce se înalță, se despletesc și joacă pe marginea paharelor ca fantasticele focuri deasupra comorilor ; descleștați nenumărate guri care să caște făcând găuri de umbră, să rîdă aprinzînd fulgere, să vocifereze aruncînd invective și apostrofe ; deschideți și fîlfăiți în aer aripi mari de jurnale ; alungați din urmă, în goană, o serie de siluete negre ce scriu zigzaguri aprinzînd licăriri

de pahare și trezind zîngăniri de farfurii la capătul brațelor lor întinse ; faceți să circule tot felul de mirosuri, de cancanuri, de paradoxe ; deschideți ușile din cînd în cînd și dați drumul zgomotoaselor ventilatoare de nu vreți să înăbușiți ; temeți-vă de ecouri și de curențe, aveți grijă să puneți surdina tainelor, și peste toate aceste aruncați o mare pată de *schwarz* ; și veți avea aproximativ imaginea unei cafenele.

Așa e în contururi vagi mult ponegrita „Agoră modernă” în care, pe lîngă mulți alții, se adună și nestatornicii fii ai lui Apolo, ca aruncînd mici bucățele, imaculate și albe ca zăpada, în neagra pată de *schwarz*, să-și spuie păsurile lor.

La anumite ceasuri, sombrero, macferlane și lavalieri, neisprăvite manuscrise și definitive poeme, trunchiate ori șchioape versuri, ori marmoreane și impasibile hexametre își mișcă picioarele și trec pragul veneratului templu. Ca înlăuntrul unui bazar minunat, fiecare își desface scumpeturile ; unul aduce flori minunate culese prin cine știe ce tărîmuri, le flutură în aer ca să le puie în valoare culorile, le agită ca să le trezească mirosurile, le strînge cu dragoste la piept ca să arate mai bine cît preț pune pe ele ; altul, scuturîndu-și bogatele plete, suflă în trîmbiță de aramă trezind ecouri, ori așază simpatice etajere roze și etajere negre ; din Bagdad ori din Basora un armator sosind își anco-

rează zgomotos iahturile pline de nestemate, dă într-o parte bogate draperii arătând ochilor fascinați nudurile sclavelor aduse din exotice țări, le pune să moduleze romane și să cînte barbare imnuri, le face să schițeze indecente pasuri și, împurpurat de plăceri, ca un padișah oriental contribuiește cu norul lui de fum la estomparea cuprinsului în care se țese marea cortină albastră ; mai departe un al patrulea dă drumul la tot felul de șerpi, făcînd gol împrejurul lui, arată săgeți cu vârful muiat în sucuri otrăvitoare, cuțite și pumnale cu două tășuri, misterioase sticlute ce poartă cîte un cap de mort zugrăvit pe ele, vechi și îngălbenite în-folii ale cărora nume nu le mai poate descifra nimeni ; fiecare, în sfîrșit, își arată ce-a cules din țările visului și-ale himerelor, privindu-se ironici cu coada ochiului ori zîmbindu-și cu bunăvoință unul altuia.

Larg însă ușa s-a deschis și într-un miros pestilențial, chintesența mahalalelor, extractului fermentatului *guano* ce-a dospit îndelung la soare în locurile virane, duhoarea ce-a stagnat la gura canalurilor, barometrice efluvii ce călătoresc numai pe drumuri de noapte, nenumitele gazuri ce-și dau întîlnire numai în anumite unghere, toate alambicatele parfumuri ce le poate distila un rinichi scos din uz, intră făcînd să bată în retragere și cele din urmă pături de oxigen.

Mirosurile, efluviile, extractele și chintesențele acestea alambicate ce-au dormitat îndelung la gura

canalurilor, au dospit cu beatitudine pe locurile virane, au călătorit și vor călători cu plăcere în orele nocturne, și-au dat *rendez-vous-uri* clandestine în anumite unghere ; își au și ele partizanii lor, căci așa sunt făcuți unii, sau chiar cei mai mulți dintre contemporanii noștri, pe cari numai exalările amoniacale îi mai pot trezi și-i mai pot face să vibreze.

Fiind marele colector, maxima cloacă a acestor șerpuitoare râulețe care nu mai pot reflecta cerul din multa murdărie ce-o târăsc în ele, ce nu mai pot face valuri ca să poată aduna lumină pe creștele lor, ce nu mai pot scoate glasuri cristaline din cauza verminei ce le amuțește ca o veșnică surdina, ei se adună și se strâng cerc ca o baltă imundă în jurul mesei celui ce-a intrat și fiecare pe rînd, precum toți locatarii unei mahalale se mișcă ducîndu-și cutia cu lături la zgomotul clopoțelului ce-l sună omul primăriei, oprindu-și odoriferantul lui vehicul la fiecare poartă, tot astfel și ei, la semnalul dat de marele lor maestru, își destupă micile lor istorioare, captatele lor zvonuri, fermentatele lor știri, ignobilele lor cancanuri, ca să le verse în confidențialul suflet al marelui preot ce va face artă cu ele...

Stupizi și naivi ca niște copii ai suburbiilor, ce-și pregătesc micile corăbioare de hîrtie și le dau drumul atunci cînd vine zăporul sau cresc apele mari de multe ploi și aleargă sub dunga murdară a trotoarelor spre răbdătoarea și mult nesătula cloacă ce le adună toate ; tot astfel și ei își dau drumul

știrilor în auzul celui ce-i unul din directorii mult reputei reviste *Cloaca maximă*.

Din depărtările tuturor suburbiilor, din îndepărtatele mahalale, din toate cotloanele, pe toate scurșurile, pe tot ce poate mișca tulbure valuri, pe toată murdăria în mers, pe tot ce e pantă ori povârniș, escadrelle își dau drumul și pleacă spre nesătula cloacă care le atrage și le înghite, ca pe urmă, din ce-a adus fiecare corăbioară, din tot materialul fermentat, din tot noroiul și toate zoile înăcrite, umflându-se să se reverse din nou și să se împrăștie pe aceleași drumuri, pe aceleași râulețe, pe aceleași funduri de pînă și de cotloane, purtînd însă acuma marca parafumului lui personal, indelebila marcă a principalului Colector, stigmatul și parafa plină de noroiul al cărui secret îl are numai el însuși...

Și odată cu intrarea acestui om pitic și neînsemnat ca o Furnică, dar care totuși deține recordul pestilențialelor exalări, acestui om care pune în mișcare toate ventilatoarele pe unde trece și face să fluture batistele în aer ori pe unde își arată chipul de bizantin, minutul de exaltare cade, neîncrederea mijește o clipă în ochi, stînjenit și cu grabă își strînge fiecare minunile și privește îngrozit spre viitorul ce stă dincolo de perdeaua de fum și dincolo de neagra pată de *schwarz*.

Aci e gălăgie, e neutrul teren unde se revarsă canalurile, unde se adună paradoxele, e îngusta punte unde ambițiile se aciuiază o clipă sub același

pavilion, e caravanseraiul unde toți intră și nimeni nu se eternizează.

Gol și enigmatic rămîne paharul din care visurile narcoticiului s-au împrăștiat. Clipita colorată, trebuitoare acestor suflete de copii, a trecut și a sta mai mult pe acolo, în norul de fum, e pierzarea. Zarurile ce sună sunt fărîmarea vremii care trece nesăbuită și neroditoare, mînele tremurătoare ce le aruncă spun că nu mai sunt bune de altceva, ochii îndobitociți privesc în vid așteptînd reîntoarcerea norocului ce nu mai știe să surîdă...

Și totuși oaze simpatice se zugrăvesc, bătrîni cari au apucat alte vremuri, călători ajunși la capăt de cale, albi pensionari cu fluviale bărbi, areopaguri de fantome prin gura cărora vorbește glasul trecutului. Adunați la un loc, anii lor fac veacuri, precum amintirile lor condensează o epocă. Țigarete groase de chihlimbar vechi au fiecare, lanțuri grele de aur îi înfășoară ca pe niște Prometei, inele arhaice cu peceți și simboluri complicate strălucesc pe degete, tabachere încrustate, cît niște besactele, se mută de la unul la altul, batiste mari parcelate în pătrate le umflă buzunările. Ei singuri sunt fericiți, căci numai ei nu mai visează ; ei singuri sunt fericiți căci sunt la capătul tuturor ambițiilor și nu mai au ce spera ; ei singuri sunt fericiți, căci sunt dezbrăcați de toate patimile... Himere și visuri ce înșiră hexametree ori arborează lavalieri ei nu mai au ; bătrînețea lor poartă șoșoni pe toate anotimpurile și contra tuturor noroaielor ; senilita-

tea lor nu se mai poate înduioşa de trandafiriile flori ce poartă un ram tânăr în primăvară...

Oaza aceasta singură e fericită, picături negre de *schwarz* şi albe bucăţi de zahăr îi leagă ca un lanţ împetrişat pe unul de celălalt, surdele lor urechi nu mai pot auzi zgomotul zarurilor, bumbacul ce li astupă auzul îi fereşte de curenţe, de clevetiri şi de vorbe rele, renunţarea ce o dă anii mulţi, i-a făcut, în sfârşit, înţelepţi.

Purta-vom şi noi vreodată, o! confrăţii mei mulţi, înrudiţi şi noi printr-o vastă pată de *schwarz*, grele lanţuri de aur pe burţi, fantastice inele pe degete, grele tabachere să ni le trecem cu prietenie unul altuia, bumbac în urechi ca să nu mai auzim clevetirile şi nepăsarea ce-o dau anii mulţi, că să ne putem ierta unii pe alţii şi să ne adunăm în jurul acelei mese de marmură, într-un colţ, ca aceşti bătrâni, înţelepţi şi privilegiaţi, — cine ştie ?...

1 februarie 1912.

Flacăra, an. I, nr. 18, 18 februarie 1912.

SCÎNTEIA

Purtătorilor de fărâșe.

Sunt energii supraomenești care te înspăimîntă. Într-o șubredă făptură de lut întîmplarea închide cîteodată atîta putere, atîta dărnicie de a se cheltui, o așa de covîrșitoare voință de a se manifesta, încît rămîi uimit. Tainice și triste însă, spre suferința șubredei închisori în care au fost închise, energiile acestea dorm coperite cum doarme cărbunele abia licăritor în cenușă, fără ca nimeni să bănuiască în el un incendiu. O întîmplare îl poate stinge, un pas greoi poate trece peste el ca să-l facă una cu pămîntul, dar vînturile patimilor rățăcesc și ele, aleargă de ici-colo, pătrund slobod pretutindeni și mica scînteie hrănită de ele poate deveni fluturul de foc ce-și va întinde aripele și va zbura luminînd întunerecul.

Tăcute, făpturile acestea făcute pentru suferință, își ascund sîmburele de lumină, fumurie pare ființa lor pe dinafară, ingrată de cele mai multe ori a fost natura cu ele, ori chibzuită poate, ca un avar care-și ascunde lucrul cel mai de preț pe care îl are în cea mai de rînd și mai banală ascunzătoare. Ei sufăr, dar cu cît sufăr, cu atît mai vie lumina lor arde. Cei ce-l împresoară își pun în fața lui opacele lor ființe pe care natura le-a dăruit cu o fru-

mușetă trecătoare, neștiind că ele nu-s decît niște umbre vane ce joacă dinaintea unui foc...

Și focul arde. Fluturul de beteală și de jar își întinde aripele, rumenește mai întîi zarea, luminează umbrele cele mai apropiate ce dormitează așternute în preajma lui, își tremură apoi fantasticile vîlvă-tăi și acoperă întreaga-i ființă într-un giulgiu de flacări, dezvălește infinituri în adîncuri, fulgeră pe culmi și luminează crestele, urcă în spirale spre cer și recade apoi împrăștiindu-și darnic jăratecul la lumina căruia ațipește din nou, privind plin de curiozitate împrejurul lui.

Fantomatici și sperioși, cei ce-și jucau umbra ființelor lor opace în fața incendiului aprins de el, au prins îndrăzneț să pășască, venind fiecare cu fărâșul lui să ia o mîna de jăratec în fața căruia să-și poată încălzi frigurosul lor suflet. Vii, aprinși de lumina furată, au început să strălucească ochii lor și o dată deprinși cu strălucirea, le-a fost groază că s-ar putea întoarce întunerecul...

Ațipit, cel ce lăsase să recadă peste el un giulgiu de cenușă, privea cum fiecare se lumina acum cu focul lui, cum dornici de a mai vedea crestele luminate și transparența negrelor adîncuri făcute oglindă aprindeau pretutindeni incendii pe care nu aveau cu ce le hrăni.

Și noapte s-a făcut iar cu încetul. Negre s-au împînzit întîi umbrele departe, sperioase apoi s-au tîrît mai aproape, roată de întunerec s-au strîns ca

o pleoapă în jurul unui ochi licăritor și apoi covârșitoare și compacte s-au întins pretutindeni.

Visătorul însă visa și nu vedea deznădejdea celor ce rămăseseră afară, așteptând la poarta casei lui, făcută din întunerec, cu fărâșurile în mână. El visa ținându-și scînteia lui acoperită sub cenușă, meditănd să lumineze cu ea, cînd va veni timpul, alte orizonturi nebănuite, alte adîncuri în care lumina nici unei torțe nu-și jucase încă despletita-i văpaie.

Cu mica lui scînteie ascunsă în suflet, pe care știa că atunci cînd va voi poate s-o împartă în înmîite fărîmituri de lumină, cu care să iasă și să le arunce în întunerec, cum iese cel Atotputernic cu nesfîrșitu-i cortegiu de constelații și le aruncă pe cer ca o ploaie de albe flori de jăratec...

La ce bun însă să mai luminezi pentru ochii orbi, de ce să umbli cu un rug aprins în întunerecul unui pustiu, de ce să faci pe Vestala și să slujești un cult să întreții o putere, să păstrezi o bucată de soare în tine ca un diamant ascuns în întunecimile sepulcrale ale unei mine, cînd întunerecul e o neagră mască ce poate să ascundă toate infirmitățile, cînd umbra e un vâl ce poate să cadă peste toate gesturile lașe, cînd noaptea e o pată atît de ocrotitoare tuturor micimilor !

Să știi că poți fi un fluture de foc cu incandescente aripi, o fantastică ființă făcută dintr-o umbră de aur luminoasă, o ciudată ființă urzită din clare transparente, un capriciu al naturii zămislit din fosforescențe și iradiări, o diafană imagine scăpată din-

tr-un creier de zeu într-un minut de fericită inspirație, că poți să alergi liber, să bați văzduhul cău-
tându-ți drumul fără nevoia unei busole, să razi
pământul, aprinzând o scînteie ca fulgerătoarea rîn-
dunică în zborul ei nebun într-o oglindă de apă,
să crești în volbură spre cer, despletindu-ți din
creștet, ca o mireasă, fulgerătoarea cascadă de be-
teală, să alergi de-a lungul cerului întunecat, aprin-
zînd pretutindeni constelații orbitoare, să recazi
subt formă de trăsnet din înălțimi pe capul atîtor
stupizi filistini ce stau să-ți urmărească fantasma-
goricele-ți capricii ; și cu toate acestea să te sfiești
să-ți pui un paratrăsnet înălțimilor, să-ți îndulcești
lumina cu un abajur, să-ți pui la adăpostul unui
obroc scînteia, e într-adevăr o nebunie.

Oricît de întunerec ai face în jurul tău, ori cu cîte
paravane de umbră ai căuta să te înconjuri, ori cîte
ziduri compacte ai înălța între tine și lume, prin-
tr-o crăpătură lumina tot va pătrunde, de dedesub-
tul unei uși dunga de strălucire își va scrie oricum
aurul ei.

Și așa fiind, sătul de negrul întunerec, de imensa
noapte ce începea de la infinitul fereștilor lui, de
îndoiala cortină de umbră ce se lăsase după el și
după care stau milogii ce veniseră cu fărășurile în
urma incendiilor ce le aprinsese, ca să aprindă la
rîndul lor altele efemere, pe cari puternicul și ne-
milosul vînt, ce-i o putere și el, un concurent, o
mîndrie ce caută să se afirme necontenit și izbutise
să le stîngă, reînsuflețit de mîndrie, ieși din nou,
și, făcîndu-și scînteia fluture de foc, își întinse

aripele și zbură urmărit de toată cohorta neputincioșilor, lăsând din când în când să-i cadă fărâmiturile de jar în negrele fârașe ale celor ce-l urmăreau...

Și o goană începu de atunci, un vârtej nebun, o întrecere fantastică a celor ce vor putea prinde o scînteie, un *match* neobosit al celor ce vor putea afla unde se va putea aciua fluturul de foc ca să se poată odihni o clipă, al tuturor nevoinicilor, care îl vor putea surprinde într-un moment de deznădejde și de îndoială.

Capricios, fantastic, nebun, plin de toane și de fantazie, neascultînd nici o lege și nici un obicei, sărind de ici-colo, scînteie azi și fulger ascuns într-un diamant mîine, fosforescență de putregai ieri și vălvătaie ce urcă spre înălțimi într-un capriciu, slăbiciune într-un minut și energie nețarmurită într-altul, seninătate domoală o clipă și furtună și uragan umflat în trombă mai tîrziu, fluid iradiant ce călătorește în subpămîntenele curențe termale ca să dea putere timpurilor ramolimente, ori chintesență de volți ce stă să străfulgere o biată energie trecătoare, visătorul a ieșit din nou, s-a răsîndit, și-a domolit pasul, și-a pus surdina de catifea încălțămintelor ca să nu-l audă nimeni și, o dată suflînd în trompeta de alamă a incendiilor, cu iradiări de lumini pe cască, a împins porțile de întunec și apărînd a zis, parodiînd maxima blajină a lui Christ :

„Lăsați fârașele să vie la mine !“ ...

Minerva, an. IV, nr. 1151, 1 martie 1912.

O VICTIMĂ A LUI GUTENBERG

Din Arca lui Noe

..Am fost liber altădată și stăpîn pe viața mea. Am umblat încotro m-au împins capricioșii pași ai fantaziei și cum au trecut multe praguri, am trecut și pe acelea ale multor muzee din străine țări...

M-am oprit îndelung în fața ramelor aurite, în care rîdeau ancestralele nuduri rămase totuși tinere prin puterea artei ; pietre informe prefăcute în juvaere am văzut, precum și stîngace cuțite de silex ce pretindeau a fi cea mai perfecționată armă pentru omor în alte vremuri. Cu o răbdare ciudată m-am plecat peste tot ce-a știut să facă omul, cu o bolnavă bucurie m-am oprit față de tot pasul pe care energia acumulată a veacurilor a putut să-l facă spre frumos și n-am putut trece cu toate acestea fără să nu-mi opresc pașii deopotrivă și în fața vitrinelor unde stăteau rînduite, ca o pildă barbară, tot ce-a putut inventa inteligența unui tiran ori fantazia nejudecată a instinctelor în dauna superiorității cu care ne pretindem înzestrați.

Străvechea roată pe care se arcuia trupul celui osîndit am văzut-o, cătușele grele ce tot țineau în-lănțuit de un zid pînă la agonie le-am văzut și pe

ele, omul de fier în care intra de vie victima ca într-un sicriu, monstruoasele pîlnii prin care se turnau cu de-a sila lichidurile în gura celui însetat de justiție, mînușa de piele care udată de apă se strîngea uscîndu-se pe urmă, înfășurînd tot mai strîns degetele închise în tăieturile făcute și umplute cu sare, din podul palmei, am văzut-o și pe ea și cîte altele nu le-am văzut, îngrozindu-mă de multele chinuri îndurate, de nenumăratele lacrimi ce trebuie să fi curs, de nesfîrșitele picuri de sînge ce-au stropit desigur dalele de piatră și s-au scurs pe jgheaburi nevăzute de nimeni, de sfîșietoarele glasuri ce trebuie să se fi ridicat în van, fără ca nici un ecou să le poată răspunde.

Nenumăratele forme ale torturei le-am văzut, fulgerătoarea moarte și aceea care își tîrăște pașii purtînd obezi la picioare, cea care vine pe nesimțite și cea care întîrzie, viața care se stînge într-o flacăra bruscă și aceea pîlpăitoare, deasupra căreia, din vreme în vreme, se toarnă picătura nemilostivă de untdelemn și se apleacă rînjitul bestial al călăului spre a putea vedea prelungindu-și suferința și a reîncepe agonia.

Pe lîngă toate acestea visător am trecut, ca un diletant fericit, ce ia din viață ce e rău și ce e bun, ca un omeopat ce știe virtutea ce doarme într-un anumit număr de pilule și își dozează beatitudinea... Și cum le-am văzut aceste multe intrînd într-un muzeu străvechi, am văzut și întîiele tipare, întîiele semne ciudate, sculptate cu răbdare în pătrate de

lemn, întâiele figuri ce aveau să facă nenorocirea noastră, a tuturor, întâiele sunete mute care corespundeau unui anumit desemn, întâiele nonsensuri ce de sine stătătoare nu spuneau nimic și cari învecinate și puse la un loc aveau să formeze silabele și cuvintele care la rîndul lor trebuiau să formeze nesfîrșita rînduială de fraze și goana de perioade a căror victimă era să cad mai tîrziu.

O carte cu scoarțe străvechi, cu ilustrații primitive făcute de mîni nesigure și nedibace, stătea de mărturie acelor vremi nesigure, povestind viața unui sfînt pe fiecă filă, în josul căreia o legendă de cîteva linii istorisea viața și martirul lui. Cu cîtă dragoste și cu cîtă pietate s-au aplecat ochii mei pe aceste legende, cu ce emoție am privit bucățile de lemn pe care se vedea săpată răzleață cîte o literă, cu cîtă cucernicie mi-am ridicat privirile spre porteretul bătrînului Gutenberg, asemuindu-l și pe el ca pe un sînt al *Bibliei* lui străvechi.

Vremile acelea însă au trecut de mult, și omul stăpîn pe viața lui s-a schimbat într-un rob, cel ce umbla încotro îl duceau capricioșii pași ai fantaziei lui are obezi azi la mîni și poartă povara unui condei pe care trebuie să-l urnească vrînd-nevrînd, cel ce iubea albul cu patimă, azi a devenit un dușman al lui și nu poate concepe ca o zi să treacă, fără s-o îndolieze cu nesfîrșite semne negre.

Bucățile de lemn de atunci, primitivele pătrate de stejar pe care se zugrăveau cele douăzeci și șase de torturi pe cari nu le bănuiam, cele douăzeci

și șase de enigme ce trebuiau să corespundă tuturor simțirilor, minciunilor, patimilor, pretinselor idealuri, abstractelor idei și josnicilor orgoliuri de mai târziu, — puseseră totuși stăpânire pe mine, căci nimeni nu știe ce-i viața și nimeni din noi, când este un visător, nu poate ști ce are să ajungă.

Viața e o înșirare de fapte, de întâmplări, de fire nevăzute ale căror capete le ține în mână un destin ce nu are o figură precisă, ce nu corespunde nici unui nume, contra căruia nu poți să te revolți și la porunca ciudată a căruia trebuie să te supui.

Neluînd drumul drept, adică acela la al cărui capăt se găsește o diplomă drept recompensă, pentru a putea câștiga o existență cinstită, am luat acela pe care l-am găsit ca să nu mor de foame. Aspirațiile mele, ambițiilor, visurilor ce le-am avut, ca o apă care scade nealimentată de izvoare, le-am lăsat și eu să scadă. Apele cari scad, însă, se reîntorc în soare, eu n-am fost fericit ca ele, și am ajuns într-o redacție a unui mare cotidian.

Împrejurul meu acum, în odăi deosebite, la mese mari, prototipul meu înmulțit, cu capul lăsat pe umărul drept, cu un braț ce face un gest de multe ori, ce seamănă cu o îmbrățișare, cu un negru lichid dinainte, ce are el însăși culoarea infernului, cu un instrument ce se termină printr-un vîrf ascuțit, ce poate de multe ori fi o armă mai periculoasă decît un pumnal ce știi să-l mînuiești, îndoliază albe pagini, înregistrează vești ce viu din tot universul, înseamnă vești triste și vești bune, înscrie dezastre

sau bucurii, senzaționale fapte ori indiferente lucruri...

Ca un copac bătrîn ce a îndurat tortura anotimpurilor, ce-a crescut dintr-un pămînt, unde oarba lege a fatalităților a adus o sămînță și a aruncat-o, el a crescut, s-a ridicat spre soare, și îndurînd legea fatală, primește pe foile lui deopotrivă nepăsătoare, pulbere ce vine să le acopere, răcoritoarea rouă a nopții ce cade, fierbințile ploi ce vin aduse de arșiți, timpuria brumă ce-o aduce schimbarea temperaturii. Zi cu zi, cînd a sunat ceasul și timpul anumit, își desface foaia și-o aruncă vîntului, ploilor, soarelui, furtunii, înstelatelor nopți, dragostitoarelor raze de lună, palidelor amurguri, ca și nesigurilor zori, căci niciodată viața nu-i aceeași și nu stă pe loc și nici o minută nu este la fel cu cealaltă.

Nepăsătoare cade foaia care spune un ceas, care a adunat un reflex, care a legănat o minută, care a zîmbit unei secunde, singură a luminat o clipă, a fost o veste desprinsă de pe ram și s-a făcut una cu celelalte ajunse pînă jos ; copacul dimpreună cu ramul ce-au stat multă vreme căutînd să înverzească, să înscrie un ram gol cu o umbră viorie de zăpadă, să arunce o galbenă foaie într-o toamnă tîrzie, să rîdă veselă și verde la soare ori să picure o lacrimă clară într-o noapte cu lună plină de primăvară.

Astfel fac și eu cu tovarășii mei la cari privesc peste umăr din vreme în vreme, atunci cînd gîndurile ca niște valuri obosite și scăzute, nu vor să mai

descindă izvorul spre zăgaz, ochi anonimi și goi din care nimeni nu mai privește se întâlnesc cu ai mei, rotunde rame din cari portretele ce-au stat multă vreme sunt absente, stau enigmatice în fața ramelor din cari sunt absenți ochii mei și atunci mă înspăimânt față de neantul pe care-l întâlnesc și mă înfior de goalele ferești pe prichiciul cărora nimeni nu se mai reazimă și nu mai poate privi viața de afară.

Sonerii clare cheamă, jucării prin cari toate știrile ce circulă în univers vibrează în preajma mea, tot felul de figuri patibulare apar și dispar întinzând o notă scrisă pe hîrtie, tot felul de telegrame sosesc, o nesfîrșire de valuri vine să bată și să se spargă de zidul redacției unde sunt robii.

Fila albă de hîrtie, ca un pustiu pe care pasul nici unei caravane nu și-a însemnat urma, ca un troian de curînd căzut pe care nici o dîră nu și-a scris violetul unei îndrumări, stă înaintea mea și mă fascinează, și atunci obosit îmi plec capul vid de gînduri pe umărul drept, pe umărul ce-i începutul brațului ce va însemna turpitudinile mele, și mă îndrum în pustiu, fac cei dintîi pași pe alba zăpadă și urmez înainte privind la tovarășii mei cari fac același lucru, îndurînd robia coloanelor care se vor acoperi de litere, de negrele semne, de înfiorătoare ieroglife ce sunt primii pași după cari se vor lua atîția, ca să nu meargă nicăieri.

Foi după foi cad, cu inconstiența copacului le fac să tremure și să joace în lumină, le las să se vestejească și să cadă nepăsător lîngă trunchiul meu,

mă acoper din nou și mă fac stufos, joc umbre și lumini, îmi strâng toată seva cât ține noaptea, ca să-mi pot hrăni înălțimea, mă uit la trunchi și îmi spun că degeaba o fac, și urmez, cu toate acestea, mereu, împrăștiindu-mi pretutindeni foile, pe orice vânt și pe orice vreme bună, ca un osîndit ce sunt la veșnica și silnica muncă.

Și în ceasurile calme, în ceasurile bune când vești nu sunt, când cataclisme nu se întâmplă, când ambițiile marilor oameni nu se ciocnesc, când firele telegrafice nu mai vibrează, când orizontala față a marelui ocean pe care se înscriu toate valurile nu mai înseamnă nici o vibrație, atunci îmi aduc aminte de mine, de omul setos de senzații, care umbla liber, împins de fantazia lui prin muzee, revăd multele lucruri ce le-am văzut, evoc primitivele semne ale lui Gutenberg, asupra cărora m-am aplecat cu atîta emoție, și nu pot să cred că ele au devenit pentru mine, în adevăr, o tortură.

Minerva, an. IV, nr. 1176, 28 martie 1912.

ARCA LUI NOE *

Trăind în tulbure vremi și neștiind ce poate să aducă ziua de mâine, cum nu știa Noe înainte de a fi înștiințat printr-o misivă divină, am privit cu bunăvoință pe toți cei ce mă înconjoară, crezându-i pe toți de esență eternă, ca unii ce erau făptura lui Dumnezeu.

Toți semenii mei, după scripturile învățate, înfățișau însăși făptura și prototipul supremului creator, reflexul magicei lui oglinzi, gemenii uniformi ai aceluiași tipar ; creatorul însă, în naivitatea lui primitivă, nu putea ști, nici bănuia de teoriile viitoare, de adaptările ce fiecare dintre jucăriile fantaziei lui uriașe, măturate cu un gest plictisit de pe masa lui de sculptor în infinit, trebuiau să le îndure într-un mod fatal.

Când creezi și ai fantazie, când mîna ta ia la întîmplare aluatul inform pe care degetele îl modelează și asupra căruia puterea ta va sufla cu bunăvoință viața, nu e cu putință să nu te contrazici. Poate fi cineva sigur să creeze o operă perfectă, cînd multe forme îl cheamă, graba aceea care te

* Prefață la noul volum cu același titlu (n.a.).

mîna de a scoate din haos umbra, a tăia un contur și a-l trimite apoi ca să-ți faci loc pentru a tăia o altă bucată de umbră și a-i da drumul în univers ca să urmeze pe cealaltă, poți să fii sigur că-i va semăna ?

Migala, modelarea lentă și continuă, dezmiardarea mînei care alunecă, pipăiește, trece, ca să revie din nou și să se încredințeze de conturul concretizat, cere liniște, închipuiește neputința, valorează uniformitatea, stigmatizează lipsa de fantazie, presupune oboseala cronică și teama de a întinde mîna în nevăzut și de a scoate altă formă în fața căreia va sta singur îngrozit, dar în fața căreia se va bucura veșnic ca de o nouă naștere, ca de o nouă germinație ajunsă, ca de o nouă eflorescență. Din toate creațiile acestea dibuite, din formele ce poate au păcătuit întrucîtva față de divinitate, din slăbiciunile și neajunsurile unora, din fragmentele perfecte și neasemuite ale altora se va alcătui mîine prototipul, se va ajunge idealul, se va crea chintesența.

Supremul sculptor, printr-o idee prea mare de sine, dreaptă poate, ca un bun burghez, ce după o masă copioasă se joacă cu miezul de pîine rămas, cătînd să-și facă chipul lui, așa a făcut și el. Aluatul însă, modelat și aruncat de pe fața albă de masă, a căzut în noroaie și s-a murdărit, s-a îmbibat de tot ce întîmplarea a sporit cursul șuvoaielor în care a căzut și a ajuns de nerecunoscut.

Multe și diversele efigii ale celui ce simțea nevoia să creeze, au umplut lumea și, date în lături de

pe masa lui de sculptor ca să facă loc altora, au căzut și s-au rosogolit pretutindeni, căci aripi se vede că nu i-a venit în gând să facă decât târziu, pentru anumiți privilegiați, ca să poată zbura și să nu cadă în noroaie. Și așa fiind, într-o zi când inspirația se vede că-l părăsise, s-a aplecat pe marginea ferestrei atelierului său, de unde începe abisul albastru, ca să vadă ce mai fac acei pe care îi alcătuisese după prototipul divinei lui ființi. Și albastra oglindă, nemărginita față senină pe care n-o încapă nici o ramă, nu i-a mai trimis reflexul lui însuși și multul bătrîn s-a văzut cu mirare deformat și întors de cum se răspîndise, schimbat la față și la suflet de cum voise să se perpetueze, cu totul altfel decât fărîmiturile căzute, decât marele aluat copt și rumenit la focul divinei lui inspirații.

Unul singur, ce parcă mai păstrase încă pecetea bizarei lui progenituri, îi mai atrase privirea și atunci, într-un ciudat orgoliu sau poate din lene de creator, se hotărî să distrugă ceea ce crease și să păstreze numai ceea ce credea el că măcar pe departe mai păstrează întîile însușiri cu care el le înzestrase.

Ca un biet poet însă, ce-și răsfoiește opera lui, voind să facă o selecție, și nu se îndură, găsind ici o imagine fericită, colo o scăpărare ce-i mai amintește încă visurile lui juvenile, încordarea lui, viziunile fulgurante ce i-au trecut odată prin minte, slăbiciunile de visător orgolios, toate aplecările și simpatiile ce le-a avut, a început să se înduioșeze și nu s-a mai îndurat să distrugă, cum nu se îndură

bietul bard să rupă o filă în care și-a concretizat un vis, o albă filă pentru care a cheltuit o neagră noapte inutilă.

Toată opera lui oricum vorbea, cheazășua de marele lui talent, de inspirațiile lui, păstra încă reflexul ființei lui divine și a o distruge singur însemna a se distruge pe el. Și o milă nesfârșită atunci îl cuprinse, văzînd în orice semen un copil, denaturat poate, dar totuși era un copil, și pe care dacă l-ar fi distrus ar fi însemnat să se distrugă pe el însuși.

O pildă era de-ajuns, și atunci a hotărît să dea o pildă numai, să inventeze un sistem pedagogic, o represiune în masă, însărcinînd pe singurul pămîntean ce mai păstra caracteristica lui, s-o aducă la îndeplinire.

Și astfel, Noe, întîiul armator al vremurilor, primi comanda unui titanice *steamer* ce avea să înfrunte surplusul imenselor rezervorii de lichiduri neîntrebuintate pe care le deținea cel înalt și cu care se hotărîse să duseze patruzeci de zile și patruzeci de nopți biata omenire. Un *steamer* însă, în care să încapă reprezentantele tuturor specimenelor pe care le crease Dumnezeu, nu se face cu una cu două, tot astfel după cum nu se face un *Magnum etimologicum* al unei nații, de azi pe mâni.

Concesia luată, o sută de ani n-au mai conținut zgomotele de ciocane și gemetele de ferăstraie în șantierele practicului Noe, dar cum toate au un

sfârșit și centenarul se împlinise, armatorul trebui să-și scoată din docuri minunea în care avea să imbarce multiplele dihanii ale marelui Barnum. Cu zgomot, pe grelele șine povîrnite, cu albele pînze spînzurate pe o pădure de catarguri, ca un leviatan mirat în fața imensităților mișcătoare, jucăria de lemn, de funii, de macarale, uriașul leagăn îmbăiat în gudron și înfășurat în lanțuri, întîiul Ahasver ce avea să rătăcească, fără să poată arunca nici o ancoră în adîncuri, ciudata coajă de nucă ce avea să plutească peste un abis în voia valurilor și uraganurilor, primul vas-fantomă ce era menit să se coboare din creste în adîncuri ca să se urce în cîrca altor creste fără să mai poată întîlni nici o radă, nici un port, nici un golf prielnic, ce avea să umble necălăuzit de nici un far decît imensul ochi în care se strîng toate luminile, purtînd ca un steag lîngă proră alba barbă resfirată de vînturi a bătrînului concesionar ; înfruntă, în sfârșit, suprafața lichidă și porni fără busolă și fără harta în care stă zugrăvită roza vînturilor, la întîmplare, în voia lui Dumnezeu.

Un Babel de glasuri urcă, un *Volapück* neînchipuit își amestecă sonoritățile, un Esperanto fără pereche trezi tăcerea înfricoșată ce predomină înaintea furtunilor. Ce avea să se întîmple cu ele, unde mergea acest norod select, prin ce întîmplare ciudată se găsise pe bordul aceluiași transatlantic multiplele ființe venite de la Răsărit și din Apus, trăite în galbenul nisipurilor ori în negrele păduri virgine, în înaltul necuprinsului și albastrului eter ?

Dedesubt, imensa căldare își fierbea lichidul în clocote, clăbuci ca deasupra unui uncrop forfoteau ridicându-se, tulburi și nisipoase valuri se ridicau răspîndindu-și spuma lor murdară, voind să arate parcă ce negre sedimente fierb la fund ; iar de sus, de sub imensul coviltir boltit, tot ceea ce supsesse gura arsă de sete a lacomului soare, ce după o mare indigestie, recădea din nou în cascadă, curgea ca din orificiul unui uriaș ce ar fi băut nemăsurat într-un ospăț, proptit pe arcadele cerului și se revărsa tumultuos ca din prisosul unui roman ce și-ar fi pus degetul în fundul gîtlejului aplecat pe vomitoriu, grăbit și gelos de cei răzemați pe un cot pe circularele divane, care ospătau înainte, beți și cu ochii licăritori înălțați spre brațele molatec arcate ale sclavilor ce ridicau amfora ca să umple cupele pînă la vîrf cu alba spumă ce-o dă deopotrivă atît roșul de sînge cît și galbănul de chilimbar al vinului îndelung adăpostit în umbra hrubelor.

Voios *five-o-clock*-ul de bestii porni, cu zîmbete albe de dinți ori cu sclipiri de simandicoase coarne, cu licăritoare stele aprinse în lumina unui fulger pe copite ori cu luminoase scînteii divine în ochi, ieșite din compartimentele lor și adunate pe punte ca niște voiajori ce stau să-și ia adio de la cei rămași pe țarm, porni alaiul de privilegiați.

Ce era această chintesență de bestii, ce reprezinta această somatoză închisă într-o cutie subredă de lemn purtînd marca aceluiași concesionar, spre care țel mergea internaționala aceasta ce nu putea fi pusă

la același diapazon, ce era acest tamazlîc de gînte eteroclite, dinte și corn, copită și unghie, gură și ventuză, gheară și periferii catifelate, glas și răget, instinct și inteligență, candoare și brutalitate; cu ce văpseli era zugrăvit pavilionul lor alcătuit din penele ce purtau toate culorile curcubeelor și nuanțele tuturor blănurilor?...

Ce era această chintesență de bestii urcate în șubreda cutie de lemn? Voi răspunde că era însăși multipla ființă a creatorului manifestată sub diverse forme. Ce era acest tamazlîc eteroclit, alcătuit din dinte și corn, copită și unghie? Voi spune că erau diversele manifestații ale aceleiași ființi care, oricît de perfectă ar fi, nu poate fi niciodată unitară. Spre care țel mergea internaționala aceasta ce nu putea fi pusă la același diapazon? Vă voi mărturisii că nu știu nici eu, după cum nu știa nici acela care le crease.

Ele însă au supraviețuit și au acostat fericite. Negru semn de doliu, neagra zdreanță purtată de furtună a întins corbul plutind prin neguri și s-a tot dus fără să se întoarne înapoi. Albe aripi imaculate a desfăcut porumbul, ca o năframă a fluturat prin răzvrătitul uragan, semn imaculat a stăruit o clipă între două abisuri, fulg sclipitor s-a făcut micșorat de depărtări, scînteie diafană a jucat, ca un pic de spumă zvîrlit de valuri deasupra uriașelor creste, ca prefăcut din nou scînteie, jucător pic de spumă, fluturătoare năframă și albă treflă de lu-

mină, să reapară ducând înflorita ramură de măs-
lin ce anunță împăcarea.

Sub o imensă arcadă făcută din șapte culori, ca
sub un uriaș tunel boltit în negrul întunec al ce-
rurilor, legănata arcă trecu în manifestațiile de
bucurie ale ciudatului norod.

Cu răzvrățiri, cu șiretenii, cu iscusinți, cu ascun-
zișuri, cu multele lor porniri și cu inconștienta lor
aplecare spre a se multiplica, cu toate variațiile ce
se pot face la nesfârșit asupra celor două eterne teme,
ce se cheamă bun și rău, Dumnezeu coborî din nou
pe pământ cu vasta lui turmă de bestii și le lăsă să
se multiplice și să reprezinte fața lui divină.

Ele au stăruit și s-au selecționat, s-au îndepărtat
una de alta și s-au adaptat diferitelor medii, și-au
stins lumina ochilor ca să nu mai vadă soarele, pre-
făcându-se cîrțițe și călătorind sub pământ, și-au
exagerat personalitatea ridicându-și gîtul deasupra
arborilor și ascunzîndu-și numele lui Dumnezeu sub
pseudonimul de girafă, s-au strîns în mușuroaie ori
s-au răslețit în pustiuri, au întins aripi să se înalțe
în albastru, ori s-au coborît din adîncurile nebă-
nuite, aprinzîndu-și un far luminos deasupra orifi-
ciului veșnic căscat ca să înghită o pradă, s-au făcut
mlădioase, șerpuitoare alge, ori monstruoase balene
ce aruncă neconținute clisme văzduhului cînd li se
urăște cu imensitatea infertilă a singurătăților în
care trăiesc, meduze ce mai poartă în gelatinosul lor
trup reflexul circubeului primitiv, ramificată și
tentaculară caracatiță i-a plăcut să fie, ori neagră

sepie ce aruncă un nour de cerneală în limpezimile în care se reflectează cerul, s-a transformat, precum și în ființa mea neliniștită și ciudată, i-a plăcut să se manifeste spre deznădejdea multilor mei semenii.

Sepie și pe mine m-ai făcut, o ! mult fantazistule creator, într-un nour de cerneală m-ai osîndit să trăiesc și să te reprezint pe tine cu o pată, cu un stigmat, cu o urmă, cu o nesfârșită dîră de slove, de puncte și linii, de exclamații și întrebări pe oriunde trec, m-au făcut să-ți însămni calea. Într-un strop de cerneală îți oglindești ființa ta în mine, într-un nesfârșit ocean de hîrtie boțit și zbuciumat în valuri, făcut din creste ascuțite și din adîncuri umbrite de patimi ; m-ai osîndit să plutesc, spre o arcadă luminoasă făcută din șapte culori mi-ai făgăduit să trec cînd se va potoli uraganul care mă zbuciumă și eu m-am supus ție... Albă și șubredă arcă din virgine foi mi-am făcut, deasupra căroră mi-am împlîntat ca un catarg condeiul...

Neagră și întristată ca o funebră zdreanță de doliu pornească dar întristarea și îndoiala mea ca să caute un tărîm și să nu se mai întoarcă înapoi ; alb și imaculat ca zăpada, precum a pornit porumbul, ieie-și zborul bietul meu suflet și întoarcă-se înapoi de va fi cu puțință cu verdea ramură de măslin spre arca ce-o îmbarc acuma și scoate-o la un liman fericit...

Iar de nu se poate toate acestea și arca ce mi-am alcătuit-o ca să scap de naufragiu multele spețe create de tine, o, Doamne, ca un val obosit ce se

sfarmă de țărnam aruncă și volumul acesta și crede că cel ce e un reflex al tău și-a căutat de multe ori să ridiculizeze divina ta esență, nu se va întrista și ca un alt copil răzvrătit ce l-ai creat într-un moment de dementă va repeta și el după pilda lui, neputînd să-și mai împace supușii asupra cărora era menit să împărtășească : „După mine potopul“ !

Flacăra, an. I, nr. 25, 7 aprilie 1912.

LUI OCTAVIAN GOGA

Am fost o grămadă pornită sub același steag. Am schimbat de steaguri și ne-am răzlețit. În taberi ne-am strâns din nou, baricade de hîrtie am înălțat și am schimbat de taberi, precum am schimbat și de baricade. Dușmanii de ieri, am redevenit prieteni. Prietenii de ieri, suntem astăzi dușmani. Stropul de venin căutat cu îndîrjire pentru a fi picurat în rana pe care i-o cunoșteai potrivnicului, lacrimă de înduioșare s-a prefăcut și spinul ce-l țineai la îndemînă, în prinos de floare și în vorbe de părere de rău.

Grămada s-a răzlețit, fiecare căutîndu-și drumul. Cel ce-a slujit un steag a căutat să-și arboreze culorile lui proprii și să și-l apere singur. Bunul și răul din fiecare a căutat să se cearnă și sita fiecăruia a prins să împrăstie pentru el lamura sufletului lui, roditoare plăpîndă în care avea să înflorească propria lui floare.

În paginile multe ce le-a scris fiecare și le-a împrăștiat la cele patru vînturi e viața noastră, cu toate patimile ei, cu toate efemerele iubiri și trecătoare ură ce poți s-o resimți în momentele turburi, cînd judecata nu e stăpîină pe porniri...

O fatalitate schimbă și preface ordinea lucrurilor și oricît ai spune tu și te-ai apăra, prietenul meu, nu vei putea face un pas ce nu e hotărît dinainte de alte voinți și de alte puteri oarbe de cari nu ne putem da seama, dar pe cari simțurile mele le presimt.

Tu ai entuziasmul luptelor imediate, simți încă vâlmașagul în care te zbați, îmbătarea singelui care fierbe, crezi în curente ce le vei putea porni și zăgăzui încotro energia ta primordială vrea să le mîie, crezi și nu simți rănilor multe care te sîngeră, precum nu simte în focul luptei soldatul glonțul care l-a lovit și merge spre moarte drept, rigid și iluminat, cu picioarele țapene înfipite în scări, spre moartea care-și ține deschisă giulgiul funerar la o cotitură de cărare sau la o margine de șanț.

Tu vrei să lupți și nu vrei să înțelegi că ești un visător, tu vrei să biruiesti și nu-ți dai seamă că nu-i același lucru să-ncaleci un Ducipal sau să calcadezi pe un Pegas. La ce bun să mergi înarmat pînă în dinți, tare de convingerea ta, încrezător în aureola pe care o porți, bizuit pe zalele pe care ți le-a hărăzit cinstea, cînd tu uiți că ești un visător și că cvadrupeul pe care te-ai aruncat are și din sîngele celui dintîi și din celui de-al doilea, că dacă o parte din el își umflă nările în vînt cînd simte praful de pușcă, ori nechează cînd aude glasul strident al trîmbiței, avînd și din sîngele celui alt, se va opri visător și va ezita să pască o floare ce poartă culorile curcubeului pe ea și pe care întîmplarea a

odrăslit-o în imensul și monotonul lan al ierburilor, unde fiecare fir e la fel.

Tu uiți că în timp ce Pegasul tău își va strînge aripile și va sta minunat în fața unei flori, cei ce te pîndesc vor putea să-și arunce săgețile și să caute să te doboare. Oprit în fața unui izvor în care cerul se resfrînge, atras de o mireasmă ce călătorește dincolo de anotimpul care a dezlănțuit-o, chemat spre miragiurile pe cari le zugrăvește uneori soarele în zări, tu nu-ți dai seama că cvadrupeul tău trebuie să fie un Ducipal și nu un Pegas, tu nu pricepi că în multe priveliști pe care spiritul ciudat al naturei, ori practicul spirit al oamenilor le seamănă, a pus și siluete de mori cu brațele întinse pe coline și că Ducipal și Pegas poate deveni o simplă Rosinantă în fața aceluia aspect neașteptat.

La ce bun sulița ori tolba de săgeți, cînd Orfeu a purtat o harfă și a știut să înduioșeze multe bestii, de ce uiți tu că puterea cîntecului e suverană și că dacă stîncile, florile și bestiile rămîneau fermecate la vibrarea orficelor strune, cei ce te înconjoară n-ar putea rămîne și ei !

De ce nu înțelegi că atunci cînd vei fi sătul de murdăriile ce caută să le arunce fiecare asupra ta, de multe vorbe goale care se ridică în aer și se sparg ca niște bășici de săpun de toată grămada ce te înconjoară și cu care n-ai nimic de comun decît lutul, te vei simți singur precum ne simțim fiecare dintre noi astăzi, ce ne-am grupat odinioară, și te va prinde un dor neînchipuit de tine și de muza ta

pe care vei porni s-o cauți pe un alt tărîm, ca Orfeu pe Euridice.

Singuri rămînem pretutindeni, prieteni buni, noi visătorii, singuri suntem pe pămînt și în cer pentru că sufletul nostru e altfel alcătuit și mulțimea nu ne este prielnică.

Menadele te așteaptă și crede că orice vei face, un destin fatidic ne cîrmuiește ; și dacă va fi să fii odată sfîrșit de bestii, lira ta singură va mai pluti și va mai vibra ca lira miticului Orfeu pe valurile Hebrului. Baricadele de hîrtie se vor dărîma cu tine și singur cu steagul tău vei merge, sătul de taberi, să-l împlinți la urma urmei în inima ta, singura redută sfîntă și demnă de apărat.

Frumos e idealul tău, și eu cred în el, dar harfa e de-ajuns și singurătatea prielnică. Dușmanii de ieri pot să-ți redevie prieteni, precum prietenii de ieri pot să-ți devie mai tîrziu dușmani ; stropul de venin pe care l-ai căutat cu îndîrjire ca să-l picuri în rana potrivnicului, lacrimă de înduioșare se poate preface ; spinul ce-l țineai la îndemîină, în prinos de floare și în vorbe de părere de rău ; și cînd toate aceste se pot întîmpla, de ce nu ți-aș scrie aceste rînduri și de ce nu le-ai citi tu cu înduioșare cînd îți vin de la un prieten ?...

Seara, an. III, nr. 844, 23 mai 1912,

TOVARĂȘII *

Din *Arca lui Noe*

Era odată un doctor, o trăsură veche, doi cai fără culoare hotărâtă și un vizitiu bătrîn... Zic așa, pentru că sunt anumite ființe pe care nu ți le poți închipui decît ca o pluralitate. Ei singuri nu există, pentru că cer o întregire, ei trebuie să se îngemăneze ca să poată fi, trebuie să-și întovărășească pe alții ca să fie siguri că sunt cineva.

Era deci un doctor plus toate derivatele lui și ei de douăzeci de ani stăpîneau un oraș.

La anumite ceasuri se trezeau cu toții, privind prin opt ochi somnoroși lumina, tot atîtea fălci se deschideau formînd un uriaș căscat, diferite combustibile înghițeau fiecare și apoi ciudata mașină alcătuită se punca în mișcare. Cînd începuseră tovarășia asta nu erau ca astăzi ; doctorul era brun, vizitiul blond, iar bidiviii suri, și uitam să spun că și adecvata trăsură la care erau înhămați cu toții, pe vremea ceea, era solidă, strălucitoare și juca ușoară și legănată pe cele mai flexibile arcuri ce se pot visa.

* Prima apariție sub titlul *Doctorul, trăsură, vizitiul și caii* în *Minerva*, an. III, nr. 1074, 12 decembrie 1911.

Și cum erau deosebiți la înfățișare, tot astfel erau și la suflet, când pentru întâia dată sveltul bici cu șfichiul lui sonor de mătăasă, înflorit ca un canaf de spumă, vestise cetățenilor pașnicului oraș că le-a sosit un nou emul al lui Hipocrat.

Guraliv și vesel era cel ce ținea locul de cinste pe perinele moi ale trăsurei, ca unul ce nu avea încă nici un cadavru pe conștiință, nici un avort la pasivul lui, nici o epidemie rău combătută care să-i mustre cugetul. O vervă necurmată îl făcea în exuberanța lui tinerească să cugete la fiecă pas cu bunăvoință despre oameni și despre lucruri.

Saluturi respectuoase de moștenitori nu-l întâmpinaseră încă, marșurile funebre ce întovărășesc de obicei răposatului n-aveau de ce să-l turbure și cum neagra culoare a doliului era încă pentru el ca și ori și ce altă culoare, nu putea înțelege cum cel ce-i masca de-a pururi orizontul ca un paravan și din a cărui ființă nu vedea decât partea pe care o întoarce omul când e supărat, poate sta așa mut, de filozof și nepăsător la nenumăratele aspecte ale vieții asupra cărora el îi atrăgea luare aminte...

Blondul vizitiu din înălțimea lui găsea, se vede, însă, mai demnă de luare aminte tovărășia celor ce-l precedau decât a celui dindărătul lui. Era și firesc de altfel să fie o legătură mai apropiată, căci ca unul ce ținea hăturile în mână, nu putea fi decât o prelungire a dobitoacelor...

Albele cvatrupede și ele aveau pe atunci o personalitate destul de fățișă și greu se puneau la pas

neînțelegînd încă sfînta problemă a tovarășiei și nefiînd destul de precoci sau încercați, ca să știe că în unire stă puterea.

Erau simpatici oricum, așa, cu toții, și vechiul oraș cu căsuțele lui strînse, una lîngă alta, sub streșinele cărora se aciuiază atît de puține bucurii și așa de mari dureri, căuta să se deprîndă parcă, zicîndu-și: Și noi am avut un ieri, am strălucit frumoase și nouă la soare, am găsit alătura pe altele mai vechi decît noi, dar anii mulți, zăpezile și soarele ne-au prefăcut una și ne-au dat aproape aceeași față, streșinile noastre acum picură aceleași lacrimi și ferestrele deschise spre drum privesc aceeași viață...

Drumul printre ele, ca un rîu liniștit, curgea drept, cotea, se umplea de umbre pe unde-și întindeau pomii frunzarele deasupra zăplazelor, se lumina din nou mai încolo, se revărsa într-o piață, și apoi își relua cursul în linii drepte sau zigzaguri, ca să ducă aceeași trecători o bucată de vreme, să-i schimbe la față apoi, să le îngreueze pasul, să-i ducă pînă la o poartă de unde nu se mai întoarce nimeni înapoi și să izvorască mereu alții...

Și pe cursul acesta au trecut și ei, doctorul, trăsura, vizitiul și caii ; s-au oprit azi aci, sub umbrarul unor pomi a adăstat trăsura, vioi a sunat un clopoțel, din ce în ce mai grăbit a înnegrit Hipocratul o rețetă și rîul alb al drumului l-a oprit la altă casă, de unde l-a luat și l-a mînat aiurea spre alte dureri, ca să-l readucă iarăși de-a lungul zilelor și al anilor sub aceleași streșini ca să împrăstie o fărămitură de

nădejde cu cîteva slove negre ori cu o vorbă îngăimată în pripă.

Suri fusese caii, brun stăpînul, blond vizitiul și chipeșă trăsura ; liniștitele case însă care-și aduceau aminte și aveau acum aproape toate aceeași față, priveau cu duioșie la pluralitatea aceasta ce începea și ea încet-încet să se identifice după atîta vreme. Grămadă curseseră anii, neagra estompă a morței îndoliase multe case, epidemii nenumărate dăruise moșteniri neașteptate, mii de rețete semnase acum mîna acelui ce acum douăzeci de ani nu-și pusese încă iscălitura sub nici un decret de moarte...

Ca o pacientă rău îngrijită ce nu mai are nici o nădejde de scăpare, gema acum trăsura, pe arcurile ei obosite ; tăcut, îngîndurat și fără vervă privea cel de pe perinile ce-și pierdeau cîlții, la paravanul viu ce-i acoperea orizontul de atîta vreme ; nepăsător și hursuz cel ce stăpînea poziția cea mai înaltă mîna bieteile cvatrupede care înțeleseseră în sfîrșit ce însemnează a merge în unire și de a-și mișca în cadență pasul...

Al lor era orașul de mult, precum de mult și ei ai orașului. Din moarte și din viață se urzise trecutul, din mii și mii de rețete, puse una peste alta, crescuse păturile zilelor și casele aveau acum toate aceeași poveste, care începea așa :

Era odată un doctor, sau mai bine nu, — era odată un doctor, o trăsură veche, doi cai și un vizitiu bătrîn... Cum fuseseră ei înainte nu-și mai aduceau aminte tihnitele case, dar atîta știau că

acum albi erau caii, bătrîn vizitiul, nins de ani doctorul și că toți treceau înhămați la aceeași veche trăsură, asemuindu-se așa de bine, încît parcă făceau o singură și nedespărțită ființă cu opt ochi ce aveau să se stingă și ei într-o zi, sătuli de atîtea suferințe și nemernicii pe care le-au văzut cît au trăit.

Ilustrațiunea română, an. II, nr. 11, noiembrie 1912,

ZI DE SĂRBĂTOARE *

Din arca lui Noe

Eu credeam că numai pe mine mă întristează nouri și că numai eu sunt trist când nu se arată soarele, și nu bănuiam că cele ce mă înconjurau, lucruri ori dihăanii, sunt aplecate și ele spre un pesimism ciudat, când cerul se întunecă și e vreme de ploaie.

Găini și rațe, îngîmfați cocoși și claponi cu arcuite pene pestrițe, picherițe, precum și emfatici și irascibili curcani trăiau într-o deplină frăție în curtea mea, în afară de pușinii imaculați porci și alte multe lighioane. Pe streșeni, lumea celor mai sus cu o treaptă, porumbeii de-a pururi amorezați și în neastîmpăr, schimbînd după plac orizontul cu o bătaie de aripă, nu m-au făcut să cred niciodată că au melancoliile lor, și singurul, poate, care mi da de bănuir în această republică al cărei președinte eram de drept, era numai păunul văduv, care, neavînd cui să-și arate strălucirile și podoabele, tînjea și protesta în graiul lui strident de cîte ori avea prilejul să-și arate vrerile.

* Prima apariție sub titlul *Kermessa*, în *Minerva*, an. IV, nr. 1225, 16 mai 1912.

Soarele, însă, de o bucată de vreme călătorea, se vede, aiurea și uitase de lumea noastră.

Picuri mari de ploaie cădeau neconținut și tot ce era alb purta acum o pată. Lunecînd pe pămîntul hlisos, rațele se clătinau disperate, cu penele ude; cocoșul părea mai mărunț la trup și nu mai avea parcă trecere în ochii supuselor, lividă era gușa curcanilor ca și cum un început de cangrenă ar fi pus stăpînire pe dînsa, plouate în adevăratul sens al cuvîntului erau găinile — și nu știu cum se făcea că pîna și porcul, care orișicum se găsea în elementul lui cel mai natural, devenise și el melancolic.

Așezat pe căpătîie, lîngă ușa pivniței, singur un butoi în rotunzimea lui cercuită, părea vesel știind poate că, oricît de întunerec e afară pe ziua aceasta ploioasă, tot mai întunerec trebuie să fie înăuntru, în întunecimile hrubei. Singur el stătea, cercuit în fier, ca un Prometeu și nu era trist căci închidea veselia într-însul. Lichidul roș ce-l avea în pîntece, îl predispunea la vesele gînduri, într-o perpetuă stare de echilibru, căci el cap, pentru a putea fi amețit, nu are, precum nici pe picioare nu se sprîjină. Visa cu beatitudine și cu dispreț la gînta aceasta pe care apa o adusese la starea aceea de decepționism în care se găsea. Divinul alcool din el îi dădea toate visurile, soarele ce nu mai lucea pentru nimeni, el îl avea lichefiat în sînul lui și deci eclipsă pentru dînsul nu era cu putință. Ar fi manifestat veselia ce-o resimțea, și ar fi împărtășit-o tovarășilor lui de curte, dar gura îi era încătușată

de un cep și, așa fiind, își păstra vrînd nevrînd gîndurile pentru el, stînd enigmatic în fața acestei zile fără soare.

Legănate, ratele treceau pe lîngă el, stropindu-l cu noroi ; disprețuitor, resfirîndu-și udul evantai, îl săgeta păunul ; răzînd pămîntul cu o aripă murdară, trecea curcanul ; prostite de atîta beatitudine, căutau la el găinile cu ochiul lor mic sub pleoapa lăsată ; cenușii și anonime, ca ziua de afară, îi întorceau spatele picherițele și melancolia mai neagră și mai adîncă urma să domnească peste această republică ce o stăpînea.

Murdar ca însuși noroiul, porcul, însă, singur era optimist. Cu rîtul lui roș el scurma ici-colo și nu-și pierdea nădejdea ; spre soare nu căta căci îi era indiferent, dar ca unul ce avea spirit de investigație, își urmă explorațiile pînă ce ajunse în fața butoiului și se opri ca Oedip în fața unei enigme. Tăcut și filozofic îi făcu ocolul, mirosi îndelung cu rîtul lui roz, temeinic își ținu infima coadă întoarsă în semn de întrebare și, apoi, fie prin voință, fie dintr-o imperioasă necesitate, oprit în fața cepului, ce era singurul punct reliefat din atîtea rotunzimi, începu să se scarpine.

Cu voluptate, găsindu-și poate o alinare multiplilor paraziți ce trăiau pe socoteala lui, își urmă mișcarea recidivă cu disperare, urmă cu paroxism și iată că cepul, oricît era el de lemn, pînă la sfîrșit nu rămase insensibil dezmierdărilor ce acest îndră-

gostit străin venea să i le manifeste — și, cedînd, ieși ca un pumnal dintr-o rană, într-o explozie de sînge roș, făcîndu-l să se dea cu cîtiva pași înapoi și să privească cu urechile pleoștite la isprava ce făcuse. Viu însă, generosul sînge ieși gîlgîind din izvor, se împrăștiă pe pămînt, în meandre, alunecă printre surcelele și penele împrăștiate, se desploti în șuvițe și, cu un murmur domolit, se răspîndi în toată curtea, umplînd de miros copriinsul și punînd în mișcare toată lumea mărunță de aripi, de coarne și de copite, ce tînjea după soare în ziua cea ploioasă.

Ceva nou se petrecea, în sfîrșit ; o fîntînă abundentă de veselie curgea dezrobită de un rît, un elixir în care soarele își lichefiasc puterea robită în cercuri și doage de fier, izvora cu dărnicie, ca la o nuntă mare a cine știe cărui împărat.

Și atunci, după ce gustă porcul îndelung și lacom, își umflă și curcanul cangrenata gușă ca să soarbă, și la fel făcu și plouatul cocoș și multele găini, și tristele și plîngătoarele picherițe, precum și tot norodul ce umplea curtea.

Ca în Kermessele flamande zugrăvite de Rubens și de Ténier, o veselie uriașă și bizară se dezlanțui, tot soiul de glasuri înțiglate umplură aerul, tot felul de behăituri anormale, de trîmbițări ieșite din gamă, de cotcodăciri neobișnuite, de furioase mechezături se înfrățiră ridicîndu-se în tîmbălău. Veleități neașteptate se treziră. Aripi ce nu se ridicaseră niciodată de la pămînt, mazuiră spre cer,

mîndrii ce nu consimțise niciodată să se înjosească, se vulgarizau, patricianul păun cu egreta lui de pietre scumpe pe creștet fraterniza cu domestica gintă laolaltă, cocoșul își pierduse tot imperiul și se clătina ca un sultan decrepit în fața cadînelor lui nedumerite.

Cineva ascuns, un spirit glumeț, într-o toană bună, părea că găsisese mijlocul să le suprimе tuturor centrul de gravitate ; astfel se cumpăneau cu toții, lunecînd pe pămîntul hlisos, dînd unii peste alții, căzînd și ridicîndu-se, pînă ce într-un tîrziu, ca subț varga unui vrăjitor, adormiră, care încotro pe unde i-a apucat somnul.

Singur, așezat pe căpățîie, lîngă ușa pimniței, butoiul urma să murmure gălgîindu-și veselia, strecurîndu-și divinul elixir în nenumărate meandre și șuvițe, lunecînd printre surcelele și penele împrăștiate, nepăsător de veselia ce răspîndise și la care singur nu lua parte, ca un filozof pîntecos ce era.

România ilustrată, an. IX, nr. 3-4, decembrie 1912-ianuarie 1913.

POSTFAȚĂ

Dimitrie Anghel avea un temperament hamletian : era violent și melancolic. Încă de la o vîrstă fragedă, visarea devenise îndeletnicirea lui principală. Frații mai mari povestesc că în faimoasa grădină a conacului de la Cornești, unde s-a născut și a petrecut anii primei copilării, viitorul poet avea colțurile lui singuratice în care îi plăcea să se ascundă și să viseze.

Reveria îndepărtează de la acțiune, căci, așa cum spune Hamlet, sub raza slabă a gândului pălește firescul chip al hotărîrii. Melancolia este făcută din ezitare. De aceea acțiunea temperamentelor melancolice nu poate fi decît violentă și distrugătoare : este reversul exploziv al unei îndelungi inhibiții.

Dimitrie Anghel era croit din stofa prinților melancolici care atunci cînd se hotărăsc să treacă la acțiune provoacă mari tragedii. Viața lui ne-a demonstrat-o. A dus traiul unui estet rafinat, iubitor de frumuseți gratuite ca florile, s-a ținut de o parte de ambițiile vulgare ale parvenirii și arivismului și în loc să lupte pentru bani sau putere, și-a petrecut vremea meditănd asupra vremelniceii întocmirilor omenești, asupra curgerii ireversibile a timpului, asupra farmecului amintirilor, asupra decorului mereu schimbător al naturii. La furie era însă teribil. Provoca la duel, rîvnea satisfacții sîngeroase, ar fi străpuns ca Hamlet o draperie îndărătul căreia se ascunde un spion. În ultimii ani ai vieții, impulsivitatea lui naturală

a fost agravată de irascibilitatea pe care i-o provoca situația conjugală dramatică. Își luase dreptul de a iubi soția celui mai bun prieten, sfida opinia publică, se simțea un înger căzut, îndreptățit să conteste autoritatea supremă și ipocrizia moralei curente. Avea „incidente” dese, despre care scriau și ziarele, cu oricine i se părea că a riscat o aluzie la viața lui intimă, și aproape cu toată lumea, căci i se năzărea ușor. Căzuse, cum ar spune Caragiale, la fandacsie și i se părea că pînă și nimica mișcă. Totul s-a sfîrșit cu o dublă tragedie. Dacă nu a provocat, a grăbit, în orice caz, moartea bunului său prieten, St. O. Iosif și a întors asupra lui însuși arma ucigașă cu care amenințase atîția adversari reali sau imaginari.

Cînd naturile imaginative trec la acțiune, se produc catastrofe pentru că, de obicei, astfel de oameni urmăresc un ideal iluzoriu, o fantomă care nu se poate întrupa, o închipuire pe care viața se face forte să o distrugă. Așa a fost pasiunea lui Anghel pentru Natalia Negru, o fantasmă care a provocat moartea poetului revoltat de grozăvia realității: femeia reală nu e niciodată femeia ideală.

Fotografiile ni-l arată pe Dimitrie Anghel privind un punct vecin cu infinitul, un punct numai de el cunoscut. Fruntea poetului este nefiresc prelungită de o calviție intelectuală, bărbia se sfîrșește în unghiul ascuțit al unui barbișon mefistofelic. Are figura unui demon trist, a unui Don Juan baudelairian traversînd îngîndurat apele Stixului. Poezia lui este expresia simbolică a acestei imagini, este poezia unui temperament revoltat împotriva „alcătuirii firești a lucrurilor” care, pînă la urmă, se dovedește a fi, cu totul nefirească.

În copilărie, poetul a suferit din pricina autorității paterne. Arendașul Dimitrie Anghel era un om sever și nu prea atent

la delicatețea nevestei, femeie cu lecturi și nostalgii romantice. Himera lui era averea, în timp ce pasiunea soției sale erau florile. Tatăl iubea bunurile materiale ale vieții, mama avea slăbiciunea valorilor ideale, îndrăgea frumusețea gratuită a grădinii și versurile. De timpuriu, viitorul poet s-a obișnuit, datorită cuplului contrastant pe care-l făceau părinții săi, să vadă lumea divizată într-o lume a plăcerilor materiale, vulgare și interesate, și o lume a plăcerilor sufletești, elevate și gratuite. Luând pățimaș partea mamei în conflictul ascuns dar existent între părinți, copilul a crescut în credința că realitatea este opusul frumuseții, că spiritul este condamnarea lumii materiale.

Mai târziu, poezia a devenit pentru el expresia unei irealități. Dacă realitatea exterioară este crudă și vulgară, poezia trebuie să o refuze, poetul trebuie să cînte numai simțămintele lui, ele însele bine filtrate, sublimite și înnobilate. De aceea, mai ales la începutul activității sale, Dimitrie Anghel ne arată chipul unui melancolic Narcis. Deprimat de spectacolul lumii, caută frumusețea în el însuși și în propria lui simțire. Realitatea exterioară se reduce la flori și miresme, la impulsuri delicate ale naturii care pun în mișcare reveria poetului sau fac să adie simțiri ușoare, imature, abia perceptibile. Chiar precizarea unui sentiment, chiar desăvîrșirea unei stări de spirit ia în ochii poetului semnificația unei solidificări nedorite, a unei materializări care gonește frumusețea.

Anghel este poetul simțămintelor fragede, incipiente sau, dimpotrivă, agonizante, al simțămintelor care se destramă ca o mireasmă la cea mai ușoară adiere. Și, într-adevăr, original este atunci cînd dă glas retractilității sale în fața realității care-l poate răni cu contondența ei. Încă din copilărie și-a dat seama că „realitatea brutală” nu este „partea” lui pe lumea aceasta.

În schița *Ex voto* povestește că ruptura unei prietenii copilărești se datorește tocmai sensibilității sale de viitor poet al delicatetei celei mai diafane: „Și în tăcerea aceasta, zgomotul unor pași mărunți a trezit noaptea și te-a făcut să tresari. Da, imboldul dragostei se trezise în tine și grădina noastră nu te mai încăpea. Un cuvânt brutal m-a făcut să înțeleg atunci că prietenia noastră era un obicei, o deprindere cotidiană, impusă de copilăria noastră, petrecută împreună. Decorul de vis se împrăstia, sfărîmat de cuvîntul tău brutal, și te-am lăsat să pleci singur, cu pașii tăi grei, după pașii mărunți pe care i-am auzit după o clipă stînd locului; și apoi, depărtîndu-se în umbra acelei nopți de iunie, în care mirosul florilor de tei nu ne da pentru întăiași dată același îndemn la amîndoi.

A fost întîia mea durere de copil nevrîstnic, întîia suferință a unui visător, întîia convingere că realitatea brutală nu e partea mea pe lumea asta.“

Din această retractilitate pe care din pricina sensibilității sale prea vii, exagerate, o resimte în aerul tare al realității, Anghel face sursa unei mari suavități poetice. Iubitei care se întoarce după o dureroasă absență, poetul îi cere o extraordinară prudență în mișcări, căci se teme de sentimentele prea puternice pe care ar putea să le trezească ființa ei reală :

Pășește-ncet, să nu deștepți tăcerea,
Coboară-ncet ca-ntr-un cavou pustiu
Și-ascunde-ți bucuria ori durerea,

Să te presimt abia, să nu te știu,
Abia să te presimt, ca pe-un parfum
De floare scuturată timpuriu...

Anghel își cunoaște sufletul anxios care la cea mai ușoară atingere reacționează disproporționat, amplificînd la infinit suferința lui în fața „realității brutale”. Poezia este eco-ul prelungit al acestei neliniști provocate de o realitate pe care poetul o dorește, dar, pe care, din teamă, o refuză. Iubita trebuie să fie în același timp prezență reală și părere, fantomă, căci ivirea ei nu trebuie să tulbure nici praful de pe drum, nici undele aerului din jur. Orice materializare prea clară poate trezi durerea ațipită :

Un clopot e un suflet de poet...
Nici rochia-ți foșnind să nu-l atingă,
Să nu se redeștepte un regret...

Acum cînd izbutise să se-nvingă
Și gîndurile vechi să și le-adune,
O, lasă-l în tăcere să se stingă :

Pășește-ncet... nici un cuvînt nu spune.
Căci de-ai vorbi, ca de subt bolți profunde
De pretutindenii, ca să mă răzbune,

Ecouri muștrătoare ți-ar răspunde.

Poetul caută în realitate numai un punct de sprijin, un singur punct, un mic detaliu care-l ajută să-și pună în mișcare roțile fanteziei. Un acord de pian, o mireasmă, un arc străveziu de curcubeu, un fîlfîit de aripi, o mică parcelă de realitate,

ea însăși nesigură, fugitivă, gata să se destrame, dă impuls imaginației poetului care evadează cu plăcere într-o lume plăpândă, dar de o irizată frumusețe. Una dintre cele mai bune poezii ale lui Anghel, *Paharul fermecat*, este o reverie provocată de sticla străvezie a unui pahar de ceai în care poetul vede desfășurându-se o scenă tandă de miniatură persană:

Visam privind în fundul paharului cu ceai
Și-n sticla străvezie, ca-ntr-o metempsichoză,
Eu m-am văzut pe gânduri ținând în mână-o roză,
Subt un portic de aur cu bolta de email.

Ca un turban albastru pe cerul roz de mai,
Pe-un cer mai roz ca roza care-o țineam în mină,
Un dom se profilează, și-acum văd o fântină,
Spre care o caretă se-ndrumă cu alai...

În zgomote de-alămuri și tropote de cai
A stat acum, și iute descinde o cadină,
Lumini multicolore s-aprind și-o albă mână
Desprinde-un vâl de purpur de pe-un obraz bălai.

Scînteie doi ochi negri... și roza mea de mai
Miroas-așa de tare cînd i-o arunc... „Stăpînă”,
S-aude-un glas și iată că surugiul mână
Și nu mai văd caretă... O! tu, cine erai?

Revenit la realitate, după ce a fost eroul acestei delicate idile, poetul se află în fața unei întrebări fără răspuns, care

nu e altceva decît propria sa mirare în fața unei fantezii atît de înaripate :

Cine-ai fost tu... ? răspunde, din ce metempsichoză,
Ai revenit spre mine în tropote de cai
Ca să dispari pe urmă cu roza mea de mai,
Cu cea mai de pe urmă și mai frumoasă roză ?

Reveria poetului reflectă uneori o realitate exfoliată ca în *Dureri ascunse*. Petalele trandafirului scuturat descriu o imagină volută pasională :

...Pe-un ram, sfioși, visau asară
Doi trandafiri ca doi prieteni, și azi vîrtejul de petale
A celui ofilit, în roate, dă celui de pe ram ocoale...

Alteori simțirea nesigură, a poetului reflectă direct impulsul necclar al unei realități, ea însăși ezitantă :

Mi-i dor, o, noapte fermecată, de nu știu ce mi-i dor...
pe-aproape

Parc-au trecut un pas, o șoaptă, ușor ca zgomotul pe ape
De vîsle-ntîrziate-n neguri prin depărtări, ori ca fiorul
Bătăilor pripit de aripi ce-și lasă pe adîncuri zborul

Granița între fantezie și realitate oscilează pînă la urmă atît de mult, încît cu ușurință miresmele se transformă în spleen baudelairian, în dor nelămurit, în himeră călătoare :

Că dulcea mireasmă, prin noapte drumeață
Nu-i miros de floare, nici vrajă, ci-i dorul
Ce-l ia pretutindeni cu el călătorul,
Oriunde s-ar duce și-ar vrea ca să scape,
Subt năltele ceruri, pe vastele ape...

În același fel umbrele se confundă ușor cu amintirile, iar trecutul cu prezentul. Trăvialul imaginației poetice înlătură cu o ideală energie granițele prea rigide și în zona aburită a reveriei, realitatea capătă fluenta și imponderabilitatea visului :

În casa toată urcă pacea unei vieți întemeiate,
Și la un ceas, un ram apare pe zidul alb, deasupra noastră,
Și nu-i un ram cu adevărul, ci numai umbra lui albastră,
Pe care-o mână nevăzută îl leagănă-n mișcări ritmate.

Și-acuma preajma-ncepe-un cântec, și-ncet pe ramura-nclinată
Vîslind cu aripele-n cruce, se lasă două păsărele,
Și nu știu gura lor de umbră ce-au spus atuncea dragei mele,
Dar știu că clipa asta dulce n-am mai uitat-o niciodată...

La depărtări și pretutindeni, se face iarăși primăvară,
Și dulcea fantasmagorie a umbrelor ce-au fost, s-așază
Pe zidul alb, ca și atuncea, în liniștitul ceas de-amează,
În care ne-am iubit o clipă subt ramura imaginară.

(*Umbre*)

În această ipostază, de Narcis melancolic, care caută numai în propria sa imaginație, frumusețea poetică, Anghel se vede însemnat de un destin înalt și dureros. Poetul hrănește cu propria lui jertfă forma desăvîrșită și eternă a poeziei. Muza, care distingîndu-l din mulțime, îl cheamă la împlinirea destinului său privilegiat, face concomitent și oficiul unei Parce. Este o muză funebră. Poezia rezultă dintr-o „metamorfoză“, din transformarea substanței vitale a poetului într-o eternitate din care el însuși este absent :

Vroind să uit, pe-o seară dulce lăsasem să m-adoarmă crinii...
Și se făcea că fără voie trăiam acum o viață nouă :
Eram și eu un crin ca dînșii, și-n dezmierdările luminii
Îmi întindeam voios potirul să prind o lacrimă de rouă.

Visînd, trăiam cu ei acuma, și-atît de alb eram subt lună,
Încît abia scriam o umbră, cînd m-alinta șagalnic vîntul,
Dar tihnă se făcuse-n mine și caldă inima și bună,
Că reveneam subt altă formă, să-mpodobesc și eu pămîntul.

Cînd făr'de veste-o mînă pală, mișcîndu-și umbra pe grămadă,
Ca subt imboldul unei forțe necunoscute și fatale,
S-a-ntins vrăjmașă să mă frîngă, — ș-acuma, alb ca o zăpadă,
Muream tihnit de-a doua oară în liniștea odăii tale.

Muream din nou, dar cînd trudită făcîndu-ți brațele cunună,
A fost s-adormi zîmbind la mine cu fața calmă între perne,
Eu ca o pulbere de aur m-am ridicat ușor subt lună
În căutarea altei forme desăvîrșite și eterne.

(Metamorfoză)

Sub o dublă înfățișare, de mireasă și de zeiță fatală, îi apare
lui Anghel muza poeziei. Dragostea, arta și moartea se con-
topesc pentru el într-o trinitate care formează însuși destinul
„alesului“. Ca în simbolică nuntă a roiului de albine, mirele
reginei obține odată cu dragostea, onoarea supremă și lovitura
de grație. Îmbrățișarea muzei e o voluptate funestă :

Dar iată că pe-un urdiniș apare
Aleasa între-atâtea mii de vieți,
Și trîntorii amanți de soare beți
Simțind imperioasa ei chemare,
Tresar prelung din somnolența lor.

Din urdiniș zburînd ea scrie-o dungă,
Un fulger de beteală în senin,
Și cetele de miri cu freamăt vin,
Și-n urma ei se-nșiră și s-alungă,
Dar ea se-nalță-n slavă tot mai sus.

Mai sus se-nalță tot mai sus, și-n goană,
Se luptă mirii s-o ajungă-n zbor,
Dar ea-i un punct de aur mișcător,
Și-un punct e și prisaca din poiană,
O floare scuturată dintr-un ram.

Treptat se farmă ceata lor rărită,
S-abat din drum cei fără de puteri,
Și-n prăvălirea răpedei căderi
Cu jind revăd scînteia urmărită
De unul singur din alaiu-ntreg.

Acela unul are pe regină,
Dar după clipa asta de amor
Ea se coboară domolită-n zbor,

Iar el recade-n marea de lumină
Subt uriașul clopot de azur.

(*Alesul*)

Dar violența reprimată a poetului melancolic nu întârzie să iasă și ea la lumină. Anghel a început să scrie împreună cu St. O. Iosif, versuri satirice și fantezii ironice, adunate în cele două volume ale *Caleidoscopului lui A. Mirea*. Obosit de contemplarea lui însuși, poetul întoarce asupra lumii o privire arzătoare. Mîniat de spectacolul pe care-l dă în jurul său viața, îndărătul inofensivului Narcis care-și manifesta revolta evadînd în sfere ideale, apare zeul violent Hefaistos. Oglinda în care poetul se admirase îndelung își denunță afinitatea cu apele stagnante și visătoare, devenind o aliată a focului. În *Oglinda*, din primul volum al *Caleidoscopului*... cei doi poeți care semnează A. Mirea dau acestei ustensile a narcisismului o nouă menire :

Am o oglindă și mă joc
Cu razele ce le răsfrîng,
Mutîndu-le din loc în loc,
Le risipesc și iar le strîng.

Le-adun cu drag ca un avar,
Și-ades în sufletele voastre
Cînd e mai noapte, ca un far
Mi-arunc luminile albastre.

Vă-ntind o punte de scăpare
Deasupra negrelor genuni,

Și raza mea strălucitoare
E făcătoare de minuni.

Mi-o plimb pe-atîtea fețe pale,
Cînd cu oglinda mea mă joc —
Dar cînd îmi stă ceva în cale,
Oglinda mea e-un ochi de foc.

Mi-adun puterile solare
Și fulgerînd, după un semn,
Ca Arhimed, în depărtare,
Aprind escadrede de lemn !...

După despărțirea de Iosif, Anghel va continua și va aprofunda această nouă ipostază a talentului său care este violența polemică, demistificatoare. Deși în scurtele sale proze lirice va persista structura unei imaginații poetice fascinate de oglinzi care reflectă peisaje onirice, de ape solidificate sub bătaia fantastică a razelor lunii, de nuferi ireali, încremeniți pe lacuri ca niște picături de ceară pe luciul unei oglinzi, de un univers narcisist, îmbătat de frumusețea propriilor sale decoruri nocturne, în care evoluează tainic geniul nevăzut al morții, Anghel va da totodată artei sale semnificația unei intervenții energice în viața cetății.

Atenția critică pe care Dimitrie Anghel o concentrează din ce în ce mai mult asupra vieții sociale, urmează calea opoziției naturale dintre artă și modul de viață burghez. Poetul nu putea rămîne mult timp un admirator distrat al florilor într-o societate care, prin toată organizarea ei, se arăta nefavorabilă și

chiar ostilă artei. Condiția sa de poet într-o lume care ignoră sau desconsideră poezia, îl determină la o reacție și această reacție întâlnește totodată sursa primordială a conflictului dintre copilul visător și arendașul ambițios. Experiența personală și aversiunea biografică față de societatea detestată a oamenilor de afaceri și a politicienilor veroși hrănesc filonul critic al operei lui Anghel. În *Dușmanul florilor* ca și în *Floarea de aloes*, tatăl poetului apare clar ca un tip reprezentativ pentru o mentalitate practică și pozitivă, dar lipsită de orice înțelegere pentru poezie și pentru sentimentele celor din jur. Căci domnul Vuia, „dușmanul florilor” și inamicul „născut al formelor, miresmelor și culorilor” este Dimitrie Anghel-tatăl, arendașul nesentimental, care considera pământul „un element de producție” și care asista cu neplăcere la risipa Erifiliei cultivând — naiv deghizată în „doamna Vuia” — splendori nefolositoare. După moartea soției sale, privește cu un simțămînt de triumf paragina care cuprinde lumea delicată și lipsită de apărare a grădinii : „De ce mureau însă și se năruiau toate, de ce zîmbetul batjocoritor înfloarea tot mai mult pe buzele d-lui Vuia. Ca de-o faptă mare se bucura de năruirea unei lumi, partea aceea demonică ce tăinuiește în unele suflete, se ridica tot mai mult la suprafață și cît a trăit închis în egoismul lui sălbatec o mîină de ajutor n-a vrut să dea naturei, un gînd de bunăvoință n-a avut pentru ea.” (*Dușmanul florilor*.)

Negustorul din *Floarea de aloes* căruia, de altminteri, naratorul îi spune „tată”, este tot tatăl poetului, cumpărătorul insensibil al unei case pline de amintirea stăpînilor dispăruți sau ruinați. Intrînd împreună în căminul străin, tatăl și fiul capătă instantaneu semnificația a două simboluri antagonice : „Ținîndu-mă de mîină, el nu-și da seama că visul și banul intrau

laolaltă, nu știa că duce visul de mână"... Tatăl vizitează noua proprietate cu sentimentul unui cumpărător care a făcut o afacere bună, indiferent la viața ascunsă a casei și trecerea lui prin spațiul intimității brusc dezvăluite a lucrurilor capătă aproape semnificația unui viol: „Tata dete la o parte un jet, stricînd simetria ospățului la care doar numai umbrele veneau să se mai așeze, deschise zgomotos bufetul, prețui parcă ce era într-însul, cîntări o clipă greutatea argintăriei înflorită cu ghirlânzi de foi și păsări, cîta de aproape la monogramele vechi săpate pe ele, desfăcu în treacăt giulgiurile de in, albe ca zăpada, ce stau frumos orînduite; și aruncînd încă o privire de stăpîn peste toate, mă luă de mînă și ieșirăm în balcon."

Sfios și reticent, fiul înregistrează înfiorat reacția negativă a lucrurilor, ascultă cu inima strînsă căderea mătăniilor, care, atinse de o mînă străină, se risipesc dintr-o dată și nimeresc printr-o curioasă întîmplare chiar sub talpa nepăsătoare a noului stăpîn. În timp ce aplecat peste marginea de piatră a balconului tatăl face socoteli, fiul remarcă privirea încărcată „de muștrare" ca „geamurile aburite de ceață cînd aprinde cineva îndărătul lor un chibrit", a bătrînei slujnice.

Dar mai interesantă și mai originală este atenția critică pe care Dimitrie Anghel o îndreaptă, inspirat de un sentiment de altminteri autocritic, asupra aplecării cvasigenerale a oamenilor de a poza. El însuși adoptase în poezie poze languroase, uneori nefirești, și vărsase lacrimi nesincere. Cunoscînd bine comedia pe care și el o jucase, Anghel poate descoperi vîna cea mai originală a talentului său, aceea care-l face să presimtă într-o epocă atît de timpurie, teme care sînt astăzi exploatate cu mare sagacitate de literatura modernă.

Anghel și-a dat seama că viața este un spectacol care trebuie demistificat. Oamenii joacă mereu un rol pe care și l-au ales

din dorința de a părea altfel decât sînt. Din neputință de a fi ei înșiși, sau din dificultatea de a se accepta așa cum sînt, din nevoia de a da intereselor crude care-i mîină în lupta pentru existență o acoperire nobilă, oamenii fac mereu apel la arta actorului, pun în funcțiune o varietate nesfîrșită de roluri, de ipocrizii sociale. Un moralist spunea despre ipocrizie că este omagiul pe care viciul îl aduce virtuții. Într-adevăr, din respect față de valorile spirituale, care cel puțin teoretic trebuie să stea în cinstea vieții sociale, oamenii acceptă mai ușor să fie decât să pară ticăloși. În condițiile unei societăți care are ca fundament inechitatea și exploatarea, tocmai esența ei condamnată reclamă imperios salvarea aparențelor. Distrugerea acestor aparențe mistificatoare a devenit, pentru Anghel, în ultimii ani ai vieții sale, sarcina cea mai urgentă. Volumul care trebuia să se intituleze *Arca lui Noe* și pe care, din nenorocire, nu a reușit să-l întocmească rămînînd, atît cît a fost scris, risipit prin reviste, avea drept scop demistificarea spectacolului vieții.

Asemeni lui Noe, poetul își construiește din hîrtie o arcă deasupra căreia înfige ca un catarg condeiul. Pe puntea corăbiei adună reprezentanții tuturor speciilor în care necunoscută, desfigurată sau batjocorită, sălășluiește o imagine ideală, imaginea creatorului care și-a alcătuit opera după chipul și asemănarea lui. Poetul se însărcinează să ne restituie această imagine ideală care a ajuns de nerecunoscut în variantele ei. Își propune, cu alte cuvinte, să confrunte, uzînd de o formulă originală, aparența cu esența. Cum se produce această confruntare? În fața spectatorilor. Arca este o scenă pentru că scena este o navă. În *Fluturul rampei* poetul scria: „...ce este scena dacă nu o vastă punte de lemn, o închipuită navă de scînduri pe care o serie de oameni adunați de întîmplări, suferă de aceleași du-

rerii, ori se înveselesc de aceleași bucurii, navigînd unii spre glorie și alții spre cine știe ce abisuri."

Pe puntea navei care este deci o scenă, poetul invită pe „reprezentanții” speciilor să-și joace rolul, să ne joace comedia vieții lor, să ne mistifice, ascunzînd adevărul sufletului lor stîlcit, deformat, înstrăinat de omenie. Autorul își rezervă și el un rol: rolul de a spulbera aparențele și de a ne restitui portretul real al personajelor sale pentru a-l confrunta cu imaginea ideală a omului.

Printre cei care urcă pe puntea navei se află și un actor. Prin specificul meseriei sale, acestuia îi revine tocmai rolul de a interpreta toate rolurile. Este, prin excelență, personajul cel mai mistificat, cel mai puțin *el însuși*. Neîntrecut în rolurile de „amorez”, cuceritorul irezistibil al reginelor, marchizelor și subretelor pe care scena i le aduce jertfă, se află total dezarmat în fața unei femei care nu este nici Julieta, nici Rosalinda, ci pur și simplu o femeie care zîmbește omului, nu actorului. Profesionistul dragostei vrea să dea expresie unui simțămînt propriu pe care zîmbetul îmbietor îl trezește în pieptul său, dar orice încercare de a trăi sincer acest sentiment este imediat deviată de amintirea unui gest teatral. Zadarnic încearcă bietul actor să găsească expresia omenească, sinceră, necontrafăcută a activității simțurilor sale. Nu poate să se regăsească pe el însuși. Meșteșugul de actor în care pusese toată ardoarea necheltuită în viață l-a înstrăinat de propria lui simțire. Arta devenind pentru el viață, viața a devenit artă. De aceea „cu pasul tărăgănat” se întoarce definitiv la iubitele lui imaginare, care, pentru el, sînt mai reale decît cele reale, căci el însuși pe scenă este, pe cînd în viața de toate zilele nu mai poate găsi rolul ce i se potrivește, propriul său rol.

Omul care s-a pierdut pe sine este un om care și-a vândut sufletul artei așa cum Schlemihl și-a vândut diavolului umbra. Amintind în finalul schiței care poartă tocmai titlul *Omul care s-a pierdut pe sine* de personajul lui Chamisso, Anghel face o apropiere nu tocmai întâmplătoare. Între puterile malefice și artă se naște uneori o primejdioasă alianță. Artă care se manifestă ca un substituit al vieții, ca o încercare de a înlocui viața, este o artă aliată cu forțele răului și omul care se agită în fața unei oglinzi, atent numai la frumusețea nu și la adevărul expresiei sale, putem fi siguri, este „omul care s-a pierdut pe sine“.

Dar cine este oare acest om care și-a studiat mereu mișcările în oglindă, care a dat durerilor și bucuriilor sale o expresie frumoasă împotriva adevărului vieții, discordant și strident, cine și-a stăpinit bătăile prea pătimase ale inimii pentru a oferi publicului o imagine armonioasă a propriului său chip? Eu cred că este chiar poetul care se zugrăvește pe el însuși într-un personaj obiectiv, cu un secret sentiment autocritic. Rolul artistului este rolul rolurilor, iar artă, atunci când merge împotriva vieții, suprema alienare.

În *O victimă a lui Gutenberg* poetul se zugrăvește de altfel chiar pe sine în postura unui biet redactor nevoit să folosească meșteșugul lui scriitoricesc pentru a da expresie nimicului. Silit să facă uz de artă lui pentru a nu spune nimic, sau în orice caz nimic care să-l intereseze, poetul încearcă foarte clar sentimentul unei frumuseți care se întinde deasupra golului, pentru a sugera, prin falsa ei strălucire, un conținut în fapt inexistent. Hieroglificele care se înșiră una după alta, fără să meargă nicăieri, i-au arătat desigur, lui Anghel, formele devitalizate la care ajunge artă narcisistă și secătuirea care-l pîndește pe artistul

sonorităților formale. Și el și confrății săi aplecați deasupra meselor de redactori, în căutarea unui nimic care să umple paginile, devin cu toții „oameni care s-au pierdut pe ei înșiși”, simple unelte de scris, coajă fără miez: „...ochi anonimi și goi din care nimeni nu mai privește se întâlnesc cu ai mei, rotunde rame din cari portretele ce-au stat multă vreme sunt absente, stau enigmatice în fața ramelor din cari sunt absenți ochii mei și atunci mă înspăimânt față de neantul pe care-l întâlnesc și mă înfior de goalele ferești pe prichiciul cărora nimeni nu se mai reazimă și nu mai poate privi viața de afară.”

În operațiunea de demistificare pe care o întreprinde cu *Arca lui Noe*, poetul se include așadar și pe el, căci văzînd unde duce robia scrisului lipsit de însemnele vieții, sau arta lipsită de adevăr, nu poate fi liniștit nici în privința atitudinilor sale estetice lipsite de acoperire.

Eliberat de povara conștiinței sale de poet prea eterat, Anghel își îndeplinește rolul demistificator cu o mare conștiinciozitate, invitînd pe puntea navei sale cele mai diverse personaje. Domnu Hube este una din înduioșătoarele figuri pe care nemulțumirile vieții le-au împietrit, le-au dezumanizat. Trăind neconținut aceeași existență mecanic fracționată de sunctul clopoțelului care guvernează viața școlară, pedagogul german, venit într-o țară străină ca să adune economiile necesare întemeierii unei familii, a rămas, prin insuficiența mijloacelor, „robul copiilor altora”. Acrit de eșec, de monotonia veșnicei agitații școlare, domnu Hube vede în copii „o hidră ce-și reînvie capetele neconținut”, revenind ca într-un coșmar, mereu sub altă formă. Greaua lui luptă pentru existență, răsplătirea prea modestă a muncii lui l-au privat de orice viață personală. Lipsit de copii, urăște copiii. Trezit în mod brutal din visele lui nostalgice, prilejuite de fru-

moasele balade din *Lesebuch*, se transformă într-un instrument orb de represiune pedagogică. El însuși și-a pierdut înfățișarea omenească, se confundă cu decorul în care trăiește fără speranță. Ochelarii lui par „două nule ce i s-ar fi urcat din catalog pe nas“, părul încăruntit pare o tablă mîzgălită cu praf de cretă. Domnu Hube este rezidul calcinat al ființei omenești privată de propria ei umanitate.

Amestecînd duioșia cu răceala lugubră pe care o împrășteie figura domnului Hube, Anghel are grijă să ia de la început tonul potrivit unei demistificări. Pe bietul domn Hube, modestul, amărîtul pedagog eșuat într-o țară străină și într-o tristă existență fără scăpare, poetul îl alătură unei figuri mărețe, aproape legendare de rege teuton pentru a ne spune că nu, între ei nu este nici o asemănare. Lipsa de logică a alăturării nu are alt sens decît acela că e lipsit de sens să ne facem o idee mare despre micimea domnului Hube...

La fel procedează Anghel, descriindu-ne *Agora modernă* care colectează, desigur, cele mai numeroase exemplare decăzute ale prototipurilor cu care Dumnezeu a populat lumea. Poetul, prezentîndu-ne decorul „agorei moderne“, adică al cafenelei, sugerează discret modelul unei vieți mai nobile care a stat la originea derizoriilor înfăptuiri contemporane. Femeia care stă veșnic îndărătul unei tejghele, ca un bust de statuie așezat pe un soclu imund, este zeitatea plictisită și mediocră, încununată de aureola muștelor, a timpurilor moderne. În atmosfera îmbîcșită de fum de tutun, sordidă evocare a jertfelor antice, bilele de fildes se urmăresc la infinit pe cîmpul verde al mesei de biliard: în „agora modernă“ singura jertfă este timpul pierdut.

Eroii agorei moderne nu mai au nici ei, firește, nimic din măreția celor de altădată. Directorul reputei reviste *Cloaca*

maximă este un „preot” care „face artă” din murdăriile colectate la cafenea. Un fel de precursor al lui Pirgu, el deține arta cancanurilor, a faptelor diverse și a intrigilor. Către el se îndreaptă spontan, ca spre un țel suprem, toată murdăria orașului, atrasă irezistibil în vârtejul publicității, această imundă mitologie modernă.

Inventivitatea fabuloasă pe care o pune Anghel în distilarea abjecției și a miasmelor pestilențiale din *Agora modernă*, prevestește pe Arghezi și pe Mateiu Caragiale. În schimb *Doctorul, trăsura, vizitiul și caii* (republicată și sub titlul *Tovarășii...*) prevestește, așa cum remarca și G. Călinescu, pe Urmuz.

Povestea începe ca un basm pentru copii: „Era odată un doctor, o trăsură veche, doi cai fără culoare hotărîtă și un vizitiu bătrîn...” Dar îndată glasul necruțător, justițiar al poetului care și-a propus să facă lumină, se face auzit: „Zic așa, pentru că sunt anumite ființe pe care nu le poți închipui decît ca o pluralitate. Ei sînguri nu există, pentru că cer o întregire, ei trebuie să se îngemăneze ca să poată fi, trebuie să-și întovărășească pe alții ca să fie siguri că sunt cineva”. Această „pluralitate” alcătuită deci din oameni, dobitoace și lucruri moarte, cînd se trezește fotmează „un uriaș căscat”, iar cînd se pune în mișcare e o „ciudată mașină”. Sub înfățișarea acestui monstru aproape mitologic, poetul se însărcinează să ne dezvăluie ce a fost la început. La început a fost un doctor bun, tînăr și vesel: „Saluturi respectuoase de moștenitori nu-l întîmpinaseră încă, marșurile funebre ce întovărășesc de obicei răposajii, n-aveau de ce să-l turbure, și cum neagra culoare a doliului era încă pentru el ca și orice altă culoare, nu putea înțelege cum cel ce-i masca de-a pururi orizontul ca un para-

van și din a cărui ființă nu vedea decât partea pe care o întoarce omul când e supărat, poate sta așa de mut, de filozof și de nepăsător la nenumăratele aspecte ale vieții asupra cărora el îi atrăgea luare-aminte". Da, la început doctorul „ca unul ce nu avea încă nici un cadavru pe conștiință, nici un avort la pasivul lui, nici o epidemie rău combătută" era vesel și guraliv, curios să descopere spectacolul lumii, în timp ce vizitiul era tăcut și filozof. Căii erau și ei diferiți și fiecare își manifesta violent personalitatea „neînțelegînd încă greaua problemă a tovarășiei". Cu toții erau simpatici, numai decorul cu căsuțe strîmbe, picurînd din zidurile vechi lacrimi, dureri și mizerie, era trist și monoton. Mergînd mereu pe același drum au îmbătrînit cu toții, s-au mohorît și s-au uniformizat. Vizitiul blond și doctorul brun au devenit cu timpul la fel de urсуzi și cu părul la fel de alb, iar căii, în sfîrșit, uniți. Căsuțele au îmbătrînit și ele mai mult, au devenit mai umile și mai apropiate de pămînt. Printre șirurile lor, protagoniștii treceau acum cu toții „înhămați la aceeași veche trăsură, asemuindu-se așa de bine, încît parcă făceau o singură și nedespărțită ființă cu opt ochi ce aveau să se stingă și ei într-o zi, sătuli de atîtea suferințe și nemernicii pe care le-au văzut cît au trăit".

Istoria existenței acestor doi oameni este o istorie lipsită de evenimente, circumscrisă la perimetrul unui biet tîrg de provincie, unde nu se întîmplă niciodată nimic. Anghel a concentrat într-o extraordinară esență poetică tragedia lor, care prin banalitatea ei constituie cea mai tristă istorie a unei deziluzii omenești. Căci nimic nu e mai demoralizant ca lipsa de evenimente, de varietate și de inedit a vieții. Ca un adevărat spirit novator, poetul a intuit forța teribilă a destinului social care este viața de provincie. Ceea ce Sadoveanu a descris

în romanele ca *Floarea ofilită* sau *Apa morților*, Anghel a concentrat într-un mic roman simbolic care e în același timp simbolul banalității, monstrul provincialismului, Hydra timpurilor moderne.

Alcătuirea bizară în care s-a transformat doctorul împreună cu „derivatele” lui, „pluralitatea” care însumează într-o absurdă unitate, obiecte neînsuflețite, oameni și animale premerge într-adevăr apariția personajelor urmuziene. Viziunea alienării extreme a umanității din om pînă la confuzia cu inerția obiectelor și opacitatea animalelor, îl situează pe Anghel printre primii artiști care au presimțit forma concretă pe care o poate lua reificarea omului anunțată de Marx. Luînd loc în arca de hîrtie a poetului, hibridul alcătuit dintr-un doctor, o trăsură, un vizitiu și doi cai, devine prototipul unei specii care a cunoscut după Anghel, o mare celebritate.

Operația de demistificare, incisivitatea, și chiar sarcasmul pe care Anghel îl pune în critica vieții sociale, se înrudește cu acțiunea multiplă dar reductibilă la două țeluri principale a focului. Luminează și arde. Poetul însuși, deși este uneori copleșit și descurajat de imensitatea împărăției tenebrelor, concepe acțiunea sa critică sub forma unei bătălii între lumină și întuneric: „La ce bun însă să mai luminezi pentru ochii orbi, de ce să umbli cu un rug aprins în întunerecul unui pustiu, de ce să faci pe vestala și să slujești un cult, să întreții o putere, să păstrezi o bucată de soare în tine ca un diamant ascuns în întunecimile sepulcrale ale unei mine, cînd întunerecul e o neagră mască ce poate să ascundă infirmitățile, cînd umbra e un vâl ce poate să cadă peste toate gesturile lașe, cînd noaptea e o pată atît de ocrotitoare tuturor micimilor !” (*Scînteia*.)

După ce își zugrăvise soarta în portretul melancolicului Narcis, Dimitrie Anghel ne sugerează discret că revolta lui împotriva unei realități detestabile a împrumutat alte mijloace, mai eficace. Prefăcându-se că descrie „incendiul unei fabrici de panglici”, poetul ne înfățișează de fapt propria lui acțiune incendiară, căci Hefaistos, zeul teribil care se arată muritorilor sub înfățișarea umilă a unui fierar șchiop, este chiar poetul. Pentru a-și pedepsi contemporanii și pentru a-i sili să se îndrepte, a învățat meseria unui zeu violent, zeul incendiilor și al craterelor în erupție. Mânia lui Hefaistos este în mod clar minia poetului: „Cu panglici și funde de foc, cu umbre de catifea și cu dantele de fum, cu mlădioase volane de pară și cu mișcătoare guipure de scînteii, cel jignit în urîtenia formei lui de om și eternității lui de zeu își arunca acum sfidarea trecătorilor Adoniși cari, dacă n-ar fi avut nemișcata oglindă a binevoitoarelor ape în trecut, nici a rotundelor bucați de sticlă colorate ale prezentului, nu ar fi putut lua cunoștință niciodată de frumusețea lor trecătoare și nu ar fi știut că există”.

Cum să nu recunoaștem în dualitatea asumată, de fierar și de zeu, a lui Hefaistos, o proiecție mitologizată a poetului însuși, care se vede umilit în condiția sa de om al muncii și nescotit în calitatea sa de nemuritor ?

Aducînd omagiul său zeului pătimăș cu care se identifică acum, poetul adresează totodată o dojană ironică Adonisului frivol care fusese și, într-o măsură rămasese, el însuși. Căci, așa cum spune chiar Anghel, nici o ființă, fie ea și desăvîrșită, nu poate fi unitară.

Portretul poetului e posibil numai într-un clivaj continuu.

GEORGETA HORODINCA

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

I. VOLUME

Ediții antume:

Versuri: ÎN GRĂDINĂ, București, I.V.Socec, 1905.

FANTAZII, București, Socec, 1909.

POVESTEA CELOR NECĂJIȚI, FANTAZII ȘI PORTRERE.

Bibl. Lumina nr. 13, București, Librăria Nouă (f.a.).

Proză: FANTOME, București, Minerva, 1911.

OGLINDA FERMECATĂ, FANTAZII, București, Flacăra, 1911.

STELUȚA, București, FANTAZII ȘI PARADOXE (Biblioteca pentru toți, nr. 87), Alcalay (f.a.).

TRIUMFUL VIEȚII, FANTAZII ȘI PORTRERE (Biblioteca pentru toți, nr. 711), București, Alcalay, 1911.

Ediții postume:

OPERE COMPLETE — POEZII, București, Cartea Românească, 1922.

OPERE COMPLETE — PROZĂ, București, Cartea Românească, 1924.

- POEZII, ediție îngrijită de D. Murărașu, București, Cartea Românească, 1946.
- POEZII ȘI PROZĂ, ediție îngrijită și note bibliografice de Mihail Dragomirescu, cuvânt înainte de Valeriu Râpeanu, București, E.S.P.L.A., Biblioteca pentru toți, 1957.
- IN GRADINĂ (POEZII ȘI PROZĂ), prefață de Margareta Iordan, București, Editura Tineretului, Biblioteca școlară, 1963.
- POEZII. Ediție îngrijită și prefață de M. I. Dragomirescu, Editura pentru Literatură, 1968, Biblioteca pentru toți, nr. 445.
- NUVELE, București, Cartea Românească (f.a.).
- NUVELE. AMINTIRI, București, Cartea Românească (f. a.).

II. REFERIRI CRITICE

- Tudor Arghezi, *Tablete de cronicar*, București, E.S.P.L.A., 1960.
- G. Călinescu, *Istoria literaturii române*, București, Fundația pentru Literatură și Artă, 1941.
- G. Călinescu, *Material documentar*, în *Studii și cercetări de istorie literară și folclor*, nr. 3, 1960.
- Șerban Cioculescu, *Dimitrie Anghel*, București, Editura Publicom, 1945.
- A. Clarnet, *Mitif, poetul florilor*, București, Vremea, 1929.
- N. Davidescu, *Aspecte și direcții literare*, vol. II, București, Cultura națională, 1924.
- M. I. Dragomirescu, *Dimitrie Anghel (Contribuție la o monografie)*, în *Limbă și literatură*, vol. IV, 1960.

- Victor Eftimiu, *Amintiri...* în *Contemporanul*, nr. 47, 20 noiembrie 1964.
- Gala Galaction, *Oameni și gânduri din veacul meu*, București, E.S.P.L.A., 1955.
- N. Iorga, *Oameni cari au fost*, ediție îngrijită, prefată, note de Ion Roman, Editura pentru Literatură, 1967, colecția B.p.t., vol. I, nr. 368.
- E. Lovinescu, *Istoria literaturii române contemporane*, București, Ancora, 1927, vol. III.
- E. Lovinescu, *Scrieri I, Critice*, Ediție și studiu introductiv de Eugen Simion, Editura pentru Literatură, 1969.
- E. Lovinescu, *Memorii*, 1900—1916, București, Cugătarea, 1930.
- D. Micu, *Început de secol*, 1900—1916, București, Editura Minerva, 1970.
- D. Panaitescu-Perpessicius, *Un capitol inedit din biografia lui Dimitrie Anghel*, în *Limbă și literatură*, vol. 7, 1965.
- Perpessicius, *Poezia lui Dimitrie Anghel* în *Gazeta literară*, an. XI, nr. 47, 19 noiembrie 1964.
- Sextil Pușcariu, *Călare pe două veacuri*, București, E.S.P.L.A., 1968.
- Mihail Sadoveanu, *Evocări*, București, E.S.P.L.A., 1954.
- Mihail Sadoveanu, *Anii de ucenicie în Opere*, vol. 16, E.S.P.L.A., 1959.
- Tudor Vianu, *Arta prozatorilor români*. București, Editura pentru Literatură, 1966. Biblioteca pentru toți.
- Teodor Vîrgolici, *Dimitrie Anghel*, Editura Tineretului, 1966.

G. H.

CUPRINS

POEZII

Din volume :

În grădină (1905)

În grădină	9
După ploaie	11
Dragoste	13
Murmurul fântinei	15
Dureri ascunse	17
Farmec de noapte	19
Melancolie	21
Amintire	23
În furtună	25
Tovarășilor mei	27

Fantazii (1909)

Imn	29
Ceaurile	31
Moartea narcisului	33
Umbre	37
Nocturnă	39
Visul sepiei	40
Scrisoare	42
Visul unui nibelung	43
Omul din lună	44

Paharul fermecat	45
Metamorfoză	47
Duminică	49
Călătorii	51
Alesul	52
Ex-voto	55

Din Periodice :

Himere	59
Marină	63
Cîntecul greierului	65
Balul pomilor	67

PROZA

Din volume :

Fantome (1911)

Mama	73
Ex voto	77
Fantome	94
Gardă imperială	98
Ceasornicul bunicii	103
Clopotele	107
Tata	111
Fata din dafin	115

Oglinda fermecată (1912)

Oglinda fermecată	119
Fluturul morții	124
Culegătorul de stele căzătoare	133
Floarea de aloes	140
Hefaistos	146
A patra Parcă	151
Vasul-fantomă	155
Sonata lunii	159

Triumful vieții [1912]

Prinosul unui iconoclast	164
------------------------------------	-----

Steluța [1913]

Numărul 27	169
Cucuveaua	172

Din Periodice :

„Sunt lacrimae rerum“	179
Domnu Hube	183
Omul care s-a pierdut pe sine	187
Agora modernă	191
Scînteia	198

O victimă a lui Gutenberg	203
Arca lui Noe	210
Lui Octavian Goga	220
Tovarășii	224
Zi de sărbătoare	229
Postfață	235
Bibliografie selectivă	259

Lector : AURORA PIRVU
Tehnoredactor : AURELIA ANTON

Apărut 1972. Tiraj 50 160 ex. Broșate 48 360 ex.
legate $\frac{1}{2}$: 1 800 ex. Hîrtie tipar A de 63 g/m².
Format 700×900/32. Coli ed. 8,04. Coli tipar 8,5.
A. nr. 8 902/1972. C.Z. pentru bibliotecile mari
și mici 859—1.

Tiparul executat sub comanda nr.
20 546 la Combinatul Poligrafic „Casa
Scînteii”, Piața Scînteii 1, București,
Republica Socialistă România

ARCADE

În seria ARCADE

Vor apărea :

Ion Neculce
O SAMĂ DE CUVINTE

C. Dobrogeanu-Gherea
ASUPRA CRITICEI

Pavel Dan
URCAN BĂTRÎNUL

C. Negruzzi
ALEXANDRU LĂPUȘNEANU

Dimitrie Cantemir
DESCRIEREA MOLDOVEI

Au apărut:

Mateiu Caragiale
CRAII DE CURTEA-VECHE

G. Ibrăileanu
SPRE ROMAN

V. Voiculescu
POEZII

Ion Ghica
SCRISORI CĂTRE V. ALECSANDRI

EDITURA
MINERVA

Lei 6

PRIVIND HARTA U. R. S. S.

50 de noi localități în fiecare an

Să comparăm două hărți ale U.R.S.S.: una alcătuită la începutul celui de al cincilea plan cincinal, a doua — anul trecut. La prima vedere ele par identice. Dar dacă le privim cu atenție, putem observa că harta mai recentă este împinzită cu mult mai multe semne. Aceste cerculețe minuscul, stelutele, liniuțele, pot povesti multe unui ochi experimentat.

În ultimul timp, în Uniunea Sovietică se nasc anual aproape cincizeci de orașe și așezări.

În partea europeană a U.R.S.S. regiunea Povoljei ocupă un teritoriu uriaș. Aici, printre numeroasele denumiri pe noua hartă găsești: Jigulevsk, Novokuibisevsk, Kamenka, Sursk, Pervomaisk. Acestea sunt orașe noi, care s-au născut în anii celui de al cincilea plan cincinal.

Iată încă o denumire nouă: orașul Voljsk. Pe locul unde a apărut, cu câțiva ani în urmă era stepă pustie. În prezent, aici se află centrul cultural și administrativ al constructorilor hidrocentralei de la Stalingrad.

Putem vedea multe orașe noi și în raioanele sudice ale R.S.F.S.R. Orașul Zernovoi din regiunea Rostov era încă nu de mult doar o așezare, iar acum este unul din centrele muncii de cercetări știin-

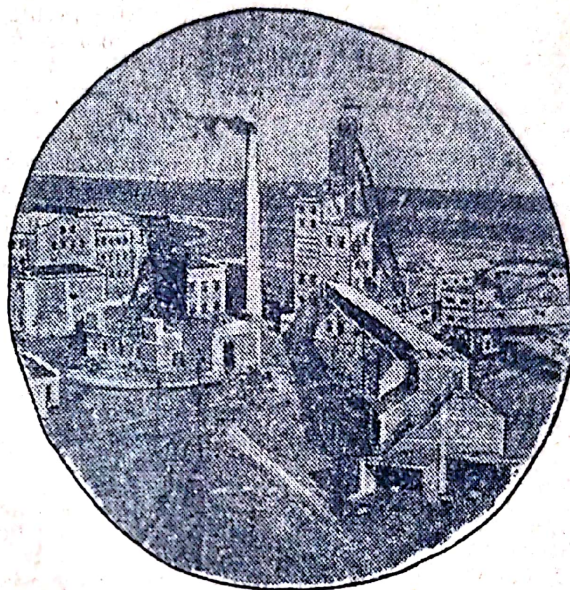
țifice în domeniul agriculturii. Așezarea de mineri Gundorovka s-a transformat de asemenea într-un oraș.

Regiunile din Extremul Orient sunt pline de tot felul de semne. Semnele acestea indică sondele și turnurile de extracție ale minelor carbonifere din Sahalin. De-a lungul Amurului se află împrăștiată semne ce arată existența zăcămintelor de fier. Multe din aceste zăcămintele au fost deschise și au început să fie exploatate în anii celui de al cincilea plan cincinal. Și așezarea muncitorească Semenovka s-a transformat în oraș, primind numele de Arseniev — în cinstea cunoscutului explorator al Extremului Orient.

O sumedenie de așezări au apărut în stepă, în raioanele unde se valorifică pământurile înțelenite și virgine — Kazahstan și Siberia.

Pe hărțile din ultimii ani au apărut de asemenea noi linii ferate. Una din ele unește Taișetul cu Ust-Kut, unde începe navigația pe Lena, alta — Ceardjou și Kungrad, localitate situată într-un raion însemnat pentru cultura bumbacului. Linia Vorkuta — Salehard străbate munții Ural. O nouă linie ferată unește Kustanaiul cu Kokcetav.

Cu fiecare an apar tot mai multe cerculețe noi pe hartă și noi denumiri în ghiduri și în manualele de geografie.

Cu câțiva ani în urmă, în stepele din apropierea Dnepropetrovskului au apărut geologii care au descoperit aici straturi bogate de cărbune. Geologii au numit noile zăcămintele „Marele Donbass”. Și astfel Donbassul a început să crească spre apus.

Una din cele 17 mine date în exploatare anul trecut este mina „Dobropollie-3”. Ea a fost construită mai ales de tineret.

Sub pământ se ramifică în toate direcțiile tunele înalte de câte 3 metri, armate cu fier, lemn, beton. Prin aceste tunele se transportă cărbune, steril, materiale pentru armat. Când distanța până la abataje va crește, trenuri speciale vor transporta pe aici, ca și în alte mine, pe mineri la locurile lor de muncă.

În fotografie: mina „Dobropollie-3” din Donbass.

Pe fundul viitorului

Fundul viitorului lac de acumulare este brăzdat de terasamente care se va forma aici, va fi o gospodărie piscicolă. Ună, apa mării să se reverse în micul lac, se vor afla peștișorii. După ce se vor afla peștișorii. După ce peștii vor trece în lacul de acumulare.

În sectorul 25, munca este în plină desfășurare. Buldozerele nivelează terenul. Succes tinerii mecanizatori Piotr Abramenko și Ivan Doțenko.

Pe o colină s-a ivit o așezare gospodăriei piscicole.

Din zona inundabilă au fost scoși de gospodării, școli, întreprinderi multe sate de-a lungul Niprului pentru noii locuitori.

Constructorii mării mai au de lucru. Trebuie să construiască porturi de apărare împotriva furtunilor, să construiască pentru plaje și construcții sportive.

Primii geologi care au sosit la locul de statat că solul este aici afinat. Problema dacă astfel de maluri vor rezista miliarde de metri cubi de apă. A fost soluționată în felul următor: se consolidează malurile prin ciment. Beton a fost injectat sub o puțuri așezate în tota lungimea lacului, răspândit în adâncime umplând și tunurile. În sol se formează un fel de „beton” ale cărui rădăcini se întind până la rădăcinile arbori au fost „plantați” câte un metru. Așa s-a creat ziduri care nu pătrunde apa.

Marginile noului mări sunt stabilite. În unele locuri ea va atinge până la 100 de kilometri.

A RAD (de

tor d
nele „Teba
dintre cele
toare de fila
Dotat cu
derne fabric
noastră com
șni, tul
por
a
n-
re-
lor
si-
ti.
or
or

Brigada U.T.M. de filatoare

Și pescarii își dau contribuția

G ALAȚI (de la corespondentul nostru). Alături de muncitorii din industrie care se străduiesc să întâmpine ziua de 1 Mai cu importante succese în producție luptă și pescarii din Delta.

Luna care a trecut a constituit pentru pescari prima lor întrecere în acest sezon, pentru a îndeplini și depăși sarcinile de plan. Cu multă însuflețire au muncit în cadrul întrecerii în cinstea zilei de 1 Mai pescarii de la Întreprinderea Piscicolă Tulcea. De

peste plan

condusă de tânărul Karol Mi-
cu succes in
selor Alexov
na Chișinău
de plan
nista
rul brigazii
e luna mar-
peste plan.
a obținut și
rie. Pe tri-
a realizat
peste plan 56.880 metri țesă-
turi. Țesătoarea utemistă Pop
Rozalia și Sipoș Anton rea-
lizează zilnic o depășire de
plan de 25—27 la sută.

pildă pe luna martie planul
de producție pe întreprindere
a fost depășit cu 10 la sută.

Fruntașă pe gospodărie este
secția piscicolă Dranov. Pes-
carii de aici, pe primul trimest-
tru al anului 1955, au depășit
sarcinile planului de produc-
ție cu 80 la sută.

Pescari frunțași în acest se-
zon de pescuit sint tovarășii:
Iftim Danilov de la secția
Dranov, Perifil Coslov de la
mila 23., Policarp Macarenco
și alții.

agricolă
torii de
de 76 la
de 70,23
la sută,
S.M.T.
Iloaie, regiu-
58 la sută, S.M.T. Dingeni, re-
S.M.T. Traian Sat, regiunea Ga-
lui Mihai, regiunea Oradea, 4
Cele mai mari realizări pe
de tractoristul Dumitru
și-a îndeplinit sarcinile d

Aceste succese au făcut posibil ca în
perioada 1 martie-10 aprilie în regi-
nea Oradea să fie expediate 52 vagoane
cu fier vechi spre furnalele de la Hu-
nedoara, Reșița și altele.

Astfel, cu aceste rezultate, centrul
I.C.M. din regiunea Oradea a primit
steagul de frunță în întrecerea cu cen-
trele din regiunile Baia Mare și Cluj.

În tractor în plus

Odată cu razele
soarelui, primăvara a
scos pe ogoarele pa-
trii noastre zeci de
mii de tractoare. Pentru ca aceste
tractoare să are cât mai mult, astă iar-
nă în timp ce viscolul spulberă năme-
ții, tractoriștii au lucrat cu sîrg.

La S.M.T.-Vulul lui Traian, tractoriș-
tii au muncit cu multă tragere de ini-
mă. Ei au reușit să repare toate trac-
toarele stațiunii. În plus, brigada de ti-
neret condusă de tovarășul Petre Be-
nedic a dat un tractor din piese recon-
dionate.

Pornind de la un bloc de motor ei au
adunat piesă cu piesă dînd viață unui
tractor în plus. De un mare folos le-a
fost ajutorul sudorilor și strungarilor,
fără de care confectionarea pieselor
respective nu era posibilă.

Pentru această realizare prețioasă
tinerii din brigada tovarășului Petre
Benedic în frunte cu responsabilul bri-
găzii, merită cele mai calde felicitări și
în special tînărul Naver Ștefan care a
depus mult suflet în tot timpul lucră-
rilor.

Correspondent
GH. CIMPEANU

Roadele

B IRLAD (De la co-
dentul nostru).
rile agricole de
ară se desfășoară în
regiunea Birlad. Ac-
dătoarește faptului că
perioada de pregătire
perioada de desfășu-
crărilor agricole de
ră, s-a pus un acc-
bit pe munca pe
această muncă, un aport
sebit a fost adus de utemiș-
Astfel organizațiile de baza
U.T.M. din raionul Zeletin au
antrenat în echipele de sub
conducerea deputaților comu-
nali peste 500 de tineri care
au stat de vorbă cu fiecare
țaran muncitor pentru a ieși
la timp la însămînțări.

Utemistele Chirilă Elisabeta
din Stănișești, Măgădeliniș Po-
lixenia din Buda și mulți alți
utemiști și utemiste din co-
munele Găbăești, Cristești, Co-
lonești etc., au dus o teme

PRIVIND HARTA U. R. S. S.

În cinstea zilei de 1 Mai

DE PE CUPRINSUL PATRIEI

Noi întreprinderi ce și-au îndeplinit
planul cincinal

Mal multe întreprinderi din industria ușoară și-au îndeplinit sarcinile ce le reveneau din primul nostru plan cincinal.

Printre acestea se numără și fabrica „Vitrometan” din Mediaș, deținătoare a steagului roșu de producție de întreprindere frunzășă pe ramură. Față de anul 1950 productivitatea muncii a crescut în această fabrică cu 49,4 la sută, cistigul mediu cu 37,1 la sută, iar prețul de cost a fost redus cu 18,11 la sută. Muncitorii acestei întreprinderi au produs în acești ani peste 260 de produse noi, din care unele pentru prima dată în țară, ca: articole speciale pentru laboratoare și articole tehnice și de menaj. În același timp, s-a acordat o deosebită atenție îmbunătățirii condițiilor de muncă și de trai ale muncitorilor din întreprindere. Astfel, fondul pentru protecția muncii din anul 1955 este dublu față de acela din primul an al cincinalului, s-au construit un club muncitoresc, case individuale în suprafață de 980 m.p., iar acum se execută ultimele lucrări la o creșe cu 44 de locuri.

In prezent, muncitorii de la „Vitrometan” pregătesc introducerea în fabricația de serie a vaselor de menaj din sticlă termorezistentă.

★
 Producția prevăzută în planul cincinal a fost realizată și de colectivul fabricii de oglinzi „București”. În comparație cu anul 1950 producția întreprinderii a crescut cu 22 la sută, productivitatea muncii cu 31 la sută, iar prețul de cost al produselor a fost redus cu 7,70 la sută. În această perioadă au fost aplicate în fabrică 48 de inovații și s-au instalat noi mașini și utilaje care au dus la mărirea rentabilității întreprinderii cu 6,2% în anul 1950.

ite a întregului colectiv, în anii cinci-
linzi „București” s-a început produ-
a numeroase articole noi, unele pen-
astră. Astfel, s-au produs vizori pen-
stică „cobalt” rezistentă la tempe-
elari pentru tractoriști, plăci pentru

Beste plan

A RAD (de
 denta
 tor d
 nele „Teba
 dintre cele
 soare de filia
 Deta; cu
 lorne fabric
 astră con

52 vagoane
cu fier vechi,
expediate
furnalelor

ORADEA (de la
corespondentul nos-
tru).

expediate In regiunea Ora-
furnalelor dea acțiunea de
stringere a fierului
vechi a cunoscut în ultimul timp o am-
plificare deosebită. La această acțiune
răspund tot mai mulți tineri și șco-
lari. Pe întregul cuprins al regiunii,
în luna martie, au fost date centrelor
de colectare a fierului vechi peste
391.000 kg. de fier și fontă. Acțiunea
stringerii metalului a continuat și în
perioada 1-10 aprilie. În acest timp au
fost strinse la punctele de colectare
alte 111.778 kg. fier și fontă.

Nu mai pionierii și școlarii din orașul Oradea au adunat în ultimul timp peste 22.000 kg. fier vechi. Tot mai multe unități și detașamente de pionieri de la sate se alătură acțiunii patriotice de strângere a metalelor. Cei din comuna Oșorhei ca și cei din Șimleu au adunat 1.500 kg. fier, iar cei din comuna Curtiseni, raionul Săculeni, au adunat 928 kg.

La succesele arătate mai sus au contribuit o serie de întreprinderi și fabrici care au identificat materialele vechi nefolosite. Fabrica de spirt „Victoria” din Oradea, a predat în perioada 1—10 aprilie 14.570 kg. fier vechi, iar fabrica de cărămidă „Refractarea” din Aleșd a predat în această perioadă 4.065 kg. fier vechi.

Aceste succese au făcut posibil ca în perioada 1 martie-10 aprilie în regiunea Oradea să fie expediate 52 vagoane cu fier vechi spre furnalele de la Hunedoara, Reșița și altele.

Astfel, cu aceste rezultate, centrul I.C.M. din regiunea Oradea a primit steagul de fruntă în întrecerea cu centrele din regiunile Baia Mare și Cluj.

[illegible]

Mecanizatori în construcții

Mecanizatorii din multe stațiuni de mașini și tractoare au reușit prin folosirea fiecărei zi pe terenul de lucru în cimp, să obțină succese în îndeplinirea sarcinilor ce le revin în campania agricolă de primăvară. Îndrumați de inginerii agronomi și de agronomii de secție, mecanizatorii n-au așteptat ca pământul să se zvinte pe suprafața câmpului, ci au executat la timp toate lucrările pe porțiuni restrânse pe care s-a putut lucra cu tractoarele. Brigada condusă de Bostan Nicolae de la S.M.T. Codăești, și-a depășit cu 43 la sută sarcinile în prima decadă a lunii aprilie. Organizându-și bine munca, brigada a 9-a de la S.M.T. Reșcuș Opreanu, regiunea Constanța, și-a realizat sarcinile de plan pe întreaga campanie în proporție de 306 la sută, brigada 1-a de la S.M.T. Mihail Viteazu, regiunea Constanța, în proporție de 205 la sută, brigada a 5-a de la S.M.T. Ziduri, regiunea Buzăști, de 135 la sută, brigada a 6-a de la S.M.T. Dingeni, regiunea Suceavă, de 124 la sută, brigada a 10-a de la S.M.T. 1 Mai—Grădina de 101 la sută, brigada condusă de Krassa Wilhelm de la S.M.T. Carei, regiunea Bala Mare, de 141 la sută, iar brigada condusă de Vasile Ciocan de la S.M.T. Buda, regiunea Ploiești de 179 la sută etc.

Deși a început lucrările mai târziu, brigada Eroului Muncii Socialiste Vasile Voichiță de la S.M.T. Sînnicolau Mare, care lucrează în primăvara acestui an pe șoselele regiunii Constanța, și-a depășit de asemenea sarcinile de plan pe întreaga campanie.

Mecanizatorii de la S.M.T. Florești, regiunea Birlad, au îndeplinit primii pe țară planul de lucrări pe întreaga campanie agricolă de primăvară. De asemenea și frunțași mecanizatorii de la S.M.T. Tecuci care au îndeplinit planul în proporție de 76 la sută, cel de la Remus Oprean, regiunea Constanța, de 70,23 la sută, de la S.M.T. Horia, regiunea Constanța, de 70,23 la sută, S.M.T. Hagieni, regiunea Constanța, 67,01 la sută, S.M.T. Castelu, regiunea Constanța, 66 la sută, S.M.T. Podu Iloaie, regiunea Iași, 60 la sută, S.M.T. Băneasa, regiunea Iași, de 58 la sută, S.M.T. Dîngenii, regiunea Iași, 57 la sută, S.M.T. Traian Sat, regiunea Galați, 56 la sută, S.M.T. Mihail, regiunea Oradea, 48 la sută.

Cele mai mari realizări pe
de tractoristul Dumitru
și-a îndeplinit sarcinile de

Roadele.

IRLAND (De la core
dentul
rile agricole
ară se desfășoară

tre în întâmpinarea celui de al V-lea Festival al Tineretului. Alături de celelalte manifestări cultural-artistice la care iau parte, tinerii noștri vor desfășura o intensă activitate pe tărîm sportiv.

Din inițiativa Comitetului Central U.T.M. împreună cu Comitetul pentru Cultură Fizică și Sport și C.C.S. cu ajutorul unor ministere și departamente direct interesate se vor organiza în cursul Festivalului de la Varșovia Concursurile Sportive ale Tineretului.

Participarea unui număr mare de tineri (peste 1.000.000) la practicarea orelor zilnice a 11 discipline sportive: atletism, volei, fotbal, șah, înot, tir, oină, tenis, ciclism, popice și handbal fete, va duce fără îndoială la dezvoltarea acestor discipline sportive, la creșterea măiestriei sportivilor noștri.

Menite să antreneze mase cât mai mari de tineri la practicarea organizată a diferitelor ramuri sportive, Concursurile Sportive ale Tineretului vor contribui la creșterea numărului purtătorilor însușiți G.M.A. — prin trecerea normelor de selecție — și la întărirea colectivelor sportive.

atrăgând în rândurile membrilor acestor echipe un număr cât mai mare de tineri.

La întrecerile acestei importante competiții de masă pot participa tinerii din orașe și sate fără nici o clasificare preliminară. Deschisă unei pătri cu cât mai mulți sportivi, această întrecere va fi un bun prilej pentru descoperirea de noi talente.

Au mai rămas puține zile pînă la concursurile sportive ale Tineretului vor lua startul prima etapă a acestei competiții va desfășura între 25 aprilie și 1 mai.

gă fără fac intense pregătiri. Proiectele zilele frumoase ale lunii februarie, tinerii din comuna Urechești, raionul Bîrlad, au trecut la reamenajarea terenului sportive din comună. Asemenea lucrărilor din atelierul de cazangerie al uzinelor „1 Mai” din Ploiești și-au amenajat un nou teren de volei.

Și în celelalte regiuni ale patriei noastre pregătirile în vederea Concursurilor Sportive ale Tineretului sînt în plină desfășurare. Acest moment trebuie folosit din plin pentru ca zilele concursului să ne găsească bine pregătiți.

Concursurile sportive ale tineretului trebuie să găsească un larg răspuns și sprijin în primul rînd în mijlocul tineretului nostru.

une sau fabrici.

La sate, un ajutor prețios îl pot acorda în pregătirea acestor întreceri — dar mai cu seamă în desfășurarea lor — tinerii învățători, directori ai căminelor culturale și în primul rînd instructorii voluntari ai asociației sportive „Recolta”.

Nu mai desfășurînd o largă muncă de popularizare a Concursurilor Sportive ale Tineretului desfășurate în cinstea Festivalului de la Varșovia, organizațiile U.T.M. ca și colectivele sportive vor putea asigura antrenarea unui număr cât mai mare de tineri să participe la această competiție.

Fără îndoială că printre participanți trebuie să se găsească mulți tineri care au cunoscut pînă acum avantajele practicii organizate a culturii fizice și a sportului. Alături de aceștia organizațiile de bază U.T.M. au datoria să mobilizeze la concursuri un număr cât mai mare de tineri care pînă în prezent nu au luat parte la activitatea sportivă, deschizîndu-le astfel gustul pentru practicarea sportului, pentru călirea lor fizică. O atenție deosebită trebuie acordată antrenării fetelor la aceste întreceri sportive.

Comisiile de organizare a acestei competiții au datoria să ia unele măsuri pentru amenajarea și pregătirea terenurilor sportive ca și a echipamentelor necesare.

Acolo unde pînă acum n-au existat nici măcar simple baze sportive, organizațiile de bază U.T.M. au datoria să mobilizeze utemiștii la amenajarea prin mijloace proprii a unor terenuri de volei, fotbal etc.

Organizațiile de bază U.T.M. în strînsă colaborare cu colectivele sportive trebuie să lupte pentru mobilizarea tinerilor la concursuri în zilele fixate, pentru asigurarea unui număr mare de participanți. Pentru buna desfășurare a concursurilor trebuie puse la dispoziția concurenților materialele sportive necesare.

Utemiști și tineri sportivi din orașele și satele patriei noastre! Să folosim din plin zilele rămase pentru a ne pregăti cât mai bine în vederea desfășurării cu succes a Concursurilor Sportive ale Tineretului, întîmpinînd cel de al V-lea Festival Mondial al Tineretului și Studenților cu noi victorii sportive.

Să participăm cu toții la Concursurile Sportive ale Tineretului, să facem din această întrecere o adevărată sărbătoare sportivă, un nou prilej de a ridica pe o treaptă superioară mișcarea de cultură fizică și sport din scumpa noastră patrie.

de muncă a tinerilor din mediul rural. Muncă în țară, ca: nice și de muncă imbrunată din anul 1919, al lui, s-a în suprafață la o creștere. În prezent, cerea în fața morezistentă.

Producția de colectivi de anul 1950 pductivitatea selor a fost aplicate în și utilaj cu 62%.

cin cere tru tru o raturi sudură

A RAD (dent)

tor de ne „Tebe” dintre cele toare de fil Dotat cu derna fabrica noastră c

vul de muncă a realizat ptea zilei de fire.

Brigada U

GALATI dentul de murtrie care se timpine ziua portante succuptă și pesc Luna care tuit pentru întrecere întru a îndeplinirile de plan fletire au murtrăcerii în c1 Mai pescarii derea Piscicol

Funiculari

unește malu

PR

Concursurile Sportive ale Tineretului

VARȘOVIA — Capitala renăscută a Poloniei — va găzdui anul acesta cel de al V-lea Festival Mondial al Tineretului și Studenților pentru Pace și Prietenie.

Tineretul din întreaga lume întâmpină această măreață sărbătoare, unindu-se forțele în lupta pentru pace, împotriva primejdiei unui război atomic.

Festivalul Mondial de la Varșovia va constitui o încununare măreață a luptei și voinței de pace a milioanele de tineri de pe toate meridianele.

Deosebit de bogată este activitatea pe care o desfășoară tineretul patriei noastre în întâmpinarea celui de al V-lea Festival al Tineretului. Alături de celelalte manifestări cultural-artistice la care iau parte, tinerii noștri vor desfășura o intensă activitate pe tărîm sportiv.

Din inițiativa Comitetului Central al U.T.M. împreună cu Comitetul pentru Cultură Fizică și Sport și C.C.S. și cu ajutorul unor ministere și departamente direct interesate se vor organiza în cinstea Festivalului de la Varșovia Concursurile Sportive ale Tineretului.

Participarea unui număr mare de tineri (peste 1.000.000) la practicarea organizată a 11 discipline sportive: atletism, volei, fotbal, șah, înot, tir, oină, tîntă, ciclism, popice și handbal fete, va duce fără îndoială la dezvoltarea acestor discipline sportive, la creșterea măiestriei sportivilor noștri.

Menite să antreneze mase cît mai largi de tineri la practicarea organizată a diferitelor ramuri sportive, Concursurile Sportive ale Tineretului vor contribui la creșterea numărului purtătorilor însușiți G.M.A. — prin trecerea normelor de selecție — și la întărirea colectivelor sportive.

Pe baza experienței trecutelor competiții de masă din țara noastră, organizațiile de bază U.T.M. au datoria să desfășoare o intensă muncă de popularizare a competiției. Este necesar să fie folosite pentru aceasta mijloace dintre cele mai diverse: gazetele de perete sau de stradă, stațiile de radio amplificare, conferințele, discuțiile individuale ale agitativilor cu tinerii etc.

În munca de popularizare a acestei importante competiții de masă, un rol de seamă îl au tinerii instructori voluntari sportivi, atît cei de la sate cît și cei din uzine sau fabrici.

La sate, un ajutor prețios îl pot acorda în pregătirea acestor întreceri — dar mai cu seamă în desfășurarea lor — tinerii învățători, directori ai căminelor culturale și în primul rînd instructorii voluntari ai asociației sportive „Recolta”.

Numai desfășurînd o largă muncă de popularizare a Concursurilor Sportive ale Tineretului desfășurate în cinstea Festivalului de la Varșovia, organizațiile U.T.M. ca și colectivele sportive vor putea asigura antrenarea unui număr cît mai mare de tineri să participe la această competiție.

Fără îndoială că printre participanți trebuie să se găsească mulți tineri care au cunoscut pînă acum avantajele practicii organizate a culturii fizice și a sportului. Alături de aceștia organizațiile de bază U.T.M. au datoria să mobilizeze la concursuri un număr cît mai mare de tineri care pînă în prezent nu au luat parte la activitatea sportivă, deschizîndu-le astfel gustul pentru practicarea sportului, pentru călirea lor fizică. O atenție deosebită trebuie acordată antrenării fetelor la aceste întreceri sportive.

Comisiile de organizare a acestei competiții au datoria să ia unele măsuri pentru amenajarea și pregătirea terenurilor sportive ca și a echipamentului și a materialului sportiv necesar.

Acolo unde pînă acum n-au existat nici măcar simple baze sportive, organizațiile de bază U.T.M. au datoria să mobilizeze utemiștii la amenajarea prin mijloace

Noi în

Mai mult plinit cîcîn

Printre adiaș, dețină dere frunța muncii a cî mediu cu 37 la sută. Mu ani peste 26 în țară, ca: nice și de r ție îmbunătă rilor din înt din anul 192 nalului, s-au în suprafață la o creșe c

In prezent cerea în fab morezistentă.

Producția de colectivul anul 1950 productivitatea seler a fost aplicate în și utilitat cu 6,2

cî cere tru raturi sudură

A RAD (de dent

nele „Teba” dintre cele toare de fila

Dotat cu derna fabric noastră cor

atragna în fîndurile membrilor acestor un număr cît mai mare de tineri. La întrecerile acestei importante competiții de masă pot participa tinerii orașe și sate fără nici o clasificare de sportivi.

Leninismul despre importanța productivității muncii

construc-
productivi-
cantității
și unitate
a loc de frunte.
pătrunzătoare și
ecizarea importan-
productivității mun-
elaborate cu zeci
re marele geniu al
Lenin.
continuată în
arată că creșterea
este o lege econo-
societatea sociali-
săși legii economice
dismului. Sporirea
rității muncii, este
dezvoltării continue
al ridicării nivelu-
lui muncitor.
gea economică fun-
lui exprimă scopul
mijlocul pentru
producție; socialiste
nă a nevoilor ma-
reu crescînde ale
mijlocul pentru
este creșterea și
ruptă a producției
cii celei mai înalte.
a producției socia-
e, sporirea continuă
ii, iar acest lucru
area nivelului teh-
inlocuirea tehnicii
nouă. V. I. Lenin a
productivității muncii
ad asigurarea bazei
lustrii". Aceasta ne
pe deplin iustetea

ritmul puternic de dezvoltare a industriei grele și a pivotului ei, industria construcțiilor de mașini.

Lenin a caracterizat însemnătatea istorică a sporirii productivității muncii prin aceste cuvinte memorabile: „Productivitatea muncii este, în ultimă analiză, factorul cel mai important, cel mai de seamă al victoriei noii orînduirii sociale. Capitalismul a creat o productivitate a muncii pe care n-a cunoscut-o feudalismul. Capitalismul poate fi și va fi învins definitiv prin aceea că socialismul crează o productivitate nouă a muncii, cu mult mai înaltă”. El a arătat că comunismul înseamnă o productivitate a muncii superioară în comparație cu cea capitalistă — obținută de muncitorii liberi, conștienți, uniți, care folosesc o tehnică înaintată.

Partidul Comunist al Uniunii Sovietice, călăuzindu-se în permanență după învățăturile leniniste, a mobilizat poporul sovietic la realizarea în U.R.S.S., a unui ritm nemaivăzut de creștere a productivității muncii. În primul plan cincinal, sporul anual mediu al productivității în industrie a fost de 9 la sută, iar în al doilea cincinal, de 12,7 la sută. Într-un sfert de veac, din 1928 pînă în 1953, productivitatea muncii în industria U.R.S.S. a crescut aproximativ de 6 ori. Acest fapt a avut și are un mare rol în asigurarea înfloririi economice și sporirii capacității de apărare a U.R.S.S., în ridicarea continuă a bunei stări a oamenilor sovietici.

Datorită aplicării învățăturii leniniste despre productivitate și după exemplul Uniunii Sovietice, în toate țările de democrație populară sporirea productivității muncii a constituit un factor esențial al

sub tăcere faptul că în țările capitaliste prin creșterea productivității muncii trebuie înțeles în primul rînd intensificarea muncii. După cum se știe și prin intensificarea muncii se obțin produse mai multe în timp mai scurt, dar aceasta în urma stoarcerii forței de muncă a muncitorilor într-un timp mai scurt. În loc ca productivitatea muncii să crească, în primul rînd, ca urmare a îmbunătățirii și înnoirii tehnicii, precum și a creșterii calificării muncitorilor, în țările capitaliste se practică grăbirea pînă la istovire a ritmului de muncă. La uzinele „Ford”, de pildă, cu trei ani în urmă, randamentul pe cap de muncitor a fost mărit cu un sfert, aceasta însă prin accelerarea cu 25% a vitezei de deplasare a bandei rulante.

Politica de militarizare dusă de guvernele statelor capitaliste duce, în prezent, la o și mai mare intensificare a muncii în aceste țări. Una din delegațiile sindicale americane care în 1951 a vizitat U.R.S.S. și a cercetat condițiile de muncă de acolo a declarat apoi: „Noi n-am văzut un sistem de stoarcere a sudorii așa cum există în secțiile de bandă rulantă din uzinele americane”. Accentuarea intensificării muncii în țările capitaliste, care are ca urmare sleirea muncitorilor și aruncarea lor în brațele șomajului, dezvăluie pe deplin impasul și putreziciunea economiei capitaliste.

★

În țara noastră, politica partidului se întemeiază pe aplicarea consecventă, în condițiile specifice, a învățăturilor leniniste cu privire la construirea socialismului. Sporirea continuă a productivității muncii, pe baza dezvoltării continue a industriei grele, constituie un obiectiv per-

Leninistă despre importanța productivității muncii

Construc-
productivi-
cantității
și unitate
la loc de frunte.
pătrunzătoare și
decizarea importan-
productivității muncii
elaborate cu zeci
de mare geniu al
Lenin.
continuată în
arată că creșterea
este o lege econo-
societatea sociali-
săși legii economice
alismului. Sporirea
vității muncii, este
dezvoltării continue
al ridicării nivelu-
lul muncitor.
gea economică fun-
ului exprimă scopul
și mijlocul pentru
producție; socialiste
na a nevoilor ma-
re crescînde ale
muncii, mijlocul pentru
sui scop este creșterea și
neîntreruptă a producției
pe baza tehnicii celei mai înalte.
neîntrerupt a producției socia-
le, printre altele, sporirea continuă
activității muncii, iar acest lucru
zează prin creșterea nivelului teh-
producției, prin înlocuirea tehnicii
ite cu tehnici nouă. V. I. Lenin a
că „sporirea productivității muncii
ă în primul rând asigurarea bazei
ale a marilor industrii”. Aceasta ne
e să înțelegem de deplin justele
li consecvențe industrializării so-
stă dusă de pildă. Pentru sporirea
ductivității muncii în întreaga econo-
pe baza tehnicii celei mai înaintate,
impune asigurarea creșterii continue
producției mijloacelor de producție —

ritmul puternic de dezvoltare a industriei grele și a pivotului ei, industria construcțiilor de mașini.

Lenin a caracterizat însemnătatea istorică a sporirii productivității muncii prin aceste cuvinte memorabile: „Productivitatea muncii este, în ultimă analiză, factorul cel mai important, cel mai de seamă al victoriei noii orînduirii sociale. Capitalismul a creat o productivitate a muncii pe care n-a cunoscut-o feudalismul. Capitalismul poate fi și va fi învins definitiv prin aceea că socialismul crează o productivitate nouă a muncii, cu mult mai înaltă”. El a arătat că comunismul înseamnă o productivitate a muncii superioară în comparație cu cea capitalistă — obținută de muncitorii liberi, conștienți, uniți, care folosesc o tehnică înaintată.

Partidul Comunist al Uniunii Sovietice, călăuzindu-se în permanență după învățăturile leniniste, a mobilizat poporul sovietic la realizarea în U.R.S.S., a unui ritm nemaivăzut de creștere a productivității muncii. În primul plan cincinal, sporul anual mediu al productivității în industrie a fost de 9 la sută, iar în al doilea cincinal, de 12,7 la sută. Într-un sfert de veac, din 1928 pînă în 1953, productivitatea muncii în industria U.R.S.S. a crescut aproximativ de 6 ori. Acest fapt a avut și are un mare rol în asigurarea înfloririi economice și sporirii capacității de apărare a U.R.S.S. în ridicarea continuă a bunei stări a oamenilor sovietici.

Datorită aplicării învățăturii leniniste despre productivitate și după exemplul Uniunii Sovietice, în toate țările de democrație populară sporirea productivității muncii a constituit un factor esențial al dezvoltării economice. De pildă, în Cehoslovacia în anii primului cincinal productivitatea muncii în industrie a crescut cu 61 la sută, iar în Bulgaria din 1949 pînă în 1952 cu 53,6 la sută.

În țările capitaliste, în cercurile trust-manilor, cuvîntul „productivitate” are astăzi o largă circulație.

Economistii burghezi încearcă să ascundă maselor că prin intensificarea continuă a exploatarea capitaliștilor storc profituri fabuloase. Aceste slugi plătite trec

sub tăcere faptul că în țările capitaliste prin creșterea productivității muncii trebuie înțeles în primul rînd intensificarea muncii. După cum se știe și prin intensificarea muncii se obțin produse mai multe în timp mai scurt, dar aceasta în urma stoarcerii forței de muncă a muncitorilor într-un timp mai scurt. În loc ca productivitatea muncii să crească, în primul rînd, ca urmare a îmbunătățirii și înnoirii tehnicii, precum și a creșterii calificării muncitorilor, în țările capitaliste se practică grăbirea pînă la istovire a ritmului de muncă. La uzinele „Ford”, de pildă, cu trei ani în urmă, randamentul pe cap de muncitor a fost mărit cu un sfert, aceasta însă prin accelerarea cu 25% a vitezei de deplasare a bandei rulante.

Politica de militarizare dusă de guvernele statelor capitaliste duce, în prezent, la o și mai mare intensificare a muncii în aceste țări. Una din delegațiile sindicale americane care în 1951 a vizitat U.R.S.S. și a cercetat condițiile de muncă de acolo a declarat apoi: „Noi n-am văzut un sistem de stoarcere a sudorii așa cum există în secțiile de bandă rulantă din uzinele americane”. Accentuarea intensificării muncii în țările capitaliste, care are ca urmare sleirea muncitorilor și aruncarea lor în brațele șomajului, dezvoltă pe deplin impasul și putreziciunea economiei capitaliste.

În țara noastră, politica partidului se întemeiază pe aplicarea consecventă, în condițiile specifice, a învățăturilor leniniste cu privire la construirea socialismului. Sporirea continuă a productivității muncii, pe baza dezvoltării continue a industriei grele, constituie un obiectiv permanent al oamenilor muncii din patria noastră.

Productivitatea muncii în industrie a crescut, după naționalizare, an de an. Un exemplu înaintat îl oferă și în această privință colectivele întreprinderilor fruntașe, care și-au îndeplinit înainte de termen sarcinile din planul cincinal. În uzina „Klement Gottwald”-București, de pildă, productivitatea muncii a sporit în anii cincinalului de patru ori, la uzinele

„Strungul”-Orașul Stalin, productivitatea muncii a crescut cu 42 la sută față de prevederile planului cincinal.

Deși au fost obținute realizări, trebuie spus că productivitatea muncii a crescut într-o măsură insuficientă față de ritmul și proporțiile înzestrării întreprinderilor cu tehnica modernă.

În vederea îndeplinirii cu succes a sarcinilor primului nostru plan cincinal și a creării condițiilor pentru trecerea în al doilea plan cincinal, oamenii muncii au îndatorirea patriotică să lupte tot mai activ pentru o productivitate sporită. Pentru fiecare muncitor, creșterea productivității muncii cu cîteva procente e un obiectiv imediat realizabil. Să ne gîndim la faptul că pentru întreaga economie națională, creșterea productivității muncii, fie și numai cu 1 la sută, se amplifică, dobîndind o mare importanță. În industria textilă, prin creșterea cu 1 la sută, a productivității muncii, se poate realiza atîta pînă și stofă încît să se poată îmbrăca cu ea mii de oameni.

Subliniind necesitatea sporirii productivității muncii, marile Lenin a determinat, totodată, căile esențiale pentru realizarea acestei sarcini.

Mijlocul principal de ridicare a productivității este — după cum s-a arătat mai sus — introducerea permanentă în toate ramurile economiei naționale a tehnicii moderne. Pe baza dezvoltării industriei grele și cu ajutorul și colaborarea Uniunii Sovietice și a democrațiilor populare frățești, statul nostru înzestrează și va înzestra mereu industria socialistă și agricultura cu mijloace tehnice moderne.

Un mijloc important prin care oamenii muncii, tineretul muncitor, pot spori productivitatea muncii este folosirea cit mai deplină a tehnicii. Se constată însă că în unele întreprinderi creșterea productivității muncii nu ține pasul cu dotarea tehnică a acestora. Organizațiile de bază U.T.M. trebuie să mobilizeze pe tinerii muncitori pentru a urma inițiativa metalurgistilor de la uzinele „I. C. Frimu”-Sinaia, sub lozincă: „Mașinile noastre pot da mai mult”.

Pentru realizarea acestei sarcini, un mijloc îl constituie îmbunătățirea indicilor de utilizare a utilajului în timp. Excutarea reparațiilor planificate la termen și în bune condițiuni, ca și îngrijirea atentă a mașinilor și preluarea lor din mers, iată îndatoririle principale în acest sens. De asemenea este necesară introducerea micilor mecanizări care înlocuiesc muncile auxiliare, inclusiv cele care necesită un mare volum de muncă.

Mar
vității
înaint
todelor
elabor
de tă
de for
dustria
dustria
să fie
Un
din p
comple
vașilor
sau a
inovați
încă n
lismul
tru pri
iveală
Izvor
mul le
cu mili
nea tal
tineretu
organiza
volte.
Orgar
darea l
cale că
Alei, tir
buția p
de par
nățătir
lor de
control
În vi
tivități
ridicăr
vătămi
lare. C
dile l
plin t
ductiv
Par
jesc p
turale
mal
duct
rol
P
niza
a sco
maist
serie
pentru
tehnice
tice ca
de m
deafu
Intre

„Scinteia tineretului”
Par 15 aprilie 1955

Mari posibilități de sporire a productivității muncii pe baza folosirii tehnicii înaintate, oferă, mai ales, aplicarea metodelor rapide de muncă. Metodele de elaborare rapidă a șarjelor, în siderurgie, de tăiere rapidă și intensivă a metalelor, de foraj rapid, cu apă și cărbune, în industria petroliferă, graficul ciclic, în industria minieră, precum și secțiile țesut rapid în industria textilă, trebuie să fie tot mai mult extinse.

Un rol însemnat în asigurarea folosirii din plin a utilajelor îl are continuarea lor completare și desăvârșire cu ajutorul inovațiilor, raționalizărilor. Deși anul trecut s-au aplicat în industrie peste 26.000 de inovații și raționalizări, au mai rămas încă multe rezerve nefolosite. „Socialismul — a arătat Lenin — crează pentru prima oară posibilitatea... să apară la iveală talentele ce zac ascunse în popor — izvor nestins — și pe care capitalismul le apăsa, le strivea și le înăbușea cu miile și cu milioanele”. Multe asemenea talente înfloresc azi și în rândurile tineretului nostru muncitor. E datorită organizațiilor U.T.M. să le ajute să se dezvolte.

Organizarea mai bună a muncii, lichidarea lucrului în asalt, constituie o altă cale către sporirea productivității muncii. Aici, tineretul își poate da din plin contribuția prin dezvoltarea formelor specifice de participare a sa în producție, îmbunătățirea conținutului activității brigăzilor de tineret și a posturilor utesmiste de control.

În vederea creșterii continue a productivității muncii, Lenin pune mare preț pe ridicarea nivelului cultural și avântul învățămîntului în rîndurile maselor populare. Calificarea muncitorilor este o condiție principală ca ei să poată folosi din plin tehnica nouă și astfel, să ridice productivitatea muncii lor.

Partidul și guvernul nostru se îngrijesc permanent de ridicarea pregătirii culturale și tehnice a clasei muncitoare și mai ales a tineretului atît la locul de producție, cît și prin diferite școli. Un mare rol în această direcție are Hotărîrea partidului și guvernului cu privire la organizarea școlilor profesionale de ucenici, a școlilor tehnice și a școlilor tehnice de maiștri, hotărîre menită să înlăture o serie de lipsuri în pregătirea noilor cadre pentru industrie, orientînd învățămîntul tehnic spre rezolvarea deprinderilor practice ca și spre apropierea școlii de locul de muncă în care ucenicii de azi își vor desfășura miine activitatea.

Intrecerea socialistă este forma cea mai

largă de participare a maselor muncitoare la lupta pentru sporirea productivității muncii. Marele Lenin a considerat întotdeauna că esența întrecerii socialiste constă în faptul că aici puterea exemplului câștigă pentru întreaga oară în istorie un cadru de masă. Subliniind ideea leninistă, Stalin arăta că dacă unii lucrează bine, alții mai bine, sarcina socialistă este de a-i ajuta pe cei în urmă să se ridice la nivelul celor din față, spre a realiza un avînt general.

Un mare însemnătate pentru sporirea productivității muncii este studiarea și aplicarea experienței înaintate a frunțașilor în producție.

Industria noastră numeroși frunțași lucrează în contul anilor viitori. Din păcate însă, mai sînt unele întreprinderi unde alături de muncitori frunțași, cu o productivitate înaltă, lucrează și alți muncitori care abia își îndeplinesc norma. O inițiativă de seamă, sub lozincă ridicării celorlalte mase în urmă la nivelul frunțașilor, este cea a grupei sindicale nr. 19 de la Vîșele „21 Decembrie”. Acțiunile cu caracter colectiv trebuie să sprijine activitatea organizațiilor U.T.M. care trebuie să popularizeze larg experiența tinerilor frunțași în producție și care să lămurească pe tineri că ridicarea calificării lor și folosirea largă a metodelor înaintate de muncă este în interesul patriei și al lor personal.

Pentru a mobiliza masele în lupta pentru sporirea productivității muncii, Lenin ne-a învățat să nu pierdem din vedere — pe lângă stimulentele morale — stimulentele materiale al retribuției după muncă.

Îmbunătățirea nivelului de trai, în mod direct, prin creșterea salariului, și în mod indirect, prin creșterea salariului social, acesta este rezultatul sporirii productivității muncii în socialism. De aceea, nu e de mirare de ce oamenii muncii înfăptuiesc cu atîta dragoste indicațiile leniniste cu privire la sporirea productivității muncii, de ce în țara noastră se desfășoară cu elan sporit întrecerea socialistă pentru îndeplinirea planului cincinal.

În aceste zile ia o amploare tot mai mare întrecerea socialistă în ciuda zilei de 1 Mai. Printre obiectivele întrecerii la loc de frunte stă sporirea productivității muncii. Luptînd pentru realizarea acestor sarcini, cei ce muncesc luptă de fapt pentru dezvoltarea economiei naționale, întărirea puterii patriei și ridicarea propriului lor nivel de trai.

F CERBU

ore importanța ații muncii

sub tăcere faptul că în țările capitaliste prin creșterea productivității muncii trebuie înțeles în primul rând intensificarea muncii. După cum se știe și prin intensificarea muncii se obțin produse mai multe în timp mai scurt, dar aceasta în urma stoarcerii forței de muncă a muncitorilor într-un timp mai scurt. În loc ca productivitatea muncii să crească, în primul rând, ca urmare a îmbunătățirii și înnoirii tehnicii, precum și a creșterii calificării muncitorilor, în țările capitaliste se practică grăbirea până la istovire a ritmului de muncă. La uzinele „Ford”, de pildă, cu trei ani în urmă, randamentul pe cap de muncitor a fost mărit cu un sfert, aceasta însă prin accelerarea cu 25% a vitezei de deplasare a bandei rulante.

Politica de militarizare dusă de guvernele statelor capitaliste duce, în prezent, la o și mai mare intensificare a muncii în aceste țări. Una din delegațiile sindicale americane care în 1951 a vizitat U.R.S.S. și a cercetat condițiile de muncă de acolo a declarat apoi: „Noi n-am văzut un sistem de stoarcere a sudorii așa cum există în secțiile de bandă rulantă din uzinele americane”. Accentuarea intensificării muncii în țările capitaliste, care are ca urmare sleirea muncitorilor și aruncarea lor în brațele șomajului, dezvăluie pe deplin impasul și putreziciunea economiei capitaliste.

★

În țara noastră, politica partidului se întemeiază pe aplicarea consecventă, în condițiile specifice, a învățăturilor leniniste cu privire la construirea socialismului. Sporirea continuă a productivității muncii, pe baza dezvoltării continue a industriei grele, constituie un obiectiv permanent al oamenilor muncii din patria noastră.

Productivitatea muncii în industrie a crescut, după naționalizare, an de an. Un exemplu înaintat îl oferă și în această privință colectivele întreprinderilor fruntașe, care și-au îndeplinit înainte de termen sarcinile din planul cincinal. În uzina „Klement Gottwald”-București, de pildă, productivitatea muncii a sporit în anii cincinalului de patru ori, la uzinele

„Strungul”-Orașul Stalin, productivitatea muncii a crescut cu 42 la sută față de prevederile planului cincinal.

Deși au fost obținute realizări, trebuie spus că productivitatea muncii a crescut într-o măsură insuficientă față de ritmul și proporțiile înzestrării întreprinderilor cu tehnica modernă.

În vederea îndeplinirii cu succes a sarcinilor primului nostru plan cincinal și a creării condițiilor pentru trecerea în al doilea plan cincinal, oamenii muncii au îndatorirea patriotică să lupte tot mai activ pentru o productivitate sporită. Pentru fiecare muncitor, creșterea productivității muncii cu câteva procente e un obiectiv imediat realizabil. Să ne gândim la faptul că pentru întreaga economie națională, creșterea productivității muncii, fie și numai cu 1 la sută, se amplifică, dobândind o mare importanță. În industria textilă, prin creșterea cu 1 la sută, a productivității muncii, se poate realiza atita pinză și stofă încât să se poată îmbrăca cu ea mii de oameni.

Subliniind necesitatea sporirii productivității muncii, marele Lenin a determinat, totodată, căile esențiale pentru realizarea acestei sarcini.

Mijlocul principal de ridicare a productivității este — după cum s-a arătat mai sus — introducerea permanentă în toate ramurile economiei naționale a tehnicii moderne. Pe baza dezvoltării industriei grele și cu ajutorul și colaborarea Uniunii Sovietice și a democrațiilor populare frățesti, statul nostru înzestrează și va înzestra mereu industria socialistă și agricultura cu mijloace tehnice moderne.

Un mijloc important prin care oamenii muncii, tineretul muncitor, pot spori productivitatea muncii este folosirea cât mai deplină a tehnicii. Se constată însă că în unele întreprinderi creșterea productivității muncii nu ține pasul cu dotarea tehnică a acestora. Organizațiile de bază U.T.M. trebuie să mobilizeze pe tinerii muncitori pentru a urma inițiativa metalurgiștilor de la uzinele „I. C. Frimu”-Sinaia, sub lozincă: „Mașinile noastre pot da mai mult”.

Pentru realizarea acestei sarcini, un mijloc îl constituie îmbunătățirea indicilor de utilizare a utilajului în timp. Executarea reparațiilor planificate la termen și în bune condițiuni, ca și îngrijirea atentă a mașinilor și preluarea lor din mers, jată îndatoririle principale în acest sens. De asemenea este necesară introducerea micii mecanizări care înlocuiește muncile auxiliare, inclusiv cele care necesită un mare volum de muncă.

Mari productivități murdărie, înaintate, totodată, elaborare de tăiere de foraj industria pe industria muncii să fie tot

Un rol din plin a complectării vațiilor, r s-au aplicat inovații și încă mult lismul — tru prima iveală tale izvor nesmul le a cu miile ș nea talent tineretului organizațiilor volte.

Organiza darea lucr cale către Aici, tiner buția prir de partic nătățirea lor de tin control.

În vede tivității m ridicarea vătămintu lare. Cal diție prin plin tehri ductivita

Partid jesc per turale ș mai ales ductie, rol în tidului nizarea a școlile maistrî, serie de pentru i tehnic ș tice ca ș de munc desfășura Intrece

Correspondent,
MARIOARA DURA

au sosit in Capitala artistii plastice, cele
slovaci Bohumir Dvorsky, pictor si imitator
Vysocan, pictor caricaturist.

(Agerpres)

Leninistă despre importanța productivității muncii

construc-
productivi-
cantității
și unitate
la loc de frunte.
pătrunzătoare și
decizarea importan-
productivității mun-
elaborate cu zeci
mare geniu al
Lenin.

continuată în
arată că creșterea
este o lege econo-
societatea sociali-
săși legii economice
alismului. Sporirea
vității muncii, este
dezvoltării continue
al ridicării nivelu-
lui muncitor.

gea economică fun-
ului exprimă scopul
și mijlocul pentru
producție; socialiste
nă a nevoilor ma-
re crescînde ale
mijlocul pentru

este creșterea și
ruptă a producției
celi mai înalte.
a producției socia-
e, sporirea continuă
ei, iar acest lucru
care nivelului teh-
înlocuirea tehnicii

te cu tehnica nouă. V. I. Lenin a
că „sporirea productivității muncii
în primul rând asigurarea bazei
ale a marii industrii”. Aceasta ne

de să înțelegem de deplin justetea
consecvență industrializării so-
stă dusă de partid. Pentru sporirea

productivității muncii în întreaga econo-
pe baza tehnicii celei mai înaintate,
impune asigurarea creșterii continue
producției mijloacelor de producție —

ritmul puternic de dezvoltare a industriei
grele și a pivotului ei, industria construc-
țiilor de mașini.

Lenin a caracterizat însemnătatea isto-
rică a sporirii productivității muncii prin
aceste cuvinte memorabile: „Productivi-
tatea muncii este, în ultimă analiză, facto-
rul cel mai important, cel mai de seamă
al victoriei noii orînduirii sociale. Capita-
lismul a creat o productivitate a muncii
pe care n-a cunoscut-o feudalismul. Capita-
lismul poate fi și va fi învins definitiv
prin aceea că socialismul crează o pro-
ductivitate nouă a muncii, cu mult mai
înaltă”. El a arătat că comunismul în-
seamnă o productivitate a muncii superioară
în comparație cu cea capitalistă —
obținută de muncitorii liberi, conștienți,
uniți, care folosesc o tehnică înaintată.

Partidul Comunist al Uniunii Sovietice,
călăuzindu-se în permanență după învăță-
turile leniniste, a mobilizat poporul so-
vietic la realizarea în U.R.S.S., a unui
ritm nemaivăzut de creștere a producti-
vității muncii. În primul plan cincinal,
sporul anual mediu al productivității în
industrie a fost de 9 la sută, iar în al doile-
lea cincinal, de 12,7 la sută. Într-un sfert
de veac, din 1928 pînă în 1953, producti-
vitatea muncii în industria U.R.S.S. a
crescut aproximativ de 6 ori. Acest fapt
a avut și are un mare rol în asigurarea
înfloririi economice și sporirii capacității
de apărare a U.R.S.S., în ridicarea con-
tinuă a bunei stări a oamenilor sovietici.

Datorită aplicării învățăturii leniniste
despre productivitate și după exemplul
Uniunii Sovietice, în toate țările de de-
mocrație populară sporirea productivității
muncii a constituit un factor esențial al
progresului economic. De pildă, în Ceho-
slovacia în anii primului cincinal pro-
ductivitatea muncii în industrie a crescut
cu 61 la sută, iar în Bulgaria din 1949
pînă în 1952 cu 53,6 la sută.

În țările capitaliste, în cercurile trust-
manilor, cuvîntul „productivitate” are
astăzi o largă circulație.

Economistii burghezi încearcă să ascun-
dă maselor că prin intensificarea conti-
nuă a exploatații capitaliștii storc profi-
turi fabuloase. Aceste slugi plătite trec

sub tăcere faptul că în țările capitaliste
prin creșterea productivității muncii tre-
buie înțeles în primul rînd intensificarea
muncii. După cum se știe și prin inten-
sificarea muncii se obțin produse mai
multe în timp mai scurt, dar aceasta în
urma stoarcerii forței de muncă a munci-
torilor într-un timp mai scurt. În loc ca
productivitatea muncii să crească, în pri-
mul rînd, ca urmare a îmbunătățirii și
înnoirii tehnicii, precum și a creșterii cali-
ficării muncitorilor, în țările capitaliste
se practică grăbirea pînă la istovire a
ritmului de muncă. La uzinele „Ford”, de
pildă, cu trei ani în urmă, randamentul pe
cap de muncitor a fost mărit cu un sfert,
aceasta însă prin accelerarea cu 25% a
vitezelor de deplasare a bandei rulante.

Politica de militarizare dusă de guver-
nele statelor capitaliste duce, în prezent,
la o și mai mare intensificare a muncii
în aceste țări. Una din delegațiile sindi-
cale americane care în 1951 a vizitat
U.R.S.S. și a cercetat condițiile de muncă
de acolo a declarat apoi: „Noi n-am văzut
un sistem de stoarcere a sudorii așa cum
există în secțiile de bandă rulantă din
uzinele americane”. Accentuarea intensi-
ficării muncii în țările capitaliste, care
are ca urmare sleirea muncitorilor și a-
runcarea lor în brațele șomajului, dezvă-
luie pe deplin impasul și putreziciunea
economiei capitaliste.

★

În țara noastră, politica partidului se
intemeiază pe aplicarea consecventă, în
condițiile specifice, a învățăturilor leni-
niste cu privire la construirea socialis-
mului. Sporirea continuă a productivității
muncii, pe baza dezvoltării continue a in-
dustriei grele, constituie un obiectiv per-
manent al oamenilor muncii din patria
noastră.

Productivitatea muncii în industrie a
crescut, după naționalizare, an de an. Un
exemplu înaintat îl oferă și în această pri-
vință colectivele întreprinderilor frunta-
șe, care și-au îndeplinit înainte de termen
sarcinile din planul cincinal. În uzina
„Klement Gottwald”-București, de pildă,
productivitatea muncii a sporit în anii
cincinalului de patru ori, la uzinele si-

Scinteia tineretului”
ag. 2-a 15 aprilie 1955

e, casele, imi vor folosi mline, poimline, o viață
om mai întreagă.

Correspondent,
MARIOARA DURA

țara noastră și R. Cehoslovacă, mizerii
au sosit în Capitală artiștii plastici: ceho-
slovaci Bohumir Dvorsky, pictor și Imrich
Vysocan, pictor caricaturist.

(Agerpres)

Leninistă despre importanța productivității muncii

construc-
productiv-
cantității
și unitate
la loc de frunte.

recizarea importan-
productivității mun-
elaborate cu zeci
marele geniu al
Lenin.

continuată în
arată că creșterea
este o lege econo-
societatea sociali-
legii economice
alismului. Sporirea
vității muncii, este
dezvoltării continue
al ridicării nivelu-
lui muncitor.

gea economică fun-
lui exprimă scopul
și mijlocul pentru
producție; socialiste
mă a nevoilor ma-
reu crescînde ale
mijlocul pentru

este creșterea și
ruptă a producției
celi celei mai înalte.
a producției socia-
e, sporirea continuă
vității muncii, iar acest lucru
zează prin rî-
producției, prin înlocuirea tehnicii
cu tehnica nouă. V. I. Lenin a

ca „sporirea productivității muncii
în primul rând asigurarea bazei
ale a marii industrie”. Aceasta ne

de deplin justetea
mașinării
dusă de pildă. Pentru sporirea
activității muncii în întreaga econo-
de baza tehnicii celei mai înaintate,
mpune asigurarea creșterii continue
oducției mijloacelor de producție —

ritmul puternic de dezvoltare a industriei
grele și a pivotului ei, industria construc-
țiilor de mașini.

Lenin a caracterizat însemnătatea isto-
rică a sporirii productivității muncii prin
aceste cuvinte memorabile: „Productivi-
tatea muncii este, în ultimă analiză, facto-
rul cel mai important, cel mai de seamă
al victoriei noii orînduirii sociale. Capita-
lismul a creat o productivitate a muncii
pe care n-a cunoscut-o feudalismul. Capita-
lismul poate fi și va fi învins definitiv
prin aceea că socialismul crează o pro-
ductivitate nouă a muncii, cu mult mai
înaltă”. El a arătat că comunismul în-
seamnă o productivitate a muncii superioară
în comparație cu cea capitalistă —
obținută de muncitorii liberi, conștienți,
uniți, care folosesc o tehnică înaintată.

Partidul Comunist al Uniunii Sovietice,
călăuzindu-se în permanență după învăță-
turile leniniste, a mobilizat poporul so-
vietic la realizarea în U.R.S.S., a unui
ritm nemaivăzut de creștere a producti-
vității muncii. În primul plan cincinal,
sporul anual mediu al productivității în
industrie a fost de 9 la sută, iar în al doie-
lea cincinal, de 12,7 la sută. Într-un sfert
de veac, din 1928 pînă în 1953, producti-
vitatea muncii în industria U.R.S.S. a
crescut aproximativ de 6 ori. Acest fapt
a avut și are un mare rol în asigurarea
înfloririi economice și sporirii capacității
de apărare a U.R.S.S., în ridicarea con-
tinuă a bunei stări a oamenilor sovietici.

Datorită aplicării învățăturii leniniste
despre productivitate și după exemplul
Uniunii Sovietice, în toate țările de de-
mocrație populară sporirea productivității
muncii a constituit un factor esențial al
progresului economic. De pildă, în Ceho-
slovacie în anul primul cincinal pro-
ductivitatea muncii în industrie a crescut
cu 61 la sută, iar în Bulgaria din 1949
pînă în 1952 cu 53,6 la sută.

În țările capitaliste, în cercurile trust-
manilor, cuvîntul „productivitate” are
astăzi o largă circulație.

Economiștii burghezi încearcă să ascun-
dă maselor că prin intensificarea conti-
nuă a exploatarei capitalistei store profi-
turi fabuloase. Aceste slugi plătite trec

sub tăcere faptul că în țările capitaliste
prin creșterea productivității muncii tre-
buie înțeles în primul rînd intensificarea
muncii. După cum se știe și prin inten-
sificarea muncii se obțin produse mai
multe în timp mai scurt, dar aceasta în
urma stoarcerii forței de muncă a munci-
torilor într-un timp mai scurt. În loc ca
productivitatea muncii să crească, în pri-
mul rînd, ca urmare a îmbunătățirii și
înnoirii tehnicii, precum și a creșterii ca-
lificării muncitorilor, în țările capitaliste
se practică grăbirea pînă la istovire a
ritmului de muncă. La uzinele „Ford”, de
pildă, cu trei ani în urmă, randamentul pe
cap de muncitor a fost mărit cu un sfert,
aceasta însă prin accelerarea cu 25% a
vitezei de deplasare a bandei rulante.

Politica de militarizare dusă de guver-
nele statelor capitaliste duce, în prezent,
la o și mai mare intensificare a muncii
în aceste țări. Una din delegațiile sindi-
cale americane care în 1951 a vizitat
U.R.S.S. și a cercetat condițiile de muncă
de acolo a declarat apoi: „Noi n-am văzut
un sistem de stoarcere a sudorii așa cum
există în secțiile de bandă rulantă din
uzinele americane”. Accentuarea intensi-
ficării muncii în țările capitaliste, care
are ca urmare sleirea muncitorilor și a-
runcarea lor în brațele șomajului, dezvă-
luie pe deplin impasul și putreziciunea
economiei capitaliste.

★

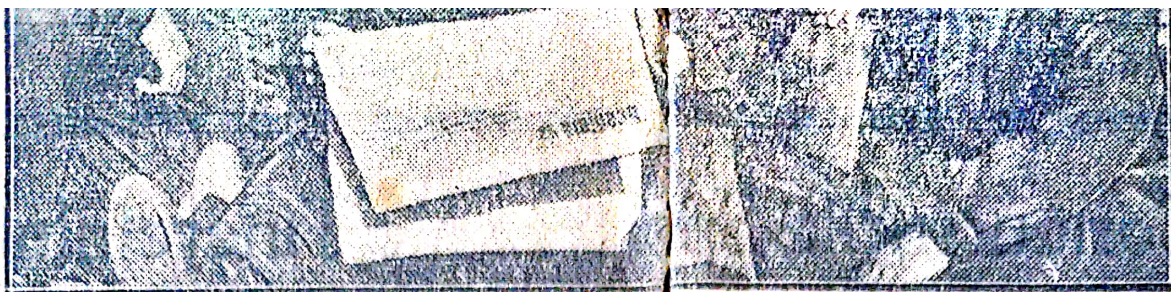
În țara noastră, politica partidului se
intemeiază pe aplicarea consecventă, în
condițiile specifice, a învățăturilor leni-
niste cu privire la construirea socialis-
mului. Sporirea continuă a productivității
muncii, pe baza dezvoltării continue a in-
dustriei grele, constituie un obiectiv per-
manent al oamenilor muncii din țara
noastră.

Productivitatea muncii în industrie a
crescut, după naționalizare, an de an. Un
exemplu înaintat îl oferă și în această pri-
vință colectivele întreprinderilor frunta-
șe, care și-au îndeplinit înainte de termen
sarcinile din planul cincinal. În uzina
„Klement Gottwald” București, de pildă,
productivitatea muncii a sporit în anul
cincinalului de patru ori, la uzinele

cînteia tineretului”

ng. 2-a

15 aprilie 1955

Ceilalți militari pe care el îi ajutase să învețe măiestria conducerii, trecuseră examenul cu calificativul „foarte bine”. Caporalul Palotaș era atât de bucuros, de parcă aceste rezultate ar fi fost ale lui.

Încă de departe strigă la Precup agitănd mîna în aer.

— Pregătește-te că îți vine rîndul. Nici nu termină bine ce avea de spus, că soldatul Precup fu chemat să-și dea examenul. Auzi în fugă ultimele cuvinte ale lui Palotaș.

— Ai grijă, să nu mă faci de rușine!

Se strecură cît putu mai repede în tanc ocupînd locul mecanicului conductor. La un semn, Precup porni motorul. Un zgomot asurzitor. Uriașul colos de oțel începu parcă să tremure nervos. Soldatul își simțea bătăile inimii mai puternice ca oricînd. O smucitură ușoară, și tancul porni înainte, legănîndu-se ca o barcă. Broboane de sudoare se prelingeau pe fața lui Precup. În mîini strîngea cu atîta putere jervierele, încît pielea în jurul unghiilor se îngălbenise. Trase de unul din leviere și tancul se înscrise ușor în curbă. Vasăzică tancul asculta de comenzile lui. Bucuria îl năpădi. Ar fi vrut ca acum să-l vadă mamă-sa care probabil și acum se gîndește la el. Să-l vadă întreg satul, să știe toți că el Precup conduce un gigant de oțel cu care — dacă va fi nevoie — va trece și prin foc ca să apere pămîntul drag al patriei.

Prin oblonul deschis, aerul rece al dimineții îi mingia fața asudată. La urechi îi sunau ultimele cuvinte ale „profesorului” său, caporalul Palotaș: „Ai grijă — să nu mă faci de rușine!”.

— N-aveți nici o grijă, tovarășe caporal — își zicea el în sine. La cîte lucruri nu se gîdea acum. Își aminti de prima lui „întîlnire” cu sergentul Andrei. „Ai să reușești” spunea el atunci. Își amîntea de prima lui zi în uniformă ostășească și apoi — mai tîrziu de dimineața aceea georoasă cînd cu arma în mînă a depus jurământul militar. „...Jur să-mi însușesc toate cunoștințele militare pentru a fi un bun ostaș al forțelor armate”.

Într-o încordare și mai mult atenție. Tancul se supunea ascultător comenzilor sale. Traseul s-a terminat. Opri motorul și trase puternic de levier. Tancul se opri. Soldatul Precup sări din tanc și raportă comandantului. Acesta îl primînd zîmbetul pe buze.

Numeroase sate electrificate

În anii puterii populare, în multe dintre localitățile regiunii Iași, s-a aprins pentru prima oară becul electric. Printre acestea sînt Hirilău, Tg. Frumos, Podul Iloaiei, Codăești, Negrești, Băcești.

În luna februarie a început în orașul Huși construirea unei noi uzine electrice. Sfatul popular regional Iași a început o serie de lucrări pentru transformarea sistemului de alimentare cu energie electrică a orașului Roman, din curent continuu în curent alternativ.

În primul trimestru al acestui an au fost electrificate numeroase sate din regiunea Iași, printre care Lespezi și Lunca Pașcani din raionul Pașcani, Țibănești din raionul Negrești, Roșcani din raionul Iași etc.

Confectionează ghivece nutritive

În această perioadă utemiștii și tinerii din sectorul legumicol au foarte mult de lucru. Pentru plantele mici, firave, ce abia au răsărit din stratul cald al răsadnițelor ei trebuie să confectioneze mii și mii de ghivece nutritive.

La G.A.S.-Rusănești din raionul Corabia s-au confectionat numai în 3 zile 6800 de ghivece nutritive, cu ajutorul unei prese mecanice construită de mecanicul Ion Cainuc. El a avut în această direcție sprijinul și îndrumarea conducerii gospodăriei și a inginerului Ion Marghitu. De asemenea un aport serios în munca de confectionare a ghivecelor nutritive l-a adus utemiștii Iordan Alexandru și alți tineri.

Această acțiune s-a bucurat de un larg răspuns și în rîndurile tinerilor din întreprinderea ecologică din Corabia.

Ansamblul artistic al Uniunii
tește intens pentru manifestațiile
V-lea Festival Mondial al Tineretului
la Varșovia.
Iată un grup de artiști ai acestor

Adunări și convorbiri a 85 de ani de la

În întreaga țară continuă să aibă
adunări festive și convorbiri ale oam-
lor muncii consacrate aniversării a 85
ani de la nașterea lui Vladimir
Lenin.

La adunarea festivă care a avut loc
uzinele metalurgice „21 Decembrie”
Capitală, a luat cuvântul tov. Ștefan
duman, din partea Comitetului orășen
București al P.M.R.

Vorbitorul a subliniat că învățătura
Lenin despre necesitatea sporirii conti-
a productivității muncii este aplicată
consecvență în viață de muncitorii
nelor „21 Decembrie”. De la încep-
acestui an, ei au făcut să crească
ductivitatea muncii, iar în ace-
timp prețul de cost a fost redus
4 la sută față de sarcina planificată.
cîștigul mediu pe fiecare muncitor a c-
cut cu 2 la sută.

Brigada artistică de agitație a uzin-
a prezentat apoi un program care a
prins recitări de poeme și poezii des-
Lenin.

În aceste zile, în preajma anivers-
a 85 de ani de la nașterea lui Vlad-
Ilici Lenin, muncitorii întreprinderii
tile „Industria Bumbacului B” din C-
tală cinstesc memoria marelui cond-
tor și învățător al omenirii, organi-
convorbiri pe locul de producție asu-
vieții și operei sale nemuritoare.

pajul meu, să înveți meseria de mecanic conductor de tanc ?

— Conducător de tanc... ?

Precup crezu mai întâi că sergentului îi arde de glumă, dar privindu-l atent observă că acesta vorbise destul de serios.

— Nu ! nu, eu nu pot să fac asta. Tancul e o mașină uriașă. N-am s-o pot stăpîni.

— Ba ai să poți. Sînt sigur de acest lucru. Așa ziceam și eu la început dar acum... ai să vezi, nu mă mai tem de el. Sergentul Pop îi strînse mîna și plecă grăbit spre remiza mașinilor de luptă.

Precup rămase cîteva clipe nedumerit. În ziua aceea a repetat de cîteva zeci de ori cuvintele „mecanic conductor de tanc”.

A doua zi a fost repartizat în echipajul comandat de sergentul Pop. Au trecut cîteva luni de atunci. Soldatul Precup a început pregătirile pentru a deveni mecanic conductor de tanc. Deseori seara, sergentul Pop, îi vorbea despre motorul uriașei mașini arătîndu-i fiecare piesă în parte. Ii explica cu multă răbdare despre sistemul de ungere, suspensie, sau sistemul electric, arătîndu-i cum lucrează fiecare piesă în parte.

A început să facă și conducerea la „rece”. Caporalul Palotaș Ion, un destoinic conductor de tanc s-a angajat să-l învețe pe soldatul Precup mîiestria conducerii tancului.

Palotaș nu vorbea prea mult, dar știa să explice clar și pe înțelesul lui. Cu toate acestea, la început, el era așa de îngrozit de mașină, încît nu putea să facă la bani. El se gândea că în cele din urmă a reușit să devină mecanic conductor de tanc. Gîndul că în cele din urmă adevărat îi aducea bucurie.

Pe fața lui se vedeau urmele așezate în timp ce el se gândea la cele ce se făceau în tanc. El se gândea la cele ce se făceau în tanc. El se gândea la cele ce se făceau în tanc.

— Să reușești !

— Ai să reușești ! Nu te pîpi, fi calm.

Sergentul s-a îndepărtat, dar imediat după el a venit caporalul Palotaș.

menul cu calificativul „foarte bine”. Caporalul Palotaș era atît de bucuros, de parcă aceste rezultate ar fi fost ale lui.

Încă de departe strigă la Precup agîtînd mîna în aer.

— Pregătește-te că îți vine rîndul. Nici nu termină bine ce avea de spus, că soldatul Precup fu chemat să-și dea examenul. Auzi în fugă ultimele cuvinte ale lui Palotaș.

— Ai grijă, să nu mă faci de rușine !

Se strecură cît putu mai repede în tanc ocupînd locul mecanicului conductor. La un semn, Precup porni motorul. Un zgomot asurzitor. Uriașul colos de oțel începu parcă să tremure nervos. Soldatul își simțea bătăile inimii mai puternice ca oricînd. O smucitură ușoară, și tancul porni înainte, legănîndu-se ca o barcă. Broboane de sudoare se prelingeau pe fața lui Precup. În mîini strîngea cu atîta putere levierele, încît pielea în jurul unghiilor se îngălbenise. Trase de unul din levieri și tancul se înscrise ușor în curbă. Vasăzică tancul asculta de comenzile lui. Bucuria îl năpădi. Ar fi vrut ca acum să-l vadă mamă-sa care probabil și acum se gîndește la el. Să-l vadă întreg satul, să știe toți că el Precup conduce un gigant de oțel cu care — dacă va fi nevoie — va trece și prin foc ca să apere pămîntul drag al patriei.

Prin oblonul deschis, aerul rece al dimineții îi mîngîia fața asudată. La urechi îi sunau ultimele cuvinte ale „profesorului” său, caporalul Palotaș : „Ai grijă — să nu mă faci de rușine !”.

— N-aveți nici o grijă, tovarășe caporal — își zicea el în sine. La cîte lucruri nu se gîndea acum. Își aminti de prima lui „întîlnire” cu sergentul Andrei. „Ai să reușești” spunea el atunci. Își amintea de prima lui zi în uniformă ostășească și

apoi — mai tîrziu de dimineata aceea ge-roasă cînd cu arma în mînă a depus Jurământul militar. „Jur să-mi însușesc toate cunoștințele militare pentru a deveni un bun ostaș al forțelor armate”.

Își încordă și mai mult atenția. Tancul se supunea ascultător comenzilor sale. Traseul s-a terminat. Opri motorul și trase puternic de levier. Tancul se opri. Soldatul Precup sări din tanc și raportă comandantului. Acesta îl privi cu zîmbetul pe buze.

— Ai reușit ! De acum ești mecanic conductor de tanc. Te felicit tanchistule !

— Servesc Republica Populară Romînă !

P. GHEORGHIU

Gospodinele orașului

Nume

În anii locali, trupa prima a sirilor, C. Husei, conștii pe serie de temeiului că a oras in cirent In prir fost elec giun a Lun a F băna cti c raioi ul

Col

In ace din lectu lucr P abia au nițel au mii r e La G. bia au de g au se n ecar Cainc. jinul și i și a ngi nea un : tiore a m l Ic A ast răs et : prir e : zap nat acc tro

MECANICUL CONDUCTOR DE TANC

...Trecuseră două zile. Aurel Precup, îmbrăcat în haină de ostaș „bătea” pas de marș prin fața dormitorului să facă „rodajul” la cisme — așa cum ziceau militarii mai „bătrâni”.

— Ei... vine bine echipamentul tovarășe soldat?

Aproape militărește se întoarse la stînga-n dreapta și se trezi față în față cu un sergent marunțel. Aflase că trebuie să salute, încercă să ducă mina la bonetă dar nu știa cum. Se rețină. Abia putu răspunde.

— Bine... Vin bine, tovarășe sergent.

— Hai să facem cunoștință... eu sint sergentul Pop Andrei.

— Precup... Si dîndu-și seama că acum este ostaș, repetă grăbit... soldatul Precup Aurel.

— Ce meserie ai?

Precup șovăi o clipă, apoi răspunse încet.

— Muncitor agricol... dar... în armată pot face și altceva.

— Bineînțeles că aici ai să înveți o specialitate în cadrul echipajului.

De la prima vedere, sergentului îi plăcu mult acest tînăr.

— Ce-ai zice dacă aș propune tovarășului comandant să te repartizeze în echipajul meu, să înveți meseria de mecanic conductor de tanc?

— Conducător de tanc...?

Precup crezu mai întîi că sergentului îi arde de glumă, dar privindu-l atent observă că acesta vorbise destul de serios.

— Nu! nu, eu nu pot să fac asta. Tancul e o mașină uriașă. N-am s-o pot stăpîni.

— Ba ai să poți. Sint sigur de acest lucru. Așa ziceam și eu la început dar acum... ai să vezi, nu mă mai tem de el.

Sergentul Pop îi strînse mina și plecă grăbit spre remiza mașinilor de luptă.

Precup rămase cîteva clipe nedumerit. În ziua aceea a repetat de cîteva zeci de ori cuvintele „mecanic conductor de tanc”.

A doua zi a fost repartizat în echipajul comandat de sergentul Pop. Au trecut cîteva luni de atunci. Soldatul Precup a început pregătirile pentru a deveni mecanic conductor de tanc. Deseori seara, sergentul Pop, îi vorbea despre motorul uriașei mașini arătîndu-i fiecare piesă în parte. Ii explica cu multă răbdare despre sistemul de ungere, suspensie, sau sistemul electric, arătîndu-i cum lucrează fiecare piesă în parte.

A început să facă și conducerea la „rece”. Caporalul Palotaș Ion, un destoinic conductor de tanc s-a angajat să-l învețe pe soldatul Precup mîiestria conducerii tancului.

Palotaș nu vorbea prea mult, dar știa să explice clar și pe înțelesul lui. Cu toate acestea, la început, Precup nu înțelegea foarte bine ceea ce îi spunea.

Cellalți militari pe care el îi ajutase să învețe mîiestria conducerii, trecuseră examenul cu calificativul „foarte bine”. Caporalul Palotaș era atît de bucuros, de parcă aceste rezultate ar fi fost ale lui.

Încă de departe strigă la Precup agîtînd mina în aer.

— Pregătește-te că îți vine rîndul. Nici nu termină bine ce avea de spus, că soldatul Precup fu chemat să-și dea examenul. Auzi în fugă ultimele cuvinte ale lui Palotaș.

— Ai grijă, să nu mă faci de rușine!

Se strecură cît putu mai repede în tanc ocupînd locul mecanicului conductor. La un semn, Precup porni motorul. Un zgomot asurzitor. Uriașul colos de oțel începu parcă să tremure nervos. Soldatul își simțea bătăile inimii mai puternice ca oricînd. O smucitură ușoară, și tancul porni înainte, legănîndu-se ca o barcă. Broboane de sudoare se prelingeau pe fața lui Precup. În miini stringea cu atîta putere levierele, încît pielea în jurul unghiilor se îngălbenise. Trase de unul din leviere și tancul se înscrise ușor în curbă. Vasăzică tancul asculta de comenzile lui. Bucuria îl năpădi. Ar fi vrut ca acum să-l vadă mamă-sa care probabil și acum se gîndește la el. Să-l vadă întreg satul, să știe toți că el Precup conduce un gigant de oțel cu care — dacă va fi nevoie — va trece și prin foc ca să apere pămîntul drag al patriei.

Prin oblonul deschis, aerul rece al dimineții îi mingia fața asudată. La urechi îi sunau ultimele cuvinte ale „profesorului” său, caporalul Palotaș: „Ai grijă — să nu mă faci de rușine!”.

— N-aveți nici o grijă, tovarășe caporal

Numeroase sate electrificate

În anii puterii populare, în multe dintre localitățile regiunii Iași, s-a aprins pentru prima oară becul electric. Printre acestea sînt Hirleu, Tg. Frumos, Podul Iloaiei, Codăești, Negrești, Băcești.

În luna februarie a început în orașul Husă construirea unei noi uzine electrice. Sfatul popular regional Iași a început o serie de lucrări pentru transformarea sistemului de alimentare cu energie electrică a orașului Roman, din curent continuu în curent alternativ.

În primul trimestru al acestui an au fost electrificate numeroase sate din regiunea Iași, printre care Lespezi și Lunca Pașcani din raionul Pașcani, Tîbănești din raionul Negrești, Roșcani din raionul Iași etc.

Confecționează ghiveco nutritive

În această perioadă utemiștil și tinerii din sectorul legumicol au foarte mult de lucru. Pentru plantele mici, firave, ce abia au răsărit din stratul cald al răsădnicilor ei trebuie să confecționeze mii și mii de ghiveco nutritive.

La G.A.S.-Rusănești din raionul Corabia s-au confecționat numai în 3 zile 6800 de ghiveco nutritive, cu ajutorul unei prese mecanice construită de mecanicul Ion Căințic. El a avut în această direcție sprijinul și îndrumarea conducerii gospodăriei și a inginerului Ion Marghitu. De asemenea un aport serios în munca de confec-

Cercul viitorilor tractoriști

Citiva pionieri întorceau o scrisoare. Pentru fiecare cuvânt erau discuții lungi. În aproape două ore reușiseră să scrie numai atîta: „Dregi tovarăși de la uzinele de tractoare „Ernst Thälmann“. Aceste rinduri vi le trimite pionierii din clasa a 7-a de la Școala mixtă de 7 ani nr. 1 din Bontida, regiunea Cluj. Poate vă mirați că primiți o scrisoare de la niște pionieri care nu vă cunosc. O să vă spunem însă ce ne-a îndemnat să vă scriem. De citiva timp la noi a început cercul micilor tractoriști”.

Aici s-au oprit. Nu se puteau hotări cum să-i spună cercului lor. Lipovan Ana, susținea să se numească așa cum scrisese ea pe hîrtie. Morar Eugen era împotriva. El întreba supărat:

— De ce să fie așa? micii tractoriști... micii... tractoriști. Nu e bine. Să-i spunem — rostea el apăsător: „Cercul viitorilor tractoriști”.

— Eugen are dreptate — susținu și Rus Teodor. Anul ăsta nu terminăm școala. Cine vrea poate să se alăture la S.M.T. și să se califice. Într-un an ajunge pe tractor.

— Să punem la vot — hotări Eugen. Ridică mina chiar și Lipovan Ana care se împotrivese la început.

— M-ai convins — zise ea zîmbind. Șterse ultimele cuvinte și scrisese așa cum hotărîseră toți. Apoi, micii pionieri povestiră mai departe hațurilor constructori de tractoare de la Școala din Orașul Stalin despre ceea ce au de gând să facă în cercul lor. Le amintea că ei și-au procurat un motor și că acum vor învăța părțile din care se compune.

Noi am hotărît — zăuș pionierii — să desfășurăm activitatea cercului nostru după un plan. L-am întocmit. În plan avem prevăzute lecții teoretice și practice. Mai întâi ne-am gândit să facem o vizită stațiunii de mașini și tractoare din comuna noastră. Tovarășul profesor a și fost pe acolo și directorul stațiunii i-a făgăduit că în cel mai scurt timp ne va pune la dispoziție un tractor pe care el nu-l mai folosește. Ar fi tare bine. Ne-am și gândit că pămîntul pe care lucrează elevii din cercul tinerilor tractoriști să-l arăm noi. Avem de gând să facem unele reparații în micul nostru atelier unde s-au și făcut diferite piese auxiliare ale tractorului. Dar — spuneu ei în continuare — cercul nostru îi mai lipsesc multe lucruri. Nu avem încă trusă de scule, nu avem planșe cu schemele tractorului. Le vom face cu siguranță. Poate ne veți ajuta și voi. Să vorbim și despre planurile noastre viitoare. Elevii din clasa a 7-a au hotărît că în timpul vacanței de vară să viziteze Palatul Pionierilor din Capitală. În drum spre București ne vom opri la Orașul Stalin. Tare mult dorim să vizităm uzina voastră. Am vrea să vedem cum construți tractoarele. Pe noi, ca viitori tractoriști, ne interesează. Membrii cercului viitorilor tractoriști care au auzit că ati îndeplinit sarcinile ce vă revineau din planul de învățămînt înainte de termen, vă felicităm și vă urează multă sănătate în muncă. Așteptăm să ne scrieți și să ne ajutați cu sfatul și cu activitatea cercului nostru. Felicităm și cercul nostru.

La citeva zile după ce scrisoarea a fost expediată tinerilor de la uzinele „Ernst Thälmann“, membrii noului cerc vizitau S.M.T.-ul din comuna lor.

Tatăl lui Morar Eugen lucrează de citiva ani la această stațiune. Așa că băiatul se simțea obligat să dea unele explicații colegilor săi.

— Stațiunea — spunea el cu mîndrie — are citeva zeci de tractoare dintre care 12 noi-nouțe. Abia au sosit. Cînd o să intrăm în atelierul de reparații o să vedem citeva tractoare demontate și piesele de același fel așezate grămeli, grămeli. Tata mi-a spus că lucrează după o metodă sovietică, repararea pe ansamble.

Toți ceilalți pionieri îl ascultau pe Morar Eugen și îl invidiau că tatăl lui lucrează acolo. Desigur, de la el auzise toate acestea.

Peste citeva minute, din biroul stațiunii ieșea tovarășul Frimu, profesor de fizică, însoțit de tovarășul Ruian Petre, directorul S.M.T.-ului, care țineau să-l cunoască pe membrii cercului viitorilor tractoriști și să-l conducă prin stațiune.

— Minunată idee ai avut cu cercul vostru — i-a întîmpinat el vesel pe elevi. Dar nu prea înțeleg ce aveți de gând totuși să faceți. Călin Ilie explică pe larg planurile lor. Foarte adesea era întrerupt de intervențiile colegilor săi.

Deși foarte ocupat, directorul S.M.T.-ului le-a arătat elevilor toată stațiunea, le-a vorbit despre tractoarele pe șenile și pe roate, le-a arătat atelierele de reparații, motoare demontate, diferite piese, despre principiile de funcționare a tractorului, despre viteză. Elevii erau atenți. Toți își scoaseră carnetele și își luau însemnări.

Ajunseră la remizele unde erau depozitate noile mașini sosit în stațiune. Elevii erau numai ochi și urechi. Fiecare dintre ei văzuse de altă ori tractoare, combine, secerători, semănători, mergînd pe cîmpuri, dar niciodată n-au fost atît de tulburați ca acum cînd stăteau în fața acestor mașini care străluceau de curățenie. Morar Eugen aproape uitase de tot din jurul lui. Se vedea sus pe un tractor nou, iar în urma lui venind pe Rus Teodor, Lipovan Ana, Călin Ilie, Oltean Lucia, fiecare tot pe cite un tractor nou. Își închipuia venind în urma tractoarelor colecțiști, tineri și bătrîni, bărbați și femei, iar copiii alergînd prin fața tractoarelor și aruncîndu-le lor, tractoriștilor, buchete de flori. Așa e obiceiul la Bontida. Cînd încep muncile de primăvară, aproape tot satul conduce tractoarele pe cîmp. O mulțime de oameni urează tractoriștilor spor la muncă. Cînd ei trag brazdele mai adînci, boabele sînt mai multe, mai pline. De munca lor depinde belșugul atîtor și alîtor oameni. Iată de ce tractoriștii sînt oameni iubii și stimați.

Fiecare elev care stă în fața frumoaselor mașini noi sosit în S.M.T. ascultînd explicațiile directorului, își închipuie în felul său noua lui muncă. Fiecare dintre ei o vede plină de bucurie și poezie.

L. DUCHEVEANU

prietena mea

Cărți noi
apărute în Editura Tineretului

C. DADIGHIN: „Cei de pe Sedov”

Cartea este închinată vitejilor mari-nari sovietici de pe spîrgătorul de gheață „Gheorghe Sedov” care, întorcîndu-se din Vladivostok la Murmansk, a fost prins în toamnă anului 1937 de gheturile Arcticului, unde a petrecut timp de peste doi ani, fiind purtat de o băncă pe o distanță de peste 6000 km. în apropierea polului Nord.

Povestirea ne introduce în lumea minunată și plină de neprevăzut a gheturilor polare. Eforturile întregului echipaj se îndreaptă spre salvarea vasului. Căpitanul, organizatorul de partid, telegrafistii sînt tipuri bine conturate, făptuitori de lucruri mărețe, căror ar vrea să le semene oricare dintre tinerii constructori ai socialismului din țara noastră.

Prin apariția acestei cărți, „Editura Tineretului” pune la îndemîna tineretului o carte interesantă, captivantă, cu un deosebit rol educativ.

P. SURUPACEANU: „Povestiri”

În colecția „Ogoare noi” s-a tipărit volumul de „Povestiri”, semnat de tînărul prozator P. Surupăceanu.

Prezentînd diferite aspecte din viața țărănilor, autorul reliefează continua ridicare a stării materiale și a orizontului spiritual al țărănimii noastre muncitoare în condițiile puterii populare, subliniind grija partidului și guvernului pentru dezvoltarea satelor noastre pe drumul vieții noi.

POP SIMION: „Călătorie cu bucluc”

Cele două povestiri „Călătorie cu bucluc” și „Băiatul cu picioarele ușoare” de Pop Simion, cuprinse într-un alt volum apărut tot în colecția „Ogoare noi” — redau aspecte autentice din viața satului nostru — fie că e vorba de caracterizarea plină de vervă a unui șofer atacerist, Ghiță Hulub, căruia i se înfundă în cele din urmă, sau despre drumul unui tînăr sportiv de la sate ale cărui aptitudini găsesc depline posibilități de afirmare în anii puterii populare.

„ALMANAHUL TINERILOR SCRITORI”

„Almanahul tinerilor scriitori—1954” e o mărturie vie a faptului că din an în an literatura noastră se îmbogățește cu noi tînere cadre talentate. Almanahul de față reunește cele mai valoroase scrieri — versuri, sau proză — create de 62 de tineri condeieri în cursul anului trecut. Cele mai multe lucrări ne vorbesc despre viața nouă a patriei noastre, iar unele redau imagini ale trecutului dureros și greu al poporului nostru, sau demască cu vigoare pe ațîțitorii război, pe cei care visează zadarnic să reînvie vremile de jaf și exploatare apuse pentru totdeauna.

Pe lîngă lucrări ale tinerilor scriitori din București, volumul cuprinde și pe cele ale tinerilor care-și fac ucenicia în cîenacurile scriitorilor literare din diferite colțuri ale țării, între care află și creații minime ale tinerilor din zonele muntoase.

lor tractoriști!

— Eugen are dreptate — susținu și Rus — Eugen. Anul acesta n-ai terminat școala. Cine vrea poate să se înscrie la S.M.T. și să se califice. Intru în an ajunge pe tractor.

— Să punem la vot — hotărî Eug. Ridică mîna chiar și Lipovan Ana care se împotrivesc la început.

— M-ai convins — scuse ultime cuvinte și scrisese așa cum hotărîseră toți. Apoi, el și tractoriștii vestiră mai departe hotărîrea de tractor. Stalin despre ceea ce se făcuse în cercul lor. Le amînă curînd vor învîta curat un motor și că pînă la urmă se va pune.

Noi am hotărît — să deschidem activitatea după un plan. L-am avut prevăzută lecția teoretică și practică. Mai înții ne-am vizitat stațiunii de muncă și tractoriștii a- fost pe ecoio și dintr-un timp ne va fîgădui că în cel mai scurt timp ne va pune la dispoziție un tractor pe care el nu-l mai folosește. Ar fi pe care lucra să-l elerți din cercul tinerilor noi. Avem de a- reparații în micul nostru făcînd diferite piese auxiliare ale tractorului. Dar — spune el în continuare — cercului nostru îi n- cruri. Nu avem încă avem planșe cu scheme vom face cu siguranță și voi. Să vorbim noastre viitoare. Ele au hotărît ca în timp să viziteze Palatul P. la Orașul Stalin. Tare zîmă uzina voastră cum construiți tractoriștii? Interesează. Mem- brii cercului viitorilor tractoriști care au aurit că ați îndeplinit termen. Vă felicităm și vă urează multă. Așteptăm să ne scrie sugestii voastre în

leșea tovarășul Frimu, profesor de fizică, însoțit de tovarășul Fulin Petre, directorul S.M.T.-ului, care fusese să-l cunoască pe membrii cercului viitorilor tractoriști și să-l conducă prin stațiune.

— Minunată idee ați avut cu cercul vostru — l-a înmorminat el vesel de elevi. Dar nu prea înțeleg ce aveți de gînd totuși să faceți. Călin Ilie explică pe larg planurile lor. Foarte adesea era întrerupt de intervențiile colegilor săi.

Deși foarte ocupat, directorul S.M.T.-ului le-a arătat elevilor toată stațiunea, le-a vorbit despre tractoarele pe șenile și pe roate, le-a arătat atelierele de reparații, motoarele demontate, diferitele piese, despre principile de funcționare a tractorului, despre viteză. Elevii erau atenți. Toți își scoasera carnetele și își luau însemnări.

Ajunseră la remizele unde erau depozitate noile mașini sose în stațiune. Elevii erau numai ochi și urechi. Fiecare dintre ei văzuse de altă oră tractoare, combinate, secerători, semănători, meșind pe cîmpuri, dar niciodată n-au fost alți de tuburații ca acum cînd stăteau în fața acestor mașini care străluceau de tot din aur. Morar Eugen aproape uitate de tot din jurul lui. Se vedea sus pe un tractor nou, iar în urma lui venind pe Rus Teodor, Lipovan Ana, Călin Ilie, Olean Lucia, fiecare tot pe cîte un tractor nou. Își închipuiau venind în urma tractoarelor colectiviști, tineri și bătrîni, bărbai și femei, iar copiii alergînd prin fața tractoarelor și aruncîndu-le lor, tractoriștilor, buchete de Flori. Așa e obiceiul la Bonțida. Cînd încep muncile de primăvară, aproape tot satul conduce tractoarele pe cîmp. O multime de oameni urează tractoriștilor spor la muncă. Cînd ei trag brazdele mai adînc, boabele sînt mai multe, mai pline. De muncă lor depinde beșugul altor și altor oameni. Iată de ce tractoriștii sînt oameni iubiți și stimați.

Fiecare elev care stă în fața frumosașelor mașini noi sose în S.M.T., ascultînd explicațiile directorului, își închipuie în felul său noua lui muncă. Fiecare dintre ei o vede plină de bucurie și poezie.

L. DUCHEVEANU

am țara noastră. Prin apariția acestei cărți, „Editura Tineretului” pune la îndemîna tineretului o carte interesantă, captivantă, cu un deosebit rol educativ.

P. SURUPĂCEANU: „Povestiri”

În colecția „Ogoare noi” s-a tipărit volumul de „Povestiri”, semnat de tînărul prozator P. Surupăceanu.

Prezentînd diferite aspecte din viața țărănilor, autorul releează conținutul ridicare a stării materiale și a orizontului spiritual al țărănilor noastre muncitoare în condițiile puterii populare, subliniind grija partidului și guvernului pentru dezvoltarea satelor noastre pe drumul vieții noi.

POP SIMION: „Călătorie cu bucluc”

Cele două povestiri „Călătorie cu bucluc” și „Bălatul cu picioarele ușoare” de Pop Simion, cuprinse într-un alt volum apărut tot în colecția „Ogoare noi” — redau aspecte autentice din viața satului nostru — fie că e vorba de caracterizarea plină de vervă a unui șofer atecerist, Ghiță Huib, căruia i se înfundă în cele din urmă, sau despre drumul unui tînăr sportiv de la sate ale căruia aptitudini găsesc depline posibilități de afirmare în anii puterii populare.

ALMANAHUL TINERILOR SCRITORI

„Almanahul tinerilor scriitori—1984” e o măturare vie a faptului că din an în an literatura noastră se îmbogățește cu noi tineri cadre talentate. Almanahul de față reunește cele mai valoroase scrieri — versuri, sau proză — create de 62 de tineri condeieri în cursul anului trecut. Cele mai multe lucrări ne vorbesc despre viața nouă a patriei noastre, iar unele redau imagini ale trecutului dureros și greu al poporului nostru, sau demască cu vigorență pe aghiotorii la război, pe cei care visează zadarnic să relinie vremenile de jaf și exploatare apuse pentru totdeauna.

Pe lângă lucrări ale tinerilor scriitori din București, volumul cuprinde și pe cele ale tinerilor care-și fac ucenicia în cenzurile scriitorilor literare din diferite colțuri ale țării noastre.

— Muncitorii pot face și altceva. — Bineînțeles că ai călădite în cadrul mult acest tînăr.

— Ce-ai zice dacă suli comandant să i pașul meu, să înveți conducător de tanc? — Conducător de tanc? Precup crezu mai îi arde de glumă, observă că acesta rîde.

— Nu i nu, eu nu e o mașină uriașă. — Ba ai să poți lucru. Așa ziceam acum... ai să vezi. Sergeantul Pop îi grăbit spre remiza Precup rămase în ziua aceea a de ori cuvintele tanc”.

A doua zi a fost comandat de sege cîteva luni de at început pregătirile nic conducător de genului Pop, îi v uriașei mașini ar parte. Il explică sistemul de ung mul electric, ară care piesă în pai A început să „rece”. Caporalul conducător de tar pe soldatul Precupului.

Palcaș nu va să explice clar toată acestea. I le făcea la bai may incuina u urmă a rușit Cîndu că în adevărat îl ad

Pe la zate în ceapata pînă la

Concursurile Sportive ale Tineretului

VARȘOVIA — Capitala renăscută a Poloniei — va găzdui anul acesta cel de al V-lea Festival Mondial al Tineretului și Studenților pentru Pace și Prietenie.

Tineretul din întreaga lume întâmpină această măreață sărbătoare, unindu-se în lupta pentru pace, împotriva primejdiei unui război atomic.

Festivalul Mondial de la Varșovia va constitui o încununare măreață a luptei și voinței de pace a milioaneilor de tineri de pe toate meridianele.

Deosebit de bogată este activitatea pe care o desfășoară tineretul patriei noastre în întâmpinarea celui de al V-lea Festival al Tineretului. Alături de celelalte manifestări cultural-artistice la care iau parte, tinerii noștri vor desfășura intensă activitate pe tărâm sportiv.

Din inițiativa Comitetului Central al U.T.M. împreună cu Comitetul pentru Cultură Fizică și Sport și C.C.S. și cu ajutorul unor ministere și departamente direct interesate se vor organiza în cinstea Festivalului de la Varșovia Concursurile Sportive ale Tineretului.

Participarea unui număr mare de tineri (peste 1.000.000) la practicarea organizată a 11 discipline sportive: atletism, volei, fotbal, șah, înot, tir, oină, lăptos, ciclism, popice și handbal fete, vadeuce fără îndoială la dezvoltarea acestor discipline sportive, la creșterea măiestriei sportivilor noștri.

Menite să antreneze mase cât mai largi de tineri la practicarea organizată a diferitelor ramuri sportive, Concursurile Sportive ale Tineretului vor contribui la creșterea numărului purtătorilor însuși G.M.A. — prin trecerea normelor de aur — și la întărirea colectivelor sportive.

tilor. Pe baza experienței trecutelor competiții de masă din țara noastră, organizațiile de bază U.T.M. au datoria să desfășoare o intensă muncă de popularizare a competiției. Este necesar să fie folosite pentru aceasta mijloace dintre cele mai diverse: gazetele de perete sau de stradă, stațiile de radio amplificare, conferințele, discuțiile individuale ale agitatorilor cu tinerii etc.

În munca de popularizare a acestei importante competiții de masă, un rol de seamă îl au tinerii instructori voluntari sportivi, atât cei de la sate cât și cei din uzine sau fabrici.

La sate, un ajutor prețios îl pot acorda în pregătirea acestor întreceri — dar mai cu seamă în desfășurarea lor — tinerii învățători, directori ai căminelor culturale și în primul rând instructorii voluntari ai asociației sportive „Recolta”.

Numai desfășurând o largă muncă de popularizare a Concursurilor Sportive ale Tineretului desfășurate în cinstea Festivalului de la Varșovia, organizațiile U.T.M. ca și colectivele sportive vor putea asigura antrenarea unui număr cât mai mare de tineri să participe la această competiție.

Fără îndoială că printre participanți trebuie să se găsească mulți tineri care au cunoscut până acum avantajele practicării organizate a culturii fizice și a sportului. Alături de aceștia organizațiile de bază U.T.M. au datoria să mobilizeze la concursuri un număr cât mai mare de tineri care până în prezent nu au luat parte la activitatea sportivă, deschizându-le astfel gustul pentru practicarea sportului, pentru călirea lor fizică. O atenție deosebită trebuie acordată antrenării fetelor la aceste întreceri sportive.

Comisiile de organizare a acestei competiții au datoria să ia urgăse măsuri pentru amenajarea și pregătirea terenurilor sportive ca și a echipamentului sportiv necesar.

Acolo unde până acum...

ntași

asini și tractoare au
elice de lucru în
area sarcinilor ce le
In drumul de ingi-
mecanizatorii n-au
lete întinse și timpul
rări pe porțiuni res-
ale. Brigada condusă
și-a depășit cu 43 la
brilie. Organizându-și
us Opreanu, regiunea
pe întreaga campanie
de la S.M.T. Mihai
de 205 la sută, bri-
cești, de 135 la sută,
a Suceava, de 124 la
răila de 101 la sută,
S.M.T. Carei, regiu-
la condusă de Vasile
ti de 179 la sută etc.
gada Eroului Muncii
innicolau Mare, care
parele regiunii Con-
de plan pe întreaga

unea Birlad, au înde-
a întreaga campanie
t fruntași mecaniza-
it planul în proporție
regiunea Constanța,
ea Constanța, de 70,23
tanța, 67,01 la sută,
la sută, S.M.T. Podu
uși, regiunea Iași, de

Noi întreprinderi ce și-au îndeplinit planul cincinal

Mai multe întreprinderi din industria ușoară și-au îndeplinit sarcinile ce le reveneau din primul nostru plan cincinal.

Printre acestea se numără și fabrica „Vitrometan” din Medias, deținătoare a steagului roșu de producție de întreprindere fruntașă pe ramură. Față de anul 1950 productivitatea muncii a crescut în această fabrică cu 49,4 la sută, câștigul mediu cu 37,1 la sută, iar prețul de cost a fost redus cu 18,11 la sută. Muncitorii acestei întreprinderi au produs în acești ani peste 260 de produse noi, din care unele pentru prima dată în țară, ca: articole speciale pentru laboratoare și articole tehnice și de menaj. În același timp, s-a acordat o deosebită atenție îmbunătățirii condițiilor de muncă și de trai ale muncitorilor din întreprindere. Astfel, fondul pentru protecția muncii din anul 1955 este dublu față de acela din primul an al cincinalului, s-au construit un club muncitoresc, case individuale în suprafață de 980 m.p., iar acum se execută ultimele lucrări la o creșe cu 44 de locuri.

În prezent, muncitorii de la „Vitrometan” pregătesc introducerea în fabricația de serie a vaselor de menaj din sticlă termorezistentă.

Producția prevăzută în planul cincinal a fost realizată și de colectiful fabricii de oglinzi „București”. În comparație cu anul 1950 producția întreprinderii a crescut cu 22 la sută, productivitatea muncii cu 31 la sută, iar prețul de cost al produselor a fost redus cu 7,70 la sută. În această perioadă au fost aplicate în producție 48 de inovații și s-au instalat noi mașini și utilaje pentru mărirea rentabilității întreprinderii cu 62% în anul 1950.

În anul 1955, la întregul colectiv, în anii cincinalului „București” s-a început producția a numeroase articole noi, unele pentru prima dată în țară. Astfel, s-au produs vizori pentru oglinzi, sticlă „cobalt” rezistentă la temperaturi înalte, elari pentru tractoriști, plăci pentru sudură și altele.

peste plan

A RAD (de la corespondentul nostru) a primit din partea fabricii „Teba” dintr-o listă de filatoare de filă. Dotat cu o nouă fabrică de filă, noastra com...

Brigada U.T.M. de filatoare a realizat peste plan, în cinci zile, de 1 Mai, 36 tone fire.

Și pescarii își dau contribuția

G ALAȚI (de la corespondentul nostru). Alături de muncitorii din industrie care se străduiesc să îndeplinească ziua de 1 Mai cu importante succese în producție luptă și pescarii din Delta.

Luna care a trecut a constituit pentru pescari prima lor întrecere în acest sezon, pentru a îndeplini și depăși sarcinile de plan. Cu multă însuflețire au muncit în cadrul întrecerii în cinstea...

pildă pe luna martie planul de producție pe întreprindere a fost depășit cu 10 la sută.

Fruntaș pe gospodărie este secția piscicolă Dranov. Pescarii de aici, pe primul trimestru al anului 1955, au depășit sarcinile planului de producție cu 80 la sută.

Pescari fruntași în acest sezon de pescuit sînt, tovarășii: Iftim Danilov de la secția...

52 vagoane ORADEA (de la corespondentul nostru).

expediate In regiunea Oradea acțiunea de

furnalelor stringere a fierului vechi a cunoscut în ultimul timp o amploare deosebită. La această acțiune răspund tot mai mulți tineri și școlari. Pe întregul cuprins al regiunii, în luna martie, au fost date centrelor de colectare a fierului vechi peste 391.000 kg. de fier și fontă. Acțiunea stringerii metalului a continuat și în perioada 1-10 aprilie. În acest timp au fost strinse la punctele de colectare alte 111.778 kg. fier și fontă.

Numai pionierii și școlarii din orașul Oradea au adunat în ultimul timp peste 22.000 kg. fier vechi. Tot mai multe unități și detașamente de pionieri de la sate se alătură acțiunii patriotice de stringere a metalelor. Cei din comuna Oșorhei ca și cei din Șimleu au adunat 1.500 kg. fier, iar cei din comuna Curtiseni, raionul Săcuieni, au adunat 928 kg.

La succesele arătate mai sus au contribuit o serie de întreprinderi și fabrici care au identificat materialele vechi nefolosite. Fabrica de spirt „Victoria” din Oradea, a predat în perioada 1—10 aprilie 14.570 kg. fier vechi, iar fabrica de cărămidă „Refractarea” din Aleșd a predat în această perioadă 4.065 kg. fier vechi.

Aceste succese au făcut posibil ca în perioada 1, martie-10 aprilie în regiunea Oradea să fie expediate 52 vagoane cu fier vechi spre furnalele de la Hunedoara, Reșița și altele.

Astfel, cu aceste rezultate, centrul I.C.M. din regiunea Oradea a primit steagul de fruntaș în întrecerea cu centele din regiunile Baia Mare și Cluj.

În tractor în plus Odată cu razele soarelui, primăvara a scos pe ogoarele patriei noastre zeci de

milii de tractoare. Pentru ca aceste tractoare să are cât mai mult, astăzi iarăși în timp ce viscolul smulgea nămeții, tractoriștii au lucrat cu strîngere la repararea și înlocuirea pieselor. Ei au reușit să repare toate tractoarele stațiunii. În plus, brigada de tineret condusă de tovarășul Petre Benedic a dat un tractor din piese recondiționate.

Pornind de la un bloc de motor ei au adunat piesă cu piesă dînd viață unui tractor în plus. De un mare folos le-a fost ajutorul sudorilor și strungarilor, fără de care confecționarea pieselor respective nu era posibilă.

Pentru această realizare prețioasă tinerii din brigada tovarășului Petre Benedic în frunte cu responsabilul brigăzii, merită cele mai calde felicitări și în special tînărul Naver Ștefan care a depus mult suflet în tot timpul lucră-

Fără îndoială că printre participanți trebuie să se găsească mulți tineri care au cunoscut până acum avantajele practicii organizate a culturii fizice și a sportului. Alături de aceștia organizațiile de bază U.T.M. au datoria să mobilizeze la concursuri un număr cât mai mare de tineri care până în prezent nu au luat parte la activitatea sportivă, deschizându-le astfel gustul pentru practicarea sportului, pentru călirea lor fizică. O atenție deosebită trebuie acordată antrenării fetelor la aceste întreceri sportive.

Comisiile de organizare a acestei competiții au datoria să ia urgibile măsuri pentru amenajarea și pregătirea terenurilor sportive ca și a echipamentului și al echipelor sportive necesar.

Acolo unde până acum n-au existat nici măcar simple baze sportive, organizațiile de bază U.T.M. au datoria să mobilizeze utemiștii la amenajarea prin mijloace proprii a unor terenuri de volei, fotbal etc.

Organizațiile de bază U.T.M. în strînsă colaborare cu colectivele sportive trebuie să lupte pentru mobilizarea tinerilor la concursuri în zilele fixate, pentru asigurarea unui număr mare de participanți. Pentru buna desfășurare a concursurilor trebuie puse la dispoziția concurenților materialele sportive necesare.

Utemiști și tineri sportivi din orașele și satele patriei noastre! Să folosim din plin zilele rămase pentru a ne pregăti cât mai bine în vederea desfășurării cu succes a Concursurilor Sportive ale Tineretului, întîmpinînd cel de al V-lea Festival Mondial al Tineretului și Studenților cu noi victorii sportive.

Să participăm cu toții la Concursurile Sportive ale Tineretului, să facem din această întrecere o adevărată sărbătoare sportivă, un nou prilej de a ridica pe o treaptă superioară mișcarea de cultură fizică și sport din scumpa noastră patrie.

Producția prevăzută în planul cincinal a fost realizată și de colectivul fabricii de oglinzi „București”. În comparație cu anul 1950 producția întreprinderii a crescut cu 22 la sută, productivitatea muncii cu 31 la sută, iar prețul de cost al produselor a fost redus cu 7,70 la sută. În această perioadă au fost aplicate în producție 48 de inovații și s-au instalat noi mașini și utilaje, ceea ce a mărit rentabilitatea întreprinderii cu 62% în anul 1950.

În ceea ce privește a întregului colectiv, în anul cincinal „București” s-a început producția a numeroase articole noi, unele pentru uz casnic, altele pentru uz industrial. Astfel, s-au produs vizori pentru ochelari, „cobalt” rezistentă la temperaturi înalte, plăci pentru sudură etc.

Peste plan

A RAD (de la fabrica de oglinzi „București”) a dus la îndeplinire cu succes în primul trimestru al anului 1955 planul de producție pe luna martie. Astfel, s-a obținut și s-a livrat în plus față de planul de 56.880 metri țesături. Tesătura utemiștă Pop Rozalia și Sipoș Anton realizează zilnic o depășire de plan de 25—27 la sută.

Și pescarii își dau contribuția

G ALAȚI (de la corespondentul nostru). Alături de muncitorii din industrie care se străduiesc să îndeplinească ziua de 1 Mai cu importante succese în producție luptă și pescarii din Delta.

Luna care a trecut a constituit pentru pescari prima lor întrecere în acest sezon, pentru a îndeplini și depăși sarcinile de plan. Cu multă însuflețire au muncit în cadrul întrecerii în cinstea zilei de 1 Mai pescarii de la Întreprinderea Piscicolă Tulcea. De

pildă pe luna martie planul de producție pe întreprindere a fost depășit cu 10 la sută.

Fruntașă pe gospodărie este secția piscicolă Dranov. Pescarii de aici, pe primul trimestru al anului 1955, au depășit sarcinile planului de producție cu 80 la sută.

Pescari frunțași în acest sezon de pescuit sînt tovarășii: Iftim Danilov de la secția Dranov, Perifil Coslov de la mila 23., Policarp Macarenco și alții.

Comuna Carlsberg, raionul Sacueni, au adunat 928 kg.

La succesele arătate mai sus au contribuit o serie de întreprinderi și fabrici care au identificat materialele vechi nefolosite. Fabrica de spirt „Victoria” din Oradea, a predat în perioada 1—10 aprilie 14.570 kg. fier vechi, iar fabrica de cărămidă „Refractarea” din Aleșd a predat în această perioadă 4.065 kg. fier vechi.

Aceste succese au făcut posibil ca în perioada 1 martie—10 aprilie în regiunea Oradea să fie expediate 52 vagoane cu fier vechi spre furnalele de la Hunedoara, Reșița și altele.

Astfel, cu aceste rezultate, centrul I.C.M. din regiunea Oradea a primit steagul de fruntaș în întrecerea cu centralele din regiunile Baia Mare și Cluj.

În tractor în plus

Odată cu razele soarelui, primăvara a scos pe ogoarele patriei noastre zeci de mii de tractoare. Pentru ca aceste tractoare să are cât mai mult, astăzi în timp ce viscolul spulberă nămeții, tractoriștii au lucrat cu sîrg.

La S.M.T. Valul lui Traian, tractoriștii au muncit cu multă trageră de inimă. Ei au reușit să repare toate tractoarele stațiunii. În plus, brigada de tineret condusă de tovarășul Petre Benedict a dat un tractor din piese reconstruite.

Pornind de la un bloc de motor ei au adunat piesă cu piesă dînd viață unui tractor în plus. De un mare folos le-a fost ajutorul sudorilor și strungarilor, fără de care confectionarea pieselor respective nu era posibilă.

Pentru această realizare prețioasă tinerii din brigada tovarășului Petre Benedict în frunte cu responsabilul brigăzii, merită cele mai calde felicitări și în special tinărul Naver Ștefan care a depus mult suflet în tot timpul lucrărilor.

Correspondent
GH. CIMPEANU

Socialist
lucrează
stanța,
campan
Meca
plinit
agricol
torii d
de 76
de 70,
la sut
S.M.T.
Iloale,
58 la
S.M.T.
lui Mil
Cele
de tra
și al
ar
regiu
dato:
peric
peric
crări
ră, s
bit
aceas
sebit
Astfel
U.T.M.
antre
cond
nali
au s
țărar
la tin
Un
din
lixen
utem
mun
loneș

PRIVIND HARTA U. R. S. S.

50 de noi localități în fiecare an

Și în celelalte regiuni ale țării, pregătirile în vederea Concursurilor Sportive ale Tineretului sînt în plină desfășurare. Acest moment trebuie folosit din plin pentru ca zilele concursului să nu găsească bine pregătiți.

Concursurile sportive ale tineretului trebuie să găsească un larg răspuns și sprijin în primul rînd în mijlocul tineretului.

tori sportive.

Să participăm cu toții la Concursurile Sportive ale Tineretului, să facem din această întrecere o adevărată sărbătoare sportivă, un nou prilej de a ridica pe o treaptă superioară mișcarea de cultură fizică și sport din scumpa noastră patrie.

capu și pescarii din Delta.

Luna care a trecut a constituit pentru pescarii prima lor întrecere în acest sezon, pentru a îndeplini și depăși sarcinile de plan. Cu multă însuflețire au muncit în cadrul întrecerii în cinstea zilei de 1 Mai pescarii de la întreprinderea Piscicolă Tulcea. De

tru a
sarcin
lie c
Pe
zon
Itim
Diar
mila
și a

Funicularul unește malul Volgăi

Constructorii hidrocentralei de la Stalingrad — una din cele mai mari construcții tehnice din U.R.S.S. — au terminat prima linie a funicularului peste Volga. Vagonetele au început să sosească de pe malul drept pe insula Pescanli.

Pentru construcția hidrocentralei este necesară o imensă cantitate de nisip, piatră spartă, pietriș. Pe șantier trebuie să fie aduse aproximativ 35 milioane tone de diferite materiale. Se înțelege că nici transportul fluvial, nici cel feroviar nu pot face aceasta. S-a hotărât atunci construirea unui funicular care poate transporta într-o oră 900 tone de materiale.

Funicularul are patru linii de transport. Pe primele două, materialele vor fi transportate pînă la insula Pescanli, iar pe celelalte două — pînă la uzina

Puntea suspendată de funicularul ce traversează Volga în apropierea Stalingradului.

de beton nr. 1. Lungimea funicularului de la țărmul drept al Volgăi pînă la uzina de beton este de 4,3 kilometri.

PRIVIND

50 de noi localități

Să comparăm două hărți ale U.R.S.S.: una alcătuită la începutul celui de al cincilea plan cincinal, a doua — anul trecut. La prima vedere ele par identice. Dar dacă le privim cu atenție, putem observa că harta mai recentă este împinzită cu mult mai multe semne. Aceste cerculețe minuscule, stelutele, liniuțele, pot povesti multe unui ochi experimentat.

În ultimul timp, în Uniunea Sovietică se nasc anual aproape cincizeci de orașe și așezări.

În partea europeană a U.R.S.S. regiunea Povoliei ocupă un teritoriu uriaș. Aici, printre numeroasele denumiri pe noua hartă găsești: Jigulevsk, Novokuibîșevsk, Kamenka, Sursk, Pervomaisk. Acestea sînt orașe noi, care s-au născut în anii celui de al cincilea plan cincinal.

Iată încă o denumire nouă: orașul Voljsk. Pe locul unde ferăstrău a apărut, cu cîțiva ani în urmă era stepă pustie. În prezent, aci se află centrul cultural și administrativ al tuturor constructorilor hidrocentralei sem de la Stalingrad.

Putem vedea multe orașe noi și în raioanele sudice ale R.S.F.S.R. Orașul Zernovoi din regiunea Rostov era încă nu de mult doar o așezare, iar acum este unul din centrele muncii de cercetări științifice.

țific
Așez
rovi
men
R
Ori
felu
ace
turi
mir
hali
ruli
ne
min
ace
chis
plo
cin
zar
ka
pri
—
pic
(
api
un
in
zak
I
ap
fer
șet
nav
Ces
tural
și
admin
al
tate
sem
bac

Declarația lui Dulles la o conferință de presă

WASHINGTON 14 (Agerpres). — La prilej în cadrul unei conferințe de presă, secretarul departamentului de stat, John Foster Dulles, s-a referit la discursul liderului partidului democrat, Adlai Stevenson, după cum s-a anunțat, a atacat politica dusă de S.U.A. în Extremul Orient. În răspunsul lui Dulles a încercat să justifice întreaga orientare agropoliticii externe americane din ultimul timp. Secretarul departamentului de

dragă în rândurile membrilor acești un număr cât mai mare de tineri.

La întrecerile acestei importante competiții de masă pot participa tinerii orașe și sate fără nici o clasificare preliminară. Deschisă unei păături cât mai largi de sportivi, această întrecere va constitui, ca orice altă competiție de masă, un bun prilej pentru descoperirea de noi talente.

Au mai rămas puține zile până la tinerii participanți la Concursurile sportive ale Tineretului vor lua startul primei etape a acestei competiții care va desfășura între 25 aprilie și 1 mai a. c.

... organizația U.T.M. ei au confecțio-
 1000 de ghivece. S-au evidențiat în
 la muncă tinerii: Popa Florea, Mi-
 Elena, Scumpu Marin și secretarul
 ției de bază U.T.M. Popovici
 ghe.

Correspondent,
 IORDAN ANTIGONIA

—●●— oi întovărășiri zootehnice

satul Feldioara din raionul Făgăraș
 t ființă zilele acestea o întovărășire
 ica. În noua întovărășire au intrat
 ncitori cu peste 370 de oi.
 i se află Nicolae Ion

... care s-a ținut la
 primul schimb la secția năvădit, oam-
 muncii au dezbătut problema produc-
 tății muncii în lumina învățăturilor
 niste. Propagandista Magda Ene a

Editarea operelor lui

Operele lui Vladimir Ilici Lenin, mar-
 învățător al oamenilor muncii de pr-
 tindenți, întemeietor al Partidului Co-
 nist al Uniunii Sovietice sunt larg răs-
 dite în țara noastră. În marile bibli-
 ale țării ca și în bibliotecile sătești
 masa de lucru a activistului de part-
 a cercetătorului în domeniul știin-
 casa muncitorului, a țaranului m-

Succesul fotbaliștilor români în Italia

Correspondență specială
de la PAOLO PESCE

„Clasa fotbalului practicat de echipele țărilor dunărene domină turneul european al juniorilor”; aceasta este aprecierea cu care „Il calcio illustrato” (revistă ilustrată de fotbal), unul din cele mai autorizate ziaruri sportive din

locul întâi. Echipa României s-a impus în atenția generală nu numai prin frumoasele rezultate ale meciurilor disputate, ci și prin factura și concepția sa de joc, practicând un fotbal foarte modern, îndrăzneț și inteligent, bazat

Nota Guvernului Republicii Populare adresată Guvernului elvețian

La 14 aprilie a.c., însărcinatul cu Afaceri al Elveției la București, A. Parodi, a fost invitat la Ministerul Afacerilor Externe, unde i s-a înmănat o notă cu următorul conținut:

„Guvernul român este nevoit să constate că guvernul elvețian, în nota sa din

agenților guvernului român consideră că nu-și poate declina răspunderea.

Guvernul român insistă asupra cererilor sale din partea guvernului elvețian.

celarul federal al
ției guvernamentale
brii delegației: vic
L. Figl, ministrul
B. Kreisky, secretar
Afacerilor Externe
de N. Bischoff, an
și plenipotențiar a
La întrevvedere a
lotov, ministrul
U.R.S.S., precum
dor extraordinar
comisar al U.R.S.S.
prilej, J. Raab a r
un mesaj din par
președintele Repu
cuprinde rugămin
triicii care ispășe
Sovietică pentru
împotriva poporu

MOSCOVA 14
transmite:

La 14 aprilie, N
tele Consiliului de
oferit în marele
prînz cu prilejul
invitația guvernul
guvernamentale a

La prînz a luat
ție guvernamenta

Din partea sovi
cipat conducători
și ai Guvernului
șilov, L. M. Kaga
kov, A. I. Mikoia
G. Pervuhin, M
Hrușciiov, A. I.
banov, ministrul
I. Iliev, ambasad
nipotențiar și în
în Austria, N. G.
responsabil al Ag
pilov, redactorul

Speci

MOSCOVA 14
transmite: la 13
namentală austria
cova în urma inv
tic, a vizitat Te
unde a asistat la s
meo și Julieta" d

La spectacol a f
legatie guvername
Din partea sovie
de față A. I. Miko
al Consiliului de
I. G. Kabanov, mi

In noua ci

MOSCOVA 14

a sa de a se lua
descoperirea tu-
rea tuturor fire-
torii atacului, gu-
tragă atenția gu-
a faptului că în
t probe evidente,
riminal a activat
rijinul organelor
resată să tulbure
state.

primul rind faptul
au din Germania
ătură cu un cen-
une aflat în zona
Unul dintre cri-
sîrilor unor cetă-
undea activitatea
fășura și a încer-
n elvețian la acte
ei alte țări.

menționat că, în
nal împotriva Le-
a să-și ducă acti-
Fărcășanu, cu-
or organizații fas-
ominia pentru ac-
pă cum reiese din
informațiile pre-
nu a fost arestat
deși complicita-
ai, ai crimei re-
proprile sale de-

ă-ca guvernul el-
ile pentru desco-
turor elementelor
cipat la acest act
a complicilor și

I că guvernul el-
sa că nu poate
iminalilor, guver-
guvernului; elve-
area își ia în in-
underea interna-
a severă a crimi-

ul român protes-
că o parte a pre-
panie sistematică
iei Populare Ro-
palilor și îndeam-
acte provocatoare
ie. Apare evident
e dusă cu scopul
avorabile elemen-
acul criminal im-

sus, guvernul ro-
elvețian, conform
național și în in-
cele două țări, să
ate ale guvernu-
area prejudiciilor
vzate Republicii

Sosirea lui Ciu En-lai la Rangoon

DELHI 14 (Agerpres). — TASS transmite:

După cum transmite postul de radio Delhi, Ciu En-lai, premierul Consiliului de Stat și ministru al Afacerilor Externe

al R.P. Chineze, șeful delegației Republicii Populare Chineze la conferința țărilor din Asia și Africa, a sosit la Rangoon. După o scurtă oprire în Birmania, Ciu En-lai va pleca la Bandung.

Răspunsul Skupșcinei Populare Federale a Iugoslaviei la declarația Sovietului Suprem al U.R.S.S. din 9 februarie a.c.

ELGRAD 14 (Agerpres). — TASS transmite: După cum anunță agenția Insores, Prezidiul Skupșcinei Populare

Vizita delegației guvernamentale a Austriei la Moscova

Primirea delegației de către K. E. Vorosilov

MOSCOVA 14 (Agerpres). — TASS transmite: La 13 aprilie, K. E. Vorosilov, președintele Prezidiului Sovietului Suprem, a primit delegația austriacă la războiului. „Chiar dacă ei au vreo vină pe care au trebuit să o ispășească conform legilor sovietice — se spune în mesaj —

în Italia

Nota Guvernului Republicii Populare Romîne adresată Guvernului elvețian

Romîniei s-a impus
nu numai prin fru-
ale meciurilor dis-
factura și concepția
nd un fotbal foarte
și inteligent, bazat

La 14 aprilie a.c., Însărcinatul cu Afa-
ceri al Elveției la București, A. Parodi, a
fost invitat la Ministerul Afacerilor Ex-
terne, unde i s-a înmînat o notă cu urmă-
torul conținut:

„Guvernul român este nevoit să cons-
tate că guvernul elvețian, în nota sa din

agenților guvernului elvețian, guvernul
român consideră că guvernul elvețian
nu-și poate declina răspunderea ce-i in-
cumbă.

Guvernul român insistă pentru satisfa-
cerea cererilor sale de despăgubiri din
partea guvernului elvețian pentru preju-
diciile cauzate statului român și populației

NOTE DE DRUM I.

OASI ÎN TINERETULUI JAPONEZ

Malcolm Nixon
secretar al F.M.T.D.

clădirii aeroportului, am fost plăcut impresionați să vedem sute de tineri care filfiau steaguri, purtau placarde și cântau din acordeoane.

Protocolul a fost dat uitării când, în

principalul hol al aeroportului, 500 de tineri întindeau mâinile spre noi să ne ureze bun-venit cu un entuziasm care rupse orice bariere. Acest aeroport, ca și oricare altul din Japonia, este o bază ariană a trupelor militare americane. Japoniezii au permisiunea să folosească doar un spațiu restrâns din el, forțele americane avînd rezervată spre folosință partea cea mai importantă. Numai unui grup de 10 persoane i se permitea accesul pe aeroport pentru a ne ura bun-venit, dar tinerii japonezi nu aveau de gînd să accepte interdicția, așa că în momentul venirii noastre, erau adunate acolo 500 de persoane. Tinerii au organizat cu calm un miting de bun-venit la care au cîntat cîntece pentru pace și independență națională, în auzul tuturor acelor care s-au întîmplat să se găsească pe aeroport și, bine înțeles, în auzul militarilor americani.

Căderea guvernului Iosida a întărit speranțele multor tineri care luptă pentru a putea obține condiții mai bune de viață (să ne amintim numai că există în prezent șase milioane de șomeri în Japonia).

Impresii de neuitat

Am de povestit miș de impresii minunate despre vizita noastră în Japonia și pot spune că în numeroasele călătorii pe care le-am făcut pînă acum în diverse delegații ale F.M.T.D., rar am întîlnit o țară în care să fi fost primiți cu atîta entuziasm.

Programul nostru a fost bine întocmit pînă în cele mai mici amănunte, fiind prevăzută în el vizitarea tuturor centrelor principale din țară. Chiar de la sosire am fost surprinși de caracterul — aș zice — european al Japoniei. Într-adevăr mi s-a oferit o priveliște cu totul deosebită de cele întîlnite în alte țări ale Asiei: principalele orașe japoneze pot fi luate drept orașe europene.

Tokio excelează în clădiri moderne, mijloace moderne de transport și un mare număr de automobile; aceeași situație am găsit-o și în alte orașe ma-

exprimindu-se în favoarea normalizării relațiilor cu U.R.S.S. și Republica Populară Chineză.

a compara Japonia și de a...

Odată cu inițierea cercurilor milit...

foarte serioasă...

desigur puternică...

ponia, legate de cauza opoziției...

nez, ele nu ac...

este cazul în...

Mișcarea p...

manifestă put...

tururile sociale...

să stea în de...

Oriunde am...

mai ales prin...

mente profun...

ternice impo...

presionat put...

ales fiindcă e...

nerație a cre...

bine definite...

militariste și...

formează pre...

ternică.

Un tiner

Delegația F...

de către maj...

— studenți, n...

ganizații cult...

tatea tineretu...

a patru punc...

care este o m...

Japonia; 2)

de ocupația...

îmbunătățirea...

cială; 4) dori...

tenesți cu to...

Uniunea Sovi...

Am fost to...

de felul c...

zi pre...

Itura
es) cova echipa DOSAAF a U.R.S.S. pe tra- natelor mondiale din anuș acesta, fiind și alții, va pleca în scurt timp într-o
seul Moscova—Varșovia—Moscova. In bolnavă, lătorie de documentare în țară.

ILUI JAPONEZ

colm Nixon
tar al F.M.T.D.

exprimindu-se în fa-
voarea normalizării
relațiilor cu U.R.S.S.
și Republica Popu-
lară Chineză.

alul, im- dem care pur- cin- ane. fost l, în de ne rup- a și i a- Ja- doar aeri- par- grup pe dar ac- ve- l de un ntal na- s-au t și. beri-

Căderea guvernului Iosida a întărit spe- ranțele multor tineri care luptă pentru a putea obține condiții mai bune de viață (să ne amintim numai că există în pre- zent șase milioane de șomeri în Japo- nia).

Impresii de neuitat

Am de povestit mii de impresii minu- nate despre vizita noastră în Japonia și pot spune că în numeroasele călătorii pe care le-am făcut până acum în diverse delegații ale F.M.T.D., rar am întâlnit o țară în care să fi fost primiți cu atîta entuziasm.

Programul nostru a fost bine întocmit până în cele mai mici amănunte, fiind prevăzută în el vizitarea tuturor centrelor principale din țară. Chiar de la sosire am fost surprinși de caracterul — așa zice — european al Japoniei. Într-adevăr mi s-a oferit o priveliște cu totul deosebită de cele întâlnite în alte țări ale Asiei: principalele orașe japoneze pot fi luate drept orașe europene.

Tokio excelează în clădiri moderne, mijloace moderne de transport și un mare număr de automobile; aceeași situație am găsit-o și în alte orașe ma-

a compara Japonia cu Germania occiden- tală și de a vedea în ce fel se aseamănă aceste țări privite sub diferite aspecte.

Odată cu înfringerea Japoniei în război, cercurile militariste feudale au primit o foarte serioasă lovitură. În prezent există desigur puternice forțe reacționare în Japo- nia, legate în special de S.U.A., dar din cauza opoziției majorității poporului japo- nez, ele nu acționează încă fățiș, așa cum este cazul în Germania occidentală.

Mișcarea pentru pace din Japonia își manifestă puternic influența în toate pă- turile sociale și silește forțele reacționare să stea în defensivă.

Oriunde am fost în Japonia am găsit mai ales printre tineret și femei, senti- mente profunde pentru pace, porniri pu- ternice împotriva războiului. Ne-au im- presionat puternic aceste sentimente, mai ales fiindcă ele sînt generale. Tinăra ge- nerație a crescut cu idei anti-războinice, bine definite, iar simțămintele ei anti- militariste sînt atît de profunde încît ele formează pretutindeni o impresie pu- ternică.

Un tineret dornic de pace

Delegația F.M.T.D. a fost bine primită de către majoritatea tineretului japonez — studenți, membri ai sindicatelor și or- ganizații culturale. Aceasta reflectă uni- tatea tineretului japonez făurită pe baza a patru puncte: 1) dorința de pace — care este o mișcare națională de masă în Japonia; 2) împotrivirea crescîndă față de ocupația americană; 3) lupta pentru îmbunătățirea condițiilor economice și so- ciale; 4) dorința de a stabili relații prie- tenesti cu toate țările și în special cu Uniunea Sovietică și China populară.

Am fost tot timpul uimiți și copleșiți de felul cum se manifestau tinerii japo- nezii pentru pace.

torla tineretului de acolo a înregistrat participare de 4000 de persoane; holul tea primi pînă la 2000 de oameni, aș- din cei cîți s-au adunat la venirea n- tră, jumătate a încăput în interior, iar laltă jumătate a stat afară. Tinerii așezat în ocoloane, în formă de semic- la intrarea în hol, iar înăuntru s-au- zat pe scări și chiar pe pardoseala h- lui. Am pornit spre intrare și ne-am fi- drum prin această înlanțuire entuziastă oameni dînd mina cu flecare. Am îmbrățișați cu atîta căldură, încît d- ce am dat mina cu cîteva sute de ti- de-abia ne mai trăgeam răsufllarea. Nu vorba de o simplă stringere de mină, ci o stringere puternică și entuziastă și care de-abia reușeam să ne desprim. În felul acesta, însoțiți de muzică, festîndu-și entuziasmul lor, tinerii însoțit în drumul nostru spre trib- Am rîs cu voie bună de Ademo- mas, (membru în delegația F.M.T.D. care era dus pe sus spre estradă... după sute de stringeri de mină.

Stringerea de mină a căpătat o de care nu ne-am dat seama la... Cei care ne-au strîns mina, odată la școală sau la locul lor de mun- strîns la rîndul lor miinile la alt- de prieteni spunîndu-le: „stringe a mină căci ea a fost strînsă de de F.M.T.D. și îți trec și ție prin aces- salutul păcii și al prieteniei“. Acest caracterizează primirea mișcătoare și ția adîncă cu care a fost înconjurat legația noastră.

De-a lungul celor aproape 2000 de metri parcurși cu trenul, aproape la care stație am fost întîmpinați cu turi de bun venit. Trenul se oprea pînă la cinci minute în fiecare stație, pe peron erau adunați de flecare dată de tineri printre care se găseau adesea grupuri de conducători ai mișcării

...easi zi, din capitala R. P. Polone va
a plecarea echipa motociclistilor polo-
nezi. Ei vor parcurge traseul Varşovia—
Moscova—Varşovia. La 22 aprilie, echipele
motociclistilor sovietici si polonezi se vor
intilni la Minsk, iar in ziua urmatoare,
sportivii sovietici se vor gasi la Varşovia,
iar cei polonezi la Moscova.

★ Echipete de tenis de masă ale R. P.
Ungare care vor participa la campionatele
mondiale au parasit Budapesta plecand la
Utrecht. Din echipa masculina fac parte
Sido, Koczian, Szepesi, Földi si Somogy.
Echipa feminina este alcătuită din Eva
Koczian, Simon, Javor si Kerekes.

Cunoscuta jucătoare Ghizi Gervai —
Farkas nu va participa la editia campio-
natelor mondiale din anul acesta, fiind
bolnavă.

cia, Italia, R.F.P. Iugoslavia, Luxemburg.

Artişti plastici în călătorie

Un grup de artiştii plastici din Bucu-
reşti si din provincie, printre care Boris
Caragea, maestru emerit al artei, laureat
al Premiului de Stat, preşedinte al Uniu-
nii Artiştilor Plastici din R.P.R., Corneliu
Baba, maestru emerit al artei, laureat al
Premiului de Stat, Ştefan Szönyi, artist
emerit al R.P.R., laureat al Premiului de
Stat, M. H. Maxy artist emerit al R.P.R.,
Gheorghe Şaru, Zoe Băicoianu, Iosif
Cova si Dorio Lazăr, laureaţi al Premiului
de Stat, Olga Porumbaru, Eftimie Bir-
leanu, Gheorghe Naum, Ernest Kaznovski
si alţii, va pleca în scurt timp într-o că-
lătorie de documentare în ţară.

un loc de cinste, ele sînt o călăuză
tînuie.

Pînă în februarie 1955, Editura de
pentru literatură politică a publicat
titluri din lucrările lui Lenin într-un
raj de 4.304.400 de exemplare, dintre
150.000 de exemplare în limbile mino-
rităților naționale.

Din operele lui V. I. Lenin au fost
publicate 16 volume într-un tiraj total de
1.235.000 de exemplare. S-au publicat de
asemenea în două ediții Operele alese, vol.
I și II, în aproape 250.000 de exemplare.

Lucrarea lui V. I. Lenin „Imperialismul,
stadiul cel mai înalt al capitalismului” a
apărut în patru ediții, într-un tiraj de
200.000 de exemplare; „Stingismul — boala
copilăriei comunismului” — în patru
ediții în 190.000 de exemplare; „Revoluția
proletară și renegatul Kautsky” — în trei

Cu prilejul împlinirii a 80 de ani

nașterea lui Vladimir Ilici Lenin, Editura
de stat pentru literatură politică pregă-
tește tipărirea în limba română a unor
culegeri de lucrări ale marelui Lenin.
Astfel va fi editat volumul „Despre alian-
ța dintre clasa muncitoare și țărănime”,
care înmănunchiază în cele 716 pagini ale
sale principalele lucrări ale lui Lenin des-
pre alianța dintre clasa muncitoare și țăr-
ănime. Vor mai fi editate în broșuri cu-
legerile „Scrisoare muncitorilor ameri-
cani”; „Despre „democrație și dictatură”;
„1 Mai”, „1 Mai al proletariatului revo-
luționar” și lucrarea „Despre planul eco-
nomic unic”.

În afară de aceste lucrări, Editura de
stat pentru literatură politică va edita în
cursul acestui an noi titluri. Vor fi publi-
cate volumele 8, 9, 28, 29 ale Operelor lui
V. I. Lenin, culegerile „Despre cultura
proletară”, „Marxismul și insurecția”
(Agerpres)

★ Joi seară, la Praga, echipele de rugbist
R.P.R., în vederea împlinirii prieteniei
nești cu rugbistii slovacă. Din
echipa R.P.R. fac parte: D. Iosif, I. Iosif
nescu, G. Pircălăbescu, Moraru, D. Iosif
Ghiuzelea, S. Luric, P. Iosif, A. Penciu
și alții.

★ În cinstea celei de a 10-a aniversări
de la semnarea Tratatului de prietenie,
colaborare și asistență mutuală dintre
Uniunea Sovietică și R. P. Polonă va avea
loc o întrecere de motociclism la care vor
lua parte sportiviivi sovietici și polonezi.

La 21 aprilie va lua startul de la Mos-
cova echipa DOSAAF a U.R.S.S. pe tra-
seul Moscova—Varșovia—Moscova. În

NOTE DE DRUM I.

QASAI TINERETULUI JAPONEZ

a con-
tală
acest
Od
ceru
foarte
dusig
pau

...ea studiu la Școala superioară tehnică din Berlinul occidental, a fost trimis de serviciul de spionaj american în industria de construcții a Republicii Democrate Germane, a provocat la 16 februarie anul curent un incendiu în noua clădire a Comitetului de stat al radiodifuziunii.

Ernst Huetter, fost șef al direcției generale a industriei materialelor de bază de pe lângă comitetul de stat pentru aprovizionarea cu materiale, era agent al serviciului secret american în biroul pentru Est al partidului social-democrat din Germania.

Guvernul Republicii Democrate Germane va lua toate măsurile necesare pentru a apăra cuceririle muncitorilor, țăranilor și intelectualilor, precum și viața, sănătatea și avutul populației, împotriva atentatelor criminale ale serviciilor de spionaj imperialiste.

S...
...nerii com... declarat că între vernele S.U.A. și Japonia există „o seamă de probleme litigioase în domeniul politicii în Asia”. El a subliniat printre altele divergențele serioase în legătură cu Republica Populară Chineză.

Sighemițu, a arătat de asemenea necesitatea revizuirii „cît se poate mai grabnice” a „pactului de securitate” și a „acordului administrativ” încheiate între Japonia și S.U.A.

Referindu-se la chestiunea călătorilor japonezilor în Republica Populară Chineză, el a declarat că „în principiu guvernul nu se împotrivește ca japonezii să viziteze țările comuniste”.

CU
... La 13 a... t din Mos... la Viena, la... asociației Aus... U.R.S.S. o de... a oamenilor cul... sovietice. Dele... este alcătuită din... fesorul A. I. Markușevici, vice-preșe... teile Academiei de Științe pedagogice R.S.F.S.R. (șeful delegației), scriitorul L. Andronikov, profesorul S. V. Gh... simov, membru activ al Academiei arte a U.R.S.S., M. Brusnicikin, membru al conducerii asociației unionale pe relațiile culturale cu străinătatea, și M. Jukov, campion al lumii la patinaj anul 1953.

... Răspunzind invitației sindica muncitorilor de la centralele electri...

la Bandung a țărilor Asiei și Africii

Prin acest material răspundem întrebărilor puse de mai mulți cititori în legătură cu semnificația conferin-

Asia, care joacă un rol de prim ordin în lupta pentru pace și libertate.

Sînt cunoscute transformările adînci

sens cunoscutul ziarist american, W. Lippman relatează cu amărăciune: „Nu buie să ne facem iluzii: Statele Unite și aliații lor europeni vor fi acolo încă și nu judecători. Această întinire co... tuie fără îndoială inițiativa cea mai... midabilă a timpurilor noastre pentru

CURTE ȘTIRI

La 13 aprilie a sosit din Moscova la Viena, la asociației Austriei U.R.S.S. o delegație a oamenilor culturii sovietice. Delegația este alcătuită din profesorii A. F. Markusevici, vice-președintele Academiei de Științe pedagogice a U.R.S.S. (șeful delegației), scriitorul A. L. Andronikov, profesorul S. V. Gherasimov, membru activ al Academiei de arte a U.R.S.S., M. Brusnicikin, membru al conducerii asociației unionale pentru relațiile culturale cu străinătatea, și A. M. Jukov, campion al lumii la patinaj pe anul 1955.

Răspunzând invitației sindicatului muncitorilor de la centralele electrice și

din industria electrotehnică, la 13 aprilie a sosit la Moscova o delegație sindicală a electricienilor din Marea Britanie în frunte cu Gregory Leslie, membru în Comitetul executiv al sindicatului electricienilor din Marea Britanie și cu electricianul Humphrey James.

La Moscova au avut loc funeraliile eminentului anatomo-patolog sovietic, acad. Aleksej Abrikosov, care a încetat din viață în vîrstă de 81 ani. Lucrările lui Abrikosov sînt bine cunoscute nu numai în U.R.S.S., ci și peste hotare.

sens cunoscutul ziarist american, Walter Lippman relatează cu amărăciune: „Nu trebuie să ne facem iluzii; Statele Unite și aliații lor europeni vor fi acolo în culpați

conferinței țărilor Asiei și Africii. Astfel după cum se știe, organizațiile de agenți secreți ale S.U.A. au pus la cale un plot sinistru, cu scopul de a asasina membrii delegației chineze la conferința

din Indonezia

au pus la cale planurile de sabotaj
prinței de la Bandung.

accentuat din nou asupra alianței S.U.A. și falitul Cien Kai-și spusă „pe realitatea și resursele acestuia trebuie în primul rînd să se bizuie liberă pentru apărarea Taiwanului”. Semenea Dulles a spus că Statele s-au angajat „să apere insulele Marelui Matsu în cazul cînd aceasta este necesară pentru asigurarea apărării Taiwanului” și a cerut „un sprijin mai mare” din partea aliaților occidentali pentru menținerea gomindaniștilor în Taiwan. În continuare Dulles a făcut apologia pactelor și alianțelor militare încheiate de S.U.A. în Europa și Asia.

Tineretul libanez condamnă pactul turco-irakian

IRUT 14 (Agerpres). — Ziarul „Ta-
ph” a publicat o declarație a Uniu-
tudentilor din Liban.

regul popor libanez, se subliniază în
rație, a condamnat în unanimitate
la turco-irakiană la care a aderat
și la care intenționează de aseme-
a adere S.U.A. și Pakistanul.

spionaj imperialiste.

ziteze țările comuniste".

raspundind invitației la
mulțitorilor de la centralele elec

Conferința de la Bandung a țărilor Asiei și Africii

Prin acest material răspundem întrebărilor puse de mai mulți cititori în legătură cu semnificația conferinței țărilor Asiei și Africii, de la Bandung.

se întrunesc pentru prima oară în istorie să discute căile îmbunătățirii vieții și dobândirii libertății popoarelor țărilor Asiei și Africii aflate sub dominația imperialiștilor.

Convocarea conferinței — scria săptămânal indian „New Age” — oglindește trezirea popoarelor din Asia. Ea oglindește raportul de forțe existente în lume și oglindește uriașele victorii ale mișcării de eliberare națională pe acest continent. Ea constituie o nouă etapă în mișcarea de eliberare a popoarelor din Asia.

Se vede schimbările petrecute în lumea a treia. Faptul că ideile luptei pentru pace și libertate pătrund tot mai adânc în rândurile popoarelor Asiei și Africii devine o forță activă, de nestăvilit, însemnând pierdere simțului realității, a da dovadă de naivitate politică. Or, faptele dovedesc că imperialiștii americani, orbiți de plăcerile demente de dominație mondială, nu vor să țină seama de schimbările petrecute în viața popoarelor Asiei. Ei dori ca Asia și Africa să constituie o permanentă sursă de îmbogățire, de

Asia, care joacă un rol de prim ordin în lupta pentru pace și libertate.

Sînt cunoscute transformările adînci care au început în Coreea și în Vietnam. Țări ca India, Indonezia și Birmania au pășit pe calea unei libertăți naționale și spre renașterea economică. În toate țările Asiei și Africii crește neîncetat mișcarea de eliberare națională. Însăși convocarea conferinței de la Bandung — a arătat V. M. Molotov la Sesiunea Sovietului Suprem al U.R.S.S. — dovedește cît de mari sînt acele schimbări pozitive care s-au produs în Asia în perioada din urmă.

Recenta conferință de la Delhi a țărilor asiatice a dovedit cu prisosință creșterea solidarității popoarelor care-și apără libertatea și independența. Popoarele Asiei și-au manifestat cu tărie dorința de a trăi în pace, de a lupta pentru libertate și un trai mai bun. Ele au îmbrățișat cu căldură cele cinci principii ale coexistenței pașnice formulate în declarația comună a primilor miniștri Ciu En Lai și Nehru: respectarea reciprocă a integrității și suveranității; neagresiune; neamestec în treburile interne ale celorlalte țări; egalitate și avantaj reciproc; coexistența pașnică. Aceste principii corespund năzuințelor fierbinți ale popoarelor Asiei și ale tuturor popoarelor lumii spre pace, independență națională și colaborare rodnică.

Vestea convocării conferinței țărilor Asiei și Africii a creat însă neliniște în Washington. Discutarea unor probleme ca întărirea păcii prin proclamarea principiului coexistenței pașnice, împotrivirea

sens cunoscutul ziarist american, Lippman, relatează cu amarăciune: „bule să ne facem iluzii”. Statele aliții lor europeni vor fi acolo și nu judecători. Această întîlnire tuie fără îndoială inițiativa cea mirabilă a timpurilor noastre pentru care principiul, „Asia aparține cîlor”.

Dîndu-și seama că politica lor poziții de forță” este serios amenințată, continuă a solidarității lor asiatice în lupta pentru a potrii dominației coloniale, cerșerșii vernante din S.U.A. au pornit. La început ele au căutat să zădărnicească ținerea conferinței, recurgînd la brutale asupra unui șir de țări care refuza propunerea de a participa la conferința de la Bandung. Această tactică a fost denumită în S.U.A. „tactica sîivă”. Ea n-a reușit însă, deoarece majoritatea a țărilor invitate au să participe la conferință. După primul eșec, Departamentul de Stat al S.U.A. a trecut de la „poziția sîivă” la „poziția de ofensivă”. Nouă tactică are drept scop să împiedice conferința pe dinăuntru. Ea a ratat la conferința țărilor participante la pactul SEATO, conferință care s-a ținut la Bangkok în februarie anul acesta. S.U.A. „recomandă” atunci slugile să reprezinte la Bandung „poziții înalte” ale pactului agresiv al sud-est.

După cum reiese și din

scripu guver-
nării să vi-

anul 1953.

Răspunzind invitației sindicatului
muncitorilor de la centralele electrice și

Abrikosov sint bine cunoscute nu numai în
U.R.S.S., ci și peste hotare.

fricii

în ordin în
rile adinci
în Vietnam.
Birmania au
naționale și
toate țările
tat mișcarea
convocarea
— a arătat
vietului Su-
cît de mari
e care s-au
în urmă.
elhi a țărilor
ță creșterea
și apără li-
poarele Asiei
nța de a trăi
bertate și un
șat cu căl-
coexistenței
ia comună a
i Nehru: res-
și suve-
estec în tre-
ri; egalitate
nța pașnică.
năzuințelor
și ale tuturor
independență
că.
ințel țărilor
neliniște în
r probleme
amarea prin-
împotrivirea

sens cunoscutul ziarist american, Walter Lippman relatează cu amărăciune: „Nu tre-
buie să ne facem iluzii; Statele Unite și
aliații lor europeni vor în acolo înculpați
și nu judecatori. Această întînire consti-
tue fără îndoială inițiativa cea mai for-
midabilă a timpurilor noastre pentru apli-
carea principiului, „Asia aparține asiati-
cilor”.

Dindu-și seama că politica lor „de po-
ziții de forță” este serios amenințată de
întărirea continuă a solidarității popoare-
lor asiatice în lupta pentru pace, îm-
potriva dominației coloniale, cercurile gu-
vernante din S.U.A. au pornit la treabă.
La început ele au căutat să zădărnicească
ținerea conferinței, recurgînd la presuni-
brutale asupra unui șir de țări pentru a
refuza propunerea de a participa la con-
ferința de la Bandung. Această acțiune a
fost denumită în S.U.A. „tactică defen-
sivă”. Ea n-a reușit însă, deoarece marea
majoritate a țărilor invitate au acceptat
să participe la conferință. După acest
prim eșec, Departamentul de stat al
S.U.A. a trecut de la „poziția de defen-
sivă” la „poziția de ofensivă”. Această
nouă tactică are drept scop subminarea
conferinței pe dinăuntru. Ea a fost elabo-
rată la conferința țărilor participante la
pactul SEATO, conferință care a avut loc
la Bangkok în februarie anul acesta. Dui-
les - „recomandat” atunci slugilor docile
să reprezinte la Bandung „interesele
înalte” ale pactului agresiv al Asiei de
sud-est.

După cum reiese și din comentariile

conferinței țărilor Asiei și Africii. Astfel
după cum se știe, organizațiile de agen-
secrete ale S.U.A. au pus la cale un
plot sinistru, cu scopul de a asasina
membrii delegației chineze la con-
ferința de la Bandung. Prin avarierea avio-
nărilor către organizațiile agenților secre-
S.U.A. și ale lui Chen Kai-si, citiva
bri ai delegației chineze, un membru
delegației R. D. Vietnam, precum și o
respondenți de presă chinezi și străini au
căzut victimă acestui asasinat premeditat.
Prin astfel de mijloace cercurile agresive
din S.U.A. sperau și mai speră probabil
că vor împiedica să se facă auzit la Ban-
dung glasul Chinei Populare, și închipu-
iau că vor submina această grandioasă
manifestare a voinței popoarelor Asiei și
Africii de a trăi în pace și libertate.

Mina criminală a spionajului american
care încearcă să torpileze conferința ță-
rilor Africii și Asiei a fost din nou des-
coperită deunăzi. După cum au anunțat
agențiile de presă occidentale, autorită-
țile indoneziane au descoperit un com-
plot îndreptat împotriva securității par-
ticipanților la conferința de la Bandung.
Astfel, numeroși membri ai bandelor te-
roriste „Dar Ul Islam” — în mare parte
agenți ciancașiști, au primit instrucțiuni
să se introducă în oraș în timpul confe-
rinței deghizați ca țărani sau vinzători
ambulanți pentru a organiza atentate și
acte de terorism.

Desigur că toate aceste acțiuni dispa-
rate și multe altele la care recurg impe-
rialistii americani și agenții lor plătiți nu
denotă tărie ci slăbiciunea, frica acestor

Tineretul libanez condamnă pactul turco-irakian

IRUT 14 (Agerpres). — Ziarul „Ta-
ph” a publicat o declarație a Uniu-
studentilor din Liban.
regul popor libanez, se subliniază în
rație, a condamnat în unanimitate
la turco-irakiană la care a aderat
a și la care intenționează de aseme-
ă adere S.U.A. și Pakistanul.
Tripoli a avut loc o conferință a
tului studios din oraș și din regiu-
libanul de nord, la care a fost exa-
ă situația din Liban și alte țări
în legătură cu încercările continue
atrage aceste țări în pactul turco-
n.
o rezoluție adoptată la conferință
une: „Elevii din Tripoli și din re-
a Libanului de nord condamnă în
xitate pactul turco-irakian și toate
alte alianțe militare imperialiste, își
nă solidaritatea cu popoarele țări-
abe în lupta de eliberare din cătu-
șe imperialismului și se pronunță împo-
triv războiului distrugător pregătit de
imperialiști”.

SPECTACOLELE DE AZI

TEATRE: Teatrul de Operă și Balet al R.P.R.:
Rusă; Teatrul de Stat de Operă: Vint de
liberie; Teatrul Național „I. L. Caragiale” (Sala
Comedii): Matei Millo; (Sala Studio): Nunta lui
Kreț; Teatrul Municipal: Don Carlos; Teatrul
Amator (Sala din B-dul Magheru): Mașenka;
Amator (Calea 13 Septembrie): Vlaicu Vodă;
(Sala de Muzică): Intrigă și
Teatrul Muncitoresc C.F.R. (Giulești): Intrigă și
Teatrul de Eстрада (Sala Libertatea): O
noiebre muzică ușoară; Teatrul Tăndărică (Sala
scară): Găinușa harnică și Casa iepurașului
(Sala de Muzică).

CINEMATOGRAFE: Patria, I. C. Frimu, Infră-
rea popoare: Copiii din Hiroshima: Bucu-
reșă, publica, Al. Sahia, Olga Bancic: Directorul
restii, Pui de soimi: Maxim Gorki: Beethoven;
nostru, Ordinul Anna: Timpuri Noi: Nu vom
se repete!, Știința și tehnica, Mecul de
ingăd, echipele Uniunii Sovietice și Snediel,
boche, Moscovei, Vulpea păcălită: Elena Pavel,
Perile, Ospățul lui Baltazar; Unirea: Avan-
sacrificiu: Lumina: Deputatul de Baitea;
Gh. Doja, Moșilor: Vrajitoarele;
Garda, 8 Marile: Scăpat din
victoria: Vals vienez;
conulu: Vasile Roaită: Ne-am întâlnit
Păcătoarele, Beethoven

...ativa cea...
...noastre pentru apli-
...Asia aparține asiati-
...că politica lor „de pe-
...ste serios amenințată de
...a solidarității popoare-
...lupta pentru pace, îm-
...coloniale, cercurile gu-
...A. au pornit la treabă.
...căutat să zădărnicească
...recurgind la presiuni
...ui sir de țări pentru a
...de a participa la con-
...dung. Această acțiune a
...S.U.A. „tactică defen-
...șit însă, deoarece marea
...lor invitate au acceptat
...conferință. După acest
...artamentul de stat al
...de la „poziția de defen-
...de ofensivă”. Această
...drept scop subminarea
...nauntru. Ea a fost elabo-
...a țărilor participante la
...conferință care a avut loc
...bruarie anul acesta. Dui-
...atunci slugilor docile
...a Bandung „interesele
...lui agresiv al Asiei de
...ese și din comentariile
...prin mare preț pe Tai-

S.U.A. și ale lui Chen Kai-shi...
...ori ai delegației chineze...
...delegației R. D. Vietnam, precum și
...respondenți de presă chinezi și străini au
...căzut victimă acestui asasinat premeditat
...Prin astfel de mijloace cercurile agresive
...din S.U.A. sperau și mai speră probabil
...că vor împiedica să se facă auzit la Ban-
...dung glasul Chinei Populare, își inchipu-
...lau că vor submina această grandioasă
...manifestare a voinței popoarelor Asiei și
...Africii de a trăi în pace și libertate.

Mina criminală a spionajului american
...care încearcă să torpileze conferința ță-
...rilor Africii și Asiei a fost din nou des-
...coperită deunăzi. După cum au anunțat
...agențiile de presă occidentale, autorită-
...tile indoneziane au descoperit un com-
...plot îndreptat împotriva securității par-
...ticipanților la conferința de la Bandung.
...Astfel, numeroși membri ai bandelor te-
...roriste „Dar Ul Islam” — în mare parte
...agenți cianeașiști, au primit instrucțiuni
...să se introducă în oraș în timpul confe-
...rinței deghizați ca țărani sau vinzători
...ambulanți pentru a organiza atentate și
...acte de terorism.

Desigur că toate aceste acțiuni despe-
...rate și multe altele la care recurg impe-
...rialistii americani și agenții lor plătiți nu
...denotă tărie ci slăbiciunea, frica acestor

Libanul de nord, la care a fost exa-
...a situația din Liban și alte țări
...în legătură cu încercările continue
...atrage aceste țări în pactul turco-
...n.

...o rezoluție adoptată la conferință
...une: „Elevii din Tripoli și din re-
...a Libanului de nord condamnă în
...mitate pactul turco-irakian și toate
...alte alianțe militare imperialiste, își
...nă solidaritatea cu popoarele țări-
...rabe în lupta de eliberare din cătu-
...șe imperialismului și se pronunță împo-
...triv războiului distrugător pregătit de
...imperialiști”.

SPECTACOLELE DE AZI

TEATRE: Teatrul de Operă și Balet al R.P.R.:
Rusă; Teatrul de Stat de Operetă: Vint de
liberie; Teatrul Național „I. L. Caragiale” (Sala
Comedii): Matei Millo; (Sala Studio): Nunta lui
Kremling; Teatrul Municipal: Don Carlos; Teatrul
Amator (Sala din B-dul Magheru): Mașenka;
(Sala din Calea 13 Septembrie): Vlaicu Vodă;
Teatrul Muncitoresc C.F.R. (Giulești): Intrigă și
nădire; Ansamblul de Estradă (Sala Libertatea): O
scară de muzică ușoară; Teatrul Tândărică (Sala
Orfene): Găinușa harnică și Casa iepurașului
(oraș).

CINEMATOGRAFE: Patria, I. C. Frimu, Infră-
țirea între popoare: Copiii din Hiroshima: Bucu-
rești, Republica, Al. Sahia, Olga Bancic: Directorul
nostru și Pui de soimi; Maxim Gorki: Beethoven;
Tinerii: Ordinul Anna; Timpuri Noi: Nu vom
îngădu să se repete!; Știința și tehnica, Meciu de
hochei dintre echipele Uniunii Sovietice și Suediei,
Periferia Moscovei, Vulpea păcălită; Elena Pavel,
Gh. Șebuc: Ospățul lui Baltazar; Unirea: Avan-
garda la sacrificiu; Lumina: Deputatul de Baltica;
Victor: Supusul; Gh. Doja, Moșilor: Vrăjitoarele;
...vals vienez; 8 Marile: Scăpat din
...onului; Vasile Roaită: Ne-am întâlnit
...Căderea Berlinului